21935/B

S
20/6/06
798

Sig. Marco Alberici risposta 7 8.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b3045279x

TABULÆ ANATOMICÆ

CLARISSIMI VIRI

BARTHOLOMÆI EUSTACHII

Quas è tenebris tandem vindicatas

ET

Sanctiſsimi Domini

CLEMENTIS XI.

PONT. MAX.

Munificentiâ dono acceptas

Præfatione, Notisque illuſtravit, ac ipſo ſuæ Bibliothecæ dedicationis die publici juris fecit

JO. MARIA LANCISIUS

Intimus Cubicularius, & Archiater Pontificius.



Eques Petrus Leo Gherrius Inu et delin.

ROMÆ MDCCXIV.

Ex Officina Typographica FRANCISCI GONZAGÆ in Via lata.

PRÆSIDUM PERMISSU.

17674

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

Beatiſsimo Patri
CLEMENTI XI.
PONT. OPT. MAX.

JO. MARIA LANCISIUS PERENNEM INCOLUMITATEM.

BIbliothecam hodie, BEATISSIME PATER, in publicum dedicaturo nihil mihi gratius, feliciusque obtingere poterat, quàm ut illa,

dum primùm ſtudioſorum commodis patet, ſimul etiam auguſtiſsima Tuæ Apostolicæ Majestatis præſentia, atque ſplendore illuſtraretur. Nam, cum ipſe ego à puerilibus annis honeſtiſsimæ cogitationi comparandorum librorum immorarer, & firmiori ætate, ac fortuna pulchritudinem, atque utilitatem operæ, quæ annuos ſumptus exhauriret ad ſovenda ſtudia ingenuorum, mente complecterer; hujus tamen liberalitatis amor tunc vires æris mei longè ſupergrederetur, Tu, Pontifex Maxime, ſingulari humanitate, & prolixa munificentia augere me, ac juvare dignatus es. Æquiſsimum idcirco fuit, ut literarias opes, quas, Te favente, collegeram, adventus quoque Tui Auctoritate, atque Auſpiciis literarum cupidis aperires. Hinc poſteri planè intelligent, quidquid librorum, & codicum, quidquid apparatus, & inſtrumentorum ad mathematicas præcipuè phyſicas, atque anatomicas diſciplinas perdiſcendas hoc loco, ſtudiis alioquin Medicis aptiſsimo, per me congeſtum cernitur, ad Sanctitatis Tuæ gloriam potiſsimùm pertinere. Sed quoniam viciſsim jura omnia poſtulare videntur, ut Bibliotheca noſtra, æternis à Te beneficiis cumulata, hoc ipſo die perenne aliquod poſteritati conſignet grati animi monumentum; ſanè nihil habet, quod Tibi Principi suo jucundius eſſe poſ-

ſit,

ſit, aut juſtius debeatur, quàm, ut quæ benigniſſimè à Te collata, ac tua omnino ſunt, cum exigua ſolum acceſsione laboris mei Tuæ Beatitudini ſine cunctatione reſtituat; Anatomicas ſcilicet Euſtachii Tabulas, quas diuturnis centum, & quinquaginta annorum tenebris obſitas, & latentes Literaria quidem Reſpublica graviter doluit; Tu verò, Sanctissime Pater, eximia ingenii tui perſpicacitate, animique magnitudine in lucem vindicaſti, atque huic noſtræ Bibliothecæ liberaliter conceſsiſti. Cæterùm qua id ratione Sanctitas Tua ſuſceperit, atque perfecerit, nos Lectorem opportunè admonebimus. Illud utique, quippe ad ſingularem commendationem hujus inventi conducens, neminem latere debet, quod, cum Epiſcopum Sancti Severini (quæ Patria Euſtachii fuit) Tua Sanctitate mandante, rogaſſem, ut in ea Civitate diligenter inquireret, nùm aliqua illius M.SS. ad Tabulas explicandas ſummoperè neceſſaria apud hæredes ſupereſſent; reſpondit, non modò nullum autographum, ſed ne quidem ullum ex hæredibus illic inveniri; ſubjecitque, Clariſsimum Marcellum Malpighium jampridem ex eruditioribus Civibus illius loci per epiſtolas percunctatum, an ex miſerando naufragio operum illuſtris hujus Scriptoris, Tabulæ ſaltem Anatomicæ ſervatæ fuiſſent;

ſed

ſed nihil certi ea de re comperire potuiſſe. Tanti nimirum ducebat Anatomicorum ille noſtræ ætatis princeps, ut opus, quod in manus hominum, Pontificia Tua largiente benignitate, nunc exhibemus, in publicum emolumentum aſſereretur. Tuum itaque erit, SANCTISSIME PATER, humaniter excipere primos agelli mei, vel potius Tui fructus, quos tanquam meſsis ſuæ primitias SACERDOTI MAXIMO debitas offert Bibliotheca, uberiores certè datura, præſertim ſi novis à SANCTITATE TUA, quod ſperare jubes, beneficiorum rivulis ad ſempiternum bonarum artium incrementum fuerit irrigata.

HUMANISSIME LECTOR.

OMnigenam Euſtachii eruditionem commendare hìc ſuperſedeo, ſufficere ratus in memoriam Tibi revocare, illum ipſum Medicinam apud Urbini Ducem, ac poſtmodum apud Romanos Proceres, præſertim verò Ampliſſimos Cardinales Divum Carolum Borromæum, *& Julium Feltrium de Ruvere ad ſenectutem uſque, ſummâ cum nominis celebritate feciſſe; magno item cum famæ ſplendore in Romano Lyceo Anatomen, dum Protomedicatus munere fungebatur, docuiſſe; ſcriptis denique luculentiſſimis ſuam, & futuram Medicorum ætatem, necnon Italiam omnem illuſtraſſe. Quod autem ad eximiam variarum linguarum peritiam attinet, cum græci ſermonis doctiſſimum ſatis prædicent latina interpretatio, & annotationes ad Erotianum, ab ipſo jam editæ; de Arabica lingua eidem non cognita ſolùm, ſed maximè familiari, certè contenti erimus locupletiſſimo teſtimonio Celeberrimi Amati Luſitani illi æqualis, qui, cum Avicennæ opera, ut de arabico in latinum fideliùs transferrentur, optaret, unum per univerſam Italiam Euſtachium ad eam rem præ cæteris idoneum ſe noſſe, confeſſus eſt.* Dabit tamen Deus, *inquit Amatus,*[a] aliquem, qui nobis integrum Avicennam reſtituat, latiniorem faciat, ac politum emittat. At, ut verum fateamur, hoc hodie Germanis, utpote Viris Doctiſſimis, & linguarum peritiſſimis, debetur: ſi cui tamen Italorum opus hoc committi deberet, id meritò committi poſſet hodie Bartholomæo Euſtachio, Illuſtriſsimi Urbinatis Ducis Medico ingenioſiſsimo, ac doctiſsimo, & multarum linguarum peritiſsimo.

[a] *Cent. 1. Curat. med. curat. 1. in Schol. pag. m. 3.*

Deinde verò quæcunque ad egregii hujus Viri Anatomicas Tabulas, Auctoritate Sanctissimi Patris *inventas, pertinerent, earumque dignitatem, utilitatemque commendarent, ſuperiore anno ad Doctiſſimum Anatomicum Taurinenſem Joannem Fantonum perſcripſeram. Ea autem noſſe cum tua plurimi interſit, ne actum agere videamur, illas ipſas datas ad Fantonum literas hìc ſubjicere operæ pretium ducimus.*

CLA-

CLARISSIMO, ERUDITISSIMOQUE VIRO

D. JOANNI FANTONO

Med., atque Anatom. Profeſs. Celeberrimo.

JO. MARIA LANCISIUS S.P.D.

SEx, & quadraginta * Tabulæ æreæ, quas Celeberrimus Bartholomæus Euſtachius, per multos annos diligentiſſimè in re Anatomica verſatus, incidi curaverat, & in epiſtola præfixa tùm ſuis Opuſculis, [a] tùm Annotationibus [b] ad Collectionem vocum Hippocratis ab Erotiano inſtitutam, vivens adhuc orbi literario pollicitus fuerat, adverſo fato ſesquiſeculum delituerant; hanc indignè ferentibus jacturam doctis Viris, atque illas, ſicubi fortè inveniri poſſent, aſſidua ſollicitudine quærentibus; eò quòd ſtudiis, ac vigiliis tanti Scriptoris, ac tantopere in explorandis naturæ operibus commendati, plurimum utilitatis rebus Anatomicis allatum iri confiderent. Quamobrem doctiſſimus, mihiq; amicitia, cum viveret, conjunctiſſimus Dominicus Guglielminus, ſæpè à me per literas flagitavit, ut ad eas conquirendas omnem diligentiam adhiberem. Id autem cum diù nobis Romæ fruſtra ceſſiſſet; tandem divino quodam conſilio, & aſpirante SANCTISSIMI PATRIS CLEMENTIS XI. excelſo animo, ac benignitate, præter ſpem in manus noſtras ſuperiore anno pervenerunt. Ego verò, qui Medicæ facultati juvandæ labores omnis ætatis qualescunque dicavi, publicæ illas ſtudioſorum eruditioni invidere minimè debeo. Itaque, cum SANCTISSIMUS PONTIFEX inter alia plurima generoſa, atque egregia Apoſtolicæ ſuæ Beneficentiæ argumenta, nunquam interitura, æreas has Tabulas dono dederit Bibliothecæ, quam in maximo Noſocomio S. Spiritus communi omnium, ac Medicorum præſertim uſui, atque inſtitutioni deſtinavimus, ad Te, Præſtantiſsime Fantone, eo præſertim conſilio ſingularum impreſſa exemplaria mittenda conſtituimus, ut Bibliothecam Anatomicam, quam ſecundis curis adauget Clariſsimus Mangetus, Tibi amiciſsimus, mihique in primis obſervandus, nova etiam horum monumentorum acceſſione, ſi è re anatomica futurum cenſuerit, valeat locupletare. Quid? quòd omnia ſimul, quæ modò apud nos potiſſimùm deſiderantur, atque expetuntur, Euſtachii opera, tam

* Sunt verò ſeptem, & quadraginta, quia trigeſima duas continet, cum utraque facie inciſa fuerit.

a *Edit.Venet. anno* 1564.

b *Edit. parit. Venet.*1566.

tàm amplo, præclaroque cum auctario iſtìc, aut alibi, ſi collibuerit, recudi poſſent.

Quibus autem indiciis latentem hunc theſaurum deprehenderim, paucis accipe. Euſtachius Petrum Matthæum Pinum Urbinatem, abs ſe propriis ſtudiis, laboribusque ſocium adhibitum fuiſſe, in epiſtola illa, quam iiſdem opuſculis præpoſuit, apertè commemorat. Pinus verò, cum per id temporis Annotationes eorundem opuſculorum præceptoris olim ſui edidiſſet, lectorem pariter admonuit, à ſe provinciam ſuſceptam, ut eidem operi rènum figuræ adderentur; *quarum*, inquit, *Bartholomæo*[a] *diligentiam, ac ſumptum; mihi, ut accuratè delinearentur, ac ſculperentur, laborem debes.* Quinimo idem Pinus ſex, & triginta annis ab interitu magiſtri ſui, maximum Artis Medicæ detrimentum deplorans, in locupletiſsimo, utiliſsimoque Indice, quem ad Hippocratis opera, Euſtachii conſilio, juſſuque adornaverat, promittit, [b] *ſe in lucem, Deo favente, daturum Tabulas Anatomicas, quas multis ab illinc annis ære inciſas habebat.* Hanc igitur rerum ſeriem ad Sanctissimum Principem, literarum, artiumque inſtaurandarum, & augendarum ſtudioſiſsimum, detuli. Pontifex verò, cum Pinum nobili gente Urbini natum probè ſciret, confeſtim ſumma illa, qua maximoperè valet, mentis perſpicacitate, conjecit, apud Familiam Rubeorum, itidem nobilem Urbinatem, optatas latere tabulas; cum ex Pinis nullus virilis ſobolis, ſola verò muliebris ſtirpis Lavinia de Antaldis, quæ nupſit Franciſco de Rubeis, hodie ſuperſit. Neque Beatissimum Patrem conjectura fefellit. Nam, eodem mandante, in quibusdam ſtudioſiſsimi Pini capſis inventæ ſunt omnes. Quanta hinc animo meo voluptas inceſſerit, Tu ſatis intelligere, Fantone, potes, qui ejusmodi cognitionibus admodum delectaris, atque Euſtachium in Anatomico Romano Theatro anteceſſorem olim meum ex ipſius ſcriptis, clarè cognoveris.

a *In Epiſt. Lectori adnexa libello Annotationum.*

b *In calce epiſt. pariter Lectori, edit. Venet. anno* 1597.

Profecto tempus nunc mihi, atque opera minimè in eo inſumenda videtur, ut, quid Euſtachius in Anatome præſtiterit, Tu facultatis hujus præclarus cultor, perſpicias. Certè tot, ac tanta ſterili ævo primus ipſe deprehendit, ut mirari ſoleam, nonnullos magnum ſibi poſtea nomen peperiſſe ex una, vel altera duntaxat earum multarum obſervationum, quas ſimul omnes Euſtachius ſolus poſteritatem edocuit. Enimvero Euſtachii labores quanti fecerit ſplendidum illud

Anatomicorum lumen Malpighius, ipſe ego præ aliis novi, qui non ſemel dictitantem audivi, *Euſtachium, ſi non tantum cultro, ſed etiam microſcopio, & liquorum injectione (qua in ſolis renibus uſus fuit) ſtructuras cæterorum vaſorum, ac viſcerum fuiſſet rimatus, omnes procul dubio poſteros à pertractanda Anatome fuiſſe deterriturum.* Adeo pro rudibus illis hac in arte temporibus eam exquiſitè, ſubtiliterque deſcripſit, ut fortaſſe ſine tanto duce, tot poſtea Celeberrimi Viri, in humanarum partium fabricam inquirentes, eam, ad quam pervenerunt, rerum Anatomicarum gloriam minimè aſſecuturi fuiſſent. Porrò non in eo morabimur, ut oſtendamus, quot, & quanta noſter Auctor in ſolis renibus ab aliis vel non priùs obſervata, vel non planè explicata demonſtraverit. Satis profectò erit compendio dixiſſe, glandulas, ſeu renes ſuccenturiatos ab ipſo primùm compertos; quinimo detectam communem in renibus vaſorum membranam; denudatos tubulos in papillas intra pelvim deſinentes, per quos lotium à ſanguine, opitulante renum facultate, (nempe motu) & ſtructura, quaſi per colum ſtillatum exprimitur. Denique tentatum experimentum, fiſtulam in vaſa primùm emulgentia, deinde etiam in ureterem conjiciendi; qua ratione impulſus ſpiritus, vel aqua, retrorſum converſo, potiſſimùm ex ureteribus, papillis, ac tubulis itinere, ad externam uſque renum tunicam aſcendit, eamque mirabiliter, perinde atque in ambuſtis accidit, à ſubjecta carne ſeparat. Undè luculenter edocemur, urinam ſecretam à ſuperficie renum, (quam glandularem eſſe Malpighius noſter centum poſt annos detexit) per tubulos, & carunculas mammillarum papillis ſimiles in pelvim percolari. Merito propterea legimus [a] illuſtrem illum inter recentiores Anatomicos, & inter amicos meos amiciſſimum, Laurentium Bellinum ſubpuduiſſe, quòd, ubi de ſtructura, uſuque renum egit, Bartholomæum Euſtachium ſilentio prætermiſiſſet: forte etiam quod viderit apud Thomam Bartholinum [b] cenſuram per hæc verba ſibi inuſtam: *Quid ſi Bellino præluxerit Euſtachius?*

[a] *In epiſt. ad Lectorem Opuſculi de Guſt. organo.*

[b] *Anatom. Barth. cap. 17. de Renibus.*

Illa quoque mirificè me afficiunt, quæ ab Euſtachio cùm in auribus, tùm in thorace diligenter animadverſa fuerunt: in iis enim nemo ante illum incidi æreis in tabulis curaverat oſſiculum, ſtapedem dictum, & muſculum movendis oſſiculis neceſſarium. Nemo pariter tubas, ſeu meatus ab internis auribus in fauces prope cavitates narium ſuis cum janito-

nitoribus oſtenderat. In thorace verò canalem lymphæ, chyloque in axillarem venam ducendis, non minùs ſeculo antequam Pecquetus indicaſſet, patefecerat in equo. Ut autem eò magis eluceat inventio thoracici ductus in tanta temporum, rerumque Anatomicarum obſcuritate, repete, ſi placet, memoria Euſtachii obſervationem in libello de vena [a] ſine pari à ſeipſo per hæc verba deſcriptam: *Ad hanc naturæ,* inquit, *providentiam equorum venam aliàs pertinere credidi: quæ quum artificii, & admirationis plena ſit, nec delectatione, ac fructu caret; quamvis minimè ſit ad thoracem alendum inſtituta; operæ pretium eſt, ut exponatur. Itaque in illis animantibus, ab hoc ipſo inſigni trunco ſiniſtro juguli, qua poſterior ſedes radicis venæ internæ jugularis ſpectat; magna quædam propago germinat, quæ, præter quàm quòd in ejus origine oſtiolum ſemicirculare habet; eſt etiam alba, & aquei humoris plena; nec longè ab ortu in duas partes ſcinditur, paulò poſt rurſus coeuntes in unam, quæ nullos ramos diffundens, juxta ſiniſtrum vertebrarum latus, penetrato ſepto tranſverſo, deorſum ad medium uſque lumborum fertur: quo loco latior effecta, magnamque arteriam circumplexa, obſcuriſſimum finem, mihique adhuc non benè perceptum, obtinet.* Quid clariùs de canali thoracico Pecquetus? Aut quæ apertior confeſſio ignorati adhuc in abdomine finis, vel principii?

a *Antigr. 13. pag. 301.*

Prætereo interim, quæ primus annotavit Celeberrimus hic Scriptor de Viſorio [b] nervo in prægrandi animali; quod poſtea Malpighius Xyphiam, & Thynnum eſſe indicavit, illum nempe *veluti tenuiſſimum matronarum linteum in innumeras rugas æquales, & pari ſerie diſtributas complicari, tuniculaque ambiente cogi, qua inciſa, poſtea facilè evolvitur:* Quæ itidem in oſtio venæ cavæ juxta auriculam deprehendit, non ſolùm circa eandem majorem valvulam, quam tuberculum poſtea Lowerus dixit, quaque prohibetur, ne ſanguis à jugulo refluens ad inferiorem cavam deſcendat; ſed circa aliam longè exiliorem, & non minùs validam, quæ orificio venæ coronariæ [c] impoſita eſt, & cujus, quanquam poſterioris ævi Anatomici Veslingius, Blancardus, & Verheyenus non meminerunt: nos tamen præclarum, ac ſummopere neceſſarium uſum prodemus, Deo volente, in tractatu noſtro de Motu Cordis. Verùm ſexcenta hujus generis Tibi occurrent in excurſu ſequentium Tabularum, quas in volumen compactas eò libentiùs ad Te mitto, quò majori fiducia ſpem fu-

b *In oſſium examine pag. 227.*

c *Ea de re verba fecit Euſtachius in Opuſc. de Vena ſine pari Antigram. 11. pag. 289.*

turæ gloriæ ab ipſa detectarum rerum veritate idem ſibi, dum erat vivus promittebat Euſtachius; quippe qui prope calcem epiſtolæ, quam Lectori Erotianæ collectionis præmittit, hæc habet: *Illud velim ſcias, quaſdam à me Tibi obſervationes, & inventiones anatomicas paratas eſſe, quas, modo æquum, ut ſpero, Te mihi judicem præbere velis, legiſſe nunquam pœniteat. Illas equidem jam pridem ære incidendas mandavi, ſed edere ſuperſedeo; quia nonnullos iis, quæ de renibus, de muſculis oſſiculorum auditus, de dentibus, de vena azyga, & de capitis motu, anno proximo ſuperiore publicavi, vehementer audivi commotos fuiſſe: ideoque operæ pretium me facturum eſſe arbitratus ſum, ſi aliquandiu expectarem, donec ipſi ad ſuam ſententiam tuendam, ſi quid volunt, reſcribant: ne novas ſubinde appendices meis ſcriptis adjungerem. Interea eos, dum hæc parant, non oro ſolùm, ſed obteſtor, ut quæ de memoratis ipſi partibus ſcripſerunt, cum his, quæ ego aſſerui, amicè conferant: & ſi noſtram reprehenſionem injuſtam comperiant, tùm verò objurgent, & conviciis me onerent, & qualibet pœna dignum putent: ſin, ut ſpero, rem aliter ſe habere intelligant, publicè, obſecro, utilitati conſulant, animumque veluti ingenuos, ac liberos homines decet, ad rationem, & veritatem revocent: &, priori ſententia depoſita, non erubeſcant fateri, per quos profecerint.* Quamobrem dubitare ampliùs non poteris, mi Fantone, præclariſſimos Anatomicos maximam lucem tùm oculis, tùm Commentariis ſuis ab illuſtri hoc, & perſpicaciſſimo Scriptore fuiſſe mutuatos; aut ſaltem facilè cognoſces, quàm multa ſint, quæ deinde à recentioribus, Wirſungio nimirum in pancreate, Williſio in nervis, aliiſque in partibus ab aliis comperta laudamus, vel non dum detecta turpiter adhuc ignoramus, ab uno olim Euſtachio fuiſſe jam occupata. Quod ſanè multos ante annos divino quodam vaticinandi ardore prædixerat Joannes Riolanus,[a] qui omnium, quà Græcorum, quà Latinorum Anatomicorum ſeveriſſimus cenſor, ubi de Bartholomæo Euſtachio verba facit, grave hoc teſtimonium, & publicum illius præconium ad nos propagavit: *Bartholomæus Euſtachius Medicus, & Anatomicus Romanus præſtantiſſimus, cum infinitorum penè hominum, & eorum animalium, quæ in ſua terra gignuntur, corporibus incidendis, multos jam annos verſatus eſſet; Opuſcula quædam Anatomica tàm accuratè, & eruditè elaborata de Renibus, Dentibus, Oſſibus, Aure interna, & Azygo publicavit, ut nobis dulce deſiderium totius Anatomes ſic explicatæ reliquerit; quam ſi perfeciſſet, labores Veſalii,*

a *Anthropographiæ lib.* 1. *pag.* 31.

lii, & Fallopii longè ſuperaſſet, & aliis occaſionem aliquid ſimile parturiendi præripuiſſet. Judicium hoc Riolani de Bartholomæi Euſtachii meritis pauciſſimis verbis noviſſimè confirmavit Joannes Munnikius in Epiſtola ad Lectorem ſuæ Anatomiæ. Sed longè magnificentiùs ad tandiù deſideratas Tabulas extollendas de noſtro Euſtachio loquutus eſt Hermannus Boerhaave [a] in præfatione ad ſecundam editionem ejuſdem Opuſculorum, cujus verba, ut non me piguit hùc attexere, ſic & Tibi jucundum erit legere: *Utinam nobili hoc exemplo excitarentur qui Tabulas poſſident Euſtachii Anatomicas, quas ſe delineando totum humanum corpus exaraſſe, & edendo paratas habuiſſe fide digniſſimus Auctor ſcripſit. Has profectò qui in lucem edet devinctiſſimos ſibi habebit tanti Viri Manes; ſimulque obſtrictum Literatum Orbem. Poſtquam enim Auctoris in pingendo innotuit methodus, increvit incredibili augumento deſiderium videndi opus, cui non aliud par extare, ſi ex ungue Leonem, crediderim.*

a *Lugd. Bat. apud Jo. Vander Linden.* 1707.

Eidem quoque ſummo viro multum, ſi quid in rebus Anatomico-Medicis ipſe ego conari valeo, me debere profiteor. Etenim diſſectiones cadaverum illorum, qui aliqua viſcerum affectione laborarunt, inter primordia ſtudiorum meorum, nimirum ab anno 1676. (quo tempore Medici Aſſidentis munere in memorato Noſocomio S. Spiritus in Saxia fungebar) arripui diligentiùs, nec unquam ampliùs dimiſi; propterea quòd opportunè legiſſem ingenuum hunc Scriptorem cum jam conſenuiſſet, palinodiam per hæc verba quaſi canentem: [b] *Utinam ego, dum junior ætate fui, & bona valetudine præditus, huic potiùs Anatomiæ parti ſtudium navaſſem; & tot annos, quot in illa conſumpſi, in iſta poſuiſſem; neque tàm ſero ad agrum adeò fertilem excolendum aggreſſus eſſem, abſolviſſem, Deo adjuvante, niſi memet ſpes fefelliſſet, incœptum opus: & honeſti laboris à me ſuſcepti aliquem fructum, commendatione, & laude dignum, adeptus eſſem: quod exequi ampliùs nequeo, coactus tùm ob ingraveſcentem jam ætatem, tùm propter continuos, ingenteſque articulorum cruciatus ab incœpto deſiſtere, animumque penitùs deſpondere. Quam equidem jacturam multò moleſtiùs fero, quàm alia damna, ac incommoda, quæ multa, & ſumma, aliquot ab hinc annis accepi, & paſſus ſum*. Quem ſane locum aptiſſimè exſcripſit præſtantiſſimus in Anatome, atque in omni Re Medica, & Chirurgica Vir Marcus [c] Aurelius Severinus; Is enim in epiſtola ad Petrum Mactam Medicum Romanum, Euſtachii noſtri tanta cum laude meminit,

b *De Renibus cap.* 45.

c *In Epiſt. M.SS., quæ inter alias aſſervatur in publica noſtra Bibliotheca.*

nit, ut aſſerere non dubitaverit ſe compertum habere *ab hoc primùm homine fluxiſſe morem in Urbis Noſocomia diſſecandorum Cadaverum morbidorum.*

Excipe igitur (Doctiſſime Fantone) munuſculum, quod primùm Sanctissimo Patri debemus; deinde etiam humaniſſimo viro D. Paulo Andreæ de Rubeis Metropolitanæ Urbini Eccleſiæ Canonico, qui unus ex Pinorum hæredibus, illud Summo Pontifici demiſſiſſimè obtulit, à quo tantum decus, Bibliotheca noſtra mutuata eſt. Hoc autem eò magis Tibi non ingratum fore confidimus, quòd tuæ in nos benevolentiæ teſtimonia habeamus locupletiſſima. Vale.

Datum Romæ kal. Februarii MDCCXIII.

Hæc ſunt tùm Euſtachii, tùm Tabularum ejus merita, de quibus, Erudite Lector, admonere te in animum induxi; nunc verò cum Tabulis eas accipe notas, quas ego, ut plurimorum deſiderio ſatisfacerem, inter varias, nec porrò exigui momenti occupationes conſcripſi. Et quoniam, ne frequens locorum obſcuritas me in errorem duceret, ſæpe, maximèque ſum veritus; idcirco in laboris honeſti ſocietatem vocavi D. Antonium Pacchionum Medicum Romanum, & in rebus potiſſimùm anatomicis apprimè verſatum, quocum ſingulas Tabulas iterum ad examen revocare non detrectavi; atque ubi vel minimus ſcrupulus (quod interdum accidit) nobis injectus eſt, ſtatim imaginem cum archetypo, nempe iconem cum diſſecto cadaveris membro contulimus, & comparavimus: in partem quoque diligentiæ, curæque accito Franciſco Soldato, Juvene quidem Medicis ſtudiis, cadaverumque ſectionibus magnoperè exercito. Neque verò, cum opportunum cenſuimus per epiſtolas quoque in conſilium admittere prætermiſimus eximios Viros Joannem Fantonum, [a] *& Joannem Baptiſtam Morgagnum* [a] *noſtræ ætatis in Italia experientiſſimos Anatomicos. Hinc confidimus fore, ut non pauca, pulchra ſimul, & nova, ex abſcondito, & intacto hùc uſque Euſtachiano hoc theſauro in lucem proferantur. Et quanquam ipſe in edendo hoc opere ſim hæſitantior, ne ſcilicet multa inchoata ſolùm, ac rudia; immo fortè perperam ex Commentariolis meis excidiſſe quis opinetur, illum tamen velim præſentibus frui, & meliora in poſterùm præſtolari: nam non obſcura ſpes nobis affulget, fore, ut inveniantur notationes, quas procul dubio idemmet Euſtachius exaravit, ſi nimirùm* Beneficentissimus Pontifex *quam in eruendis Tabulis juſſit, in perquirendis etiam Auctoris ſcriptis jubeat diligentiam adhiberi: ita enim opus cunctis numeris abſolutum, perfectumque conſtabit, atque in omnem poſteritatem duraturum. Vale.*

[a] *Legantur utriusque Viri Epiſtolæ, quas ſubnectimus.*

I L-

ILLUSTRISSIMO, AMPLISSIMOQUE VIRO

JO. MARIÆ LANCISIO

Archiatro, & ab Intimo Cubiculo SS. PONTIFICIS.

JOANNES FANTONUS S. P. D.

SI ego unquam, Vir Ampliſſime, Librum Anatomicum accepi, & perluſtravi libentiſſimè, hic ſanè eſt, quem tua humanitate ad me miſſum nunc præ manibus habeo. Magna ſemper de Euſtachii Operibus exiſtimatio mea fuit: ſed vicit omnino expectationem meam hoc Tabularum Anatomicarum Volumen elegantiſſimum: quas quidem Tabulas nemo, ut opinor, inſpiciet, quin tanti Viri ingenium, peritiam, diligentiamque admiretur: Novum aliquid prodiiſſe in lucem, vel paſſim prodire Recentiorum induſtria, & labore mirum non eſt, cum à ſeculo, & quod excurrit, tot inſignium Virorum opera in Anatomicum ſtudium converſa ſit, tantaque acceſſerit Inſtrumentorum ſupellex, quæ in perſcrutanda Hominis, & Animalium fabrica maximo adjumento fuerunt. Sed unum tàm rudi, incultaque ætate Euſtachium ignota coævis, & à multis ſimul poſteris vix adhuc animadverſa, detexiſſe primùm incredibili ſolertia, atque incidi eximia ſedulitate curaviſſe, tàm magnum eſt, & admirabile, ut nihil majus eſſe, & ſpectabilius videatur. Præ cæteris mirificè placuerunt Cerebri, Nervorumque Icones, in quibus Williſium, atque Ridleyum Euſtachius antevertit. Utinam Scriptorum Rei Anatomicæ rigidiſſimus Cenſor Riolanus reviviſceret! Quanta, mehercle, viri lætitia foret! Qua voce, quo plauſu Theſaurum hunc exciperet! Quas Tibi grates pro tanto munere rependeret! Amici mei, rerumque Anatomicarum Studioſiſſimi Viri, quibus inventum tuum brevì promulgandum ſignificavi, gratulantur omnes, cuique majores habere gratias debeant, vix ſciunt. Promiſcuè ab iis Euſtachium commendari, atque Lanciſium intelligo. Aureum ſanè, non æreum moriens Euſtachius monumentum reliquit: ſed perpetim fortaſſe latuiſſet, ni è tenebris eruiſſes. Fulgentem ſpectare Planetam, poſteaquam fuerit diutiſſimè occultatus, lætari omninò conſuevimus: atque aura, quæ nubes aliquandò diſcuſſit, ità nos recreat, ut lumine ipſo charior ferè videatur. Me verò hallucinari

non

non parùm in hoc comparationis luſu animadverto. Nihil auræ beneficio adjicitur Soli: Tu lumini lumen impertis. Nemo etenim, ut ajebam, Euſtachianas Tabulas ſine admiratione inſpexerit; ſed ſi nudæ prodiiſſent, vix peritiores ex earum aſpectu, præſentiaque proficere potuiſſent. Tua interpretando, eaſdemque explicando ſolertia, tuusque incredibilis labor iis maximè probabitur, qui rejectis luculentis, quibus Tabulas exornaſti, Annotationibus, curam deſcribendi, explicandique ſingula in ſe recipere pro tentamine voluerint.

Quid modò dicam, Vir Ampliſſime, de Pontificis Maximi benignitate? quid de excelſo animo, deque ſingulari Sanctitatis Suæ ſtudio in locupletanda, ornandaque Bibliotheca, quæ tuæ virtutis, munificentiæ, doctrinæque æternum erit monumentum? Tantæ ſpecimen beneficentiæ, tùm cætera omnia, quæ Summus Princeps in commune Literariæ Reipublicæ commodum piiſſimè, præclariſſimèque geſſit, ampliſſima forent oratione enarranda. Hoc autem tuæ dignitati, tuo amori, tuæ gratitudini, tuæque eloquentiæ munus fortunatiſſimum relinquo. Quod ad me pertinet illud eſt præcipuum, ut Tibi grates habeam de eximio munere, quod mihi profectò longè majori in pretio eſt, quàm ea fuerunt auro, & gemmis fulgentia munera, quæ ſuperioribus à Te annis accepi. Vale.

Auguſtæ Taurinorum kal. Junii MDCCXIII.

AD ILLUSTRISSIMUM, ET CELEBERRIMUM VIRVM

D. JO. MARIAM LANCISIUM

Intimum Cubicularium, & Archiatrum Pontificium.

JO. BAPTISTÆ MORGAGNI

EPISTOLA.

VEl triginta octo Tabularum conſpectu, quas ab Euſtachio olim promiſſas, nunc verò poſt multorum irritas perquiſitiones, CLEMENTIS XI. Pontif. Max. Beneficio à tua ſolertia demùm repertas, ad me (quæ tua eſt humanitas) mittis, vel quod eas tuis auctas, ornatasque Annotationibus exituras eſſe, ſcribis in Bibliothecæ, quam ſele-

ſeleċtiſſimorum voluminum copia in publicum commodum inſtruxiſti, imminente ſub proximas kalendas dedicatione, magno me, Doċtiſſime Lanciſi, gaudio, & incredibili quadam voluptate perfundis. Quod autem addis, cupere Te vehementer, ut quæ in his Tabulis propria Euſtachii, & peculiaria (ſint licèt ab aliis poſt ipſum prodita) extare cognovero, de his omnibus Te diligenter, nullaque interpoſita mora certiorem faciam, utrùm difficilius ſit negare, an efficere, multùm dubito. Nam & negare ei, quem plurimùm colam, cuique me obſtriċtiſſimum eſſe, confitear, ea præſertim cupienti, quæ, ſicuti ad Hiſtoriæ Anatomes ex hiſce Tabulis illuſtrationem, ita ad beneficii celebrationem pertineant, per ſe collati in publicum ab eo Principe, cujus non modò geminæ ampliſſimæque poteſtati, ſed & ſummæ erga me, meosque omnes beneficentiæ longè plùs debeam, quàm hominem homini debere fas ſit, durum id mihi, & quod nequaquam poſſim, videtur: & id ſuſcipere in his temporis anguſtiis, atque in his tot, & domi urgentibus, & in publico impendentibus occupationibus, quod intrà juſtum tempus, & otio affluens pro dignitate præſtare non poſſem, & præterea quæ hujus, aut illius Anatomici inventa creduntur, ea ad Euſtachium referre aggredi, hoc verò perdifficile eſſe ſentio, eique maximè, qui, cum non poſſit prodeſſe omnibus, neminem ſaltem velit offendere, quique, ut jamdiu noſti, haud mediocriter vereatur.

Laudes Egregii Principis, & tuas
Culpâ deterere ingeni.

Quoniam tamen ſapienti cuique homini pulchrum potiùs, atque optandum videri debet, eadem quæ Euſtachius, ſublata omni plagii ſuſpicione, obſervaſſe, ac cum tanto Anatomico diviſam inventionis gloriam habere; & quoniam veſtrum, Lanciſi Ornatiſſime, beneficium, ſi, qui dignè poſſunt, his ſolis celebrare liceat, timendum eſt, ne, quod ab omnibus laudandum eſſet, id nullum habeat laudatorem; idcirco ſtatim, ut jubes, morem gero, non omnia, quæ aliàs poſſem, ſed præcipua eorum, quæ haſce Tabulas inſpicienti in mentem nunc veniunt, ad Te ſcribens, nullam aliam habitura gratiam, niſi celeritatis.

Sed antequam incipio, quo tempore, & in quem potiſſimùm finem hæ fuerint Tabulæ æri inciſæ, conſtituere neceſſe eſt. Hæc enim duo non modò ad easdem intelligendas,

c verùm

verùm etiam ad ea, quæ in ipſis peculiaria Euſtachii ſunt (ſicut Tu cupis) dignoſcenda plurimùm adjuvant. Igitur quicunque ſunt in ejus Opuſculorum lectione verſati, ii certè non ignorant, id ſibi Euſtachium in omni ſive hominum, ſive brutorum diſſectione præ cæteris propoſuiſſe, ut oſtenderet, magis in Galeni Accuſatores, quàm in Galenum ipſum reprehenſionem cadere, eo maximè tempore pervulgatam, quod non hominis, ſed brutorum anatomicam deſcriptionem tradidiſſet. Nimirum tunc omnium manibus terebantur Andreæ Veſalii de humani Corporis fabrica libri, accuſationem illam tertio quoque verbo non ſine acrimonia ingeminantes; & in iis propoſitæ & deſcriptiones, & Tabulæ, ut eleganter traditæ, & affabrè delineatæ, ſic paſſim diligenter quoque, & fideliter ad humani corporis normam exactæ judicabantur. Etſi verò poſt annos circiter viginti, ex quo Veſalii Tabulæ prodire cœperunt, extitit Romæ Realdus Columbus, qui nonnullos in eo ipſo, quod memoravimus, genere Veſalii errores in ſuis libris de Re Anatomica reprehendit, & paulò poſt Gabriel Falloppius, Gymnaſii hujus noſtri decus, & lumen, edito aureolo Obſervationum Anatomicarum libello multò plura Veſalii errata deprehendit; ab neutro tamen eorum ullæ Tabulæ editæ ſunt, quæ pro fallacibus illius Tabulis ſufficerentur. Quæ cum ita ſint, quæcumque in Veſalii Tabulis, aut deſiderata, aut perperam efficta, in his Euſtachii Tabulis addita, & emendata inveniemus, primæ horum omnium delineationis honorem eſſe ad Euſtachium referendum, neminem puto negaturum, vt qui duobus poſt Falloppium annis, atque adeò ante novas cujusque Tabulas teſtatus eſt in Opuſculorum Anatomicorum Præfatione has ſuas editioni paratas habere.

An verò, ut delineationis, ſic quoque inventionis eorum omnium primam liceat Euſtachio gloriam adjudicare, diligentiùs eſt inquirendum. Non enim propterea quia duobus, ut dictum eſt, poſt Falloppium annis teſtatus ſit, ſe ſuas Tabulas abſolviſſe, continuò credendum eſt, non abſolviſſe multò antea & illas, & Anatomica Scripta, ſive edita, ſive adhuc deſiderata. Nam, quo anno Falloppius Obſervationes edidit, eodem Pinus ad librum de Renibus Annotationes colligebat, & ſcripſiſſe Euſtachium *non modò de Renibus, verùm etiam de cæteris aliis humani Corporis partibus* aſſerebat,

rebat, ut in ejus ad Lectorem Epiſtola, & initio ſtatim Annotationum habemus. Præterea examen Oſſium, eique adnexum de motu Capitis Opuſculum, eo tempore fuiſſe perſcripta, quo necdum Falloppii Obſervationes videre Euſtachius potuiſſet, ex adſcripto die facilè colligitur. Sed quoniam Epiſtolam de Auditus Organis poſt Falloppii Obſervationes ſcriptam eſſe, non modò ex adſcripto item die, verùm quoque ex non uno ejus loco, de Stapede videlicet, ac de Cochlea, ſatis conſtat; in Libello autem de Dentibus (ut modò cap. 32. de Renibus prætermittam) atteſtante etiam Pino in Annotationibus, Falloppii ſententiæ nec ſemel, nec obſcurè impugnantur, & præterea Falloppius in Præfatione ad Obſervationes, has ante annos quatuor à ſe ſcriptas ad Petrum Mannam, teſtatur; his de cauſis unicè ad annum, quo Tabulæ ſunt æri inciſæ, inquirendum veniamus; nam & de his potiſſimùm quærimus, & ſi conſtabit, has ante ſcriptas à Falloppio Obſervationes fuiſſe paratas, plerorumque etiam quæ & Scriptis, & Tabulis communia ſunt, inventorum gloria Euſtachio aſſeretur.

Itaque mitto quod in Præfatione ad Opuſcula hic affirmat, *ſex & quadraginta Tabulas æreas multò priùs* ſe editurum fuiſſe, niſi ab ætate, valetudine, & fortunarum imbecillitate fuiſſet prohibitus. Mitto etiam quod in Præfatione ad ſuas in Erotianum Annotationes, & ad Libellum de Multitudine ſcribit, ſe ſuas *obſervationes, & inventiones anatomicas jam pridem ære incidendas mandaviſſe*; edere autem ſuperſedere, quia nonnullos (ideſt Veſalium, ut liquet ex iis, quæ ſequuntur) Opuſculis *à ſe anno proximo ſuperiore publicatis* vehementer audiverit commotos fuiſſe, ideòque ſe aliquandiù expectare, donec ipſi, ſiquid velint, reſcribant, ne novas ſubinde appendices ſuis ſcriptis adjungat. Neque locum afferam ex Epiſtola de Auditus Organis, ubi de Stapedis inventore diſſerens, ſe, inquit, neque edoctum, neque monitum ab aliquo, *multò antequam ipſi ſcribant*, id oſſiculum noviſſe, Romæque non paucis oſtendiſſe, *atque in æs incidendum curaſſe*. Qui autem id ſcripſerat, ex collatis utriusque locis apparet, Falloppium fuiſſe in Obſervationibus, ubi negat, anno 1548. fuiſſe Romæ quemquam, qui Stapedis notitiam haberet. Igitur *multo ante* hunc annum altera ſaltem Tabularum, in quibus hoc Oſſiculum oſtenditur, fuiſſe videtur inciſa. Locum potiùs afferam, in quo & de Tabulis

 nuper

nuper inventis, & de his quidem univerſim Euſtachius ita loquatur, ut annum ſimul, quem quærimus, diſertè prodat. Is, quantùm modò memini, unicus extat, in Libro de Renibus cap. 16. *Hujusmodi*, inquit, *diſpenſatio, unioque venarum* (nempe venæ ſine pari cum emulgente altera, aut cum proxima aliqua vena) *qua ratione, quotve modis à me ſit obſervata, Tabulæ huic tractationi annexæ* (ideſt octo, quas tunc edidit) *apertiſſimè oſtendent; & niſi fallor, non ſecùs eas inſpicienti ante oculos ponent, ac ſi diſſectioni noſtræ intereſſet: in qua harum venarum conſenſum ita conſuevi oſtendere: quippe qui multis ante annis perſpectus mihi ſit, & cognitus, quemadmodum noſtræ Anatomicæ Tabulæ* (ideſt hæ quæ ſunt nunc inventæ, & in his XXVI. & XXVII., nam ſi easdem illas, de quibus modò dixerat, innuiſſet, non noſtræ Anatomicæ, ſed eædem Tabulæ dixiſſet; hæ igitur) *anno ſalutis milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſecundo ære inciſæ patefaciunt: ut dicere audeam, non minùs memet mihi in ea, quàm præſentibus, ſpectantibusque omnibus ſatisfacere*. Eſſe autem has nuper inventas Tabulas multò ante illas octo æri inciſas, petito ex XIII. Tabula argumento infra confirmabo. Si ergo anno 1552. hæ Tabulæ fuerunt inciſæ, prima laus Euſtachio deferri poteſt non tantùm delineationis, ſed & inventionis eorum omnium, quæ in Veſalii ſupplementum, vel emendationem, ut in his Tabulis, ita in Falloppii Obſervationibus, immo & in Columbi libris, ad eundem modum occurrunt; ut quæ opera aliquot annos poſt illas Tabulas perfecta ſunt, illæ quidem annis poſt quinque, hi verò ut minimùm tribus, ut ex Columbi ad Paulum V. Pont. Max. Epiſtola colligo.

Quòd ſi aliquis ex Fallopii Præfatione argumentum capiat, nonnulla ejusdem inventa, ut ad quamplurimos, ſic & ad Euſtachium potuiſſe multò ante illius Obſervationum editionem permanare; ego quoque ex Euſtachii Opuſculo de vena ſine pari Antigram. XI. argumentum viciſſim capiam, nonnulla hujus inventa perferri ad Falloppium potuiſſe, per eorum videlicet ſermones, aut ſcripta, quibus, ut Euſtachius inquit: *ſtudium erat aliorum inventa pro ſuis edere.... exploratoribus* (apud hunc) *etiam ſtipendio conductis*: ad quem locum rectè intelligendum, haud ſcio, an juvet illud Antigramma conferre cum his, quæ in Falloppii Obſervationibus, & in harum examine à Veſalio edito, occaſione Venæ ſine pari narrantur; illud quidem ſcio, hunc Veſalii

locum

locum Fabricio ab Aquapendente è memoria excidiſſe, cum in Opuſculo de Venarum Oſtiolis *mirari ſe*, ſcripſit, *quomodo hæc ad ſuam uſque ætatem tàm priſcos, quàm recentiores Anatomicos adeò latuiſſent, ut non ſolùm nulla prorsùs mentio de ipſis facta eſſet, ſed neque aliquis priùs hæc vidiſſet, quàm A. D.* 1574. Sed hæc obiter. Ad Euſtachium noſtrum redeamus: cujus, ut vides, Lanciſi Ornatiſſime, ego gloriæ plurimùm faveo; ita tamen faveo, ut multa pro Falloppio noſtro reponi poſſe, non diffitear; primùm quòd, cùm nemo negare poſſit, ejus obſervationes anno 1561. prodiiſſe, nùm Euſtachii Tabulis ante hoc tempus ſumma impoſita fuerit manus, illi ipſi poſſunt in dubitationem vocare, quibus mecum illi credere placeat A. 1552. easdem inciſas fuiſſe; deinde quòd ex Epiſtola Euſtachii de Auditus Organis proclive ſit conjicere quod ab eo de Cochlea, & de canalibus ſemicircularibus in II. Figura XLV. Tabulæ pictum eſt, id poſt lectas Falloppii Obſervationes eidem Tabulæ, qua locus vacabat, adjectum eſſe. Verùm cætera mittamus, & tandem aliquando ad has Tabulas inſpiciendas veniamus.

Quarum tres priores quoniam ſi quid habent, in quo moremur, id infra opportuniùs commemorabimus, idcirco has interim ſeponentes, ad XII. ſtatim pergamus. In qua, cæteris figuris prætermiſſis, iisque præſertim (ut ſemper) quæ in octo Tabulis vulgatis occurrunt, III. potiſſimùm, atque VII. contemplemur. Igitur in III. & veſiculas ſeminales, & deferentium vaſorum cum iisdem conjunctionem, & duos ſeminis in capite, ut vocant, gallinaceo meatus, omnia perſpicuè quidem, atque eleganter picta conſpicimus, quæ ſanè fruſtra in Veſalii Tabulis perquiruntur, ut qui has veſiculas primùm vidit in Falloppii obſervationibus deſcriptas. Cæterùm ad veſicularum ſedem oſtendendam ab anteriore quidem parte undecimam XI. Tabulæ Figuram, à poſtica autem VII. hujus Tabulæ Euſtachius inſtituit. In qua præterea Figura eas veſicæ fibras monſtrare voluit, quas cap. 19. de Renibus *conſpicuas, craſſas, ac ferè carneas*, dixit, *quæque adeò variæ quoquoverſum diſtribuuntur, ut intuentibus multarum tunicarum ſpeciem habere videantur*. Sed & in Tabulæ X. Figura I. exteriore pariter ſublata ventriculi tunica, ita ejus circulares fibras oſtenderat, ut Williſii induſtriam in Tabula III. ventriculi concinnanda præverterit.

In

In Tabula verò proxima XIII. illud primùm diſſimulare non poſſum, vaſis urinarii intra renem dexterum ramificationem tùm dimenſionibus, tùm figura non ita ad verum accedere, ut quæ in pervulgata Tab. V. delineatur: ex quo nimirum in ea opinione confirmor, longè priùs has Tabulas eſſe inciſas, quàm octo vulgatas: quarum ſi ejusdem V. Tabulæ Figura I. idem oſtendi credis, quod XI. Tabulæ Figura X., hanc quoque multò rudiorem, atque adeò priorem eſſe, confiteberis. Cæterùm ex his ramificationibus, ſive, ut alii vocant, pelvis tubulis, & renum canaliculis, & horum in papillas iis tubulis exceptas unione fuiſſe ab Euſtachio & Bellinum, & Malpighium occupatos, non eſt opus hìc memorare. Illud potius addam: hæc eadem, quæ Euſtachius, Falloppium quoque in Obſervationibus attigiſſe. Clitoridem verò, & ejus crura, atque muſculos, quæ ſimiliter Falloppius in eodem libro deſcripſit, primùm certè delineata, & in hac XIII. Tabula, & in ſequenti conſpicimus. Sed quod ad ligamenta uteri rotunda attinet, quæ Veſalius muſculos, Falloppius autem proceſſus nerveos eſſe docuerunt; Noſter in hac Tabula non modò ab utroque diſſidet, ſed Swamerdamii nihil ferè aliud, niſi minutiſſimas arteriolas, & venulas illa eſſe tradentis, & Figuram, & explicationem prævenit, addens præterea ex cruralibus nonnullos ramuſculos, ut & in ſequenti Tabulæ Figura I., ad quam priusquam tranſeo, in hac XIII. illud denique obſervandum judico: vel ſpermaticorum, & hypogaſtricorum vaſorum ad latera cervicis uteri unionem minimè Noſtrum latuiſſe.

In Tabulæ XIV. Figura I. nequaquam partium exiguitas Euſtachium prohibuit, quin ſe illud quoque ſcire ſatis oſtenderet, ab ani ſphinctere fibras per cunni latera deduci versùs hujus ſummam partem, atque clitoridem. In Figuris autem III. & IV. cùm ipſius caveæ uteri longè accuratior Figura obſervanda eſt, quàm ea, immo & conſequentia tempora propemodum ferrent; tùm verò in primis manifeſtum Tubæ Falloppianæ in uterum tranſitum ſpectare oportet. Figuræ autem ad fœtum, & ejus involucra pertinentes, collatis homine, & brutis, Veſalii in his rebus lapſum evidenter coarguunt.

Verùm his, aliisq; prætermiſſis, rectà ad Tabulas XVII. & XVIII. veniamus. Et primùm in illius Figura II. præter medul-

medullaris ſubſtantiæ per cerebellum in arboris, & ramorum modum diſpoſitionem, juvat obſervare duo ſaltem genera proceſſuum cum cerebello commiſſorum, nempe & eos inferiores, ex quibus Varolius poſtea à ſe primùm, ut credebat, animadverſis ſpinalem medullam ex parte componi, monſtravit, quod ex hac Tabula non latuiſſe Euſtachium, conſtat; & eos ſuperiores, qui à Teſtibus in cerebellum, ut Williſio videtur, protenduntur. Ad horum initium origo Patheticorum nervorum, de qua à Veſalio ignorata Falloppius quoque in Obſervationibus locutus eſt, hìc evidenter conſpicitur. Eam noſter in examine oſſium, antequam Falloppium legere potuiſſet, jam ſcripto, Fabio Amicio indicare voluerat, dum inter eorum commemorationem, quæ ut admirabilia ipſi oſtenderat, *excitare*, inquit, *te nervi etiam debeant, nam ut mittam nunc illos, qui propè cerebri nates oriuntur* (nempe hos, quos hìc delineat, Patheticos) *& alios, qui juxſta ſpinam procedunt, ac tres quoque propagines ſexti jugi nervorum cerebri à medulla ſpinali principium ſumentes* (quos porrò eſſe in ſequenti Tabula delineatos, mox oſtendam) *nonne ſcluto, &c.* Denique in hac eadem II. Figura operæ pretium eſt obſervare, medullam ſpinalem, non ut à Veſalio, ſemper magis, atque magis quò magis à calvaria recedit, attenuatam proponi, ſed ibi craſſiorem, atque pleniorem, vnde magni artuum oriuntur nervi: quod item & à Falloppio animaduerſum, & ante hunc in Caroli Stephani libris pictum, nunc paſſim in accuratiorum Recentiorum figuris ſpectatur. Figuram verò IV. dum inſpicimus, proderit ante oculos habere Anatomiæ Cerebri Clar. Ridley cap. 7., in quo plexum choroidem tradit *ab utroque latere eſſe duplicem, quod hactenus à nemine fuerat obſervatum*; ponit ſcilicet (ut hìc Euſtachius, qui hæc ad poſteriora reflexa pingit) alteram plexus partem à latere, alteram autem in medio inſtar latæ expanſionis nates, & teſtes, & glandulam pinealem obvolventem. Quòd autem Ridleyus in eodem cap. præter venas à Williſio deſcriptas, duas ſemper ſe dicit reperiſſe *anterioribus* ejusdèm plexus extremitatibus occurrentes, fortaſſe id eſt, quod in III. hujus Tabulæ figura monſtratur. Figuram verò VI. Tabulæ XVII. ſi videre homines potuiſſent, cum Varolius ſuum de circumductione, ſeu reflexione Opticorum nervorum, & vera eorundem origine inventum propoſuit, non id ad Fabricium ab Aquapen-

pendente pertinere, odioſè contendiſſent, ſed Euſtachio deberi, evidenter oſtendiſſent.

Quid porrò, Lanciſi Doctiſſime, de Tabulæ XVIII. Figuris omnibus dicemus, in quibus nihil ferè eſt, quod non noſtra hæc potiùs, quàm Euſtachii deceat tempora? Diligentiam ſanè, qua ſunt paratæ, accuratiſſimam vel minimæ res teſtantur, & in his duæ illæ, ut Williſius appellat, candicantes glandulæ ponè infundibulum conſtitutæ, quæ in nulla harum quinque Figurarum deſiderantur. In I. autem, & III. Figura (ut ſingulas conſideremus) occurrunt illæ, quas ſupra Euſtachium vocaſſe diximus *tres propagines ſexti jugi nervorum cerebri à medulla ſpinali principium ſumentes*, nos verò juxtà communes his temporibus appellationes, quas in hac Epiſtola retinemus, radices vocamus nervi Spinalis ad Par vagum acceſſorii: quem ante Williſium *jampridem* (inquit Ridleyus cap. 16.) obſervaverat, imò delineaverat, atque deſcripſerat Vidus Vidius. Cæterùm ex his Euſtachii Figuris & cui debeatur, & Vejuſſenium in prima ejus origine deſcribenda magis quàm Williſium, aut Ridleyum ad Euſtachii obſervationes accedere, facilè colligitur: quis autem ad verum magis accedat, hic quidem non judico. Ut verò mittam de nervorum, & in primis quinti paris ramificationibus, quæ in hac Tabula proponuntur, dicere; facere tamen non poſſum, ut in I. Figura prætereꝗam non modò portionem duram Paris Auditorii à Veſalio ignoratam, ſed & hujus primùm poſt inflexionem, quam in Aquæductu ſubit, cum chorda tympani à pari quinto proveniente unionem, & demùm cum hoc eodem pari conjunctionem (de qua alii aliter) delineari, de quibus pleriſque rebus ut noſter in Epiſtola de Auditus Organis verba fecerat, ſic quod ſpeciatim ad memoratæ chordæ originem, & finem attinet, multò quàm Falloppius diligentius propoſuerat. Nunc miſſis cæteris, in Figuræ II. conſideratione moremur. Et in ea nervos vulgò intercoſtales dictos inſpiciamus, qui neſcio an ſint illi, qui, ut ſupra dictum eſt, *juxtà ſpinam procedere* ab Euſtachio admirabiliores ſuas obſervationes Amicio commemorante dicebantur. Nam etſi iidem nervi ſuperioribus, & æqualibus Anatomicis non erant ignoti ad vertebrarum thoracis, & lumborum latera; ad latera tamen vertebrarum cervicis eoſdem Veſalius videre non potuerat; itaque ceu ab octauo pari infra cervicem enatos propoſuerat. Ipſe autem

Fal-

Falloppius etſi videtur ubi olivare ſuum corpus, ſive plexum deſcribit, aliquam majorem gemini prædicti nervi habuiſſe notitiam; non tamen ejus veram cognovit originem. Immo Williſius in Nervorum deſcriptione cap. 5. *Origo*, inquit, *ejus nondum ſatis detecta fuit; nam à pleriſque Anatomicis pro ramo paris vagi perperam ſumitur*. Hæc autem origo ex ea ſaltem parte, quæ ad nervum ſexti paris attinet, manifeſtiſſimè in hac Figura II. demonſtrata eſt. In qua præterea & plexus plures, & origines, ac diſtributiones nervorum obſervantur, quas ſanè res non dico ex Veſalii ſolùm Tabulis, ſed & aliorum, qui ſunt illum ad recentiorum uſque tempora conſecuti, partim nullo modo, partim non ſatis licebat addiſcere. Quæ ſigillatim recenſere nunc mitto, quoniam ſentio, in his duabus Tabulis conſiderandis (quæ alioquin omnium videntur conſideratione digniſſimæ) aliquantò, quàm vellem, me prolixiorem fuiſſe.

Sed viciſſim breviorem multa eſſe me cogunt in ſequentibus uſque ad XXXVIII. Tabulis conſiderandis; primùm quòd in earum aliis nulla quidem nunc occurrunt ita digna conſideratione; deinde quòd de aliis, & nominatim de illis duodecim, quæ muſculos exhibent, Te minùs ſollicitum eſſe, ſcribis: denique quòd earum aliqua haud pauca habet, quæ in octo jamdiu editis Tabulis etiam ſunt. Attamen ut intelligas has quoque, de quibus nunc loquor, Tabulas me inſpexiſſe, pauca in paucis conſiderabo. Igitur in Tabulæ XXVII. Figuris II., & IV. eæ mutuæ vaſorum meſaraicorum ad modum arcuum communicationes ita perſpicuè, & eleganter expreſſæ, ut nunquam meminerim meliùs, ſatis teſtantur Euſtachii in his quoque vaſis exercitationem, quam in Antigram. 8. de Vena ſine pari ſubindicaverat. Ad ea autem, quæ in pluribus ſuorum Opuſculorum locis de nonnullarum venarum, & in primis venæ ſine pari diſtributione, variiſque communicationibus tradidit, faciliùs intelligenda, & nonnullæ hujus Tabulæ Figuræ, quæ in octo prioribus Tabulis aut nullo modo, aut ob loci anguſtias decurtatæ proponuntur, & ipſa quoque ſuperior Tabula XXVI. vehementer utiles ſunt.

In Tabula autem XXIX. primus omnium Euſtachius Occipitales muſculos pinxit, ut quos Falloppius à reliquis omnibus Anatomicis ſcribit eſſe prætermiſſos. Eoſdem quoque pingit in XXXI. XXXII. & XXXIV., in quibus ut

& in XXX. muſculos prætere exhibet, qui ſupra, & qui ponè auriculam ſunt conſtituti, de quibus Falloppius idem pariter animadvertit.

Tabula XXXV. Maſtoidæos muſculos, & duplicem ſingulos habere originem, & ſic in duos utrinque dividi poſſe, ut Euſtachius adversùs Veſalium in Opuſculo de Motu Capitis ſcripſerat, dilucidè oſtendit; quemadmodum ea, quæ adversùs eundem de duodus Capitis muſculis, quos complexos vocant, in proximis ſuperioribus periodis attulerat, à Tabula XXXVII. confirmantur. In qua Tabula exiguus ille, qui ex anteriore ani ora dependet, muſculus num is ſit, qui muſculus urethræ ſine pari à nonnullis Recentioribus appellatur, alii viderint.

Porrò Tabula XXXVIII. præterquam quòd de muſculis intercoſtalibus interioribus illud oſtendit, quod Euſtachius Antigrammate ultimo de vena ſine pari indicavit, quòd ſcilicet, *ad radices coſtarum non pertingant*, ſi cum Tabulæ XLI. Figuris VIII. & XIII., ut par eſt, conjungatur, ea præſertim demonſtrat, quæ de duplici utrinque muſculo, quem Longum Colli vocitant, hujusque in caput implantatione, & de duobus præterea, vel tribus prætermiſſis à Veſalio Muſculorum paribus, quæ caput movent, poſt nuper indicatum Opuſculi de Motu Capitis locum ab Euſtachio tradita fuerunt. Quæ quidem omnia unà cum his Tabulis, unàque cum illis, quæ paulò ſupra de capitis, & primarum vertebrarum ligamentis docuerat, conferri diligenter velim cum iis, quæ de duobus earundem partium ligamentis, & de quinque paribus muſculorum diverſis capitis motibus inſervientibus à Dupræo Chirurgo Gallo propoſita ſunt, quorum ſumma unà cum Epicriſi, & quaſi Vindiciis Cl. Cowperii, & Figuris utriusque in Actis Eruditorum Lipſienſibus A. 1699. exhibetur. Sic enim ſcio fore, ut nonnulla ex iis, quæ ibi, ut ignota omnibus ſunt propoſita, Euſtachium non latuiſſe intelligatur.

Tabulæ XXXIX. inferiores Figuræ primum omnium Euſtachium emendaviſſe teſtantur id quod à Veſalio in oculorum muſculis oſtendendis peccatum fuerat.

In XL. autem Tabula ea inprimis exhibentur, quæ Euſtachius in Examine Oſſium à ſe præſtita commemorabat. *Nonne*, inquit, *ſoluto prius oculo in ſingulas ſui membranas, quod vix animus capere poteſt, foramen nervi viſorii Tibi,*

&

& aliis, vel multis reclamantibus, ante oculos ſexcenties expoſui? Oſtenditur quoque id quod in Libri de Multitudine cap. 32. affirmaverat, nempe venas, & arterias *à cerebro per intimiorem nervi viſorii ſubſtantiam trajici, ac inde in retinam oculi tunicam diſpenſari; tùm accuratam ſectionem, tùm firmam rationem oſtendere.* Illud præterea in Figuris II. III. VI. XI. obſervandum eſt, vaſa per choroidem, non ut in retina anteriora versùs, ſed poſteriora versùs prorepentia, & fibroſam ipſius choroidis ſtructuram monſtrari.

Sed ad Tabulas XLI. & XLII. tranſeamus, in quarum plerisque Figuris inſpiciendis dicere non poſſum, Lanciſi Ornatiſſime, quantam ceperim voluptatem; dum & eorum, quæ in priſtinam in Anatomica hiſtoria ſedem reſtituere, & eorum, quæ inter diverſas Anatomicorum deſcriptiones ſeligere ante hos ſeptem annos in meis primis Adverſariis Anatomicis conatus ſum; in quæcunque, inquam, eorum in duabus hiſce Tabulis Euſtachius incidit, idem mecum vel de rerum dignitate, vel de hiſtoriæ ſelectu cenſuiſſe evidenter intelligo. Atque utinam per magnarum rerum tunc adhuc inveniendarum copiam, & quarum magnam ipſe partem detexit, ad ea deſcendere tàm accurato Anatomico licuiſſet, quæ nobis quaſi ex magna meſſe perpaucæ ſpicæ, non neglectæ quidem, ſed elapſæ, improboque adeò labore raris, & plerunque abſtruſis in locis legendæ relicta ſunt: profectò non dubito, quin ex iis quoque, quæ à me non tanquam reſtituta, aut ſelecta; ſed ut primùm inventa propoſita ſunt, plura eſſent, quorum inventionis diviſam cum tanto Anatomico gloriam haberem. Nunc ex his, quæ deprehendiſſe viſus ſum, unum ex omnibus, & levius quidem, eſt illud, quod de veris hyothyroidum, & ſternothyroidum muſculorum terminis monui; quos paſſim ferè ut in Veſalii Figura, in Tabula XLII. num. 30. ab Euſtachio, ut cum ſuis conferri poteſt, allata, pictos deſcriptosque animadverteram. Itaque meam & deſcriptionem, & Figuram cum Euſtachii V. & XII. in Tabula XLI. ſatis convenire, vehementer gaudeo. Cum autem mihi, & cricoidis cartilaginis capitula, & medium epiglottidis ligamentum, & præſertim laryngis ventriculos, de quibus paſſim Recentiores ſilebant, & obſervare contigiſſet, & reſtituere placuiſſet; mirum nunc in modum gaudeo, à graviſſimo hoc Anatomico nihil horum eſſe prætermiſſum, ut qui prima in VII. XLII.

Tabulæ, alterum in V. facilè adumbrat: ventriculi autem dexteri orificium certè in XI. Figura demonſtrat. Cumque pariter inter diverſas Anatomicorum ſententias, & circa epiglottidis muſculos depreſſores, & circa cricoarytænoidæorum poſticorum ortum, atque tendentiam, & circa arytænoidæorum ſtructuram, & in primis circa Thyroidææ glandulæ duplicitatem id mihi ſeligendum viſum eſſet, quod diſſectiones propriæ docuiſſent; admodum lætor, Euſtachium mecum facere, qui in XLII. Tabulæ Figura I. nullos epiglottidis depreſſores agnoſcat, qui in eadem, & in II. cricoarytænoidæos, & arytænoidæos juxta meam deſcriptionem delineet; quique demum in V. & VIII. Figura XLI. Tabulæ, non modò unam mecum thyroidæam proponat; ſed in cunctis ejus conditionibus ita conveniat, ut ne illam quidem appendicem omittat, quam ab ea ſurſum per thyroidis faciem perſæpè protendi adnotaveram. Ad quas Euſtachii figuras, ſuas, ſi adhuc viverent, emendare illi demum poſſent, qui ad meas emendare neglexerunt: quanquam plura, etiam ubi maxime diſſimulant, à me ſumpſerint, & plura ad mea Adverſaria emendaverint; ut eorum Anatomiæ utramque editionem conferentibus planum erit, quæ utinam ſemper benè intellexiſſent. Sed nolo cum umbris hominum, præſertim & laude alioquin dignorum, & mihi non omnino ingratorum luctari. Itaque præſtat in his ipſis V., & VIII. Euſtachii figuris, quemadmodum & in XI. illud præterea obſervare, ut Veſalii in linguæ muſculis defectus egregiè emendetur; utque præterea in ſequentis Tabulæ Figura V. linguæ glandulæ, ſicut in hujus VIII. nonnullæ tracheæ glandulæ non omittantur. Porro ſi Cl. Amiciſſimoque Valſalvæ & XI. & XIV. hujus Tabulæ Figuras, & præterea IV. & VI. ſequentis Tabulæ cum laudatiſſimis ſuis V. & VI. Tabulis comparare placuerit, non dubito, quin ſicut intelligat, præcipuum in his ſuum Uvulæ, & Pharyngis continuitatis inventum Euſtachio ipſi ignotum fuiſſe, ita agnoſcat lubens, nonnulla tamen ex reliquis eundem quoque non omnino latuiſſe; illam verò, quæ à me in Epiſtola ad ipſum data reſtituta ex Falloppio eſt, Stylopharyngæi muſculi in cornua oſſis hyoidis, & in ſupernam oram cartilaginis ſcutiformis implantationem in XLI. Tabulæ Figura XI. ſubindicari.

Porrò quæ in proximis Tabulis ad ſceletorum pedes ex orga-

organo auditus oſtenduntur, eorum ab Euſtachio nonnulla inventa, ferè omnia primùm fuerunt delineata. Cæterùm in ſceleto Tabulæ XLIII. *contextus ille elegantiſſimus*, *quem ſpuriarum coſtarum cartilagines invicem efficiunt*, quemque à Veſalio *oſcitanter prætermitti* Euſtachius dixerat in Oſſium Examine, conſpici poteſt. Hic ipſe eſt, quem, quamvis paſſim ab aliis omiſſum, Verheyenus in altera Anatomiæ ſuæ editione diligenter memoravit, atque depinxit. Illud quoque in ſceleto hujus, & proximarum Tabularum obſervatione dignum eſt, quòd os ſacrum, non ut à Veſalio, ſex partibus conſtans, & quinque ante, & retro foraminibus utrinque pertuſum pingitur; ſed quinque conſtans partibus, & quatuor utrinque foraminibus pervium, quale ſcilicet *magna ex parte in hominibus eſſe ſolet*, ut in eodem Opuſculo animadvertit Euſtachius. Hæc tamen, & ille, quem modò diximus, cartilaginum contextus in Tabulis etiam Caroli Stephani utcunque rudibus, & antiquis occurrunt.

De his tandem, quæ ſunt poſtremæ, duabus Tabulis, illud primùm in univerſum cenſemus, pleraſque earum Figuras, ut & XIII. Tabulæ XLI. iis potiſſimùm illuſtrandis inſervire, quæ in memorato nuper Opuſculo pro Galeno contra Veſalium ab Noſtro afferuntur: quod (ut cætera prætermittam) primo ſtatim aſpectu in ultima quidem Tabula Figura XVIII. treſque illi proximæ ſatis monſtrant; in quibus illæ, quæ in eodem Libello traduntur oſſium ſterni, ejusque cartilaginis varietates accuratè exhibentur: in Tabula autem XLVI. idem plures illæ, diſſimileſque calvariæ atteſtantur. In quarum porrò pleriſque obſervo peculiare illud Foraminulum pro Vena, à Falloppio cum duræ matris ſinubus egregiè deſcripta, quam nunc Occipitalem rectè appellant, non deſiderari.

Hæc habebam, de quibus Te, Vir Doctiſſime, ſtatim, ut juſſiſti, certiorem facerem, Sus, ut ajunt, Minervam. Erant præterea in his Tabulis dubia quædam, & ſubobſcura, de quibus aliquid ſcribere fortaſſe poteram, ſed nolui divinare. De his verò, atque aliis, quæ aut ſcientes prætermiſimus, aut fortè etiam in his tantis anguſtiis temporis haud ſatis vidimus, fortaſſe olim, ſi quid otii dabitur, in ea quam concepimus, Anatomicorum Inventorum Hiſtoria ſcribemus. Quam quoniam ea ſcripta Euſtachii adjuvare plurimùm poſſent, quæ adhuc latent; oro Te, obteſtorque, ut, ſicuti

plus, inquam, vivens illis debuit, quàm Sanctissimo Pontifici, & ejusdem Præſtantiſſimæ Urbis decori maximo, atque immortalitati, nunc mortuus erit debiturus. Vale.

Datum Patavii XIII. kal. Novembris MDCCXIII.

CLARISSIMO, DOCTISSIMOQUE VIRO

D. JO. BAPTISTÆ MORGAGNO

In Patav. Lyceo Med. Profeſſori Celeberrimo.

JO. MARIA LANCISIUS S.P.D.

SI unquam aliàs gratæ ab amicis, optatæque literæ redditæ ſunt, gratiſſimas profectò abs Te ſuperioribus diebus accepi; quippe quæ luculentiſſimas animadverſiones ad nuper inventas Euſtachii Tabulas ſecum attulerunt. Ac licèt jampridem ſedulam, pro mea virili parte, operam impenderim legendis hujus Scriptoris tùm Anatomicis Opuſculis, & Annotationibus ad Erotianum, tùm Libello de Multitudine, immò etiam in ejusdem Euſtachii Opuſcula Annotationibus à Matthæo Pino collectis, in quibus ſanè omnibus non pauca ſparſim deprehendi harum Tabularum documenta; eſt tamen quod ingenuè fatear, Epiſtolam hanc tuam obſcuris quibusdam locis facem mihi prætuliſſe; præſertim verò, cum egregiè probare adniteris, Euſtachium non modò ſæpè, quod notiſſimum eſt, Veſalium caſtigaſſe, ſed tale, tantumque ſtudium cùm in veris perquirendis partium *infinitorum penè animalium* ſtructura, & officiis, tùm in Tabularum delineatione adhibuiſſe, ut omnium ſui temporis Anatomicorum conatus ita facilè ſuperaverit, ut nemo aut eidem inventorum ſuorum palmam præripere, aut de gloria delineationis poſſit cum illo contendere; præſertim cum idem Scriptor decennio ante, quàm ſua Opuſcula edidiſſet, tentata jam haberet experimenta, paratasque animadverſiones, & Tabulas Anatomici ſui operis; ac perſpicuum propterea evadat coævorum Anatomicorum labores prævertiſſe: cujus rei publicum, graviſſimumque teſtimonium nobis impertitur Amatus Luſitanus, qui ſuarum Curationum Centuria V.[a], quam collegit anno 1555. de ipſo Euſtachio contra Veſalium ſcriptum reliquit. *Nobiscum hac in re eſt Bartholomæus Euſtachius Ducis Urbinatis Medicus: qui ita rem haberi*

[a] *Curat.* 60. *pag.* 528.

haberi per literas è Roma mihi ſignificavit: ut prope diem docto, & eleganti libro ſuo de Anatomia in lucem futuro, omnibus palàm faciet. Sed quid alio opus eſt teſtimonio, ubi idemmet Euſtachius (ut Tu pariter ſedulò animadvertiſti) in Opuſculo de Renibus pag. mihi 68. nuper inventas Tabulas jam *Anno ſalutis milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſecundo æri inciſas* ſe habuiſſe fatetur.

Itaque notas meas eo nunc alacriùs in publicum emittam, quòd magis illas auctoritate tua videam confirmatas. Nec dubito, quin Tibi immortales gratiæ ab univerſa literaria republica habendæ ſint, qui tuis etiam doctiſſimis annotationibus Euſtachii Tabulas immortalitate donaveris; nec debitas Sanctissimo Patri, omnis literaturæ Summo Auſpici, & Mœcenati, laudes reticueris; quas cum Beatissimi Principis oculis ſubjeciſſem, benignè pollicitus eſt, Auctoritatis ſuæ vires omnes, & operam ſe in Euſtachii Scriptis inquirendis diligenter collocaturum.

Cæterùm plurimas Tibi gratias ago, quòd ad officia erga me paratiſſimus tàm citò, tàm multa, tàm egregia, & ſolida reſcripſeris. Certè noſtra ſemper, quàm aliorum de tuis commentariis major erit admiratio. Nam cæteri quàm benè, & quàm emendatè ſcribas apertè cognoſcunt; nos etiam quàm facilè, & quàm celeriter abſtruſiſſima quæque ſoleas explanare. Vale.

Datum Romæ Prid. kalen. Novembris M DCC XIII.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſsimo Patri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro.

N. Archiep. Capuæ Vicesg.

TESTIMONIUM

ILLUSTRISS. AC REVERENDISS. PRÆSULIS

CAROLI MAJELLI

Bibliothecæ Vaticanæ Cuſtodis Primarii.

D*Emandante Reverendiſs. P. Fr. Gregorio Selleri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro diligenter & accuratè perlegi librum inſcriptum:* Tabulæ Anatomicæ Cl. Viri Bartholomæi Euſtachii &c. *cumque in eo nihil quidquam Catholicæ Religioni aut Chriſtianæ pietati adverſum; imo ad uberrimam rei Anatomicæ utilitatem, ad immortalem* SS. Patris CLEMENTIS XI. Pont. Max. *gloriam, atque ad perennem tum Celeberrimi Euſtachii, tum Clariſſimi Lanciſii laudem opus redundaturum deprehenderim, publica eruditorum luce digniſſimum cenſeo. Cognoſcent etiam univerſi par æquumque fuiſſe, ut ad Tabulas tamdiu expetitas, quæ peſſimo publico interciderant, è tenebris vindicandas, auctoritatem ſuam Pontifex ſapientiſſimus intenderet, iisque illuſtrandis, inter multiplices negotiorum ac ſtudiorum curas eruditionem ſuam doctiſſimus Lanciſius accommodaret. Romæ Nonis Martii MDCCXIV.*

Carolus Majellus.

IMPRIMATUR

Fr. Gregorius Selleri Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apoſtolici Magiſter.

FRANCISCI SOLDATI
CANDIDO LECTORI
MONITA.

INter eximia beneficia, quibus humaniſſimè, nullo intermiſſo tempore me cumulavit Vir Illuſtriſſimus Jo. Maria Lanciſius Philoſophiæ, Medicinæ, omniſque propemodum Literaturæ laude celeberrimus, non poſtremo loco ponendum duco, quòd, cum multos antè annos ad medicam diſciplinam perdiſcendam hortatus eſſet, nullius planè rei ipſo in tyrocinio, quàm ſtudiorum Mechanicæ, atque Anatomiæ altiorem ſpeciem animo meo impreſſerit. Eandem ob cauſam cum Idem Euſtachianas Tabulas poſt ſummum, & incredibile ſtudium in colligendis, apponendiſque notis recenti prælo deſignaret; operis perſpicuitati, meæque conſulens eruditioni voluit, ut meas qualescunque vigilias impenderem, tùm ut ſingulas Tabularum particulas, quæ animadverſione magis dignæ habitæ ſunt, per appoſitos numeros Tibi fideliter oſtenderem, tùm ut integrum opus ab erratis, quantum à Typographo licet exigere, vindicarem.

Hæc agens, nonnulla deprehendi, quæ, cum ad eundem Ducem, Præceptoremque meum detuliſſem, ipſe ad rectum Tabularum uſum Tibi neceſſariò ſignificanda judicavit. Ea ſunt:

Primò præfatas Tabulas juxtà conſuetum Anatomicorum ordinem non fuiſſe diſpoſitas. Nàm priores, (quæ nunc etiam à renibus incipiunt;) ab univerſo potiùs corpore, nempè à Tabulis IX. X. &c. noviſſimè repertis, ducendæ fuiſſent. Quod etiamſi probè noverimus, earumdem tamen ſitum permutandum minimè putavimus, non ſolùm quòd numeri altiùs in Tabulis jàm inciſi eſſent; ſed vel maximè, quòd integrum hoc opus, ne ullam notarum confuſionem haberet, primis octo Tabulis, quæ in Euſtachii opuſculis continentur, illiusque notis explanantur, inſtrui debere videbatur.

Hanc verò perturbatam methodum non ab Euſtachio, ſed potius à Petro Matthæo Pino ejus diſcipulo quâdam cogente neceſſitate ſuſceptam, quantum licet conjicere, credendum eſt: *Scripſerat enim Bartholomæus* (inquit [a] Pinus) *non modò de Renibus, verùm etiam de cæteris humani corporis partibus, ſed ut antè alias Anatomicas tractationes, ab eo conſcriptas, hæc, quæ de Renibus inſcribitur, ederetur, fecit quorumdam importunitas, qui hoc anno in publico Theatro nonnulla de Renum ſinubus à nobis animadverſa in controverſiam revocare fruſtrà conati ſunt*: Cùm igitur Pinus tractationi de Renibus Tabulas etiam ad illas pertinentes, addere conſtituiſſet, neceſsè fuit easdem primis octo numeris ſignatas edere: & quoniam poſt Euſtachii mortem idem Pinus omnes ſimul Præceptoris ſui Anatomicas Tabulas in lucem emittere cupiebat, ut ipſe faſſus eſt [b], idcircò reliquas perpetuo numerorum ordine diſponere coactus fuit, ac propterea

[a] *In Annotationibus ad lib. de Renib.*

[b] *In epiſtola Lectori adnexa Opuſc. edit. Venet.* 1597.

Tabulas, quæ ex. gr. I. II. &c. Tibi exhibendæ fuiſſent, pro IX. X. &c. numerare.

Secundò Auctorem noſtrum, ut indicatæ partes ritè, ac facilè in Tabulis invenirentur, duos modos in ſuis opuſculis propoſuiſſe, quorum primum ità explicavit, videlicet:

Regulam ex charta, aut ære facito latitudine digitali, quæ longitudine harum Tabularum latitudinem exæquet. Eam dividito in gradus ipſarum Tabularum gradibus, ac numeris reſpondentes; ſed regulam accomodabis ad lineas altitudinis Tabulæ ex eo numero, quem ipſarum index oſtendit; quò autem lineæ concurrerint, angulumque effecerint, ibi quæſitam partem invenies. Illud verò attendito in indice, locos harum partium, quæ depictæ ſunt, commoſtrante, priore numero altitudinem, poſteriore latitudinem ſignificari.

Cum verò uſu deprehenderimus fore, ut ſi præfata regula non prorsùs illi ſimilis conſtrueretur, quæ ad indicandas partes à nobis adhibita fuit, jàm angulus ex concurſu linearum oriundus plùs juſto anterior, aut poſterior efficeretur, qui proindè aliam ab indicata particulam Tabulæ demonſtraret; propterea duas regulas, quibus nos uſi fuimus, æri incidendas curavimus, quarum quæ brevior eſt, octo prioribus Tabulis aptabitur, quæ verò longior, in reliquis adhibenda erit.

Tertiò ſtudendum eſſe, ut librorum compactor inter pulſandas, tundendasque libri paginas, easdem quoque regulas intus reponat. Cum enim Tabulæ per ictus malei paullò porrectiores in latitudine ſint evaſuræ; certè, niſi etiam regulæ id paterentur, jàm quæſitæ partes ægrè inveniri poſſent.

Quartò ut ab eodem Bibliopego prædictæ regulæ craſſiori chartæ membranaceæ ſuperinducantur, atque à libri vertice filo pendulæ collocentur.

Quintò cum Inciſoris incuriâ contigerit, ut non ſingulæ Tabulæ eâdem conſtent latitudine, neceſsè eſt, ut, dum eâdem regula uteris, illius principium in primo Tabularum latere, ac ſupra illam altitudinis lineam, quæ Figuram immediatè reſpicit, adamuſſim ſemper apponas, ipſiusque finem extra alterum Tabularum latus excidere facias.

Neque verò hìc reticendum nobis videtur, ſecundum modum ab Euſtachio his verbis expoſitum fuiſſe: *Poteſt etiam*, inquit, *aut ex ferro, aut ex ligno fieri circulus planus, cujus ambitus ſit paulò major, quàm longitudo Tabularum, eique alterum filum rectum, & alterum transverſum ad angulos rectos protractum obducere, ac infigere oportet. Si enim ejusmodi regulæ fila numeris altitudinis, ac latitudinis in Tabula deſcriptis, accomodabis, punctum, quo fila ſeſe interſecant, partem, quam inquiris, oſtendet.*

Hic autem, quoniam non omnibus Tabulis congruere poteſt, cum graduum, ſeù numerorum veſtigia in baſi quoque impreſſa expoſtulet, eademque in plerisque prorsùs deſiderentur, idcircò nihil eſt, quod de hac re Te monitum faciamus.

Atta-

Attamen ſi expeditiorem exoptes modum pro eodem uſu Tabularum, ſequentem addimus. Quadrilongum planum ex charta craſſiori, vel aliqua Tabella conſtruito, quod undique quamlibet Tabulam aliquantulùm ſuperet; deindè illud per lineam diagonalem dividito, quâ diviſione duo triangula rectangula habebis, quorum alterum hoc pacto uſurpabis. Latera angulum rectum comprehendentia ad lineas cùm altitudinis, tùm latitudinis Tabulæ ex iis gradibus, qui indicati ſunt, ità diſpones, ut angulus rectus intrà Tabulam incidat; quò verò idem inciderit, ibi quæſitam partem invenies.

Hæc ſi teneas non ſolùm laborem noſtrum æqui bonique conſules, verùm etiam Euſtachium, Lanciſiumque meritis, dignisque laudibus efferes; illum quidem, quòd doctiſſimos labores ad rem Anatomicam illuſtrandam contulerit; hunc verò, quòd eosdem è tenebris erutos in publicam lucem, & utilitatem prodiderit, ſuâquè ſatis jàm accuratâ, abſolutâque ad ſingulas Tabulas paraphraſi ità explanaverit, & auxerit, ut quisque rudimentis tantùm Anatomicis inſtructus, per ſe cuncta intelligere facilè poſſit.

Poſtremò, cùm invenerimus inter autographa Tabularum Euſtachii carmen hendecaſyllabum Petri Matthæi Pini in laudem Magiſtri ſui, Te, Lector humaniſſime, ejus uſu, ac voluptate fraudare noluimus. Vale.

AD EXCELLENTISSIMUM

BARTHOLOMÆUM EUSTACHIUM

Præceptorem Optimum

PETRUS PINUS.

OLim Pergamides velut Magiſter
Falſa ſcripta refellit inſcientis
Theſſali, methodum docens medendi,
Sic meus quoque BARTHOLUS, procacem
Faſtum, & dicta refellit impudentis
Veſſali, methodum docens notandi
Quaque in particula, ſitum, figuram
Structuram, numerum, ordinem, atque nexum.
Illi poſteritas adhæret omnis,
Et mirata colit Virum, futura
Te nobis, Pater, invidebit ætas
Seque ortos citius volent Nepotes
Fortunata nimis, nimis beata
Per te ſecula noſtra prædicabunt.

FRANCISCI SOLDATI

IN LAVDEM

ILLUSTRISS. AC REVERENDISS. PRÆSULIS

JO. MARIÆ LANCISII

Præceptoris ſui

EPIGRAMMA.

HUmano abſtruſam ſcrutatus corpore molem
Euſtachius magno proximus Hippocrati:

Abdita recludit, penetralia pandit, & altis
Preſſa olim tenebris, digerit in Tabulas.

Has tamen immiti merſere oblivia fato,
Ac tanta ſuperat nil niſi clade dolor.

Donec inoccidui pepulit lux SIDERIS umbras,
Artis Apollineæ commiſerata vicem.

Gratia ſed mutis conſtet cum parva figuris,
Eſt operi tandem reddita vis animæ.

Scilicet ut doceant, vivaque ut voce loquantur,
Lanciſius meritam contulit unus opem.

Euſtachii hinc Tabulis cum plurima debeat Orbis
Lanciſio Tabulas debet, & Euſtachium.

INDEX EORUM,

Quæ in ſingulis Tabulis continentur.

TABULA PRIMA.

Exponit varias renum figuras, ſitus, & magnitudines cum ureteribus, atque incumbentibus glandulis, quas noſter Auctor primus detexit, & Piccolhominus poſteà, Bauhinus, & Caſſerius renes ſuccenturiatos; Bartholinus tandem capſulas atrabilares vocarunt pagina 1

TABULA II.

Novas exhibet eorundem renum, incumbentium glandularum, & vaſorum figuras 3

TABULA III.

Alias proponit renum figuras cum multiplicibus emulgentium, & ureterum inſertionibus 7

TABULA IV.

Oſtendit varias figuras cavæ, & venarum ſine pari cum urſino rene, & humanis monſtroſis 11

TABULA V.

Humanum renem per medium diviſum, atque interiora tùm ſanguinea, tùm urinaria vaſa demonſtrat 15

TABULA VI.

Caninos renes variè diſſectos patefacit 17

TABULA VII.

Iterum caninum renem, detractis internis, quibusdam membranis, ac tympani oſſicula exhibet 19

TABULA VIII.

Diverſa brachiorum tùm in homine, tùm in cane ſanguinea vaſa cum dextro cordis ventriculo aperto demonſtrat 21

TABULA IX.

Exhibet univerſum corpus cum artubus, & reſeratis ventribus, ut contenta viſcera in ſitu naturali à Tyronibus facilè animadverti poſſint 27

TABULA X.

Demonſtrat pleraque viſcera in abdomine contenta, & potiſſimùm quæ ad primam alimentorum coctionem, & fœcum excluſionem conferunt 29

TABULA XI.

Proponit videnda alia etiam abdominis vaſa, & viſcera, coctioni, motui, & ſeparationi liquidorum deſtinata 31

Ver-

TABULA XII.

Verſatur in demonſtrandis variis organis, quæ ſecernendo, colligendo, excludendoque tàm lotio, quàm ſemini famulantur 33

TABULA XIII.

Detegit vaſa renum, uteri, & ligamentorum ejus 35

TABULA XIV.

Exhibet uterum, placentam, & fœtum non humanum modò, ſed etiam pecudum ſuis cum membranis, & cotyledonibus 37

TABULA XV.

Diverſos tùm laryngis, tracheæ, pulmonum, & diaphragmatis; tùm cordis, & magnorum vaſorum aſpectus demonſtrat 39

TABULA XVI.

Hæc Tabula exhibet aſpectus cordis tùm externos, tùm internos, unà cum appenſis vaſis in ſitu naturali 41

TABULA XVII.

Demonſtrat ſitus omnes, & aſpectus cerebri tàm integri, quàm diſſecti, necnon cerebellum cum ſpinali medulla à vertebrarum ſpecu exempta 43

TABULA XVIII.

Delineat nervorum omnium originem à ſpinali medulla tàm intrà, quàm extrà cranium 45

TABULA XIX.

Delineat nervos omnes qui in viſcera, atque artuum muſculos anteriori facie diſtribuuntur 49

TABULA XX.

Exhibet poſteriori facie nervorum diſtributionem in muſculos totius corporis 51

TABULA XXI.

Videndos præbet nervos, qui à muſculis egreſſi per ſuccutaneas partes ludunt 53

TABULA XXII.

Cutaneos, ſed poſticos ſanguineos canales delineat 55

TABULA XXIII.

Proponit nervos, qui per poſticam totius corporis ſuperficiem diſperguntur 57

TABULA XXIV.

Arterias, & venas intimè diſtributas per poſticas corporis partes oſtendit 59

TABULA XXV.

Apertis infimo, & medio ventre uſque ad jugulum, necnon detractis communibus

nibus tegumentis ab univerſo corpore, proponit obſervanda majora vaſa ſanguinea, quæ undequaque ſuos abeunt in ramos 61

TABULA XXVI.

Venas exhibet, quæ per duos infernos ventres, necnon per artus anteriùs ſpectatos feruntur 63

TABULA XXVII.

Oſtendit varias diſtributiones, complexiones, & inoſculationes ſanguineorum, non in abdomine, ac thorace ſolùm, ſed in artubus quoque 65

TABULA XXVIII.

Muſculos ferè omnes exhibet, qui anteriori totius corporis facie, detractis communibus integumentis obſervari poſſunt 67

TABULA XXIX.

Exhibet poſticos totius corporis muſculos, qui ablatis communibus integumentis potiſſimùm apparent 71

TABULA XXX.

Oſtendit anteriorem, & paullò lateralem totius corporis proſpectum, detractis ſolummodò communibus integumentis, ut, qui in ſuperficie apparent muſculi facilè videri poſſint 73

TABULA XXXI.

Patefacit exteriores muſculos, qui poſteriori totius corporis facie, detracta cute, ſtatim, ſuis tamen veſtiti membranis, ſe ſe offerunt 75

TABULA XXXII.

Oſtendit muſculos anteriori, & lævo corporis proſpectu ſtatim ſub communibus velamentis viſendos 77

TABULA XXXIII.

Detractis aliquot ſupernis muſculis à thorace, abdomine, & artubus, penitiores alios oſtendit 79

TABULA XXXIV.

Poſteriorem faciem trunci, artuumque oſtendit cum penitioribus aliquot muſculis, à propria membrana denudatis 81

TABULA XXXV.

Rursùs anteriorem totius corporis aſpectum cum aliquot tùm capitis, tùm artuum muſculis exhibet 83

TABULA XXXVI.

Poſticam, & paullò lateralem corporis faciem delineat, ut nonnulli muſculi, in Tabula præſertim XXXIV. prætermiſſi, veniant in apertum 85

TABULA XXXVII.

Videndos proponit poſtica corporis parte non colli ſolùm, ſed magis profundè oſſibus hìc illic adhærentes muſculos 87

Exhi-

TABULA XXXVIII.

Exhibet parte anteriore muſculos præſertim capitis motores, exemptiſque aliquot viſceribus, nonnulla obſervatu digna in thorace, & abdomine 89

TABULA XXXIX.

Oſtendit parte poſtica nonnullos muſculos capitis, & colli, necnon oculorum 91

TABULA XL.

Varias oculorum membranas, vaſorumque per illas diſtributiones oſtendit 93

TABULA XLI.

Videndos exhibet denudatos muſculos potiſſimùm faciei, oſſis hyoidis, & linguæ cum glandulis thyroidæa, & trachealibus 95

TABULA XLII.

Laryngem cum cartilaginibus, muſculis, & uno ex ventriculorum orificiis, pharyngem, os hyoides, & linguam cum variis muſculis, & glandulis repræſentat 99

TABULA XLIII.

Oſtendit anteriorem totius ſceleti faciem cum bifariam ſecto petroſo oſſe 103

TABULA XLIV.

Exhibet poſticas ſceleti partes cum ſegmentis oſſis petroſi 107

TABULA XLV.

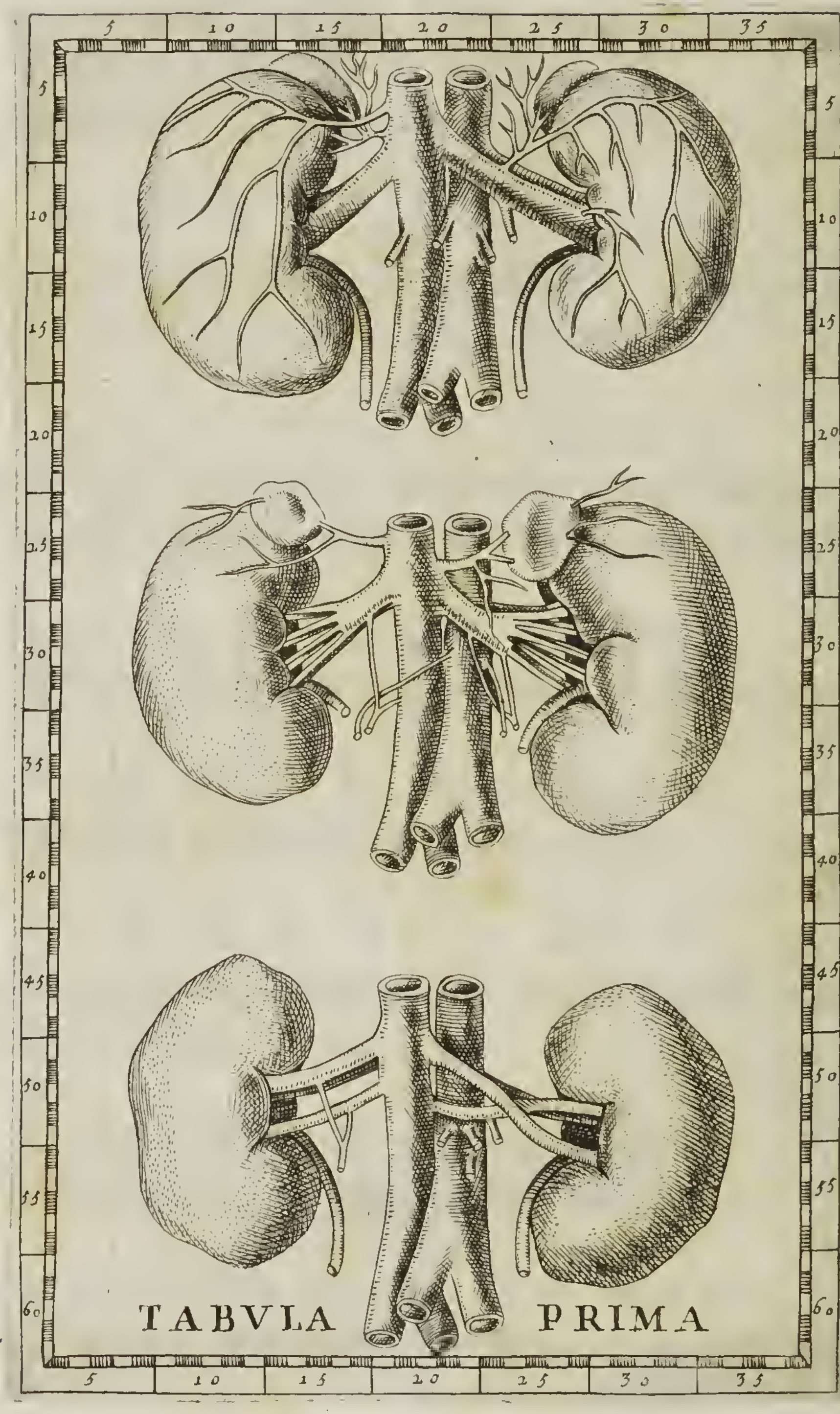
Poſticam, ſed in latus parùm deflexam totius ſceleti faciem unà cum diſſecto oſſe petroſo videndam præbet 109

TABULA XLVI.

Varias calvariæ, omniumque cranii oſſium figuras exhibet 111

TABULA XLVII.

Complectitur omnia oſſa, quæ ſub cranio totam penè hominis fabricam compingunt 113


TABVLA PRIMA
5 10 15 20 25 30 35
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

TABULA PRIMA.

Exponit varias renum figuras, ſitus, & magnitudines cum ureteribus, atque incumbentibus glandulis, quas noſter Auctor primus detexit, & Piccolhominus poſtea, Bauhinus, & Caſſerius renes ſuccenturiatos; Bartholinus tandem capſulas atrabilares vocarunt.

FIGURA PRIMA.

IN prima Figura ren dexter eſt major, quàm ſiniſter; parte ſuperiore uterque æqualem ferè altitudinem habet. Siniſter enim nonnihil dextro eſt elatior, inferiore dexter ſiniſtro eſt humilior, & hoc evenit propter magnitudinem: cujus cauſa ſiniſter altior dextro dici poteſt.

Glandula reni dextro incumbens; forma, figura, & ſubſtantia ei reſpondens; major eſt quàm ſiniſtra, 1. 12.

Glandula reni ſiniſtro incumbens, ſimilis dextræ; ſed eâ minor, 2. 22.÷

Venæ cavæ truncus, 2. 16. & 15. 16.

Arteriæ magnæ pars, 2. 19. & 15. 19.

Venula orta à dextra parte cavæ venæ ſupra emulgentem, & in pinguem dextri renis membranam diſtributa, 2.÷ 15. Venula, 4. 15. vel à cava, vel à ſuprema parte emulgentis dextræ ortum ducens; quæ partim 2. 14. in ſeptum transverſum; partim 2.÷ 13. in glandulam reni dextro incumbentem; partim 4. 13. in ſupernam regionem ſubſtantiæ renis diſtribuitur.

Vena emulgens dextra, humilior, brevior, & magis obliqua, quàm ſiniſtra, 5. 15.

Vena ſeminaria dextra, 9. 15.

Arteria dextra emulgens, 7. 11.÷

Vas urinarium dextrum, 10. 13.

Vena emulgens ſiniſtra, altius orta, longior, & minus obliqua, quàm dextra, 4. 18.

Oriri ſolent venæ emulgentes è regione duodecimæ thoracis, & primæ lumborum vertebræ.

Venula 5. 20.÷ à ſuperiori latere ſiniſtræ emulgentis venæ in medio ductu nata; quæ diſtribuitur partim 3. 21. in ſeptum transverſum; partim 3. 22. in glandulam reni ſiniſtro incumbentem; partim 3.÷ 23. in ſuperiorem regionem pinguis tunicæ renis.

Venula originem ducens à ſuperiori latere emulgentis ſiniſtræ juxta renem; diſſeminata in inferiorem partem pinguis tunicæ ejuſdem, 7.÷ 25.

Vena ſeminaria ſiniſtra; orta ab emulgente, 7. 20.÷

Arteria emulgens ſiniſtra, 5.÷ 21.÷ Arteriæ ſeminariæ, 8. 18. & 8. 19.÷ Arteria inferior meſenterii, 10. 19.

Vas urinarium ſiniſtrum, 10. 22.

FIGURA SECUNDA.

Secunda Figura renem ſiniſtrum habet majorem, & altiorem dextro; licet propter magnitudinem hic videatur eſſe humilior.

Glandulæ renibus incumbentes, inſtar placentularum depreſſæ, ac latæ; ut plurimum enim tales occurrunt: renibus formâ ſunt rarius ſimiles. Hæ quandoque non renibus, ſed transverſo ſepto adhærent, eique validè alligantur, 21. 11. & 22. 22.

Vena cava, 22. 16. & 34. 16.

Arteria magna, 22. 19. & 34. 19.

Venula parum ſupra principium emulgentis dextræ enata; inſeritur tùm in dextram glandulam renis; tùm in ſuperiorem regionem pinguis tunicæ ejusdem diſtribuitur, 22. 13.

Vena emulgens dextra altius oritur, quàm ſiniſtra; ac ſimul cum arteria in quatuor ramos dividitur; & antè diviſionem producit venam ſeminariam, 25. 14.

Venæ ſeminariæ dextræ duo principia; alterum ab emulgente, alterum à vena cava, 27. 14.⊤ & 30. 15. Vas urinarium dextrum, 30. 13.

Vena 23.⊤ 18. juxta emulgentem ſiniſtram à cava orta, quæ alterum ramulum, 24. 19.⊤ mittit in peritonæi membranas, alterum bipartitum, 23. 19. inſerit in glandulam reni incumbentem: undè alter ramulus, 20. 25. egreditur ad membranas peritonæi, alter ad ſupremam ſedem tunicæ pinguis, 22. 23. Vena emulgens ſiniſtra humilius oritur, quàm dextra; ac ſimul cum arteria in quinque ramos dividitur: & antè diviſionem duo principia venæ ſeminariæ producit, 27. 19. Vena ſeminaria ſiniſtra 31. 21. duobus principiis ab emulgente orta: quod ſæpè accidit; quamvis vena emulgens in tot ramos, quot vides, ſemper non ſit diviſa.

Arteriæ ſeminariæ, 28. 17. & 28. 20.

Vas urinarium ſiniſtrum, 30. 22.⊤

FIGURA TERTIA.

In tertia Figura ren dexter eſt altior ſiniſtro.

Venæ cavæ truncus, 43. 16. & 55. 16.

Arteria magna, 43. 18. & 55. 18.

Duæ emulgentes venæ dextræ altius oriuntur, quàm duæ ſiniſtræ; obliquè deorſum, uno digito æquè diſtantes, ad renem tendunt; quarum inferior eſt minor ſuperiori: ambæ ſeminariam venam producunt, 47.⊤ 12. & 49. 13.⊤

Arteria emulgens dextra, cum ſuperiori, & craſſiori vena procedens, 47. 13.

Vena ſeminaria dextra, ex duobus principiis conſtituta, 50. 13.⊤

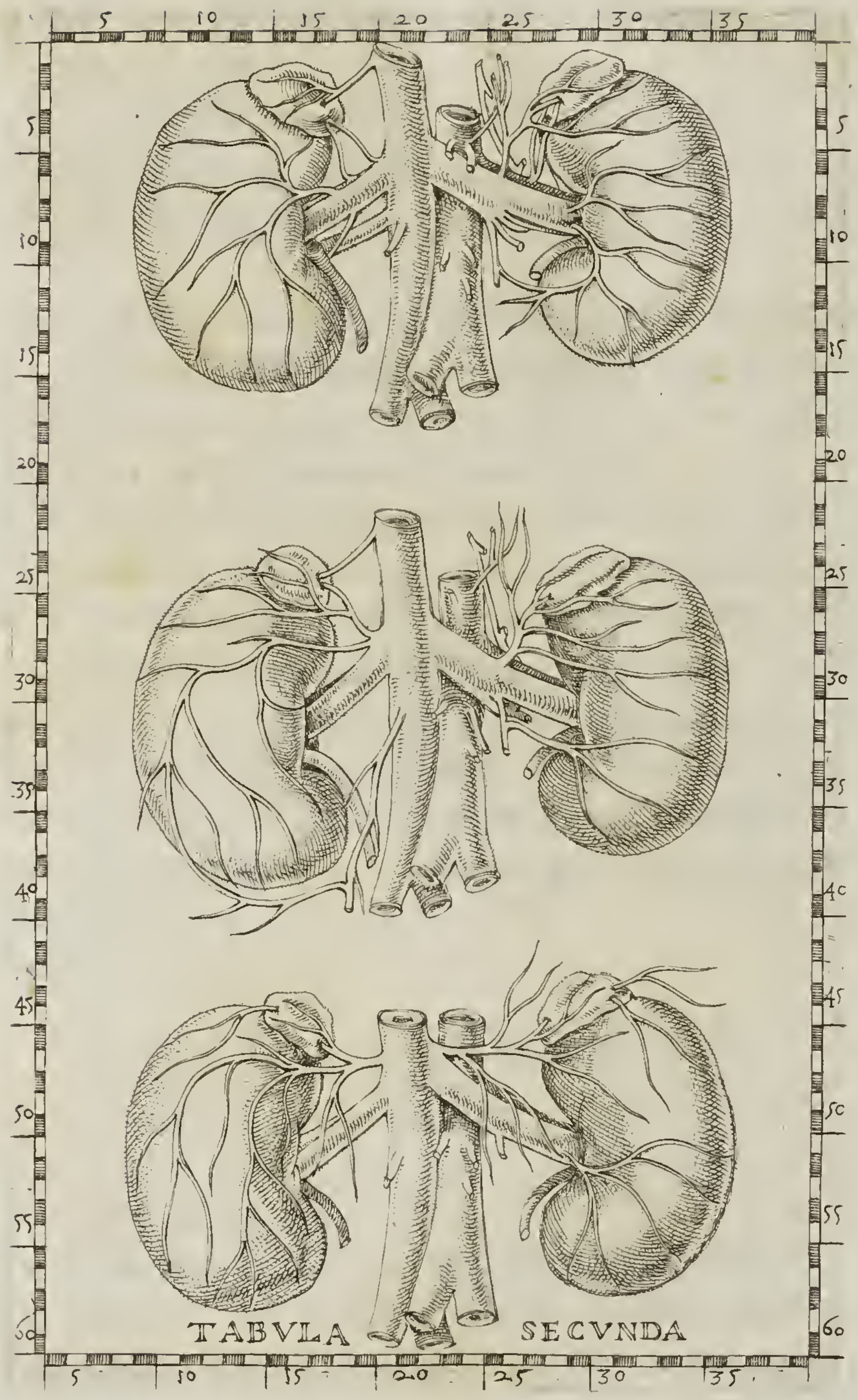
Vas urinarium dextrum, 51. 12.⊤

Duæ venæ emulgentes ſiniſtri lateris, magnitudine æquales, figura flexæ; humilius oriuntur, quàm dextræ: quarum ſuperior ſatis obliqua deorſum procedit; inferior verò parum, & penè transverſa ducitur, ambæque inſtar X. ſe interſecant: eminentior enim inferius, humilior verò ſuperius in renem inſeritur, 46. 18. & 49. 20.

Arteria emulgens ſiniſtra; ad medium uſque ductum cum ſuperiori, & indè cum inferiori vena procedens, 47.⊤ 21. Vena ſeminaria ab inferiori emulgente orta, 49. 20. Arteriæ ſeminariæ, 50. 18. & 50. 19.⊤

Inferior arteria in meſenterium diſtributa, 51.⊤ 19.

Vas urinarium ſiniſtrum, 51. 23.



TABVLA SECVNDA

TABULA II.

Novas exhibet eorundem renum, incumbentium glandularum, & vaſorum figuras.

FIGURA PRIMA.

IN prima Figura renes, magnitudine parum, aut nihil differunt; & dexter nonnihil eſt humilior; ſiniſter parum elatior.

Glandulæ renibus incumbentes; depreſſæ, & oblongæ, ac ſi eſſent duæ placentulæ, 3. 12. & 2.÷ 24.

Vena cava, 2. 16. & 16. 16.

Arteria magna, 4. 18.÷ & 14. 18.÷

Vena à cava juxta hepar originem ducens; partim dextræ glandulæ reni incumbentis corpus perforat; partim ſuperficiem ejusdem perreptat, 2. 13.÷

Venula in eandem glandulam inſerta; originem trahens ab emulgente vena juxta cavam, 5. 14.÷

Vena emulgens dextra; ferè è regione ſiniſtræ, aut nonnihil inferiùs enata, 7. 14.

Vena diſtributa in pinguem renis tunicam; orta à ſuperna parte emulgentis dextræ, 7. 11.

Vena alia emulgens dextra, parum ſub priori enata; multò tamen eâdem minor, 9. 14.

Vena ſeminaria dextra, 9. 16.

Arteriola in dextram glandulam renis infixa; principium ſumens ab arteria emulgente, 6. 13.÷

Arteria emulgens dextra, 6.÷ 13.÷

Arteria orta ab emulgente, & in renem dextrum juxta ſecundam venam emulgentem inſerta, 8.÷ 13.÷

Vas urinarium dextrum juxta renem ſatis latum, 11. 13.÷

Vena emulgens ſiniſtra; admodum magna, nonnihil altior in ortu, quàm dextra; parumper obliquè procedens, 7. 20.

Vena 6. 21. orta à ſuperiori latere emulgentis ſiniſtræ: quæ dividitur in duos ramos: quorum alter 3.÷ 21. bifidus, in medioque ſuarum propaginum arteriam continens, in ſeptum transverſum, non longè à ſiniſtro latere foraminis, per quod gula pertranſit, diſtribuitur; & antequam ad membranoſam ejus partem perveniat, cum propriis ſepti transverſi venis coit. Alter ejusdem venæ ramus, 4. 22. partim in glandulæ reni incumbentis ſubſtantiam, partim in ejus ſuperficiem, ac in ſuperiorem pinguis membranæ partem diſpenſatur.

Vena in mediam ſedem pinguis tunicæ renis ſiniſtri, ab emulgente juxta renem orta, 7.÷ 24.÷

Vena ab emulgente ſiniſtra, ferè eodem loco cum ſuperiori originem ducens, in inferiorem partem pinguis tunicæ renis diſſeminatur; à qua ramulus procedit, qui cum vena ſeminaria ſiniſtra conjungitur, 9.÷ 25.

Qua parte ab emulgente vena oriri ſolet ſeminaria ſiniſtra, quatuor rami ab una radice ſimul oriuntur, quorum primus 8.÷ 22.÷ ſimul cum ipſa emulgente tendit in renem. Secundus 8.÷ 21. & 4.÷ 20.÷ ad poſteriora juxta vertebras ſurſum reflectitur: & cum ramo ſiniſtro 2. 19.÷ venæ ſine pari connaſcitur: cujus ſecundi rami portio 5.÷ 21.÷ ad latus ſiniſtrum tendit. Tertius 9.21. ad ſiniſtrum latus iliorum deductus in proximas partes diſſeminatur. Quartus ramus 10.20.÷ venam ſeminariam ſiniſtram producit; cum quo portio venæ per pinguem renis tunicam diſſeminatæ conjungitur.

Arteria ſiniſtra in ſeptum transverſum diſtributa, 4. 20.

Arteriæ meſenterii, 5. 18.÷ & 5. 19.

Arteria emulgens ſiniſtra, 5.÷ 20.

Arteriolæ ad glandulam ſiniſtram reni incumbentem tendentes; quæ communi principio ab arteria emulgente oriuntur, 6. 22.÷

Arteriæ ſeminariæ, 10. 18.÷ & 10. 19.÷

Arteria inferior meſenterii, 11. 19.

Vas urinarium ſiniſtrum, 9.÷ 23.

FIGURA SECUNDA.

In ſecunda Figura ren dexter ſiniſtro major eſt: eodemque parumper etiam humilior.

Glandula dextro reni incumbens, inſtar placentulæ depreſſa, 24. 11.

Glandula inſtar placentulæ ſatis oblongæ, ſiniſtro reni incumbens, 25. 24.

Vena cava, 23. 16. & 38. 16.

Arteria magna, 25. 19. & 37. 19.

Vena à cava parum ſub hepate orta, dextri renis glandulam perforat, 23. 14.÷

Vena ab emulgente juxta cavam originem ducens; altero ramo dextram renis glandulam penetrat: altero ejus ſuperficiem perreptat; altero in ſupremam partem tunicæ pinguis diſtribuitur, 26.÷ 14.

Vena ferè in totam dextri renis tunicam pinguem diſpenſata, nam ſupremam ejus partem non perreptat: oritur ab emulgente juxta prædictam, & cum præcipuo ejus ramo, propago venæ ſeminariæ dextræ conjungitur, 27.÷ 14.

Vena emulgens dextra, 28. 15.

Vena ſeminaria dextra, 35. 15.

Ramus venæ ſeminariæ dextræ; qui conjungitur cum ramo præcipuo venæ, quæ in pinguem dextri renis tunicam diſpergitur, 39. 12.

Arteria emulgens dextra, 30. 12.

Vas urinarium dextrum, 33. 13.

Vena emulgens ſiniſtra maxima, 28. 19.

Vena à ſuperiori parte ſiniſtræ emulgentis in medio ductu enata; quæ hoc pacto diſtribuitur, 28. 22.

Venula

Venula in ſeptum transverſum; non longè ab ejus arteria ſiniſtra, quæ ſatis inſignis etiam in ſimia obſervata eſt, 26. 21.
Vena glandulam renis ſiniſtri penetrans; & ejus ſuperficiem, ac pinguis ſupremam partem tunicæ renis perreptans, 26.÷ 22.
Venulæ in pinguem renis ſiniſtri tunicam, ſupra ejus medium diſtributæ, 27. 23. & 28. 23.
Ramus venæ emulgentis ſiniſtræ, ſurſum juxta vertebras reflexus; qui cum altero extremo venæ ſine pari coit, 30.÷ 22. & 26.÷ 20.÷
Portiones prædicti rami, in proximas partes diſtributæ, 31. 22. & 27. 21.
Vena ſeminaria ſiniſtra, 31. 21.
Ramus venæ ſeminariæ ſiniſtræ, in inferiorem partem pinguis tunicæ renis ſiniſtri diſtributus, 31.÷ 22.
Arteria ſiniſtra ſepti transverſi, 25. 19.÷
Arteriæ ſeminariæ, 30.÷ 18. ÷ & 31. 20.
Inferior arteria meſenterii, 33. 20.
Vas urinarium ſiniſtrum, 33. 22.÷

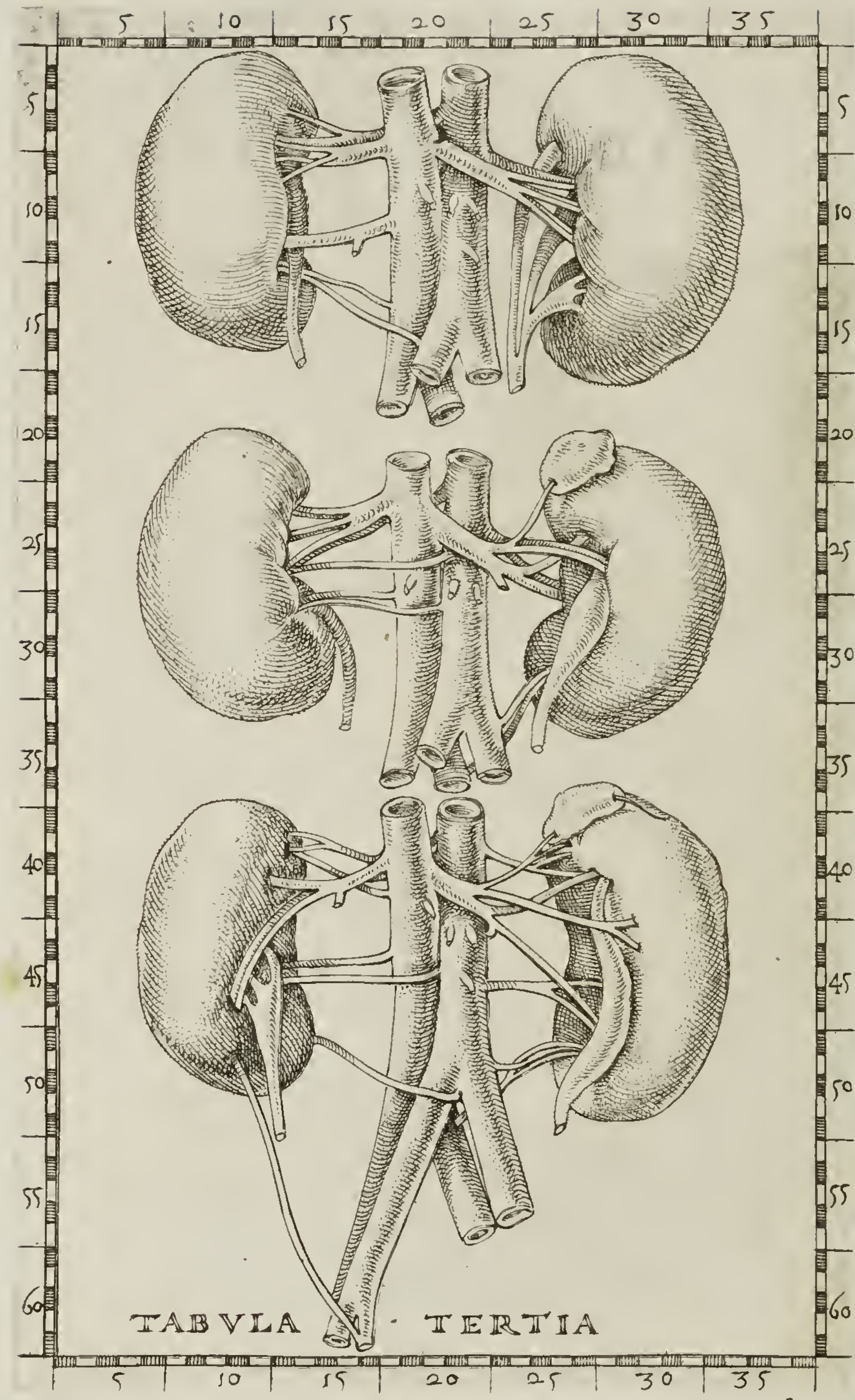
FIGURA TERTIA.

In tertia Figura ren dexter ſiniſtro aliquantulum eſt humilior.
Vena cava, 46. 16.÷ & 57. 16.÷
Arteria magna, 46. 19. & 57. 19.
Glandula reni dextro incumbens, inſtar placentulæ oblongæ, 44.÷ 11.
Glandula, inſtar placentulæ oblongæ, reni ſiniſtro incumbens, 43.÷ 24.÷
Vena à cava parum ſupra emulgentem dextram ortum ducens; in tres ramos diviſa, 46.÷ 15.
Primus ramus, altera ſui parte, in ſuperficiem glandulæ dextræ reni incumbentis diſtribuitur: altera verò eandem glandulam perforat; ac deindè ſuperiorem partem pinguis tunicæ renis perreptat, 46. 13.
Secundus ramus in totam ferè pinguem tunicam dextri renis diſpergitur, 47. 13.
Tertius ramus in membranam peritonæi, juxta vaſa emulgentia dextri lateris diſpenſatur, 48. 13.
Vena emulgens dextra, 49. 14.÷
Vena ſeminaria dextra, 52. 16.
Arteria emulgens dextra humilior ſiniſtra, 50. 12.
Vas urinarium dextrum, 53. 12.÷
Vena emulgens ſiniſtra major, quàm dextra, & ea in origine altior, 48. 19.
Vena ab emulgente ſiniſtra, juxta ejus principium enata in duos præcipuos ramos diſtributa, 46. 18.÷
Primus ramus 46. 20., altera ſui portione 45. 31. & 43. 26.÷ in peritonæum; altera 45.÷ 22. in glandulæ ſiniſtræ corpus, ac ſuperficiem; altera 46.÷ 23. & 45. 27. in ſuperiorem partem pinguis tunicæ renis ſiniſtri digeritur.
Secundus ramus in membranam peritonæi, circa vaſa emulgentia diſſeminatur, 46.÷ 19.÷

Vena

6

Vena ſeminaria ſiniſtra, 51. 21.
Vena in renis tunicæ pinguis inferiorem partem, 51. 24.
Arteria emulgens ſiniſtra, 49.÷ 23.÷
Arteriæ ſeminariæ, 51. 18. & 51. 19.÷
Inferior arteria meſenterii, 53. 19.÷
Vas urinarium ſiniſtrum, 54. 22.



TABVLA TERTIA

TABULA III.

Alias proponit renum figuras cum multiplicibus emulgentium, & ureterum inſertionibus.

FIGURA PRIMA.

IN prima Figura dexter ren minor eſt, & elatior; ſiniſter multò major, & humilior; præſertim in infima ſede: nàm in ſuprema ambo parum differunt.

Vena cava, 2. 16. & 14. 16.

Arteria magna, 2. 19. & 14. 19.

Vena emulgens dextra in tres ramos diviſa, 5. 14.

Vena emulgens alia, duobus digitis ſub prædicta originem ſumens; quæ venam ſeminariam dextram producit, 8.÷ 13.

Vena ſeminaria dextra, 9. 14.

Vena alia, duobus digitis ſupra magnam cavæ venæ in lumbo diviſionem, principium ducens, inſeritur in humiliorem partem renis ſimul cum arteria, quæ ipſam comitatur, 12. 15.

Arteria emulgens dextra, ſimul cum prima emulgente vena procedens; in duos inæquales ramos diviſa, 4. 14.

Arteria alia à trunco dextro magnæ diviſionis in lumbo, 13. 15.

Dextrum vas urinarium, quod ſimam partem renis uſque ad ejus ſummitatem perreptat, 7. 11.

Vena emulgens ſiniſtra, è regione dextræ ortum ducens; ſimul cum arteria in tres ramos dividitur; nullamque ſeminariam venam producit, 6. 20.

Vena ſeminaria ſiniſtra à cava enata, 7. 17.

Arteriæ ſeminariæ, 7.÷ 18.÷ & 7.÷ 19.÷

Inferior arteria meſenterii, 9.÷ 19.

Interdum rene exiſtente ſatis magno, ut hic ſiniſter apparet; tres in eo ſunt cavitates, in quas urina colatur; una in ejus ſummitate, non admodum magna; altera in medio, prædictâ triplo major: tertia in infima ipſius ſede: & à qualibet earum unus oritur meatus urinarius.

Primus meatus urinarius à prima cavitate ortus; qui deorſum tendens uſque ad magnam arteriæ diviſionem in lumbo, conjungitur cum aliis duobus meatibus, 5.÷ 22.÷ & 10. 21.

Secundus ramus urinarius ortus à media cavitate; qui deorſum obliquè fertur, ferè uſque ad humiliorem ſedem renis, 10. 23.

Tertius meatus amplus eſt; & ab ultima cavitate tribus principiis ortum ducit: hic parumper deorſum productus, anguſtior redditur; & primum cum ſecundo meatu coit, ac unus cum eo efficitur: deindè cum primo unitus, cum eo unum vas urinarium efformat, 11.÷ 23.

FI-

FIGURA SECUNDA.

In ſecunda Figura ren dexter elatior eſt ſiniſtro.

Vena cava, 20. 16. & 30. 17.

Arteria magna, 20. 19. & 31. 19.

Vena emulgens dextra, multò altius orta, quàm ſiniſtra; ſimul cum arteria in tres ramos æquales diviſa: qui æquè diſtantes inſeruntur ſupra renis medium, 21.÷ 14.

Vena ſeminaria dextra, 25. 16.

Vena alia emulgens, procedens à cava ſub ortu venæ ſeminariæ dextræ, quæ tranſverſa ducitur; & in renem inſeritur ſub ejus medium, 25.÷ 15.

Duæ aliæ arteriæ, ultra conſuetam, cum prima vena emulgente procedentem; ad renem dextrum tendunt, 24. 15. & 26. 15.

Prima harum duarum arteria oritur ſupra arterias ſeminarias; & transverſa ſupra cavam venam procedens, inſeritur propè humiliorem ramum primæ venæ emulgentis, 24. 17.

Secunda arteria oritur ſub arteriis ſeminariis; & unà cum ſecunda vena ad renes progreditur; ac in eos inſeritur, 26. 17.

Vas urinarium dextrum, 27. 13.

Vena emulgens ſiniſtra; major, & humilius orta, quàm dextra; ubi arteriam magnam præteriit, in duos ramos partitur, & ſinguli rurſus in alios dividuntur: altera portio primi rami inſeritur in glandulam reni ſiniſtro incumbentem, & ipſam perforat; altera in anteriorem renis partem ſupra ejus medium diſpergitur. Secundus ramus primum gignit venam ſeminariam: deindè bipartitus, altera parte ſurſum fertur; & inſeritur in renem ſupra infimam partem primi rami: altera inſeritur in eundem renem ſub ejus medium, 23. 19.

Vena ſeminaria ſiniſtra, 25. 20.÷

Alia vena ſiniſtra ad renem ſurſum obliquè tendens; oritur à ſiniſtro trunco magnæ diviſionis venæ cavæ in lumbo; & inſeritur in infimam ſedem renis, 33. 19. & 31. 21.

Arteria ſiniſtra emulgens; quæ in duas partes dividitur, quarum una fertur, & inſeritur ſimul cum infima portione primi rami venæ emulgentis: altera cum ſecunda parte ſecundi ejusdem venæ rami, 22. 20.

Alia arteria ſimul cum ſecunda vena ſiniſtra deducta; ortum ducens à ſiniſtro trunco magnæ diviſionis in lumbo, 30. 21.

Arteriæ ſeminariæ, 25. 18. & 25. 19.÷

Vas urinarium ſiniſtrum inſtar oblongæ veſicæ ſatis dilatatum, in anteriori ſede renis obliquè poſitum; in quod plures ex rene feruntur meatus, multis interdum arenulis pleni, 27. 24.

FIGURA TERTIA.

In tertia Figura ren dexter ſiniſtro eſt minor; qui propter magnitudinem ſupra elatior, infra humilior dextro apparet.

Vena cava, 36. 16. & 50. 14. & 50. 18.

Arteria magna, 36. 18.÷ & 51. 16. & 51. 20.

Vena emulgens dextra altius orta, quàm ſiniſtra; & eâ multò gracilior, quæ in duos ramos diviſa, altero in elatiorem, altero in humiliorem partem renis inſeritur; & antequam dividatur venam ſeminariam dextram producit, 38. 14.

Vena ſeminaria dextra, 39. 13.

Vena altera ad renem producta, quæ uno digito ſub emulgente dextra ortum ducens obliquè ſurſum tendit; & multò ſupra inſertionem prioris rami memoratæ emulgentis, in renem infigitur, 39. 15.

Tertia vena ad renem dextrum procedens, duobus digitis ſub ſecunda enata, & ferè transverſa ad renem producta, 42. 15.

Arteria dextra ſupra emulgentem conſuetam orta, primò deorſum, deindè ſurſum procedens, quæ in duos ramos diviſa, inſeritur in renis ſummitatem, 36.÷ 17.÷ & 37. 13.

Arteria dextra emulgens, deorſum cum vena emulgente procedens, & cum infimo ejusdem venæ ramo in anteriorem renis ſedem inſerta, 37. 17.÷ & 38.÷ 15.

Tertia arteria dextra, ortum ducens è regione inferioris arteriæ meſenterii, & tranſverſa ad renem tendens, 43. 16.

Quarta arteria dextri renis, enata in medio magnæ diviſionis, quæ in lumbo fit; obliquè ſurſum ad renis poſteriorem, & inferiorem ſedem protrahitur, 48. 18.

Quinta arteria dextri renis, orta à ramo ejusdem lateris ad os ſacrum tendente; ſurſum obliquè aſcendens, in anteriorem, & imam ſedem renis inſeritur, 57. 12.

Vas urinarium dextrum, in principio ſatis latum, ex quinque propaginibus conflatur; licet earum tres ſolùm appareant; quæ per anteriora renis egrediuntur, 44. 10.

Vena emulgens ſiniſtra, 38.÷ 18. inferiùs orta, quàm dextra, ubi arteriam magnam præteriit, in quinque ramos dividitur; quorum alter, 38. 21. qui ſuperior eſt, inſeritur, tùm in elatiorem ſedem ipſius renis, tùm in glandulam ei incumbentem; undè poſtea ramulus ad membranam pinguem egreditur. Secundus 39. 21. obliquè deorſum tendit, & bipartitus in anteriorem ſedem renis circa ejus medium inſeritur. Tertius 40. 21. ſurſum obliquè reflectitur; & ſecundum inſtar X. interſecans, inſeritur in anteriorem, & ſuperiorem renis partem. Quartus 41. 21. deorſum obliquè tendens, inſeritur in anteriorem, & humiliorem ſedem renis. Quintus 41. 20. reflectitur retrorſum ad lumbum; & inter primam, & ſecundam ejus vertebram ad medullam ſpinalem penetrat.

Vena alia ſiniſtri renis, à ſiniſtro ramo magnæ diviſionis in lumbo enata; ſurſum obliquè aſcendit, & poſtquàm ramum diviſionis arteriæ ejusdem lateris præteriit, in duas propagines dividitur; quæ in medio comprehendentes tertiam arteriam ſiniſtram, inſeruntur in anteriorem, & humiliorem ſedem renis, 49.÷ 18.÷ & 47. 21.

Vena ſeminaria ſiniſtra, 39.÷ 17.

Prima arteria ſiniſtra ad renem tendens, oritur è regione ſecundæ earum, quas in dextro latere eſſe diximus. Hæc juxta renem bipartita, inſeritur cum primo, & cum tertio ramo venæ emulgentis, 37. 20.

B Secunda

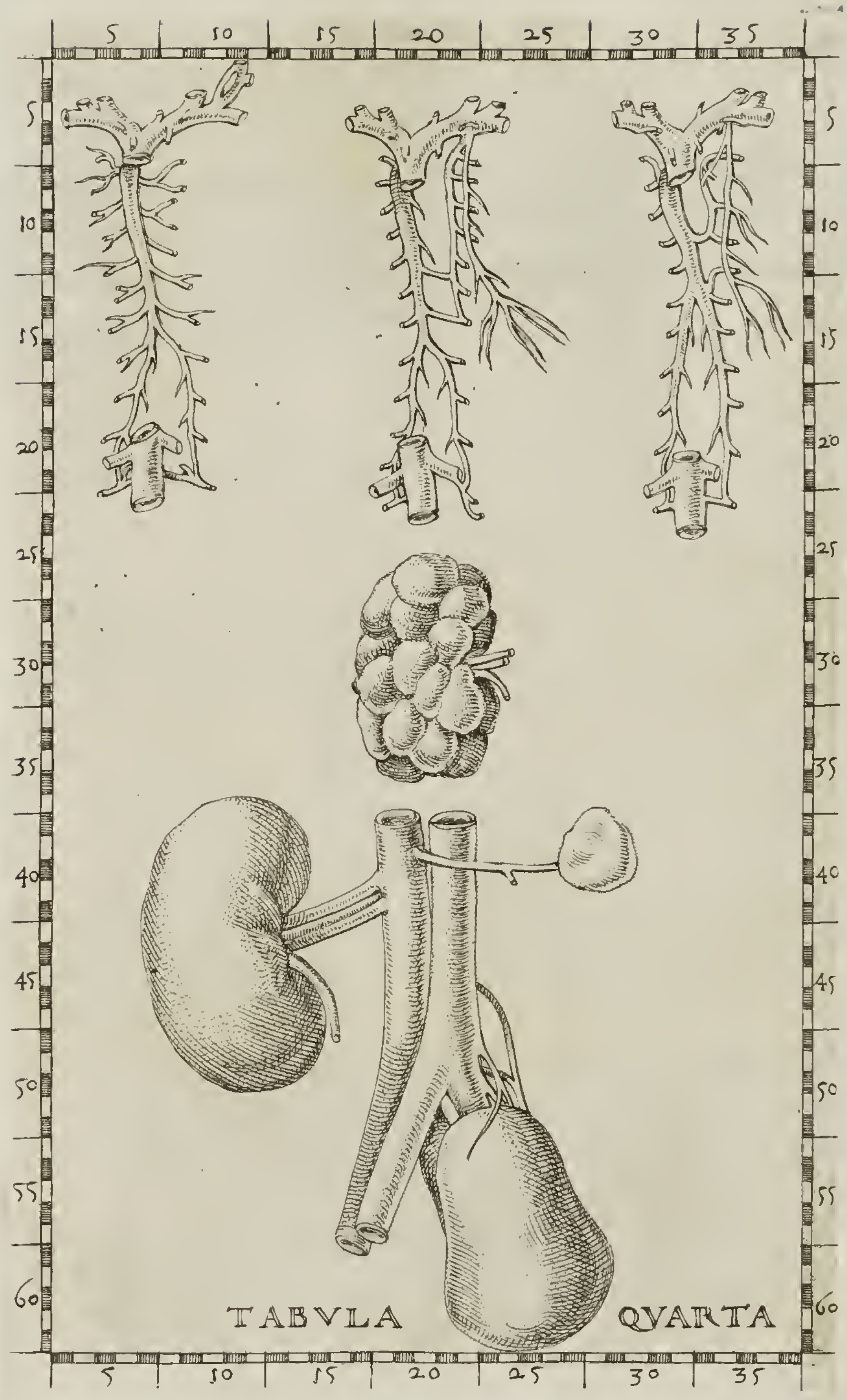
Secunda arteria ſiniſtri renis, oritur ſub infima arteria meſenterii; bipartitaque propè renem inſeritur, altera ejus parte ſub medium renem, altera cum quarto ramo venæ emulgentis, 43. 20.

Tertia arteria, oritur paulò antè diviſionem magnæ arteriæ in lumbo; quæ inter ramos ſecundæ venæ ſiniſtræ procedens, ſimul cum illis in renem infigitur, 47. 20.÷

Arteriæ ſeminariæ, 41. 18. & 41. 19.

Inferior arteria meſenterii, 43. 19.

Vas urinarium ſiniſtrum, ex quinque propaginibus à renibus procedentibus conflatum; oblongam veſicam, inſtar peræ paſtorariæ recurvatam refert; aut Threicium gladium altera parte flexum repræſentat, hoc calculis plenum à nobis eſt inventum, 39. 25. & 47. 24.÷



TABVLA QVARTA

TABULA IV.

Oſtendit varias figuras cavæ, & venarum ſine pari cum urſino rene, & humanis monſtroſis.

TRes Figuræ venarum primo loco depictæ, non modò ad tractationem de renibus pertinent, verùm etiam ad eam, in qua de vena azyga diſputatur.

TRIBUS PRIMIS FIGURIS COMMUNIA.

Vena cava juxta cor reciſa, 4.÷ 4. & 5.÷ 17. & 5.÷ 29.

Vena ſine pari, 6. 3.÷ & 7. 16.÷ & 7.29.

Venæ ſine pari diviſio circa decimam thoracis vertebram, 13. 5. & 13.÷ 18. & è regione octavæ, ut interdum à nobis obſervatum eſt, 11. 30.

Truncus venæ cavæ, qua vocatæ emulgentes ab ea oriuntur, 18.4.÷ & 19. 17. & 19. 29.÷

Propago dextri rami venæ ſine pari, quæ conjungitur cum vena cava, juxta ortum emulgentis dextræ, 17.÷ 3.÷, quod tamen rarò cernitur.

Dexter, & ſiniſter ramus venæ ſine pari, qui cum prima vena ſui lateris, in lumbo ſub emulgente orta conjungitur, 19.÷ 3. & 18. 6.÷; & in tertia figura, 20. 29. & 20. 31.÷ In ſecunda autem ſiniſter ramus conjungitur cum alio ab emulgente orto, priusquàm producat venam ſeminariam, 20. 16.÷ & 19. 19.÷

FIGURA SECUNDA.

Vena 4. 19.÷ à ſiniſtro cavæ trunco in jugulo, ſub ortu venæ ſterni enata, in duos ramos ſtatim diviſa; quorum major 5. 18.÷ ſub arteria brachii ſiniſtri, ad tertiam thoracis vertebram reflexus; juxta radices coſtarum, uſque ad nonam ſingulis ſurculos offerens, perreptat; quo ubi pervenit, cum ramis venæ ſine pari, octavum 10. 18., & nonum 12. 19. earum intervallum nutrientibus conjungitur: quod ab illis præſertim expendi debet; qui in ſanguine exhauriendo fibrarum rectitudinem magnifaciunt. Minor ramus cum ſiniſtro ſepti transverſi nervo incedens, in ejus lateris membranam thoracem dividentem, & in eam, quæ pericardium appellatur, propagines diſtribuit: tribusque bifidis ſurculis in carnoſam, eandemque ſuperiorem partem ſepti inſeritur.

FIGURA TERTIA.

Ramus venæ azygæ, qui juxta radices coſtarum ſurſum reflexus, tertium, quartum, quintum, & ſextum earum intervalla ſiniſtri lateris nutrit, 8. 30.

Vena 4. 31.-¦- à ſiniſtro cavæ trunco in jugulo ortum ducens, in duos ramos ſciſſa. Quorum alter 5. 31.-¦- cum ſiniſtro nervo ſepti transverſi procedens, in hoc, & in membranam dividentem thoracem diſtribuitur. Alter ramus 5. 31. ſub arteriam brachii reflexus, è regione quintæ vertebræ thoracis, cum eo ramo 8. 30. venæ azygæ conjungitur; quem à ſexto intervallo ſurſum reflecti diximus.

FIGURA QUARTA.

Ren urſinus ex pluribus quaſi glandulis magnitudine ceraſorum coagmentatus; quæ invicem junguntur, & alligantur membranæ cujusdam tenuis, ac ramorum trium vaſorum beneficio. Harum diviſiones replet copioſum pingue; quo remoto facile eſt ejusmodi particulas ſine vulnere ſeparare, 28. 17.

In ſingulas has urſini renis partes, glandulas referentes, ſemper ramus venæ, arteriæ, ac vaſis urinarii inſeritur.

Quilibet ramus vaſis urinarii in latum finem deſinit; in quem alia glandula parva, acuta, & nonnihil depreſſa, ex ſubſtantia renis formata, inſtar operculi ei incumbens, ingreditur.

Vena, & arteria emulgens, 28. 20.

Vas urinarium, 29. 21.

Bubulus ren eſt ferè ſimilis urſino; ſed tubercula glandulis ſimilia, non perindè in bove, ac in urſo dividi poſſunt.

Singula vaſa renis vitulini, antequàm in glandulas, ſeu coagmentationes diſpenſentur, dividuntur in duos præcipuos ramos: quorum unus ſurſum, alter deorſum tendit.

In aliquibus fœtibus humanis, reperti fuerunt à nobis renes ſimiles bubulis, ut Ariſtoteles ſcribit.

FIGURA QUINTA.

Quandoque vidimus tres renes, unum ſcilicet in dextro latere, qui naturalis erat; duos verò præter naturam in ſiniſtro.

Alter ſiniſter ren præter naturam, admodum parvus; figuræ triangulæ, & ſatis depreſſæ; ſolâ ſubſtantiâ ſimilis ei, qui naturalis eſt, vaſe urinario, & arteria deſtituitur, 37. 25.

Alter ren ſiniſter præter naturam, in ſiniſtro ſpinæ latere ſitus eſt; & à ſummitate quartæ lumborum vertebræ, uſque ad oſſis ſacri initium producitur: eſtque in ſuperiori parte anguſtior, in humiliori latior; ac vas urinarium ex poſteriori ſui regione producit; quamvis hoc videri in figura non poſſit, 50. 21. & 59. 22.

Vena cava, 36. 16. & 50. 15. & 50. 18.

Arteria magna, 36. 19. & 47. 19.

Duæ

Duæ venæ emulgentes dextræ; æquales, & æquè diſtantes; quæ arteriam in medio continent, 40. 12. & 40. 15.

Vas urinarium dextrum, 43. 12.÷

Vena emulgens ſiniſtra, ſatis gracilis, elatiorem originem habens, quàm dextra; quæ ſine ulla comite arteria transverſa procedit, 37. 18.

Vena ſeminaria ſiniſtra, 38. 21. ÷

Vena orta à cava, è regione ſecundæ lumborum vertebræ; quæ transverſa ſub arteria procedit, 43. 21.

Vena alia principium ſumens parum ſupra magnam cavæ venæ diviſionem in lumbo; quæ etiam ſub arteria transverſa procedit, & cum prædicta coit, 47. 20. ÷

Vena ex prædictis duabus conflata; quæ inſeritur in poſteriorem ſedem renis, verſus externum latus, 48. 22.

Arteria bipartita, antè, ac retrò in ſuperficiem ſiniſtri renis diſtributa oritur, antequàm magna arteria in lumbo diuidatur, 46.÷ 20.÷

Arteria altera, à ſiniſtro trunco magnæ diviſionis in lumbo principium ſumens; inſeritur in humiliorem renem ſiniſtrum ſimul cum vena, 48. 20.÷



TABVLA QVINTA

TABULA V.

Humanum renem per medium diviſum, atque interiora tùm ſanguinea, tùm urinaria vaſa demonſtrat.

FIGURA PRIMA.

PRima Figura renem, & ejus vas urinarium per medium diviſum oſtendit.

Renis ſubſtantia circa ramos vaſis urinarii, 7. 10. & 7. 22. & 17. 10. & 17. 22.

Carunculæ extuberantes, inſtar acutæ glandulæ, ſeu papillæ mammillarum, extrema patentia ramorum vaſis urinarii claudentes; quæ mediæ ſecundùm ipſarum longitudinem diviſæ ſunt, ut cerni poſſint earum lineæ, hinc indè velut à centro ad circumferentiam protractæ; quarum cauſa apparent ejusmodi carunculæ, ex pluribus quaſi fibris concurrentibus contextæ, 8. 7. & 7. 18. & 8. 27.÷

Vas urinarium cum ſuis ramis per medium diviſum. In rene enim humano nulla alia eſt cavitas, præter illam, quam vas urinarium efficit, ob concurſum ſuorum ramorum, 12. 10. & 12. 23.

Rami vaſis urinarii per medium diſſecti; in quorum extrema orificia, inſtar operculi incumbunt glandulæ parvæ, à ſubſtantia renum extuberantes, 6. 12.÷ & 6. 14.÷ & 8. 25. & 9. 8. & 9. 18. & 9.÷ 27.

Foramina vaſis urinarii, quæ ſine ordine diſtributa ſæpè occurrunt; parvas quoque glandulas in internam cavitatem ſpectantes, & ipſa admittunt, 7.÷ 13. & 9.÷ 18. & 10. 9. & 12.÷ 27.÷ & 15. 26.

Foramen, & via vaſis urinarii extra renem procedens, 12. 16.

Vas urinarium extra renem deorſum tendens, 12.÷ 1.

FIGURA SECUNDA.

Secunda Figura; venæ, arteriæ, ac vaſis urinarii ramos per renis ſubſtantiam diſtributos oſtendit.

Vena emulgens, poſtquàm in renem ingreſſa eſt, in quatuor, vel quinque ſcinditur ramos, qui in multos alios rurſus diviſi, per renis ſubſtantiam vario modo diſpenſantur; ac invicem permixti uniuntur; & denique in tenuiſſimos, viſumque propemodum fugientes ſurculos ceſſant. Si enim ren inciſus comprimatur; apparent multæ ſanguinis guttæ, oſtendentes vaſa, quæ cerni non poſſunt, eſſe diſperſa per renis ſubſtantiam, 55. 20.

Arteria emulgens, quæ ſimul cum vena procedens, eandem, quam illa, habet diſtributionem, 56. 23.

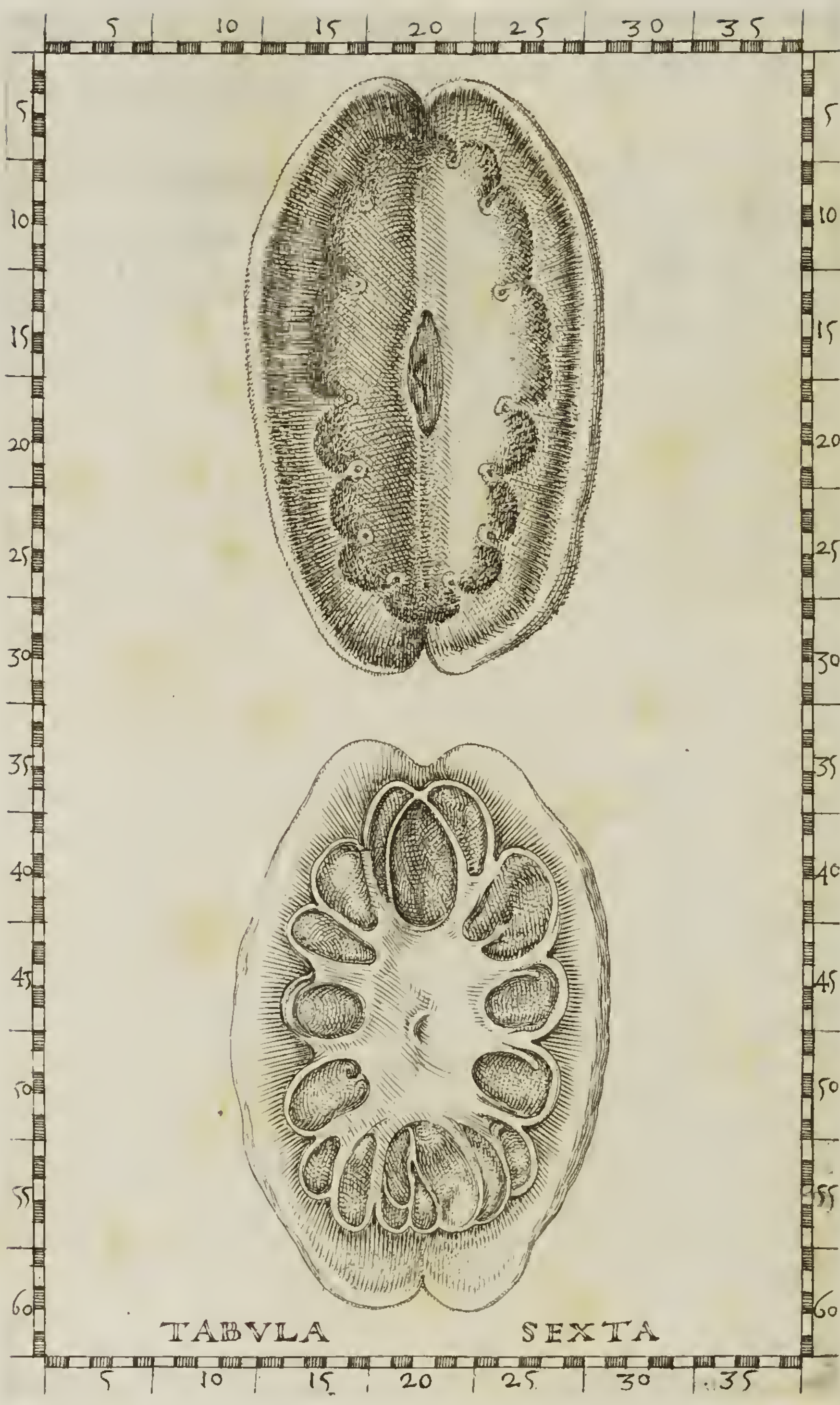
In hac Figura apparent rami trium vaſorum, remota, & abraſa tota renis ſubſtantia.

Vas

Vas urinarium, quamprimum in renem penetrat, dilatatur, ac in duas, quandoque in tres partes dividitur; quarum una ſurſum, altera deorſum tendit; ambæ verò in alios ramos, interdùm quatuor, ſæpè quinque, rurſus dividuntur; quò fit, ut eorum diviſiones octo, vel ad ſummum novem, aut decem ſint, quæ in latum finem, inſtar coli rotundi deſinunt, 52. 15.

Vas urinarium duas habet tunicas: in quarum exteriori diſperguntur multæ venulæ tenues, & aliquæ etiam ſatis evidentes elegantiſſimè diſpoſitæ: quod in hac pictura oſtendi non potuit.

Extrema orificia ramorum vaſis urinarii; quorum quodlibet, ut diximus, à caruncula inſtar papillæ mammillarum, clauditur: circa quam unaquæque horum ramorum extremitas connaſcitur; & quibusdam fibris ſatis validis, altèque in ſubſtantiam renis infixis adhæreſcit, 48. 7. & 48. 27.÷ & 41. 12. & 41. 26.÷



TABVLA SEXTA

TABULA VI.

Caninos renes variè diſſectos patefacit.

FIGURA PRIMA.

PRima Figura oſtendit renem caninum; per medium diſſectum, abſque remotione alicujus particulæ.

Renis circumferentia, ejusdem ſubſtantiæ cum reliquo corpore, 5. 11.÷ & 5. 23. & 15. 10. & 15. 25. & 25. 12. & 25. 23.

Pars renis, lineis quibusdam ſubaltis, ceu fibris à centro ad circumferentiam productis exculpta, 5. 13. & 5. 22. & 15. 11. & 15. 24. & 25. 13. & 25. 21.÷

Foramina quædam vaſorum, quæ in renis diviſione inciſa fuerunt; anteriora enim cum poſterioribus connaſcuntur, 7. 15. & 7. 20.÷ & 16. 14. & 16. 21.÷ & 22.÷ 15. & 22.÷ 21.

Pars renis magis alba, & ſubcineritia; diverſis in locis maculis quibusdam rubeis tincta; cavitatem renis, inſtar ſepti, per medium dividens, 8. 15. & 8. 20. & 15. 14. & 15. 21. & 23.÷ 15. & 23.÷ 20.

Portio cavitatis internæ renis, 13. 17.÷ & 17. 17.÷

Foramen, & principium vaſis urinarii, 15. 17.÷

FIGURA SECUNDA.

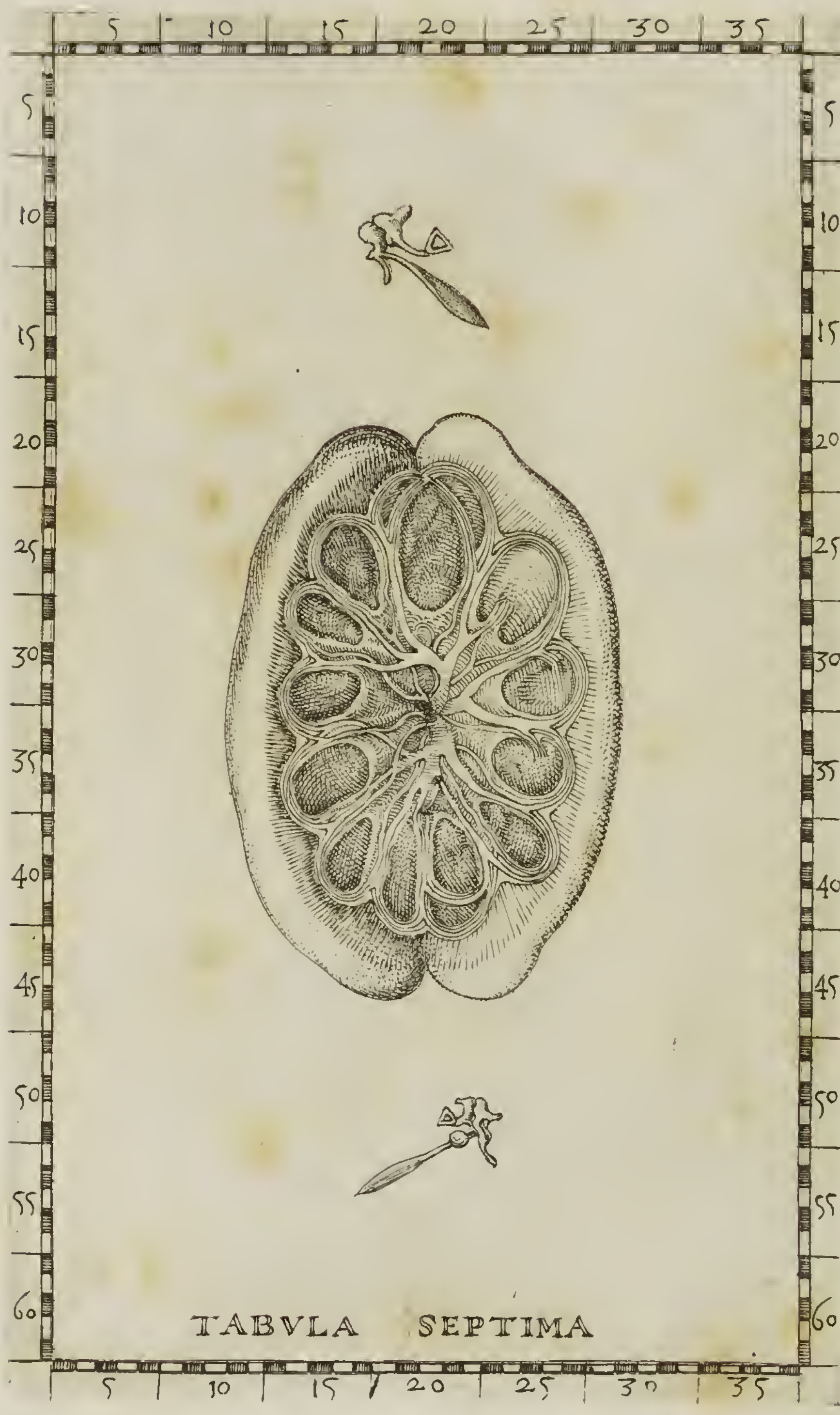
Secunda Figura oſtendit renem caninum, detracta illa parte, quæ, inſtar ſepti, per medium dividit cavitatem renis.

Partes renis, inter diviſiones corporis membranei exiſtentes, 37. 17.÷ & 44. 13. & 44. 22. & 52. 12÷ & 52. 19. & 52. 21.

Corpus membraneum vaſa operiens, eademque complectens; à quo cavitas renis magna ex parte efformatur, 41. 16. & 41. 19. & 45. 15. & 45. 20. & 49. 16. & 49. 19.

Rami prædicti corporis membranei invicem connati; qui vaſa undique ſub, & ſupra complectuntur, 39. 15.÷ & 39. 19.÷ & 45 ÷ 13. & 45.÷ 22. & 49.÷ 14. & 49. 21.

Foramen, & principium vaſis urinarii, 45. 17.÷



TABVLA SEPTIMA

TABULA VII.

Iterum caninum renem, detractis internis quibuſdam membranis, ac tympani oſſicula exhibet.

REn caninus; à quo non ſolùm detracta eſt pars illa, quæ cavitatem renis, inſtar ſepti, dividit; ſed etiam corpus membraneum; quod in alia Figura vaſis erat obductum, & cavitatem internam renis, magna ex parte, efformabat.

Subſtantia renis inter ramos vaſorum, 24. 14. & 24. 22. & 29. 13. & 29. 23. & 37. 14. & 37. 19.

Rami venæ emulgentis; ſatis ampli, tenuiſſimam tunicam habentes, 29. 18. ÷ & 30. 19. & 31. 18.

Rami arteriæ, ſimul cum ramis venæ diſtributi; quibus membrana ſubjacet, pinguedine referta; quæ continua eſt cum propria renis tunica; ſicut pinguedo cum ea, quæ circa vaſa extra renem eſt circumfuſa, 29. 16. & 29. 17. & 27. 18. & 28. 19. ÷ & 31. 16. & 31. 20. & 34. 16. & 34. 18. & 34. 19. & 34. 21.

Prædicti rami venarum, & arteriarum invicem non coëunt; nec degenerant in tertium corpus, ut ſcribit Veſalius; ſed venæ cum venis, arteriæ cum arteriis uniuntur.

Rami venæ, & arteriæ paſſim diſtribuuntur per ſubſtantiam renis, & continentur à canaliculis, qui fiunt ex conjunctione corporis membranoſi, & alterius membranæ vaſis ſubſtratæ: hi autem canales, inſtar vaginæ, manifeſtè apparent diſpenſari per renis ſubſtantiam.

Membrana prædicta vaſis ſubſtrata; à corpore membranoſo, quod iiſdem vaſis incumbere diximus, reciſa, 26. 17. & 29. ÷ 15. & 29. ÷ 20. & 32. 15. & 32. 20. & 35. 15. & 35. 18.

In ea cavitate, quæ fit à corpore membranoſo vaſis incumbente, & à membrana iiſdem ſubſtrata; multa pinguedo continetur; quæ ramis vaſorum undique obducitur.

Foramen, per quod venæ, & arteriæ in renem ingrediuntur; & vas urinarium extra procedit, 30. ÷ 17. ÷

FIGURÆ PARVÆ.

Duæ parvæ Figuræ, ad epiſtolam de organis auditus pertinentes, tria oſſicula, in caverna oſſis petræ ſimilis recondita, & muſculum motioni eorum præfectum oſtendunt; ſuperior quidem in homine, inferior verò in cane.

Oſſiculum incudi ſimile, 8. 16. & 48. ÷ 19.

Oſſiculum malleum referens, 9. 15. & 49. 20.

Oſſiculum ſtapedi vocatæ comparatum, à Veſalio prætermiſſum, 9. 18. & 49. 18.

Muſculus nemini Anatomicorum non incognitus, qui in majorem proceſſum oſſiculi malleum referentis inſeritur, 11. 18. & 51. 16.

In cane autem, non longè ab inſertione, glandulam corneam adnexam habet, 50. 19.


I
II
III
IIII
V
VI
TABVLA OCTAVA

TABULA VIII.

Diverſa brachiorum tùm in homine, tùm in cane ſanguinea vaſa cum dextro cordis ventriculo aperto demonſtrat.

FIGURA PRIMA, ET SECUNDA.

PRima, & ſecunda Figura, quaſdam dextri brachii humani venas oſtendunt: & præſertim illas, quæ in profundo latitant.

Truncus dexter venæ cavæ in jugulo, 1. + 10. & 2. + 18.

Radix jugularis internæ, 1. 10. & 2. 17. +

Radix jugularis externæ, 1. 8. + & 2. 16.

Truncus humerariæ, & axillaris, 2. 7. & 3. 15.

Vena humeraria, 3. 4. & 3. 13.

Diviſio humerariæ parum ſupra cubiti flexum in duos ramos; quorum interior cum axillaris ramo conjunctus, communem venam efformat, 19. 3. & 20. 10. +

Propago prædicti interioris rami humerariæ, quæ in flexu cubiti jungitur cum profunda axillari, 22. 5.

Venæ communis ſuperficiariæ radix, 22. 4. & 22 12.

Axillaris ſimul cum arteria, 4. 6. & 5. 13.

Axillaris parum ſupra internum humeri tuberculum in duos ramos diviſio; quorum exterior cum altero humerariæ ramo conjunctus, communem ſuperficiariam conſtituit, 19. 6. & 20. 14.

Axillaris profunda, quæ plerunque oritur ſupra medium longitudinis humeri, & interdum altius, vel humilius, 10. 5. & 10. 12.

Axillaris profunda gemina eſſe ſolet, & arteriam hinc indè complecti. Interdum utraque ejus pars, in medio ferè ductu in unam coit; deinceps illicò bipartitur; & circa cubiti flexum iterùm unitur: quod Veſalius ignorat, 11. 5.

Axillaris profunda ſupra humeri medium, in duas partes arteriam utrinque complectentes, dividitur; ex quibus circa cubiti flexum una efficitur; non ſolùm ut in ſecunda Figura cernitur; ſed variis etiam modis, quorum nullus à Veſalio deſcribitur, aut pingitur, 11. 12.

Axillaris profunda 21. + 5. + & 22. 13. in flexu cubiti, aliquos ſurculos principiis muſculorum, qui oriuntur ab interno humeri tuberculo, tribuit: deindè cum ramo, 22. 4. + vel ab humeraria communem venam conſtituente, 23. 12. vel ab ipſa communi orto, conjungitur: de qua re Veſalius nimis petulanter Galenum reprehendit.

Congreſſus duarum memoratarum venarum, ſeu vena communis profunda, quæ

quæ videtur dividi in tres ramos, contra Veſalii opinionem, 22. 5. & 24. 12.

Humilior venæ communis profundæ ramus, juxtà ulnam incedens, non ſemper unus eſt; ſed interdum geminus exiſtens (quod Veſalius non animadvertit) comprehendit in medio arteriam, & ſub muſculo in octavum brachialis os inſerto procedens, viciniſque ſoboles offerens, in internam manus ſedem diſpenſatur; & omnibus digitis, vel quatuor, vel etiam paucioribus, ſurculos offert, 24. 5. & 25. 12.

Elatior venæ communis profundæ ramus, juxtà radium incedens, non raro, ſicut humilior, geminus eſt, & ſub muſculo brachiale ad magnum digitum flectente deorſum procedens, viciniſque muſculis propagines offerens in internam ſedem pollicis, vel indicis diſtribuitur, 25. 3. & 26. 10.÷

Medius ramus venæ communis profundæ, qui à Veſalio nec deſcribitur, nec pingitur; inter muſculos ſecundum, & tertium digitorum internodium flectentes, totam membranei ligamenti ulnæ, & radii longitudinem perreptans, muſculis ei incumbentibus ſurculos tribuit; & interdum geminus exiſtens arteriam hinc indè comprehendit, 24. 4.÷ & 26. 11.÷

Propago à prædicto medio ramo venæ communis profundæ circa quartam ulnæ partem orta; quæ ligamentum membraneum ulnæ, & radii perforans, ad poſteriora tranſit, & in muſculos ab ulna procedentes, alioſque eidem incumbentes diſtribuitur: hæc propago, quæ interdum gemina eſt, & arteriam mediam comprehendit, oſcitanter à Veſalio prætermittitur, 26. 3.÷ & 27. 11.

Arteria cum axillari vena procedens, 2.÷ 11. & 3.÷ 18.

FIGURA TERTIA, ET QUARTA.

Figura tertia, & quarta aliquot venas, & arterias dextri brachii ſimiæ demonſtrat.

Truncus dexter venæ cavæ in jugulo, 6.÷ 24. & 6. 34.

Vena jugularis interna multò major, quàm externa, 6. 24. & 5. 33.÷

Vena humeraria, quæ à clavicula, & muſculo ab ea in primam coſtam inſerto media comprehenditur; & juxta illius cum ſterno articulum foras erumpit, 6. 23. & 5. 33.

Principium jugularis externæ ab humeraria ſub clavicula procedens, 5. 23. & 4. 33.

Alterum principium jugularis externæ ab humeraria procedens, ubi claviculam præteriit, 4. 21.÷ & 3. 31.

Jugularis externa à duobus principiis enata, contra quam in homine, multò major eſt, quàm interna, 2. 22. & 1. 31.

Humeraria à muſculo deltoide, & ab eo, cui mammilla inſidet, operta, 6. 20. & 5. 30.

Diviſio humerariæ ſupra cubiti articulum, 19. 18. & 18. 27.

Humerariæ ramus per exteriora cubiti diſtributus, 21. 18. & 20. 26.÷

Hume-

Humerariæ ramus, qui circà medium cubiti, cum alio ab axillari enato coit, 20. 18.÷ & 19. 27.

Axillaris ſimul cum arteria, eodem modo, quo in homine internus ejus ramus, profunda eſt; & ſub primo muſculo cubitum flectente arteriam comitem habens, uſque ad cubiti flexum procedit, 7. 23. & 7. 31.

Ramus axillaris, qui per thoracis latus ſub cute diſpenſatur, 9. 22. & 9. 32.

Axillaris diviſio non longè à cubiti articulo, 18. 21.

Ramus exterior axillaris arteriam comitem habens, qui cum alio humerariæ, è regione extremæ partis carnoſæ primi muſculi cubitum flectentis, nimirum inter hunc muſculum, & alium obliquum radii conjungitur, 19. 21.

Propago rami exterioris axillaris, per interiora cubiti in ſuperficie diſpenſata, 22. 21.÷

Propago, 22. 19. quæ interdum oritur ab externo ramo axillaris ad medium cubiti tendente; & quandoque 21.÷ 27. à conjunctione ramorum axillaris, & humerariæ bipartito ſcinditur; deinceps ſub cubiti flexu, inter duos radii muſculos extra erumpit, & à ligamento, quod inſtar membranæ omnibus muſculis ea in parte obducitur, uſque ad radii extremum fertur.

Propago, arteriâ interdum deſtituta, à conjunctione ramorum humerariæ, & axillaris procedens, quæ ſub obliquum radii muſculum demergitur; & cum altero ramo profundo axillaris, juxta inſertionem primi muſculi cubitum flectentis conjungitur, 22. 19. & 21.÷ 28.

Interior axillaris ramus, parum ſupra cubiti articulum ortus, qui profundus juxta os cubiti ſimul cum arteria incedens, multas propagines vicinis muſculis offert; & tendinem primi cubitum flectentis non longè ab ejus inſertione conſcendens, ramo à conjunctione humerariæ, & axillaris orto, occurrit; & communem profundam efformat, 20. 21.÷

Inſignis ramus ex profunda, quam diximus, venarum conjunctione ortus, qui ſimul cum arteria juxta os ulnæ ſub muſculis digitos flectentibus latitans, medius inter duas propagines ab eadem conjunctione ortas, ad extremam manum procedit, 24. 20. & 23. 28.

Venæ axillaris diviſio, quæ ſicut in homine, antè medium longitudinis humeri, interdum fit, 11. 30.

Exterior axillaris, quæ, ſecus quam in homine, arteriam comitem habet; & à primo muſculo cubitum flectente non admodum profunda occultatur; ac parum ſupra cubiti articulum dividitur, 15. 30.

Rami humerariæ, & axillaris exterioris conjunctio, juxta cubiti flexum, 27.÷ 27.÷

Exterior axillaris ramus ſub cute diſtributus, 20. 30.

Interior, & profundior ramus axillaris, qui à primo muſculo cubitum flectente occultatus; interdum, non aliter quam in homine, in duas propagines mediam arteriam comprehendentes, diviſus, uſque ad inſertionem ejus muſculi fertur: juxta quam ipſum conſcendens, cum ramo à priori jam dicta humerariæ, & axillaris exterioris conjunctione orto, coit; & venam communem pro-

profundam efformat: undè facile eſt Veſalii ignorantiam arguere, qui hominis, & ſimiæ convenientiam propter ejusmodi venarum congreſſum turpiter ignorans, non minus temerè, quàm injuſtè Galenum de eis reprehendit, 13. 29. ÷

FIGURA QUINTA.

Quinta Figura præcipuas venas, & arterias dextri brachii canis oſtendit.

Truncus dexter venæ cavæ in jugulo, 29. ÷ 35.

Truncus humerariæ, & jugularis externæ, 29. 34.

Humeraria 29. 33. orta à jugulari externa, parva eſt; & è regione medii capitis humeri à muſculis occultata ad poſteriora quodammodo reflectitur; & quum ad finem muſculi deltoidis pervenit, à ramo axillaris, 35. 39. qui major ipsâ eſt, adaugetur, aut potius conſtituitur.

Humeraria juxtâ primum muſculum flectentem cubitum incedens, 37. 30.

Diviſio humerariæ ſupra cubiti articulum, 43. 30.

Humerariæ ramus per exteriora cubiti diſtributus, qui ferè ad inferius extremum radii bipartitur, & in manum diſpenſatur, 45. 29.

Ramus humerariæ, qui in flexu cubiti cum externo ramo axillaris conjungitur, 44. 30.

Vena jugularis externa, 28. 23.

Vena gracilis orta à jugulari externa, quæ in ſuperficie per poſteriora ſcapulæ deorſum incedens, juxta inferius, & poſterius latus muſculi deltoidis jungitur cum alia inſigni vena orta ab axillari, 28. 32.

Vena axillaris, 30. 34. ÷

Inſignis vena orta ab axillari juxta ejus principium, quæ ſub cervicem ſcapulæ ad poſteriora procedens, humerariæ conjungitur, & ipſam adauget, vel potius conſtituit, 32. 32.

Vena axillaris ferè in ſuperficie incedens, inter quam, & arteriam nervi medii ſunt, 34. 32. ÷

Ramus axillaris pluribus ſurculis per muſculos cubitum extendentes in ſuperficie diſtributus, 42. 33.

Ramus inſignior axillaris, ferè in ſuperficie ad flexum cubiti ſimul cum arteria incedens, qui cum ramo humerariæ conjungitur, 44. 32.

Surculus gracillimus inſignioris rami axillaris, qui in ſuperficie longioris radii muſculi fertur, 47. ÷ 30.

Tertius axillaris ramus, qui non longè ab alio, quem inſigniorem eſſe diximus, ſupra cubiti articulum ortus, profundus cum arteria incedit; & ſub inſertione primi muſculi cubitum flectentis, cum ramo à conjunctione humerariæ, & axillaris in flexu cubiti orto, unitur, 44. 32. ÷

Ramus 47. ÷ 30. ÷ conjunctione humerariæ, & axillaris in flexu cubiti ortus; qui arteria deſtitutus, ſub obliquum radii muſculum demergitur; & in duos ramos dividitur; quorum interior cum tertio axillaris 47. ÷ 31. jam dicto ramo conjungitur; deindè transverſus 44. 31. juxta os ulnæ incedens, ſimul cum arteria ferè uſque ad ulnæ extremum fertur.

Exte-

Exterior ramus, ut in pictura vides, diſpenſatur, 50. 30.

Gracilis arteria ſimul cum ramo axillaris procedens, qui cum humeraria conjungitur, 45.-:- 29.-:-

Arteria ſine vena ſub externo brachialis muſculo incedens, 56. 27.

FIGURA SEXTA.

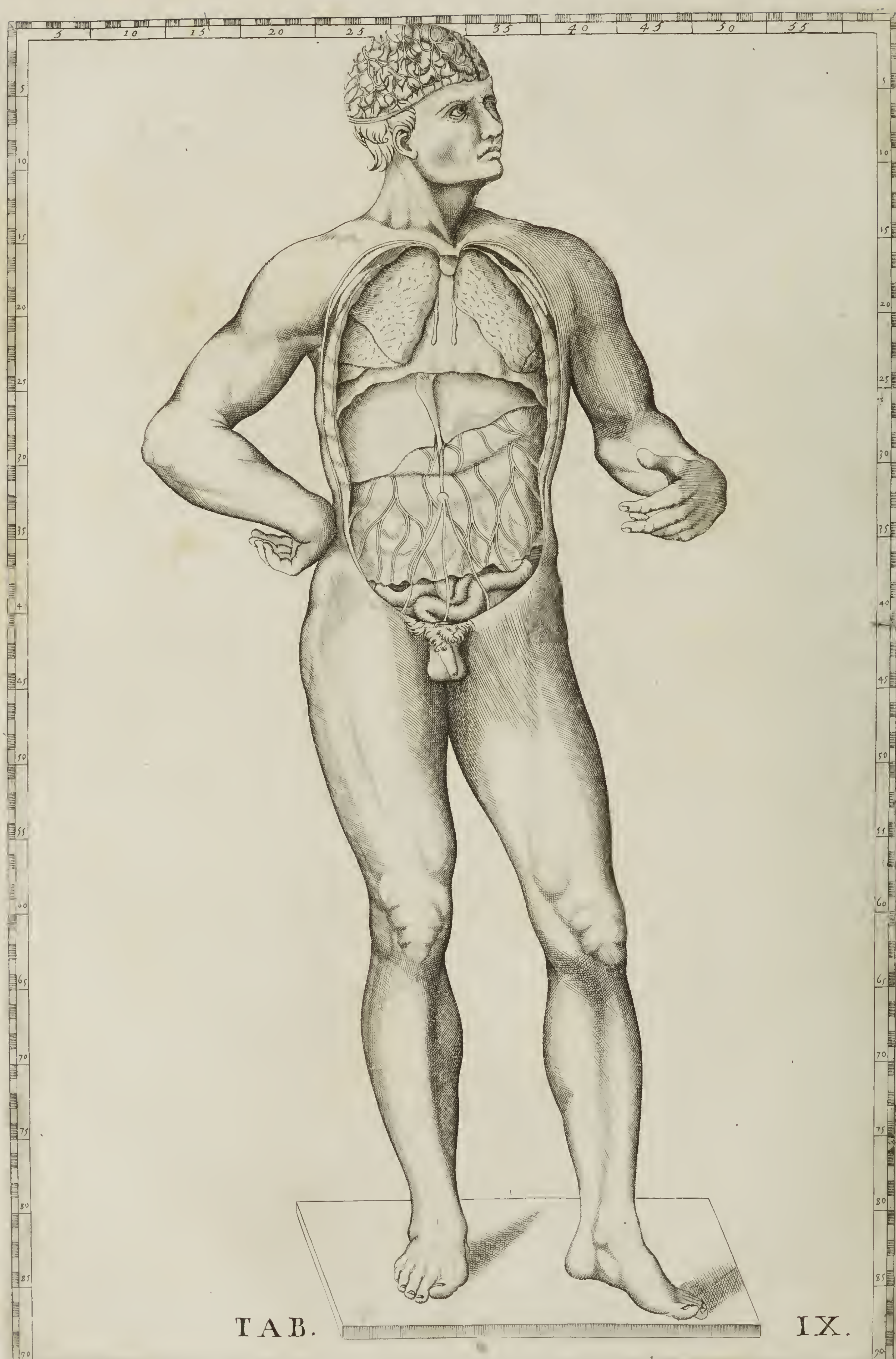
Sexta Figura dextrum cordis ventriculum ſecundùm ejus longitudinem inciſum, cum tribus membranis orificio venæ cavæ præfectis oſtendit; & præterea internam partem auriculæ dextræ, quæ à vena cava, qua parte ei adhæret, diviſa eſt.

Membrana artificii, & admirationis plena, nemini Anatomicorum hactenus non incognita; quæ foramini venæ cavæ à jecore aſcendentis, quum primùm hæc in dextram auriculam degenerat, præfecta eſt, nimirum dimidiatam partem, eamque anteriorem illius occupat; & deinceps reticulum efformat, 44. 15.

Membrana cornutæ lunæ figuram referens, orificio majoris venæ coronariæ, ceu operculum ultra medium obducta, quam cæteri Anatomici oſcitanter prætereunt, 46.-:- 15.

Superius orificium venæ cavæ ad jugulum aſcendentis, quæ, ut Galenus ſcribit, ab elatiori auriculæ dextræ extremo principium quodammodo ſumere videtur, 43. 23.

Cætera, quæ in hac Figura continentur, ad præſentem tractationem non pertinent.



TAB. IX.

T A B U L A IX.

Exhibet univerſum corpus cum artubus, & reſeratis ventribus, ut contenta viſcera in ſitu naturali à Tyronibus facilè animadverti poſſint.

APtiſſimam, & à Priſcis fortè ignoratam, inchoandæ in Theatro diſſectionis, ac demonſtrationis Anàtomicæ methodum oſtendit in hac Tabula (quam certè primam ſpectatoribus ſiſtendam ſtatuerat) Euſtachius: etenim, non tantummodò generalem totius corporis, ſed particularem exhibet notitiam tùm omnium penè uno obtutu viſcerum, quæ in tribus ventribus clauduntur, tùm ſingulorum artuum. Et quidem, præter unum Gaſparem Bartholinum juniorem, nullum vidimus, à quo in oſtenſionum limine hæc ſimul viſcerum in proprio ſitu cognitio tradatur. Porrò multùm, & ſæpè artefactæ Proſectorum induſtriâ viſcerum ſectiones, aut ex ſectionibus delineatæ icones Tyronibus imponunt. Nàm hi falſum quid imbibunt, credentes, eodem ipſo ſitu, libertate, ac ſimplicitate intra animalium corpora, cùm vaſa, tùm membranas, tùm exta ipſa ineſſe, cujusmodi in Tabulis diſpoſita, aut delineata perſpiciunt; cum ſecùs omnia in animalibus mirum in modum colligata, connexa, & cohærentia ſint. Sectores enimverò, ut apparenti, quanquam fallaci operis pulchritudini conſulant, ſemper vaſcula, & tunicas, cultro, ac forcipibus, interdùm unguibus ſcindunt, ac diſtrahunt, non raró etiam acu, & filo variis modis aptant, conſuunt, atque, ut paucis dicam, à veritatis ſtatu deturbant. Quod ſanè hoc loco præcipuum, cognituque dignum candidatis arbitror. Nàm ipſe ego, cùm publicè in Theatro Romani Archilycei triginta ab hinc annis Anatomen docerem, aliorum periculo admonitus, ſemper oſtenſiones meas ab hac methodo, demonſtrandi ſcilicet viſcera in proprio ſitu, exordiebar.

Vides itaque in hac Tabula anticam faciem humani corporis, quod apud Anatomicos dividitur in ventres, & artus, vel, ut meliùs apud Recentiores, in truncum capitatum, & artus.

Trunci capitati nomine id venit, quod à ſummo vertice, collo, humeris, indèque à coſtis per lumbos, ilia, os ſacrum, & inguina uſque ad pudenda circumſcribitur.

Artus verò dicuntur partes, quæ, veluti in arboribus rami, à trunco propendent; ſuntque alii ſuperiores, alii inferiores; illi quidem conſtituuntur à brachiis; hi verò à cruribus.

In trunco autem capitato tres ventres animadvertis, qui à ſitu, quem in corpore tenent, ſupremus, nempè caput; medius, ſcilicet thorax; & infimus, hoc eſt Abdomen appellantur.

Hos igitur ventres diligenter Tibi unicâ in Tabulâ reſeravit Euſtachius, ut, quæ

viſcera in ſingulis primo intuitu occurrere poſſunt, ritè conſpicias: reliqua enim exta, partim declinatis, aut elevatis; partim ablatis, quæ ſuperſtant, facilè in ipſo cadavere deteguntur.

Spectas quidem primo loco abdomen (ut pleroſque Anatomicos in ſectionum ordine ſequamur) ſpatium videlicet, quod deſcribitur ſuperiùs à 27. 21. uſque ad 27. 36.; inferiùs verò à 39. 24. uſque ad 39. 34., atque in eo nodum funiculi umbilicalis, qui, ex duabus arteriis, unâ venâ, atque uracho conſurgens, communique membranâ obductus, ipſi umbilico 32. ÷29. quaſi clavo affigitur. Hinc verò ſuas productiones, inferiùs nempè duas arterias 40. 26. & 40. 31.÷ ab iliacis procedentes, & urachum 37. 29. ad urinariam veſicam 41. 29. deſinentem; ſuperiùs autem venam umbilicalem 32. 29., quæ ad hepar aſcendit.

Cernis quoque omentum multis vaſis ornatum 35. 25. & 35. 34., atque hepar 28. 25. ſuo cum anteriori ligamento 28. 28.÷, quod diaphragmati ſub cartilagine enſiformi adnectitur. Inteſtinum pariter ileon 38.÷ 27. & 40. 31.

Deindè in medio ventre, ſeu thorace, detractis ſterno, coſtarum portionibus, necnon pleurâ, quæ interiùs coſtas ſuccingit, pulmones primo aſpectu obſervantur in magnos lobos 20. 25. & 20. 33. diviſi: deindè ſegmentum diaphragmatis 25. 23. & 25. 35., duo pariter nervi in idem utrinque ad lineam deſcendentes 22. 28. & 22. 29.÷

Cæterùm, quod ſibi voluerit indicare Euſtachius per ſpatium illud leve, quod albâ ſuperficie oculis obverſatur 23. 30. non ſatis intelligo: *Davus enim ſum, non Oedipus*; fieri enim potuit (quod admodùm probabile videtur) ut propter incuriam ipſius Inciſoris, pericardium, cujus imaginem eo loci fortè ſatagebat oſtendere, ineptiſſimè delineatum fuerit.

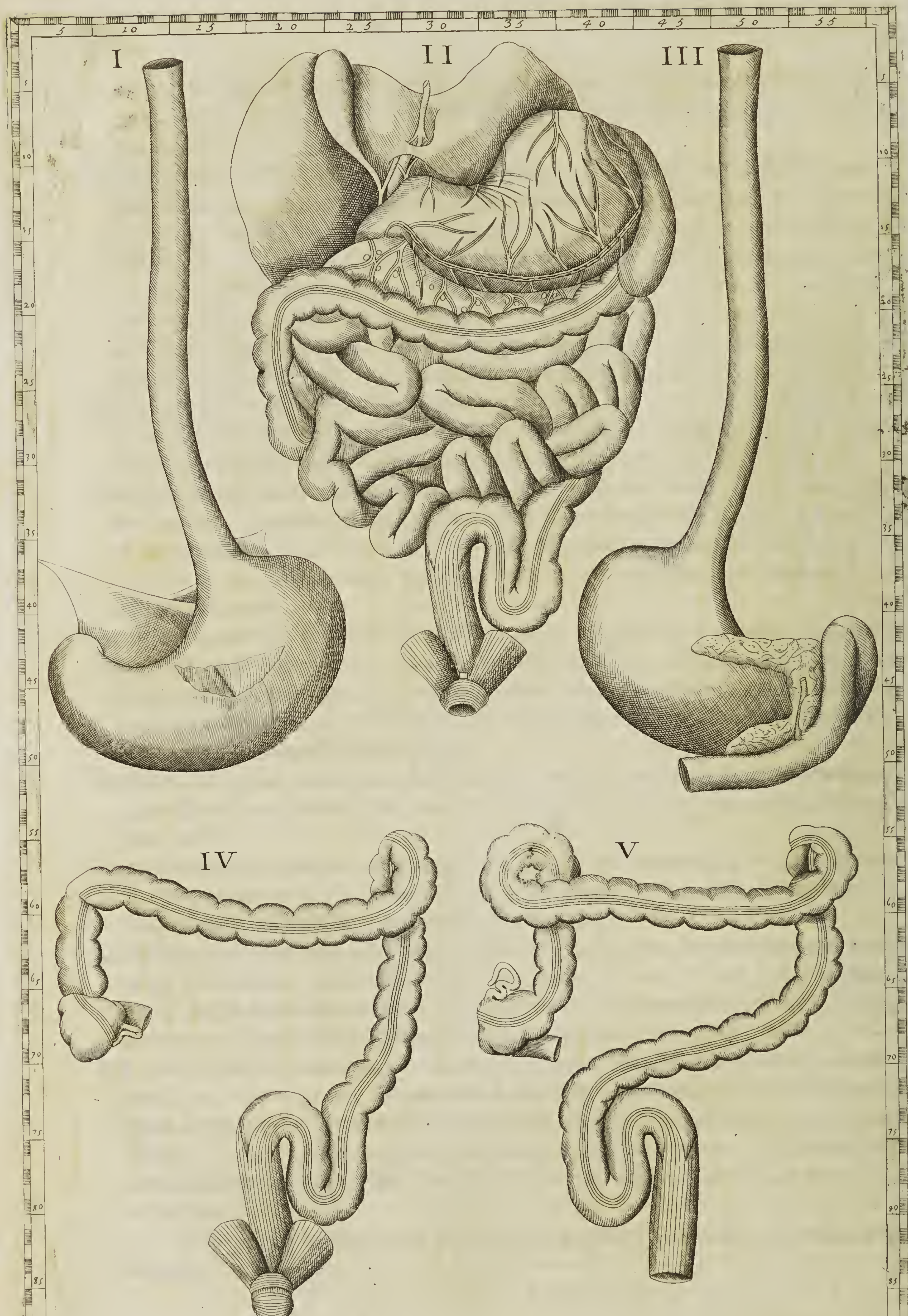
Denique, ad caput aſcendens, ſecto cranio, atque demptâ durâ matre, perſpicuè vides ſuperficiem cerebri piâ matre obvelatam 3. 23. & 3. 31. unà cum ſanguineis vaſis.

Præterea conſpicis externas etiam capitis partes, frontem nempè 5.÷ 31., occiput 8. 23., tempora 6.÷ 27., anteriorem colli partem, & præcipuè jugulum 13. 30., poſteriorem autem, quæ cervix 13. 25. dicitur.

In artubus verò, & primò ſuperioribus juxta ſingulas partes, in quas Anatomicorum vulgò dividuntur, cernere poteris; humerum 15. 20. & 15. 37., cubitum 30. 9., ejus flexuram 28. 41., carpum 34. 20., metacarpum 32. 47., volam manus 35.÷ 19., illius dorſum 33. 46. & digitos.

Inferiorum autem artuum partes ſunt primò femur, quod ſuperior cruris pars eſt à genu 62. 27. & 62. 40. uſque ad abdomen; ſubindè tibia, quæ eſt inferior pars pedis à genu uſque ad tarſum 81. 28. & 81. 40,, quæque poſteriùs 70. 30. ſura dicitur. Tandem extremus pes, qui alias patitur ſubdiviſiones, hunc enim Anatomici partiuntur, in tarſum 81. 28. & 81. 40., metatarſum 83. 28. & 83. 42. ac digitos.

Fruere igitur, amice Lector, tanti Viri labore, & noſtrâ, quam hìc pro viribus adhibuimus, induſtriâ.



TAB. X.

TABULA X.

Demonſtrat pleraque viſcera in abdomine contenta, & potiſſimùm quæ ad primam alimentorum coctionem, & fœcum excluſionem conferunt.

Incipiendo itaque à

FIGURA I., hæc ſanè exhibet oeſophagum 5. 10. cum ventriculo 44. 4. uſque ad 44. 20., cujus primum, ſuperius appellatum, orificium 36. 13., alterum autem, inferius dictum, nempè pylorus 43. 5. oſtenditur: animadvertantur ſtomachi membranæ primùm exterior, à peritonæo mutuata 42. 7.; deindè ſubjecta, ſeu media, muſcularibus fibris apertè donata 44. 15., quæ quidem cum ſolidiuſcula ſit, in varia ſuperpoſita ſegmenta, ſeu ſtrata per artem dividi poteſt; & multò faciliùs in avibus, quibus ventriculum longè craſſiorem, ſeu magis lacertoſum natura largita eſt.

Interior autem, quæ villoſa eſt, membrana in tumido adhùc ventriculo conſpici non poteſt.

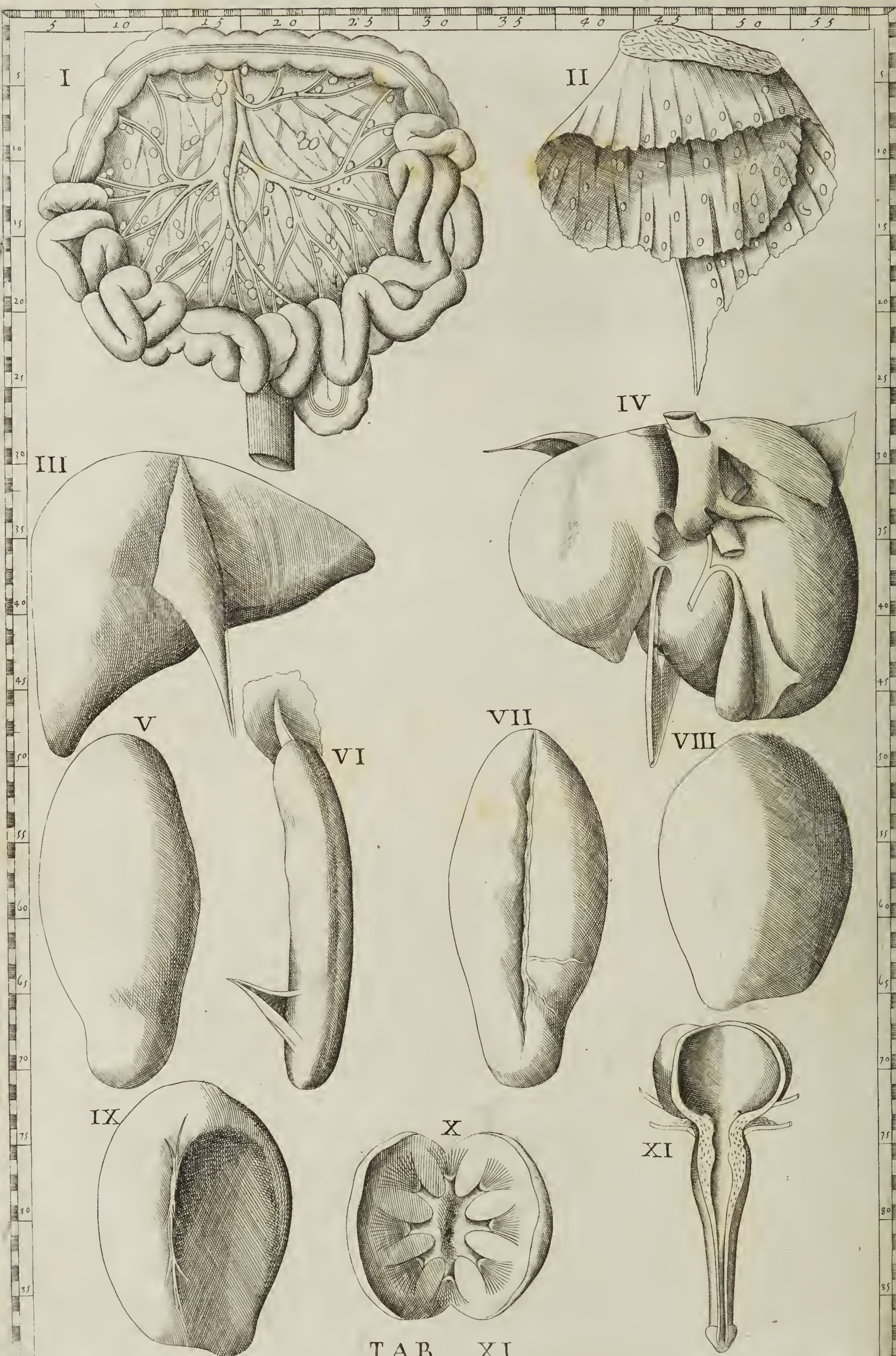
FIGURA II. oſtendit partem cavam elevati paululùm hepatis 8. 16. & 8. 30., in qua notentur veſicula fellis 5. 21., ejus ductus 11. 23., qui cum hepatico 11. 24.÷ jungitur, & choledocum efformat 13. 23.÷ Similiter proximè, & profundiùs adſtans vena porta 12. 24.÷ cum arteriolis hepaticis ſuperpoſitis 11. 25.÷, demùm vena umbilicalis diſſecta 6. 27. Ventriculus occurrit 13. 25. & 13. 39. Lien è regione ſiniſtra eidem adjacens 12. 42. Portio omenti à ventriculi fundo propendens cum minutiſſimis glandulis adipoſis. Inteſtinum duodenum occultatur ſub omento 16. 24. Jejunum per abdominis præcipuè centrum revolutum 22. 20. uſque ad 22. 36. Ileon deindè ad latera potiſſimùm ſerpens à 29. 20. uſque ad 29. 38. Colon ità locatum, ut ejusdem muſcularis faſcia appareat, quæ, brevior cum ſit universâ ejusdem inteſtini longitudine, in cauſa eſt, ut illud in rugas contrahatur, variasque veluti cellulas effingat: incipit autem colon 28. 18., & aſcendens fertur ſub ventriculo 19. 20. uſque ad 19. 38. Extrema coli pars, quæ inflectitur 39. 34., ut in rectum inteſtinum tranſeat 40. 29., in quo ſanè diligenter advertantur fibræ rectæ, eæque muſculares 44. 30.; quæ à podice 46. 28. ſurſum exporrectæ, muſculis elevatoribus 43. 26. & 43. 31. non ægrè ſuccenturiantur. Denique muſculus ani ſphincter 45. 29. clarè apparet.

FIGU-

FIGURA III. parte ventriculi poſticâ evidenter patefacit, Euſtachium non latuiſſe antè Wirſungium à pancreate 43. 49. & 49. 47. proprium ductum 47. 50.⟊ unà cum choledoco 45. 51. intrà duodenum ferri 49. 51.

FIGURA IV. & V. delineant inteſtina craſſa extrà abdomen utcunque in ſitu naturali accomodata. Figura IV. facie anticâ, V. verò poſticâ. Portio abſciſſi inteſtini ilei 67. 8., necnon 69. 34. Cœcum apparet inſtar vermiculi 68. 7. & 65. 31. Colon per ſe oculis patet, quemadmodum etiam inteſtinum rectum cum fibris longitudinalibus probè denudatis, quæ in limbo ſub circularibus in podice occultantur, 85.⟊ 16.





TAB. XI.

TABULA XI.

Proponit videnda alia etiam abdominis vaſa, & viſcera, coctioni, motui, & ſeparationi liquidorum deſtinata.

ADumbrat FIGURA I. vaſa ſanguinea meſaraica, quæ ad inteſtina deducuntur cum diverſis glandulis, & inter eas chyli etiam, ut arbitramur, lymphæque reductivas adænas, quas quidem non vidi hactenùs ullum ex priſcis Anatomicis, qui tàm exquiſitè delineaverit; quod etiam ſequenti Figurâ admiramur.

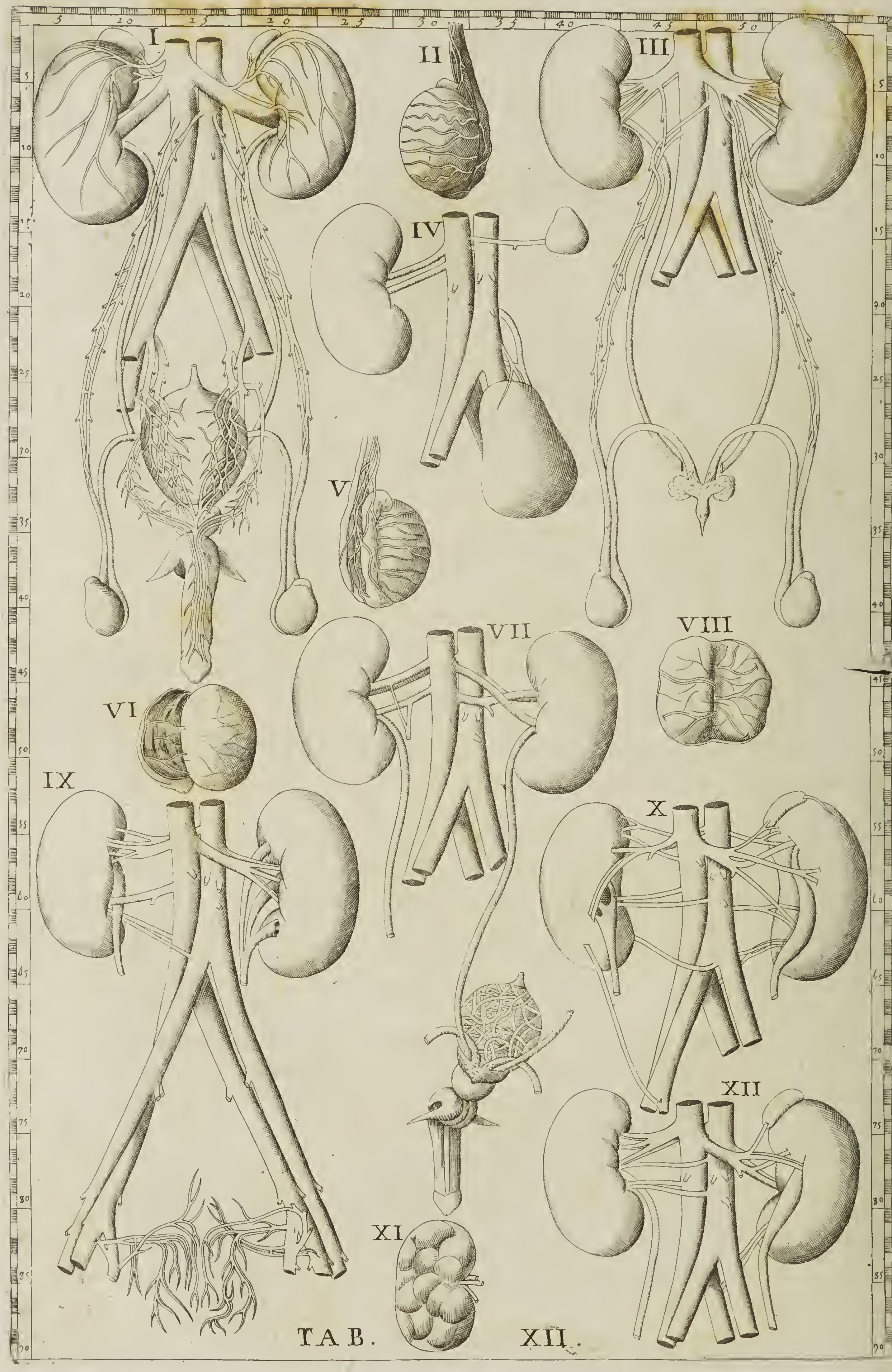
FIGURA II. Meſenterium, & meſocolon exhibet.

FIGURA verò III. & IV. utramque jecoris faciem cum ſuis ligamentis, anteriori quidem, & lato 45. 14.; poſteriori verò propendente 45. 42. Veſica fellea cernitur 45. 47., canaliſque communis diſſectus 39. 44. In eadem autem IV. Figura (quæ ad veritatis imaginem mirè inciſa fuit) ſectio circuli 28.+44., quâ venæ cavæ ſegmentum colligatur, depingitur: poſteriùs portio ejusdem propendentis vinculi, quo jecur diaphragmati ſuſpenditur. Vena item portæ oſtenditur 36. 47.

FIGURIS deindè V. & ſequentibus uſque ad IX. varii lienis aſpectus depinguntur, forſitan ordinarii, & extraordinarii, integri, & ſecti, in quarum VII. & IX. noſtros antè oculos obverſantur nonnulla vaſa, quæ per longum exporrecta, ac ſubindè in transverſum delata, videntur aliquid ſubindicare, quod ipſi Euſtachio nuper innotuiſſe credendum eſt. An in viventium, quæ interdum ſecuit, animalium lienibus vaſa lymphatica ſubolfecit?

FIGURA X. exhibere videtur renem diſſectum, in quo tubuli, tanquam filamenta nervea, à corticali illius viſceris parte oriuntur, & in faſciculos papillares hìc, & illìc concurrunt, ac deſinunt; quæ quidem papillæ, ſeu carunculæ numero octo in pelvim aperiuntur. Habes non abſimilem, licet rudiorem figuram Tabulâ V. Figura I. ſuis cum annotationibus.

Tandem FIGURA XI. oſtendit virorum membrum per urethræ longitudinem uſque ad veſicam apertum, ut præcipuè fiſtuloſorum, nervoſorumque corporum ſpongioſa ſubſtantia poſſit animadverti.



TAB. XII.

TABULA XII.

Verſatur in demonſtrandis variis organis, quæ ſecernendo, colligendo, excludendoque tàm lotio, quàm ſemini famulantur.

FIGURA I. renes oſtendit cum ſuis glandulis ſuccenturiatis, ab Euſtachio primùm detectis, 2. 7. & 2. 16.÷ item vaſa, non tantùm quæ dicuntur emulgentia, ſed etiam quæ per renum membranas ſparguntur 4. 9. & 5. 15.; immò, quod magis intereſt, canales ſanguineos hypogaſtricos, ab iliacis in urinariæ veſicæ corpus, atque ad penis radicem 34. 10. & 34. 15. potiſſimùm productos. Spectamus etiam, miramurque in eadem Figura ſummam Auctoris diligentiam, quam nullus recentiorum, quod viderim, adhibuit, in delineandis lateralibus ſurculis, qui ex arteriis, veniſque ſpermaticis, utrinque diſſectis 24. 5. & 24. 19. ad peritonæum divertunt. Præterea exhibet urinariam veſicam cum amputato uracho 25. 12., proſtatas 34. 11. & 34. 13. Muſculos etiam penis, erectores nuncupatos, 38. 10. & 38. 15.

FIGURA II. indicat teſtem humanum, ablatâ vaginali tunicâ, cum vaſis, per illius ſuperficiem in gyrum ductis: epididymus etiam, poſteriùs didymo incumbens, apparet 40. 7.÷ & 40. 17.

In FIGURA III. ſtudium à nemine priùs ſuſceptum cernitur, quo, detractis viſceribus omnibus, ligamentis etiam, & membranis ſuſpendentibus, ac tegentibus vaſa ſpermatica, liberè & videri, & intelligi poteſt iter fluentis liquidi ſanguinei ad ipſos didymos, necnon progreſſus vaſorum deferentium à teſtibus, & epididymis per inguina uſque ad veſiculas ſeminales, & urethræ ſuperficiem. Vides enim 20. 39. & 20. 50.÷ ſecernendum in teſtibus ſemen ferri per vaſa ſanguinea, dicta ſpermatica, uſque ad teſtes. Intueris deindè, quæ internum locum tenent, vaſa deferentia, ab epididymis orta, facto ſemicirculo 29. 40. & 29. 51., intrà abdomen ſe abſcondere, tandemque rectà petere laterales urethræ lineas 33. 45., ubi duo foraminula ad ſpermatis egreſſum in capite, ut ajunt, gallinaceo, clarè ſpectantur 34. 45., dùm interim 32. 44. & 32. 47. veſiculæ ſeminales, ad aſſervandum ſemen, perſpicuè delineantur. Labor ſanè improbus, ſed egregius, magnique pro Tyronibus uſus.

FIGURA IV. exhibet exemplum duplicati renis ſiniſtri, cujus iconem, & explicationem Auctor dedit Tabula IV. Figura V., quam Lector rursùs ad oculum, & ad memoriam revocare, ſi velit, commodè poterit.

Figura V. apertam potiſſimùm oſtendit vaſcularem texturam epididymi, & candicantis vaſis deferentis 35. 22.

Figura VI. teſtem cultro per longum diſſectum patefacit: undè circumvolutio vaſculorum appareat 50. 10.

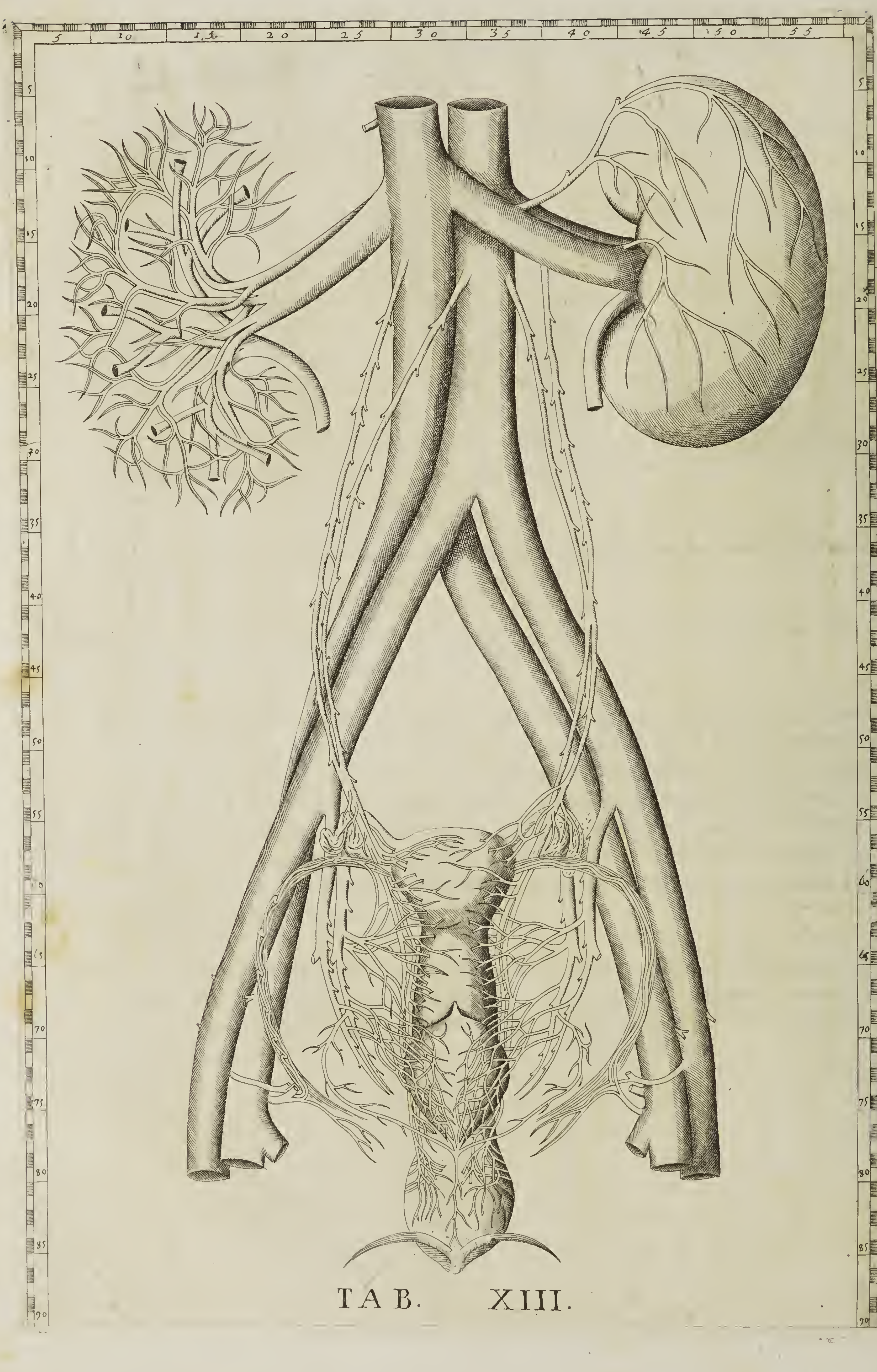
Figura VII. exhibet externam urinariæ veſicæ peripheriam revolutam, ut poſticâ ſuâ parte videri poſſit: quamobrem abſciſſum fuit utrumque vas deferens 69. 27. & 72. 34.÷, necnon dexter ureter 67. 36.÷ Notentur interim inſertiones ureterum intra veſicam per poſticam, & infernam ejusdem partem propè collum 70. 30. & 70.÷ 32.÷ Mirabilis quoque carneo-tendinoſorum lacertorum, veſicam circumtexentium delineatio diligenter obſervetur 67. 30., uſque ad 67. 35. Nàm illam Auctor detegere non potuit, quin detractâ priùs释 externâ membranâ, & fortè etiam ferventi aquâ irroratis priùs fibris, quæ veſicæ muſculum conſtituunt. De iis autem veſicæ urinariæ fibris loquutus eſt Auctor in Opuſculo de Renibus cap. 19. pag. 75. Vide ſitum veſicularum ſeminalium 71. 31. proſtatarum 72. 30.

Figura VIII. exhibet denudatum à membranis, diſſectumque teſtem ſine epididymo.

Figura IX., detractâ veſicâ, demonſtrare potiſſimùm videtur ſanguinea vaſa, quæ ad poſticam ejusdem partem feruntur.

Figura X. exhibet ramos arteriarum, qui in aliquibus cadaveribus ab iliaca ſiniſtra in utrisque renis inferiora ſegmenta propagantur, quaſi in ſupplementum arteriarum emulgentium, quæ interdùm graciliores reperiuntur; cujus ſanè erroris, aut luſus naturæ in ramificandis vaſis tàm venoſis, quàm arterioſis ad ſiniſtrum renem progredientibus, hìc, & Figurâ etiam XII. ſpecimen exhibetur. In hac verò advertatur dilatatus ureter ſiniſter 60. 52. fortè quia exemplar ex cadavere alicujus, qui, dùm erat inter vivos, calculo laboraverat, deductum eſt; id quod in XII. etiam Figura obſervatur.

Figura XI. demonſtrat externam renis ſuperficiem, quæ in fœtubus præſertim quadrupedum, & urſinis potiſſimùm varias in glandulas diſpertita reperitur. Eandem Figuram habes Tabula IV., ejusque accuratiſſimam eodem loco explicationem.



TAB. XIII.

TABULA XIII.

Detegit vaſa renum, uteri, & ligamentorum ejus.

ITaque à 10. 15. uſque ad 32. 16. depingit vaſa per internam renum ſubſtantiam diſperſa, quæ triplicis generis ſunt, nempè arterioſa, venoſa, & urinaria: & quoniam hujus iconis (licet multò rudioris) explicationem dedit Auctor Tabula V. Figura II., ad eandem Lectorem jure merito rejicimus. In ſiniſtro autem obſerventur venæ, quæ à ſuperficie renis ſanguinem in emulgentem exonerant, cùm in præcedenti Tabula Figura I. demonſtraſſet easdem venas, à rene dextero in cavam liquida referentes, harum verò delineationes, ac notas habes in Tabula I. Figura II. & III., & Tabula II.

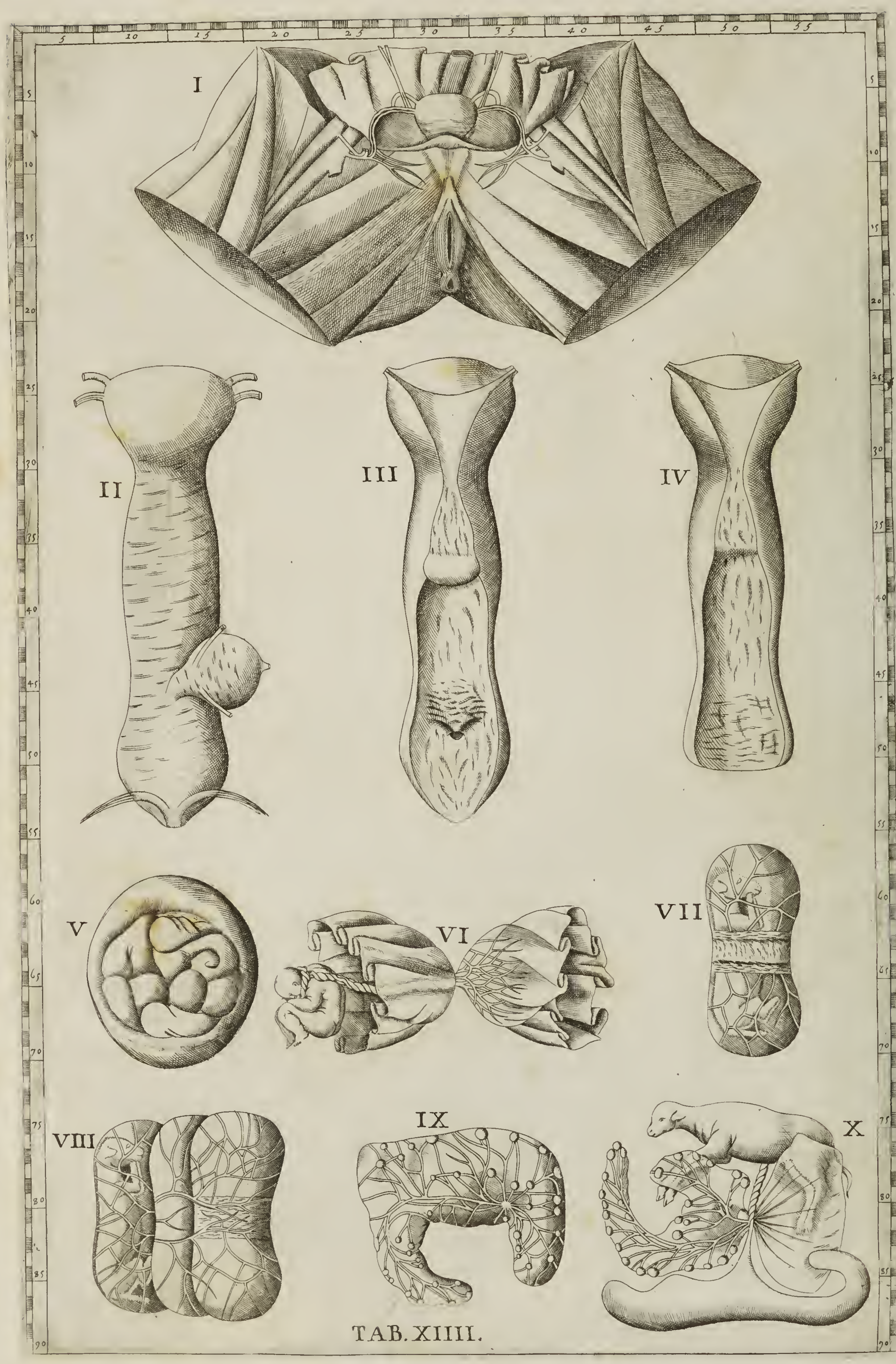
Deindè oſtendit externam faciem uteri, ac vaginæ ſuis cum ſanguineis vaſis, à quorum exortu uſque ad uteri cornua animadvertere licet hinc indè diſſectos ſurculos, qui ji quidem ſunt, quos hùc illùc per abdomen ſpargi in cadaverum diſſectionibus paſſim obſervamus. Hæc ſanè diligentia in aliorum Anatomicorum tabulis omninò deſideratur.

Præterea ſedulò advertendæ ſunt anaſtomoſes 40. 38. & 52. 21., & 37. 21. & 56.÷ 34. arteriarum, & venarum, quæ ab aorta deſcendente, & cava majorem partem deſinunt in ovaria, & uteri parietes.

Notandum inſuper hâc eâdem in Tabula mirabile artificium circa reliqua vaſa, quæ ad uterum, ejusque vaginam, clitoridem, atque urinariam veſicam propagantur; nàm non tantummodò demonſtrantur oriri à truncis aortæ, & cavæ, verùm etiam ab inferioribus ſectionibus iliacarum, nempè ab hypogaſtricis, 70. 20.÷ & 71. 37.; à quibus canales mirè divaricantur.

Illud verò peculiari animadverſione dignum cenſemus, quod Euſtachius genuinam hîc ſtructuram rotundorum ligamentorum elegantiſſimè dederit, mixtam ſcilicet ex ſanguineis vaſis ſerpentino ductu, dexterâ præſertim parte ex cruralibus etiam ramis prodeuntibus, atque fibris longitudinalibus, quæ venis, arteriisque ſubſtratæ ſunt. Docemur autem ab hujusmodi obliquo, & tortuoſo vaſorum ductu ligamenta hæc diſtendi, cùm ſcilicet uterus in gravidis aſcendit versùs diaphragma, complicari rursùs, & convolvi facilè poſſe, cùm à geſtatione fuerit feriatus. An verò horum ligamentorum vaſa à cruralibus germinantia aliquid etiam ad alendum fœtum, ejusque membranas conferant, viderint alii; nos enim demonſtraſſe contenti ſumus, recentiores etiam Scriptores, ipſumque Suvamerdamium à noſtro Auctore hac in exponenda re præventos, ac ſuperatos fuiſſe. Denique clitoris 86. 29. cum ſuis utrinque cruribus, ac muſculis 84. 26. & 84. 33. bellè delineatur.





TAB. XIIII.

TABULA XIV.

Exhibet uterum, placentam, & fœtum non humanum modò, ſed etiam pecudum ſuis cum membranis, & cotyledonibus.

FIGURA I. oſtendit in ſitu pudendum muliebre tàm externum à communibus tegumentis denudatum; ſcilicet cunni labia, nymphas, & clitoridem; quàm internum, videlicet uteri fundum. Ab externo itaque pudendo principium ſumentes, obſerventur fibræ carneæ, quæ in mulieribus continuæ ſunt ab uteri labris in ani ſphincterem 17.÷ 28.÷ Quare anſam nobis præbent aſſerendi, muſculos labrorum vulvæ, à Graaffio potiſſimùm detectos, Euſtachio clarè innotuiſſe. Vides etiam in hac Figura propagationem ſanguineorum vaſorum à cruralibus 8. 21.÷ & 8. 35. & 9.÷ 22. & 9. 35. per rotunda ligamenta uſque ad uteri fundum 6.÷ 26.÷ & 6.÷ 30.÷, ut in præcedenti Tabula extra ſitum depicta fuerunt.

FIGURA II. demonſtrat vaginam integram, hoc eſt non apertam, cum clitoride, ejusque muſculis, & veſicâ urinariâ ad lævam inclinatâ, ut & ejusdem colli in vaginam, & ureterum in veſicam inſertiones pateant; necnon ſuperiori parte uterum cum transverſim diſſectis utrinque ad ejus fundum tubis 24. 5. & 24. 15., & rotundis ligamentis 25. 5. & 25. 15.

FIGURA III. patefacit eandem vaginam per longum parte poſteriori diviſam, ut meatus urinarius 48.÷ 29. incolumis, atque in ſitu oſtendi poſſet. Os uteri internum 38. 29., necnon folliculorum oſcula, quæ Clariſſimus poſtea Malpighius ſtygmata appellavit, tùm ſupra orificium, tùm infra per vaginam diſtributa in hac, & in ſequenti IV. Figura delineantur. Sed, quod maximè intereſt, illud eſt, quod à noſtro Euſtachio fortè antè Falloppium viſæ fuerint tubæ, ſuis hiatibus perviæ ab uteri fundi lateribus 24. 25. & 24. 33. in ovaria.

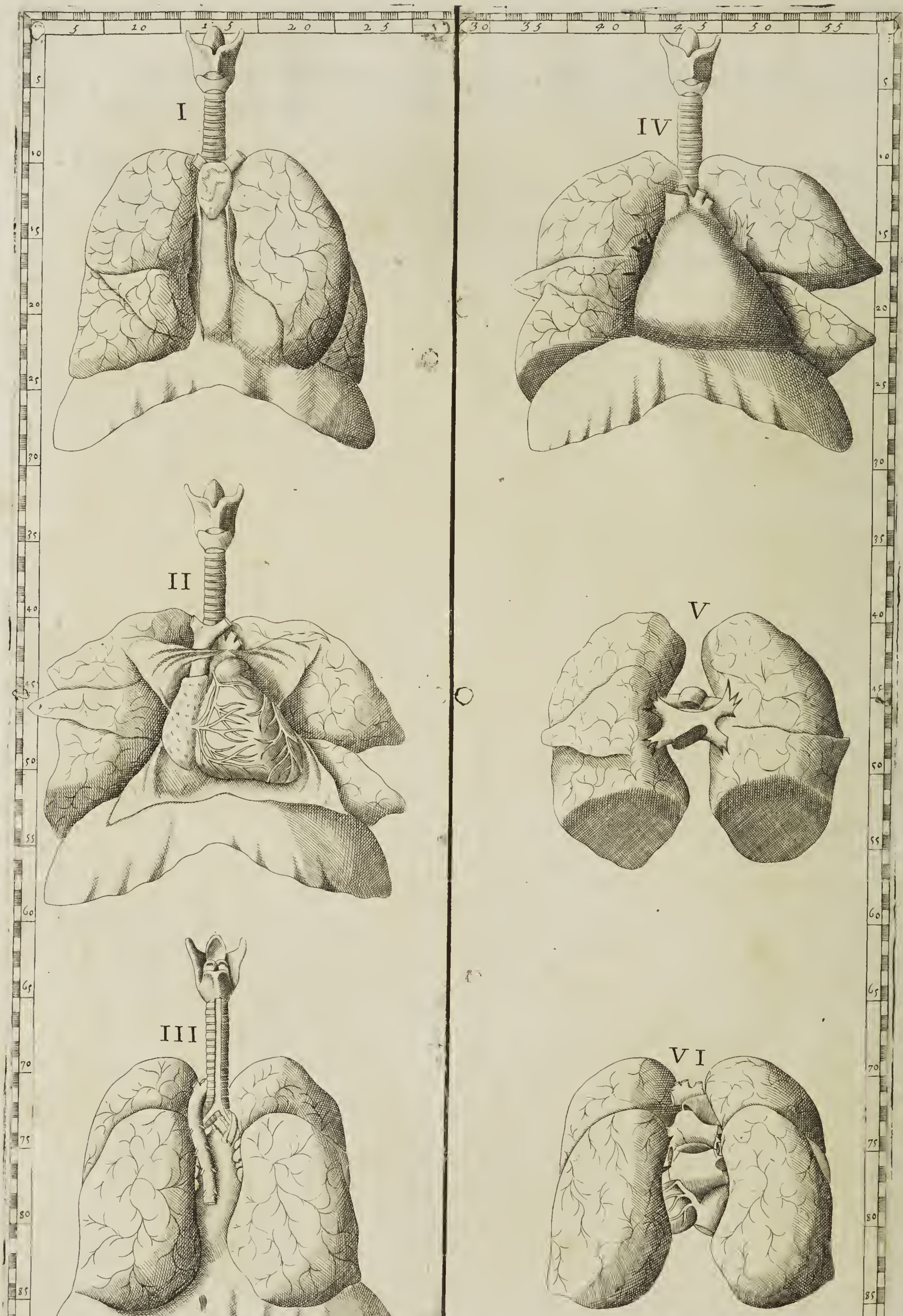
FIGURA V. delineat humanam placentam propriis membranis obvolutam, quemadmodum poſt partum extruditur, eamque videndam exhibet, qua parte ipſi utero adhæreſcit. Superſedemus autem hîc ad ſingulas partes deſcendere, quoniam eas nulli ignotas eſſe putamus.

FIGURA VI. demonſtrat fœtum, capite in genua procùmbentem, quem ſitum plerunque intra uterum ſervat, ejusque vas umbilicale 65. 21., eo potiſſimùm loco, quo ab amnio 65. 26. in chorion 65. 30. penetrat; dividit propterea,

ac ſejungit has membranas, ut hoc naturæ artificium oſtendat. Cernantur etiam vaſa ſanguinea, quæ ludunt per chorion 65. 31.

Figura VII. uſque ad Figuram X. varios pecudum fœtus cum membranis, & cotyledonibus juxta naturæ ſtatum delineat, quod ab eo primùm obſervatum fuiſſe peritus quisque rerum Anatomicarum judicare poteſt, licèt poſtea grandioribus iconibus in publicum emiſerit Fabritius ab Aquapendente.





TAB. XV.

TABULA XV.

Diverſos tùm laryngis, tracheæ, pulmonum, & diaphragmatis; tùm cordis, & magnorum vaſorum aſpectus demonſtrat.

FIGURA I. delineat laryngem 4. 13., aſperam arteriam 7. 12., & anteriorem pulmonum faciem 15. 6. & 15. 16., cum thymo 11. 12., & duobus nervis 14. 11. & 14. 13., qui utrinque ad latera mediaſtini verſus diaphragma 23. 12. exporriguntur.

FIGURA II. exhibet venam cavam ſuperiorem 42. 11. ÷ in dexteram cordis auriculam paululum dilatatam 45. 11. deſinentem; in qua quidem animadverſione digna eſt venæ coronariæ in eandem auriculam inſertio 47. ÷ 11. Notetur quoque locus adhæſionis quadrifariam ſecti pericardii cum arteria magna priusquam in carotides diſpertiatur 42. ÷ 13.; ex qua quidem adhæſione plura deducimus noſtris in libris de Corde. Circa pericardii originem non à ſubſtantia cordis, ſed ab ejus vaſis multa ex Galeni ſententia tradidit Euſtachius antigram. 10. de Vena ſine pari pag. 283. Advertatur etiam ſitus arteriæ coronalis ab aorta procedentis 44. 12. ÷

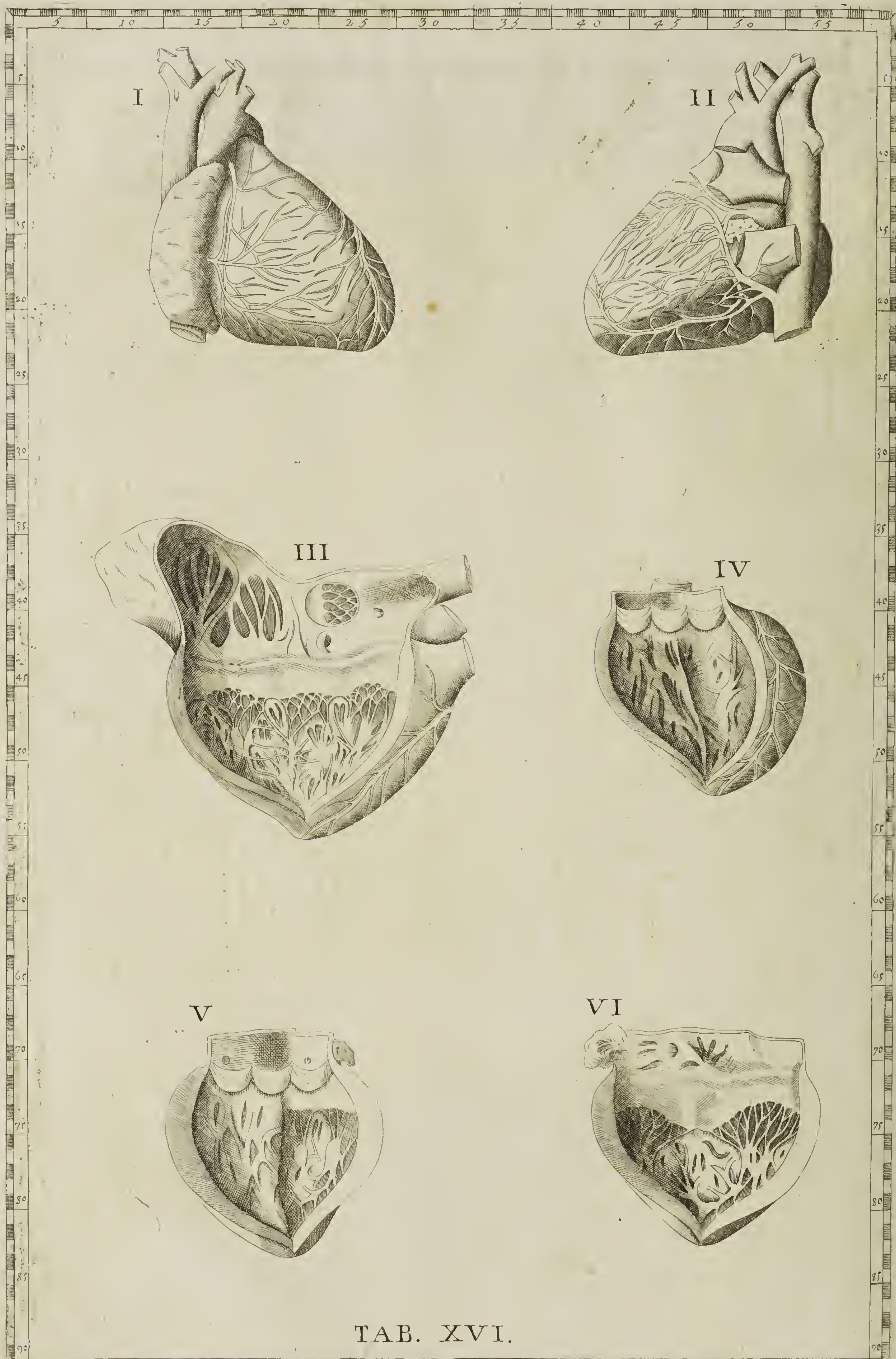
FIGURA III. patefacit poſticam aſperæ arteriæ, & pulmonum faciem unà cum pendula arteria magna, ſurculis intercoſtalibus, tametſi diſſectis 78. 12. ÷ inſignita.

FIGURA IV. depingit pulmones anteriori parte, in quatuor lobos perbellè diviſos, cum corde intra pericardium vaginato 17. 44. Neque verò prætereunda hìc eſt vena cava ſuperior, quæ à loco, ubi in pericardium abſconditur, emergit 13. 42. Arteriæ quoque ſubclaviæ, & carotides, cum primùm attolluntur, obſerventur 12. ÷ 43. Cæterùm diaphragmatis meminimus Figura I.

FIGURA V. proponit obſervanda pulmonum poſteriora, ubi vena pulmonica primùm occurrit, detracto corde, quemadmodum proficiſcitur à pulmonibus cum quatuor caudicibus, binis ſuperioribus 45. ÷ 41. & 45. ÷ 45.; totidemque inferioribus 48. 41. & 48. 45., diſſecto tamen, hianteque orificio 48. 43. cum auricula ſiniſtra continuato. Patent etiam in hac Figura tùm arteria pulmonica ſupra, & ponè venam pariter pulmonicam locata 45. ÷ 41. ÷ & 45. ÷ 44., tùm arteria aorta, quæ ſupra arteriam pulmonicam inflectitur, & cujus hìc foramen per cultrum apertum ſe offert, 45. ÷ 42. ÷

FIGU-

Figura VI. poſticum aſpectum pulmonum, & vaſorum cardiacorum exhibet, &, niſi me veri ſpecies fallit, ſeries quoque oſtenditur nonnullorum ramuſculorum venæ, quæ ſanguinem à pericardio, ac mediaſtino in cavam regerit; de quibus ſanè ramulis idem egit Euſtachius in Opuſculis de Vena ſine pari antigram. 8. pag. 230.



TAB. XVI.

TABULA XVI.

Hæc Tabula exhibet aſpectus cordis tùm externos, tùm internos, unà cum appenſis vaſis in ſitu naturali.

FIGURA I. oſtendit cor 15. 18., qua parte excipit contactum dexteræ auriculæ 15. 12., & cum mucrone 20. 25. ad ſiniſtram vergente. Obſervetur vena coronaria 17. 14. ſanguinem à cordis ſubſtantia intra eandem auriculam regerens, cui comes arteria item coronaria 12. 15. è regione arteriæ aortæ 10. 14. prodiens; totumque cordis viſcus circumplectens, atque alluens. Vaſa porrò ſanguinea majora circa cor abſciſſa apertè viſuntur; nimirum vena cava inferior 22. 12., ſuperior verò 10. 11. cum ſucclaviis 5. 11. & 5. 13., & ramuſculis ſanguinem ex mammis reducentibus 6. 11. & 5. ÷ 13. ÷, arteria pariter aorta his vaſis ſuppoſita cernitur 7. 14.; quæ primùm in ſucclavias 3. 10. & 6. 16.; deindè in carotides 3. 11. ÷ & 5. 15. diſpertitur.

FIGURA II. repræſentat cor, ejusdemque vaſa, facie prorsùs contrariâ ei, quam præcedens Figura demonſtraverat; eâ videlicet parte, quâ dorſo incumbunt, ut præfatorum vaſorum aſpectus, & cum cordis ſubſtantia continuatio faciliùs conſpiciantur: vena ſiquidem cava 22. 50. apparet ſuperincumbens auriculæ dexteræ 18. 53. Cerne ejus ramum coronarium à corde redeuntem 19. 49., ut etiam utriusque venæ ſucclaviæ truncos 4. ÷ 49. & 5. 52. Prætereà abſciſſus à trunco ramus 9. ÷ 52. ÷ eſſe videtur vena ſine pari, quam azygon dicunt. Vena autem pulmonica utrinque abſciſſa, & trunco ſuo auriculæ ſiniſtræ adhærens 16. 50. Arteria deindè pulmonica pariter diſciſſa 12. 48. Denique arteria magna, ubi à corde egreſſa curvatur 9. 47., & à ſe dimittit aſcendentes truncos 6. 48. & 6. 49. ÷ Neque hîc prætereunda eſt arteria coronalis, quæ ab aorta procedit 13. ÷ 47.

FIGURA III. repetit Auctor exemplar, quod jam dedit Tabulâ VIII. Figura VI., in qua præter auriculam dexteram, & cavam ſuperiorem, à jugulo reducem, dexterum etiam ventriculum per longum ſectum 47. 20., & tres valvulas mitrales 45. 16. & 45. 20. & 45. 24. Prætereà notatione maximè dignas cenſemus duas valvulas, alteram majorem 40. 20., quam ſeculo antè Lowerum Euſtachius demonſtravit; ſcilicèt quâ impeditur, ne ſanguis à jugularibus, per ſuperiorem cavam 39. 27. deſcendens, nimio impetu arietet cum ſanguine per cavam inferiorem aſcendente: alteram verò exiguam 42. 20. ÷ orificio venæ coronariæ admotam, cui nos inſignem uſum tribuimus in Tractatu de Motu Cordis.

Figura IV. tres valvulas tricuſpides, ſeu ſemilunares 41. 41. & 41. 43. & 41. 45., orificio arteriæ pulmonicæ 39. ÷ 40. & 39. ÷ 46. præfixas exhibet.

Figura V. totidem pariter oſtendit valvulas ſigmoideas, ſeu ſemilunares oſtio cordis ad arteriæ magnæ initium admotas 71. 15. & 71. 17. & 71. 20. cum dehiſcentibus orificiis duarum arteriarum coronalium 70. 14. & 70. ÷ 19. ÷, & vix apparente auricula ſiniſtra 69. ÷ 22.

Figura VI. ſiniſtrum ventriculum apertum cum duabus valvulis tricuſpidibus, ſeu mitralibus 73. 42. & 73. 49., necnon pendulâ ſiniſtrâ auriculâ 70. 38. exponit.



TAB XVII

TABULA XVII.

Demonſtrat ſitus omnes, & aſpectus cerebri tàm integri, quàm diſſecti, necnon cerebellum cum ſpinali medulla à vertebrarum ſpecu exempta.

SI quæ ſunt Tabulæ, undè ſummum Euſtachii in Anatomicis ſtudium, ac manus in diſſecando dexteritas innoteſcat, hæ duæ profectò, præſens nimirum, & ſequens, id apertiſſimè oſtendunt, pro quibus delineandis non dubito, quin Egregius Auctor molitus fuerit difficillimum, ac planè incredibile opus, cum omnia ferè, quæ in cerebro, ac nervorum origine, quotquot poſt illum uſque ad noſtra tempora, beneficio etiam microſcopii, detegere conati ſunt reliqui Anatomici, ſolus ipſe aperuerit.

FIGURA itaque I. Euſtachius cerebri Anatomen ab ejuſdem ſuperficie orditur, conſiderandum proponens cerebrum cum pendula durâ matre, & communibus velamentis, cujus lævum hemiſphærium eſt integrum, 13. 6. & 13. 23.; dexterum verò 18. 4. & 18. 24. ſectum, ut appareat pars medullaris 18. 10. & 18. 15., necnon corpus calloſum 16. 15.

FIGURA II. exhibet cerebellum, à quo poſtica per cultrum portio detracta eſt, ut commodè cerni poſſit non ſolùm medullaris ipſius cerebelli inſtar ramorum arborum divaricata ſubſtantia; verùm, quod maximi intereſt, continuum eſſe cerebellum tàm cum cerebro, quàm cum ſpinali medulla: ſuperiùs quidem cum cerebro per duos proceſſus 4.÷ 29. & 4.÷ 30.÷, ortos à baſi protuberantiarum orbicularium 3.÷ 29. & 3.÷ 31., quos poſteà proceſſus Williſius oſtendit; inferiùs verò per totidem proceſſus 9. 28.÷ & 9. 31., à Varolio poſt Euſtachium indicatos, jungi cum ſpinali medulla. Allicit autem meos potiſſimùm oculos glandula pinealis, poſita in apice protuberantiarum 2.÷ 30., à qua utrinque nervoſus funiculus oritur 3.28.÷ & 3.31.÷, de cujus uſu, ac præſtantia ipſemet egi in peculiari Diſſertatione De Sede Cogitantis Animæ ad Clariſſimum Fantonum antè annum datâ. Neque hîc præter nervos patheticos, de quibus in ſequenti Tabula Figura II., prætereunda videtur univerſa ſpinalis medulla ex oſſea vertebrarum vagina detracta, à qua ſingula nervorum paria produci obſervantur: in ea tamen illud apprimè conſiderandum ſe offert, quod Euſtachius non levem Veſalii errorem abſterſerit; cum ſpinalis medullæ caudicem non ſenſim decreſcentem, ſed verſus lumbarem præſertim regionem, undè majores crurales nervi prodire debebant, longè craſſiorem depinxerit.

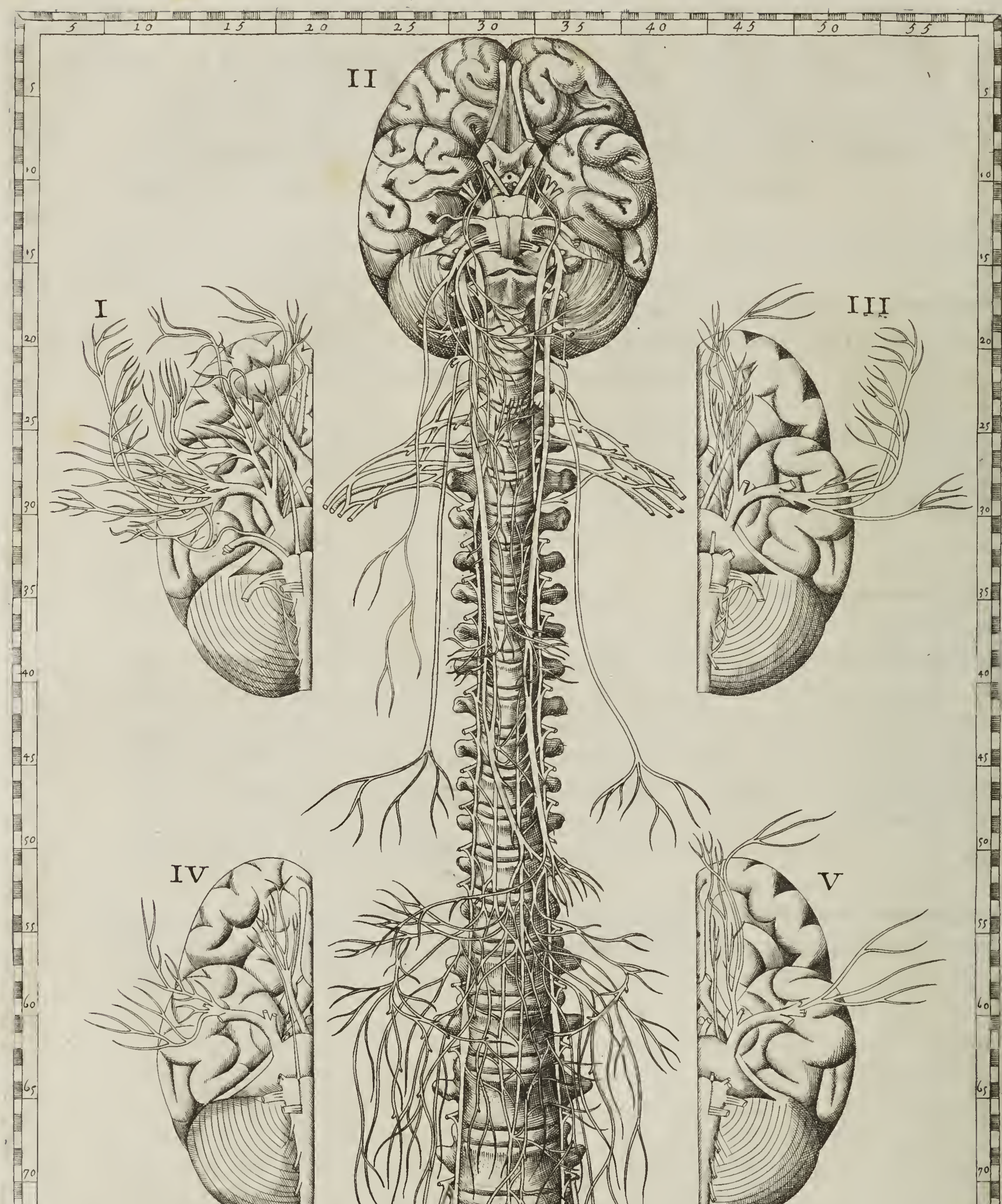
Figura III. detractâ per cultrum ſuperincumbente mole hemiſphæriorum cerebri, oſtendit duos anteriores ventriculos falciformes; &, quod non oſcitanter advertendum eſt, exhibet (contra receptam uſque ad ea tempora opinionem) plexum choroidem non ſimplicem, ſed, quemadmodum revera invenitur, duplicem; ſcilicet per utrunque ventriculum diſtributum 20. 44. & 20. 47.

Figura IV. videndum præbet plexum choroidem, ut ſupra, duplicem, interiectis fornicis cruribus, quæ hîc ad poſteriora ſunt reclinata 51. 13. & 51. 16. & 51. 18., ut ſcilicet liberè obſervari poſſint quatuor cerebri protuberantiæ orbiculares 49. 16. cum glandula pineali, quæ iiſdem ſupereminet. Notetur meatus 46. 15.÷, qui ad infundibulum 44. 15.÷ protenditur.

Figura V. patefacit conjunctionem nervorum opticorum ſupra ſellam, ut ajunt, Turcicam 40.÷ 43. Inſuper fornicem in ſitu, cujus principium 43. 43.÷; cornua verò 45. 39. & 45. 48. Reliqua cerebri ſegmenta, quæ peripheriam occupant, à Wieuſſenio corpus medullare limbi nuncupantur.

Figura VI. oſtendit originem nervorum opticorum, nulli Anatomicorum antè ſuam ætatem cognitam, peculiari quidem, nec laudibus ſatis efferendo ſtudio, ac labore; cum ſibi invertendum fuerit cerebrum, detrahendaque tanta ſolummodò illius portio, quanta prohibebat, ne clarè appareret prædictorum principium eſſe non anticam, ſed, factâ utrinque circumductione, poſticam thalamorum partem. Vide originem 78.÷ 13. & 78.÷ 17., circumductionem 76. 11.÷ & 76. 18.÷ locum tandem amputationis 73. 13. & 73. 17. Ceſſent modò Scriptores à litigiis de palma hujus inventionis. Intuere Lector in hujus Figuræ parte ſiniſtra initium quoque, & progreſſum olfactoriorum nervorum 72. 17.÷

Figura VII. præbet obſervandum cerebellum inverſum cum protuberantia annulari 75. 43., & proceſſu vermiformi parte ſuperiori 73. 43., inferiori verò 77. 43.



TAB. XVIII.

TABULA XVIII.

Delineat nervorum omnium originem à ſpinali medulla tàm intrà, quàm extrà cranium.

HÆc quoque Tabula, ut in præcedenti monuimus, docet quos labores ſubjerit Auctor, ut perſpicuè proponeret nervorum omnium principium. Nec pòrrò ullus erit candidæ mentis, qui has Figuras optimum noſtræ ætatis ingenium antevertiſſe inficiabitur. Etenim oſtendunt quidquid à Vidio Vidio, quidquid à Williſio, atque à Wieuſſenio, & Ridleyo poſterioribus temporibus, ac noſtro etiam ævo demonſtrata fuerunt. Profectò Auctor extrahere debuit quàm diligentiſſimè cerebrum cum ſingulis nervis à medulla intrà cranium ortis, ut obſervaret origines uniuscujusque illorum paris. Sed initio ducto à

FIGURA II. quippè quæ digna magis, ut ab Anatomico ad examen revocetur: hæc ſanè nobis teſtatur Euſtachio innotuiſſe decem paria nervorum intrà cranium à medulla oriri; tametſi ſeptem, priſcorum linguâ utens, in Opuſculis dixerit. Ut verò ſtudii noſtri etiam partem aliquam hîc patefaciamus, exhibet quidem

Primum par nervorum, qui ſunt olfactorii, quique olim proceſſus mammillares dicebantur 4. 28.÷ & 4. 29.÷

Deindè ſecundum, nimirùm opticorum, abſciſſum tamen juxtà coalitum 8.÷ 28. 8.÷ 29.÷

Tertium oculorum motorium 10. 28. & 10. 29.÷

Quartum par à recentioribus patheticorum nuncupatum, quod omnium, quæ intrà cranium naſcuntur, tenuiſſimum, oritur ab inferiori parte medullæ oblongatæ, juxtàque oculorum motorios, & cujus fibræ ad frontis cutem, ad muſculos labri ſuperioris, narium, & attollentes maxillam inferiorem, necnon ad linguam, & dentes exporriguntur: vide illud veluti tenuiſſima utrinque filamenta hìc eniteſcere in obſcuris ſpatiis 10. 27. & 10. 31.

Quintum par cæteris craſſius è lateribus prominentiæ annularis (quæ cadit ſub 12. 29.) propè patheticos naſcitur, & in tres inſignes ramos utrinque dividitur 10.÷ 26.÷ & 10.÷ 31.÷, quorum propagines aliæ feruntur ad oculorum orbitam, aliæ ad frontem, aliæ ad maxillas, & palatum. Sunt qui hujus nervi ſurculos ad linguam etiam, & ad informandum nervum intercoſtalem, & ſplanchnicum unà cum ſequenti diſpenſari arbitrentur.

Sextum par longè minus, & inſtar filamentorum oritur ab inferiori loco annularis prominentiæ, & lateraliter fertur 12.÷ 25. & 12.÷ 33., hoc verò majorem partem in oculi muſculum, qui vulgò Indignatorius appellatur, abſumitur;

ramu-

ramuſculum tamen largitur ſuperiori quinto pari , ubi in intercoſtales , & ſplanchnicos digeritur : undè Clariſſimus Williſius plura pathematum phænomena explicat.

Septimum par auditorium jure dictum 13.+ 25.+ & 13.+ 32.+ ; hoc enim cum è lateribus medullæ intrà cranium , ubi cerebello adjacere incipit, egrediatur , duplici mox proceſſu , perindè quaſi diſtinctis nervis per foramen oſſis petroſi ad internas potiſſimùm aurium partes diſtribuitur.

Octavum par , olim ſextum , & vagum nuncupatum , naſcitur triplici propagine , ut idem Euſtachius in oſſium examine pag. 227. præmonuit , videlicet è lateribus medullæ oblongatæ paulò infrà par ſeptimum 14. 27. & 14. 31. Hoc verò nervorum par , poſtquàm cervicis muſculis aliquot filamenta donavit , per utrunque ventrem , medium ſcilicet , & infimum omnibus penè viſceribus , uſque ad renes , pudenda , & veſicam filamenta ſua communicat. Vide tuis oculis progreſſum hujus paris in abdominis viſcera 55. 23. & 60. 35. & 67. 23. , ſubindè illinc etiam recurrentes nervulos prodire cernes ; qui variè per aſperam arteriam , laryngem , & pharyngem ludunt 24. 30.

Par nonum linguæ diſtributum , & ipſius motorium dictum , apparet ſiniſtrâ parte reciſum 14.+ 30. , dexterâ verò integrum 14.+ 28. Naſcitur elatiori loco ſupra octavum à lateribus corporum , quæ pyramidalia nonnullis audiunt , quæque cernuntur in hac Figura 13. 28.+ & 13. 29.+

Decimum par in ortu ſuo utrinque reciſum apparet ad latera flexuræ paris octavi , ubi minima alba capitula , veluti duo puncta cernuntur. Hi verò nervi jure Williſio dubitationem attulerunt , an ultimi ipſius cranii , an verò primi vertebrarum appellandi ſint.

Quicunque deindè Anatomicâ peritiâ , & curioſitate etiam ad perquirendum ductus fuerit , inveniet in hac Figura abſconditum theſaurum. Etenim diligenter animadvertet undecimum forſitan par nervorum ab Euſtachio detectum , quod & ſuperiùs cum cerebro , & inferiùs cum pari vago , cumque omnibus penè nervis , qui à ſpinali medulla proficiſcuntur , communionem habet , & mirabili artificio hùc illùc cum cæteris connectitur. Vide illius vel originem , vel notabilem inſertionem in baſi cerebri inter annularem prominentiam , & corpora pyramidalia 12.+ 28. , & 12.+ 30. : ji autem nervi inter patheticos , & oculorum motorios , mox inferiùs reflexi diſpertiuntur in duos ramos , qui paulò poſt denuò junguntur , & majorem truncum utrinque ad conjunctionem primæ , & ſecundæ colli vertebræ efficiunt 16. 27. & 16. 31. , undè per univerſam ſpinæ longitudinem deferuntur , ac ſingulis nervorum , ab illa prodeuntium , paribus villos aliquos propè ſingulas oſſium apophyſes , uſque ad os ſacrum intermiſcent ; perindè quaſi nervus hic ſenſorius , & non motorius eſſet ; ſcilicet ut , cum fibrillæ nerveæ ad muſculos , ad membranas , viſcerumque retia pro illorum motibus edendis feruntur , ſecum ſemper habeant filamenta alterius nervi , qui ad peculiarem cerebri partem , ubi preſſionum ſenſus excipitur , pertingant. Sed hæc injiciendæ duntaxat dubitationis gratiâ à nobis dicta volumus.

Notetur inſuper in hac Figura ramus octaui paris vagi dicti , qui ramulo tertii cervicis paris junctus 24. 24. ad muſculos intercoſtales , & ad alias thoracem continentes partes elegantiſſimè diſtribuitur 34. 20. & 34. 23. ; de qua ſanè conjunctione

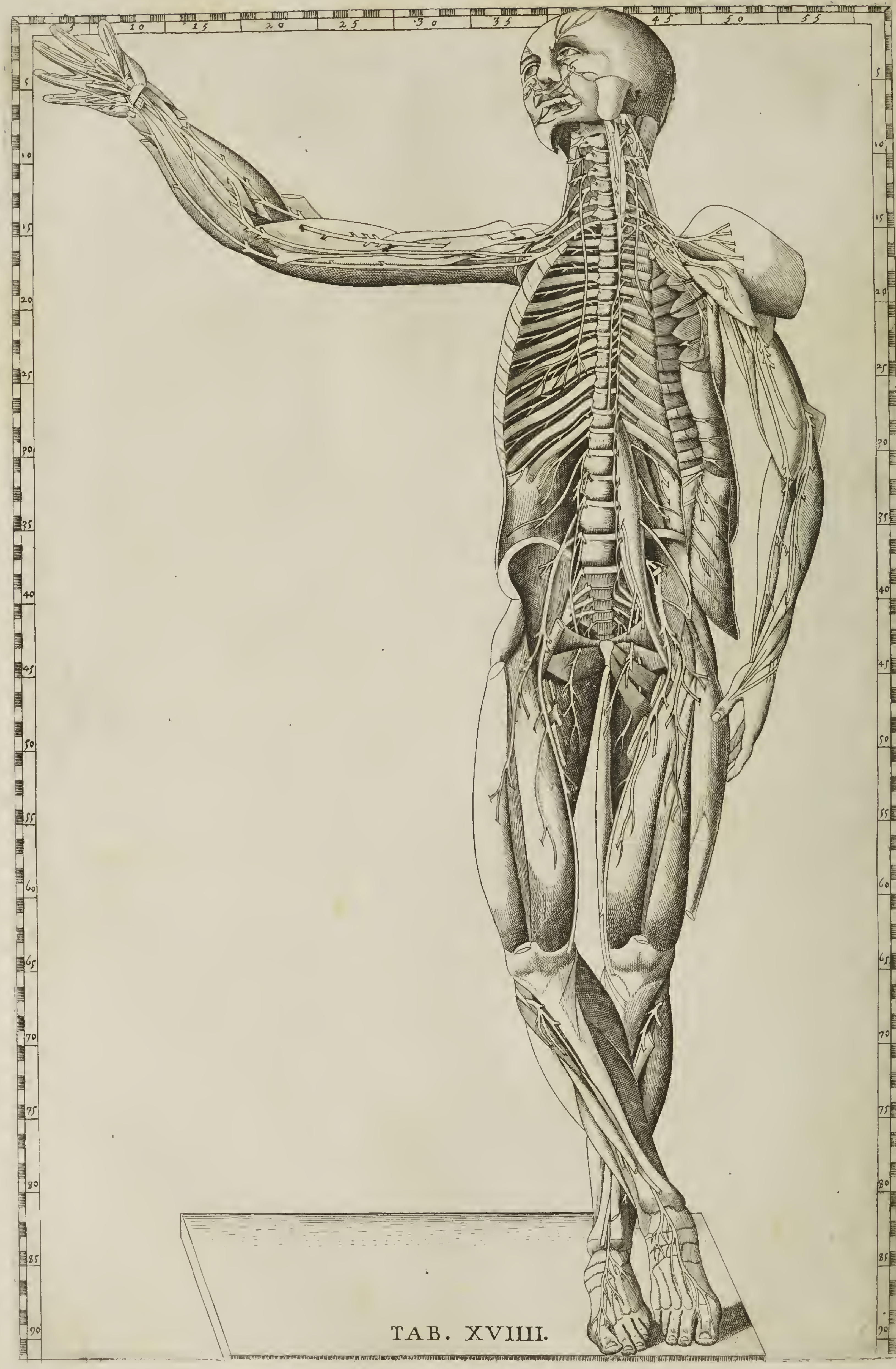
ctione locuti poſtmodum ſunt multi Recentiores. Præterea animadvertantur rami nervorum tertii cervicis paris, qui ad diaphragma deſcendunt 48. 20. & 48. 25., quique à quarto etiam pari, ſeu à primo illorum, qui ad brachia feruntur, propagines aliquas mutuantur 23.÷ 26. & 23.÷ 32.

Neque autem prætermiſit Euſtachius in hac eadem Figura indicare foramen 10.29., quod ad infundibulum aperitur. Item duas foraminis proximas glandulas, ſeu prominentias, quas poſteà Williſius etiam animadvertit, quæque duorum inſtar candicantium punctorum perbellè hìc obſervantur.

Reticemus verò ſingula nervorum paria, quæ à vertebrarum regionibus de ſpinali medulla uſque ad coccygem proficiſcuntur: ſunt enimverò nimis obvia, & moram quærentibus rara poſſunt injicere. Duos ſolummodò præterire non debemus nervos, quos non ſine ſummo conſilio ab Euſtachio delineatos fuiſſe ſuſpicamur; ſcilicet eos, qui à lumbaribus vertebris orti, ſuntque vigeſimiprimi nervorum paris ſurculi, qui unà cum ſpermaticis ſanguineis ad teſtes, & in mulieribus ad uteri cervicem propè ureteres, & juxtà muſculos pſoas diſtribuuntur: hos autem vide in Figura utrinque ad coccygem propendentes 86. 26. & 86. 31. Undè in calculi à renibus per ureteres deſcenſu teſtis retractio, & ſtupor femoris oriri ſolent. Denique animadvertatur in hac Figura, ſpinalem medullam cum vaginantibus vertebris non attenuari, & gracileſcere quò magis ad coccygem vergit, ut Veſalius depinxit, ſed inferiùs craſſeſcere, atque augeri, undè majores ad crura nervi proficiſcuntur; itaque ex naturæ archetypo ipſe primus, & multi poſteà ſpinalis medullæ icones effinxerunt.

FIGURA I. III. IV. & V. admodum inter ſe ſimiles occurrunt: ſunt enim delineationes cerebri, & cerebelli bifariam per longum diſſecti, in centro ferè medullæ oblongatæ, quæ à cavitate vertebrarum colli evaginata fuit. In jis autem Figuris tùm aliquot nervorum paria ſuperiùs jàm annotata, tùm præſertim vaſa ſanguinea, quæ partim integra, partim in itinere abſciſſa, ab internis potiſſimùm carotidibus derivantur, Euſtachius oſtendere viſus eſt.

Vide accuratiſſimas Annotationes, quas in has Figuras ad nos dedit Clariſſimus Morgagnus.


5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90

TAB. XVIIII.

TABULA XIX.

Delineat nervos omnes qui in viſcera, atque artuum muſculos anteriori facie diſtribuuntur.

IN hac Tabula habent non ſolùm Medici, ſed multò magis Chirurgi, quo erudiantur in diſtributione nervorum, qui ad ventres, & artus anteriori facie demittuntur. Et quidem primùm animadvertantur in fronte nervi 2. 36., utrinque ab orbita exorti, quibus vulnera jis locis periculoſiora ſolent evadere: quemadmodum etiam ex nferioribus palpebris alii, qui tùm ad genas 4.÷ 36.÷ & 5.÷ 34.; tùm ad ſuperius labrum 6. 35. feruntur: ſimiliter ji, qui utrinque ex lateribus mandibulæ inferioris 7. 37. & 8. 34., & ad labrum inferius divaricantur. Spectentur ulteriùs duo nervi, quos jàm Tabula XV. Figurâ I. Auctor demonſtravit exporrigi à primis cervicis vertebris uſque ad diaphragma 24. 37. Notetur quoque mirabilis progreſſus illius nervi, quem à cerebri baſi ortum in præcedenti Tabula indicavimus progredi cum pari vago, cumque omnibus penè nervis, qui à ſpinali medulla ad ventres potiſſimùm proficiſcuntur. Hic autem clariùs conſpicitur 9. 39.÷, ubi propè maſſeterem ſub mandibula ſiniſtra egreditur; indèque permiſceri obſervatur cum aliis nervulis, & ſpargi per ventres, ac per muſculos intercoſtales 20. 40. & 25. 40.: neque porrò deſinit ferri ultrò cùm ad abdomen devenerit; nàm mixtus cum binis prioribus nervis, qui ab oſſis ſacri ſuperioribus foraminibus egrediuntur 39.÷ 40. ad infernos artus extenditur.

Denique à ſingulis vertebrarum foraminibus ſua quæque nervorum paria prodire, eaque in univerſum penè muſculare, & membranoſum genus diſtribui demonſtrat.

Singulare autem eſt, quod cernimus ſiniſtro thoracis in latere, ſuperſtites nimirùm internos muſculos intercoſtales, ad vertebras naturaliter non pertingere, ut clariùs ex Euſtachii ſententia in explicatione Tabulæ XXXVIII. oſtenſuri ſumus; cujus ſanè ratio non alia eſſe videtur, niſi quia coſtæ cum ipſi ſpinæ dorſi, tanquàm immobili termino, inarticulatæ ſint, moveri tamen ſurſum, deorſumque debeant ad thoracis cavitatem dilatandam, vel conſtringendam, vires profectò, ſeu facultates moventes non ad contactus ſulcimenti vertebrarum, ſed plùs minùs longè admovendæ erant, juxtà mechanicæ leges. Quidni etiam ſuſpicari poſſemus ideò à natura muſculos intercoſtales ad lineam utrinque propè vertebras fuiſſe detractos, quod, cum jidem eo loco inutiles omninò eſſent movendis coſtis; impedimento forſitan futuri erant chylo per vas thoracicum aſcendenti? Hoc enim ſæpè ramos utrinque ſuos ad ſucclavias producit; nàm motus eorum muſculorum, cum per varias ſectiones ſit obliquus ad horizontem, obniti quoquo modo poterat illius liquoris motui, qui apud homines præſertim eſt perpendicularis; eique magis, quia in ſiniſtro latere ductui thoracico incumbit arteria magna, quæ & ipſa, extrorſum trudens contentum in ductu liquidum ſatis premit, atque protrudit.

Ut verò peritiſſimus Euſtachius demonſtraret, nervos à vertebris egredientes, peculiari lege in muſculos intercoſtales inſeri, ac propagari, oſtendit in dextero latere detractis jàm muſculis internis, & relictis ſolùm externis, nervos inter unam, alteramque coſtam produci; ità ut iidem nervi externos inter, & internos muſculos medii, utriſque ſuas ramificationes facilè poſſint diſpertiri.

Notentur etiam quatuor inſignes nervi, utrinque ex totidem oſſis ſacri foraminibus exeuntes, qui paulò poſt in unum veluti caudicem coaleſcunt 41.$\div$ 36., & ad femora profundè traducuntur.

Tandem ſuperſedemus ſingillatim hìc ad examen revocare nervos illos, qui ad artus diſtribuuntur, cùm Lector eorum curſum, progreſſumque facilè ſuis oculis poſſit uſurpare.



TAB. XX.

TABULA XX.

Exhibet poſteriori facie nervorum diſtributionem in muſculos totius corporis.

SAnè ità eleganter demonſtrat Auctor exortum nervorum prodeuntium à vertebris poſteriori parte, detractis externis à trunco muſculis; ut nemo, vel in Anatome hoſpes, de illorum inſertione in factitanda potiſſimùm Chirurgia poſſit unquam dubitare.

Facto autem initio à nervis ex cervice procedentibus, obſerventur capitula inciſorum nervorum, qui ad muſculum complexum ſiniſtrum 8.÷ 18. ad ſplenium 11.÷ 18., necnon inter extenſorem rectum majorem, & obliquos 9. 19.÷ & 9.÷ 20.÷ diſpertiuntur.

Mox deſcendendo ad alios nervos, vide illos, qui ad elevatores ſcapulæ muſculos diriguntur 15. 16., & in muſculum rhomboidem terminantur 21. 16. Deindè digrediendo ad artus ſuperiores, obſervandæ veniunt eæ nervorum propagines, quæ ad utriusque ſcapulæ dorſum perreptant 19. 14. & 19. 23.÷; atque dextera parte deltoidis interiora penetrant 19. 10. Porrò ad reciſos muſculos, extenſorem quidem longum feruntur nervi 25. 11., ad brevem verò 26. 8.; quorum certè nervorum progreſſus ſub axilla dextera 19. 26.; atque inſertio in præfatos muſculos 18. 27. & 19. 34. clariùs cernuntur. Similiter eodem in brachio dextero obſervatur ramus ejusdem paris nervi, qui ad phlebotomos erudiendos demonſtratur inſeri in bicipitis principium 16. 36., à quo tandem emergens, perforato altero muſculo ſub 13. 43. fertur ad extenſores digitorum.

Sed, redeundo ad poſticam ipſius trunci faciem, animadvertantur nervi, qui, à ſpina prodeuntes, ad varios dorſi, thoracis, & abdominis muſculos digeruntur, quos indicare, quippè ſatis obvios, ſuperfluum reputamus.

Quod verò ſpectat ad nervos, qui tùm ad glutæos utrinque minores muſculos, tùm ad podicem extenduntur, eleganter apparent delineati. Sed illud præcipuè nos allicit, quod videamus, Euſtachium depinxiſſe nervos, ad infernos artus diſtributos (ut revera ſunt) longè majoris molis, quàm ſint, qui ad ſupernos artus amandantur. In dextero autem femore animadverſione dignum quoque eſt, Auctorem detraxiſſe ſuperiores muſculos glutæos, & iliacum externum, ut videndum præberet exortum inſignis nervi 43. 22., ejusque claram inſertionem in poſticos tùm proximos, tùm remotos muſculos uſque ad plantam pedis.





TAB. XXI.

TABULA XXI.

Videndos præbet nervos, qui à muſculis egreſſi per ſuccutaneas partes ludunt.

QUanquam verò, ſi quis hujus Tabulæ uteunque perſpicuas notas voluerit, ſatis fortè ſibi futurum ſit cæteras anteriorum muſculorum tabulas cum finibus nervorum, qui in præſenti delineantur, comparare; videbit enim ſingulas propagines villorum, qui deſinunt in ſingulas ferè lacertorum ſectiones, illinc egredi: quoniam tamen Chirurgos potiſſimùm hìc loci erudire eſt animus; idcircò non incongruum arbitramur nonnulla ſparſim diligentiùs inveſtigare.

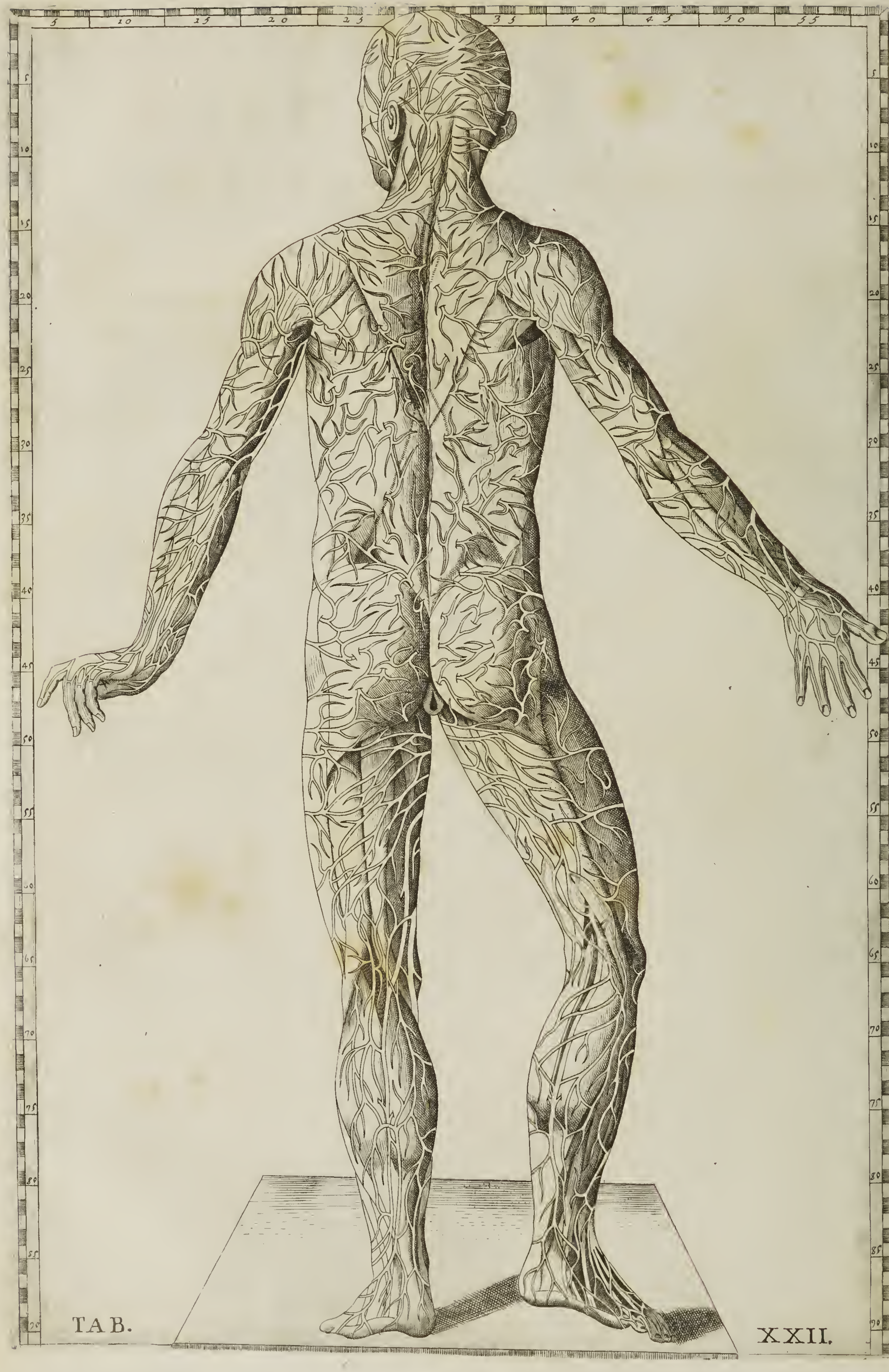
In primis verò animadvertatur nervus, quem meritò ſuſpicamur eſſe duriuſculam illam auditorii portionem, quæ ab internis ad externa aurium progreditur: hìc autem nervus ponè lobum egrediens 10. 35. in duos ſtatim finditur ramos, alterum, qui ad inferiores partes, puta parotidem 11. 35., & muſculum præſertim depreſſorem labri inferioris deſcendit, alterum contrà, qui 9. 34.÷ ad ſuperiores aſcendit, nimirùm ad muſculos zygomaticum, ad temporalem, atque ad auris elevatorem.

Deindè ob oculos venit ramuſculus paris vagi 7. 38.÷, qui ſimiliter bifariam partitus villos aliquot ſupernè mittit ad muſculum quadratum occipitalem 6. 38., quorum cauſa dolor poſteriora capitis cùm in hyſtericis, tùm in hypochondriacis interdùm corripit, quod Tabulâ XXXI. clariùs forſitan explicabimus.

Neque interim prætermittenda videtur ſeries aliorum nervorum, qui ex primis colli vertebris nati ad anteriores muſculos, præſertim verò ad maſtoidæum, ac deltoidem feruntur.

Quod verò ad reliquos nervos attinet, qui vel per artus, vel per ſuperficiem tàm thoracis, quàm abdominis diſſeminantur, non multis immorandum eſſe putamus: ji enim adeò evidenter inſpicientibus occurrunt, ut nullâ egeant expoſitione.





TAB. XXII.

TABULA XXII.

Cutaneos, ſed poſticos ſanguineos canales delineat.

VAſa ſanguinea omnis generis, quæ à ſubjectis cuti muſculis copioſiſſima emergunt, poſteriori tantùm corporis facie exhibentur in hac Tabula; nimirùm ut tàm Medici, quàm Chirurgi non levem utilitatis fructum indè capere valeant. Nàm

Poſtquàm viderint adeò numèroſam vaſorum familiam ab internis viſceribus ad univerſa corporis integumenta derivari, facilè poterunt ſibi perſuadere, quàm copioſa eſſe debeat in homine ſano inſenſibilis perſpiratio, & quale pariter emolumentum ægris accedat ex ſudore, atque alio quovis ad cutim decubitu. Jidem propterea admonentur, ut ſæpiùs frictionibus, cucurbitulis, fotibus, balneisque utantur; hæc enim validè poſſunt univerſo ſanguini tùm motum, tùm fluiditatem, tùm vel maximè depurationem impertiri.

Cæterùm ex hac poſticâ Figurâ unusquisque metiri poterit uberem ſegetem eorundem vaſorum, quæ per anticam ſub cute diſtribuuntur. Animadvertant tamen non in ſingulis hominibus eâdem lege, & numero vaſa hæc ad corporis peripheriam diſpertiri. Etenim ſunt, ac præſertim obeſi, qui rarioribus, & profundioribus, magisque exilibus ſuccutaneis vaſculis præditi ſunt; ſunt graciles, & rubicundi, quibus & majora ſanguinea, & majori numero natura largita eſt.



TAB. XXIII.

TABULA XXIII.

Proponit nervos, qui per poſticam totius corporis ſuperficiem diſperguntur.

MOdò Auctor nervorum diſtributionem in poſticas corporis partes delineat, quemadmodum Tabulâ XXI. exhibuit nervorum, qui feruntur per anticas. Itàque in gratiam tùm Phyſicorum, tùm vel maximè Chirurgorum pauca hinc etiam adnotabimus.

Obſervetur idem duriuſculus auris nervus, qui in hac Figura, detractâ externâ aure, evidentiùs apparet ludere per muſculos faciei, & potiſſimùm elevatorem auris, necnon temporalem, atque ad poſteriora etiam occipitis deferri: undè contuſiones, & vulnera, etiamſi leviſſima, in capite non modò propter internas partes, ſed propter hos quoque nervos non eſſe ſpernenda, vel noſter Hippocrates forſitan faſſus eſt: immò verò conjungi videtur, ac penè inſeri cum ramuſculo nervi, qui trapetii fines 7.÷ 21. perforans ſursùm vagatur per occiput, & ad quadratos etiam muſculos dirigitur. Hujusmodi autem nervorum conjunctio perſpicuè notatur ſub 6.÷ 23.

Reliquas verò nervorum divaricationes, utpotè ſenſibus magis obvias, Lectoris induſtriæ libentiſſimè remittimus.





TAB. XXIV.

TABULA XXIV.

Arterias, & venas intimè diſtributas per poſticas corporis partes oſtendit.

INcipiamus itàque à ſanguineis, quæ ad tempora, & occiput ex profundioribus carotidum, & jugularium ramis egrediuntur 11.26. & 11.30., quæque per ſuperiorem etiam partem muſculorum ſplenii, & complexi divaricari ſolent.

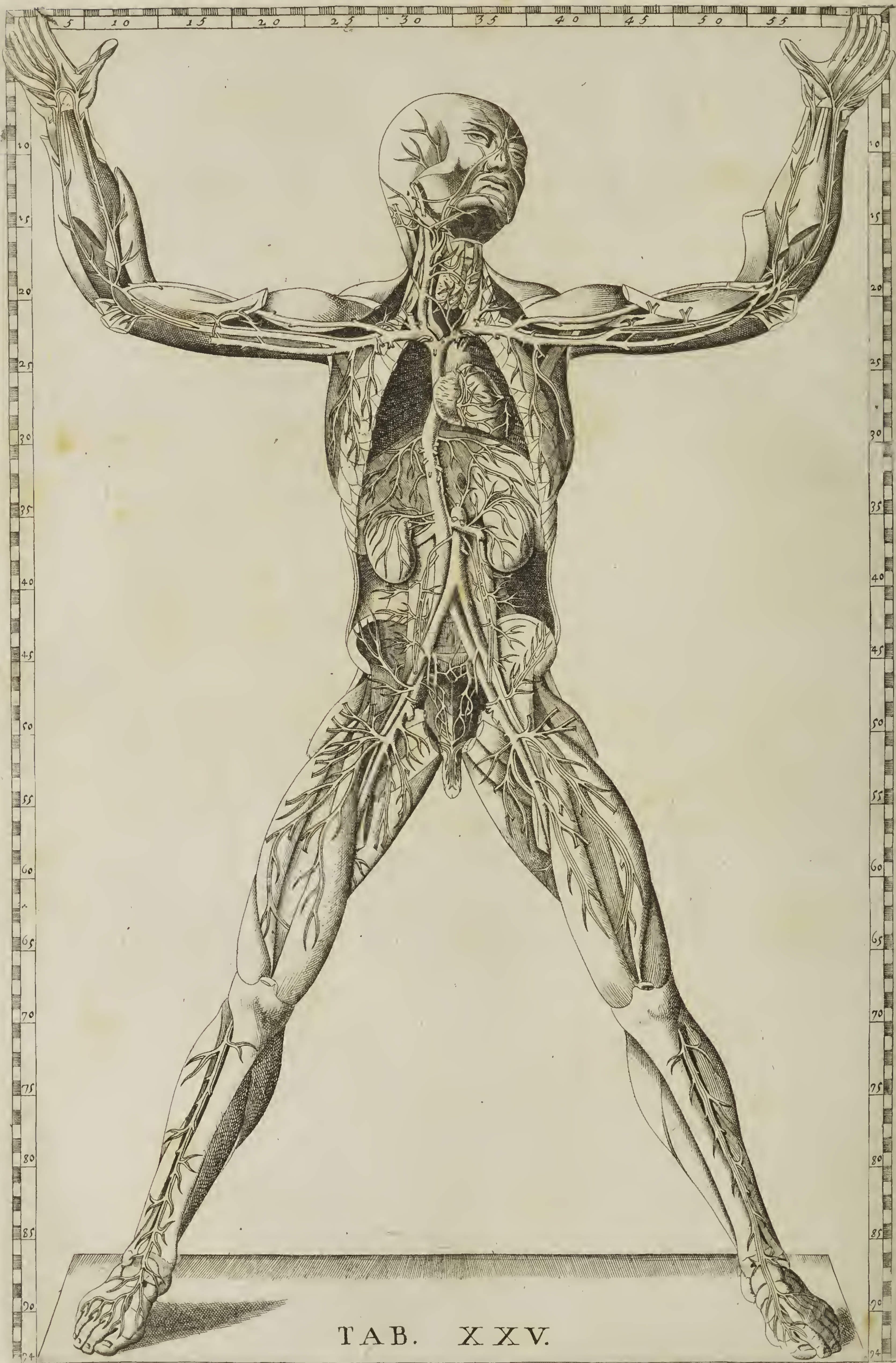
In collo autem patent vaſcula, quæ ſub exaratis muſculis, per interiora ſpinati, & ſcapularium muſculorum diſtribuuntur 17.÷ 25.

Deindè operæ pretium cenſemus admonere, ſub axilla præſertim ſiniſtra ab Auctore demonſtrari duplex genus vaſorum ſanguineorum, probabiliter tàm deferentium, quàm referentium; minorum quidem 21.÷ 20.; majorum verò 23.19.÷ Vides itàque vaſcula diſpertiri ex minori ramo ad muſculum deltoidem 20.18., & ad ſcapulæ confinia 23.21., necnon ad majores pectoris muſculos 26.21. Vides mòx tùm ex minoribus, tùm ex majoribus truncis ramos ferri ad principium extenſoris longi 23.÷ 18.

In dextero pariter brachio eadem occurrunt vaſcula, ſed profundiùs, longiùsque exporrecta; quinimò utrorumque inoſculationes 20.÷ 38.

Præstereà diligenter conſideretur, Euſtachium infernis in artubus oſtendiſſe originem, progreſſumque majorum vaſorum, quæ à ſumma, & poſtica femoris parte, demptis glutæis, cæterisque flectentibus tibias, gemello inſuper, & ſolæo, feruntur ad muſculos pedis; quæ quidem omnia, cum per ſe oculis pateant, nullo commentario indigere videntur. Id ſolùm phlebotomos docere non prætermittimus, ne ſcilicet in delectu ſecandarum venarum pedis adeò ſint ſolliciti; cum cernant ab uno, eodemque caudice multos hùc illùc ramos diſpergi. Quamobrem, ubi vena tumida tangitur, atque ab arteria diſtat, ibi tutò ſauciari poteſt.





TAB. XXV.

T A B U L A X X V.

Apertis infimo, & medio ventre uſque ad jugulum, necnon detractis communibus tegumentis ab univerſo corpore, proponit obſervanda majora vaſa ſanguinea, quæ undequaque ſuos abeunt in ramos.

AUctoris conſilium non aliud fuit, quantùm nobis conjicere licet, in hac Tabula, niſi oſtendere, detractis penè omnibus extis à thorace, atque abdomine, originem magnorum vaſorum ſanguineorum, ac potiſſimùm venæ cavæ, & arteriæ magnæ à corde, à quo in totum corpus diſtribuuntur. Vide cor pendulum à cava 28. 31. Jugularem externam dextera parte reciſam 22. 26.÷ Jugularem internam 21. 27. ÷ Succlavias 23. 28. & 23. 30. Axillares indè ortas 23. 23. & 23. 35. Cephalicam utramque 19.÷ 11. & 19.÷ 48. Medianam dexteram 21.÷ 11., ſiniſtram pariter 20. 51. Baſilicam dexteram 22.÷ 15. Delineat quoque venam cavam inferiorem cum emulgentium ramis 37. 27. & 37. 31.÷ Arteriam ſimiliter magnam deſcendentem amputatam, & vinculo conſtrictam, flatuque fortè diſtentam 35. 30. Iliacas tùm arterias, tùm venas, quæ mox in crurales abeunt, 41. 29. & 41. 30. Cæterùm mirabilis vaſorum contextus ad penis radicem, ipſumque penem conſiderandus venit 52. 29.÷



TAB. XXVI.

T A B U L A XXVI.

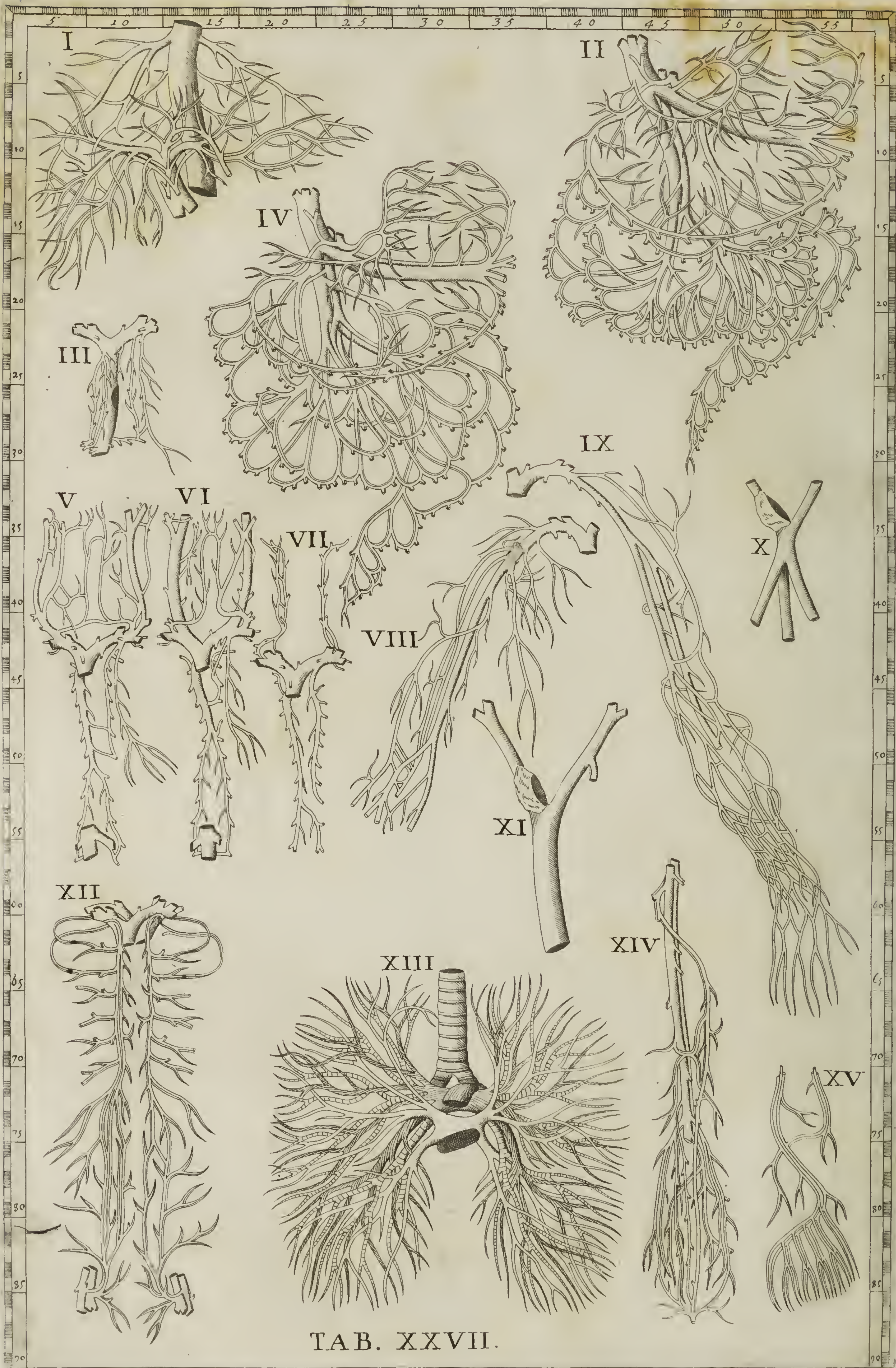
Venas exhibet, quæ per duos infernos ventres, necnon per artus anteriùs ſpectatos feruntur.

SUperiori ſimilem ſanguineorum vaſorum figuram, & progreſſionem Auctor oſtendit, clariùs hìc tamen, quia detractis omnibus thoracis, & abdominis viſceribus, multa, quæ à ſuperpoſitis extis occultantur liberè poſſumus intueri. Sed illud maximè hac in Tabula diligenter attendere oportet, quòd Euſtachius, Veſalio coævus, ad veras viſcerum ſtructuras demonſtrandas eòuſque impiger fuit, ut, ubi errores illius detegere potuit, nullis laboribus pepercerit. Hîc glandulam thyroidæam, non ut Veſalius, rudem, ac duplicem, ſed unicam, ſimplicemque, licèt bifurcatam, quemadmodum revera eſt, ſedulò depingit. Glandulam itàque vides 16. 30.; bifurcationem verò illius 15.-|- 30. Laudandus verò noſter Auctor, quippè qui antevertit etiam ſtudium Clariſſimi Morgagni, à quo cùm figuram, tùm ſtructuram hujus glandulæ ſuis in Adverſariis miramur expoſitam, & commendamus. Quinimò reticendum minimè eſt, non ſolùm ſubtilem, verùm etiam accuratiſſimam vaſorum in glandulam ipſam inſertionem, ab Euſtachio hìc loci poſitam ob oculos fuiſſe: non enim ſatis ei fuit ſurculos venoſos illinc deducere, ut Bartholinus, Diamembroëchius, & alii fecerunt; ſed arterias potiſſimùm, nimirum 18. 29. & 18. 30., illùc; quemadmodum ſuâpte naturâ contingit, ſtuduit dirigere; quæ certè omnia ſine magna noſtri Authoris laude nemo poterit præterire.

Præcipuè verò intueamur majora vaſa circa præcordia; ſcilicet venam cavam, ſupra cor amputatam 21.-|- 29. Similiter arteriam magnam 22. 30. Venam priſcis ſine pari ſuo in ſitu ſiniſtro 23.28.-|- De qua, & de ſorore dextera fusè egit in libello de Renum ſtructura cap. 16. pag. 67., & varias icones tùm Tabulâ IV. primis tribus Figuris, tùm in ſequenti exhibet. Deindè in gratiam Phlebotomorum animadvertimus ſitum venarum in flexura brachii: nimirum venam cephalicam 19. 12. Baſilicam, cui ſubeſt arteriæ ramus 22. 16.

Reliqua verò, quæ præſertim infernis in artubus cernuntur vaſa, ità Medicis, ac Chirurgis nota eſſe cenſemus, ut non egeant explicatione.





TAB. XXVII.

TABULA XXVII.

Oſtendit varias diſtributiones, complexiones, & inoſculationes ſanguineorum, non in abdomine, ac thorace ſolùm, ſed in artubus quoque.

FIGURA I. exhibetur truncus venæ cavæ ſuperioris cum ramis venæ portæ per jecur diſtributis. Vena cava immediatè ſub diaphragmate abſciſſa 2. 12. Ejusdem alterum ſegmentum ſupra renes 12. 13. Majores venæ portæ rami ſubſtantiam hepatis penetrantes 13.÷ 12. Duo arteriarum ramuſculi ex cæliaca in idem jecur diſtributi 12. 11. Vena umbilicalis ad oſtium jecoris diſſecta 11. 14.÷, quæ cum ramis venæ portæ facto ſemicirculo 8.÷ 12. inoſculatur.

FIGURA II. & IV. ſub aſpectu ponit complexum arteriæ cæliacæ, & venæ portæ, quæ per meſenterium, & meſocolon uſque ad podicem variè divaricantur: quæ quidem Figuræ præ admiratione me ſuſpenſum tenent, cum in jis ad veritatis modulum videam vaſa ſemicirculares convolutiones efformare, quas nullus alius, tametſi recentiſſimus Anatomicus, adeò affabrè delineavit: has verò circumvolutiones, ut ad facilem liquidorum circulum in arborum foliis natura paravit; ità in animalium corporibus non neglexit, ubi ſanguis præ multitudine venarum de ſua velocitate ad maximos uſus, ſed potiſſimùm ad bilis ſecretionem in portæ ramis non parum debuerat remittere, ſed è contrario periculum imminebat, ne nimiam moram intra abdomen pateretur.

Duæ autem eæ Figuræ parùm inter ſe diverſæ videntur: nàm diſcrepant ſolùm, quòd Figura II. majori vaſorum numero ditetur, quàm IV.; itàque, ſi ſecundam deſcripſerimus, quartam pariter illuſtratam habebimus. Oſtenditur vena portæ intra viſcus ſecta, ubi tres inſignes ramos in cavam jecoris partem diſpenſat 3. 41.; duo ramuſculi arteriæ cæliacæ in hepar aſcendentes 4.÷ 43. Totidem rami majores venæ portæ infrà jecur 6. 41. & 6. 43., ramis arteriæ cæliacæ aſſociati, & per abdominis viſcera quaquàverſum diſtributi: factoque initio à ſuperioribus, qui ad ſiniſtrum, quod appellant, ſuperius ventriculi orificium, exporrecti, illud utrinque amplexantur 4. 45. & 4. 55., occurrunt vaſa dicta brevia 8.÷ 53., quæ in venam ſplenicam 8. 50. exonerantur. Gaſtro-epiploica, quæ ſemicirculum effingit 15. 45., in quam notetur ab interna regione vaſcula à ventriculi fundo ſanguinem regerere, ut ab externa facie, quæ ex omento ſanguinem referunt. Ea verò, quæ inferiùs circumvoluta cernuntur ſunt vaſa meſenterico-inteſtinalia 17. 35. & 17. 55. & 21. 37. & 21. 51. Vaſa denique hæmorrhoidalia interna 28. 45. Hæc tamen per diſſectionem in puerulis adminiſtratam clariùs, quàm in adultis patefieri docuit Auctor antigram. 8. de Vena ſine pari pag. 281.

I FIGU-

Figura III. delineat venam cavam inferiùs amputatam ſub diaphragmate 29.÷ 6. Hiatum, quo cum dextera auricula connectitur 26. 7. Ramos ſucclavios 22. 6. & 22. 8., jugulares internos 21.÷ 6. & 21. 8.÷, & externos 21.÷ 5. & 21. 9.÷ utrinque diſſectos.

Figura V. VI. & VII. demonſtrant diverſas propagines venarum ſine pari, quæ tantorum apud Priſcos certaminum cauſæ fuerunt, quarum inferiores iconum partes, atque explicationes dedit idem Euſtachius Tabulâ IV. primis tribus Figuris, ad quas ſciendi cupidos libenter mittimus.

Figura VIII. & IX. videntur altera arteriam, altera venam, quæ ad brachia feruntur, delineare; nempè Figura IX., utpotè ſimplicior, arteriam; VIII. verò, quæ ramis majoribus conſerta eſt, venam potiùs præſeferre.

Figura X. & XI. nos diù incertos, dubiosque detinuerunt, nimirum quid ſibi Euſtachius per eas ſignificare voluerit. Tandem cum fortè fortuna in ejusdem ſyntagma de Vena, quæ Azygos dicitur, antigram. 12. pag. 294. incidiſſemus; perſpicuum lumen ad obſcuram hanc rem illuſtrandam accepimus; eæ nanque Figuræ oſtendunt duas venas cavas 47. 31. & 47. 39., quæ intrà thoracem echini, & muris non ſunt ſimplices, ſed geminantur, ipſumque cor medium tenent; hiante ad dexteram orificio venæ cavæ 52. 34.÷, quo ſanguis intrà dexteram auriculam, & ventriculum cordis ingeritur. De hac verò cavæ in echino diviſione nos etiam aliquid, fortè non vulgare, dabimus in Tractatu noſtro de Corde.

Figura XII. venas, & arterias ab axillaribus ſub claviculis ortas, delineat, quæ uſque ad abdomen, & hypogaſtrium ſparguntur, ramis hinc indè diſtributis ad mammas, ad ſingula coſtarum intervalla, & mediaſtinum, ac muſculos pectoris.

Figura XIII. demonſtrat complexum trium magnorum pulmonis vaſorum, bronchiorum nempè, arteriarum, & venarum, quorum ſingulæ ramificationes conjunctim per viſcus ſparguntur. Ab hac profectò icone plura Medici doceri poſſunt, quæ nos etiam pro viribus rimabimur in Tractatu noſtro, ubi de præcordiis agemus. Aſpera arteria 65. 29. Rami bronchiorum 71. 28. & 71. 30. Reliquorum interim explicationem ſanguineorum repete ex Notis, quas dedimus Figura V. Tabula XV., eo ſolùm diſcrimine, quòd hìc vaſa per pulmonum ſubſtantiam diſtributa, ibi verò abſciſſa oſtenduntur.

Figura XIV. & XV. majora, & minora ſanguinea femoris, & pedis delineant, quorum ramos non eſt conſilium hìc ſingillatim explicare, præſertim, cum non pauci ex Lectoribus notas per ſe ipſos facilè concinnare poſſint.



TAB. XXVIII.

TABULA XXVIII.

Muſculos ferè omnes exhibet, qui anteriori totius corporis facie, detractis communibus integumentis obſervari poſſunt.

PRimò quidem demonſtrat in parte anteriori capitis ſingulos muſculos, quorum examen ad Tabulam XLI. rejicimus; contenti nunc ſummam oſtendiſſe peritiam, ac ſedulitatem noſtri Auctoris, quam in artuum præſertim muſculis evidentiſſimè patefaciendis adhibuit. Nàm, mittentes quòd in dextera manu muſculos interiore parte, in ſiniſtra autem exteriore diſtinxit, atque non abſimilem curam in femoribus, & cruribus ſuſcepit, ſequentia nobis peculiari animadverſione digna videntur.

Primò, quòd fibras pectoralis muſculi, majoris appellati, elegantiſſimo ordine à thorace in brachium eâ lege inſeri patefecit, ut eas cum deltoidis fibris utrinque ad mutuum contactum, & quaſi commiſtionem pervenire demonſtret 21. 20. & 21. 41. Nimirùm, ut doceantur Anatomici, deltoidem ſuccenturiari etiam muſculo pectorali, ac viciſſim, cum brachium eſt adducendum quidem, ſed versùs ſuperiora.

Secundò, quòd ipſius deltoidis lacerti in tres veluti manipulos in lævo humero occurrunt; quemadmodum Tabula, præſertim XXXV., in quatuor, aut quinque diviſit: undè, hic muſculus ex pluribus quaſi muſculis coagmentari dicendus eſt, potiſſimùm ſi poſticas etiam ejuſdem partes adjungamus; quo ſanè argumento maximè laudandus venit Euſtachius, cum anteverterit obſervationem Nicolai Stenonis, qui poſteà eundem deltoidem in 12. ſimplices muſculos dividi poſſe aſſeveravit. Neque ſanè ab experimento evidens ratio abludit: etenim cùm muſculus deltoides brachium ſursùm quidem, ſed ad varias partes dirigere debuiſſet, illum natura ex variis locis, & variis etiam fibrarum complexionibus deduxit, ac roboravit.

Tertiò, quòd tendo palmaris muſculi ad volam appropinquare oſtenditur non vinctus quidem ſub annulari ipſius carpi ligamento, ut in plerisque Anatomicorum figuris delineatur, ſed ad majus tutamen per peculiare foramen, in centro ligamenti apertum, trajicitur, 38. 7.

Quartò, quòd in dorſo ſiniſtræ manus exhibetur obſervandum, tendines extenſores trium minorum digitorum ſimul invicem ipſo in itinere ad idem officium procedentes colligari 45. 47. Quod ſanè ab aliis, quantùm noverim, prætermiſſum fuit.

Quintò, videndas ſe ſe præbent in hac Tabula productiones peritonæi, quæ perforatis utrinque abdominis muſculis 41. 29. & 41. 33., ad ſcrotum munitæ quidem cum fibris rectis deſcendunt.

Sextò, animadvertenda vicinitas mirabilis, ac veluti conjunctio tendinum trium muſculorum, ſartorii nempè, gracilis, & ſeminervoſi, qui ad tibiam diverſimodè

flectendam ſunt deſtinati: quod ſanè ſtudium partes quaſcunque ſubtiliter, ſed verè diſſecandi, & oſtendendi, à paucis adhibitum, & poſteris deinceps imitandum ſtudioſè proponimus. Hujusmodi autem connexio, atque inſertio cernatur ſub genu in anteriori, atque interiori tibiæ oſſis parte, ad mediam uſque ſpinam 65. 20. & 65. 33.

Poſtremò reticendum non erit novum Euſtachii ſtudium, quo, non contentus oſtendiſſe ſolitum ligamentum in tarſo, colligans tendines muſculorum extendentium digitos pedis 80.÷ 21. & 83. 34., addit etiam aliud, ab Anatomicis in Tabularum delineatione prætermiſſum, quo ſub malleolo interno vinciuntur tendines muſculorum extenſoris longi digitorum, tibiæi poſtici, & flexoris pollicis 81. 23., cujus rei multò elegantiorem iconem præbebit ſequens Tabula XXX.

Sed, incipiendo à demonſtratione muſculorum, qui in hac Tabula apparent (illis omiſſis, qui in vultu animadvertuntur, quippè quos clariùs exhibebit, ut ab initio monuimus, Tabula XLI.) obſerventur primò utrinque deltoides 19. 20. & 19. 40., & pectoralis major 25. 28. & 25. 34., qui humero antrorsùm movendo dicati ſunt.

Deindè biceps, & brachiæus internus, qui ſimul cubitum flectunt; biceps nempè cum duplici principio tàm in dextero 25. 16. & 25. 18., quàm in ſiniſtro brachio 25. 40. & 25. 42. Brachiæus verò internus 30. 15.

Tertiò muſculi, qui cubitum extendunt, nimirùm longus 25. 21., brevis 26. 45., brachiæus externus 27. 18.÷, & anconæus 29. 46.

Quartò radii pronator longus, ſive rotundus 31. 15. Supinator verò longus 32. 11. & 32. 43.

Quintò muſculi, qui carpum extendunt, nempè radiæus externus 32. 44., cujus portio vix diſtinguitur in parte dextera 33. 9.÷, & cubitæus pariter externus 33. 46.÷ Qui verò eundem carpum flectunt ſunt cubitæus internus 37. 10. & 37. 47.÷, & radiæus internus 33. 13.

Sextò, inter muſculos extremæ manus ſe ſe offert muſculus palmaris, cujus principium 32. 16., per volam manus in tendinem expanditur 40. 5.

Tendines muſculorum extendentium pollicem 37.÷ 5.÷ & 40. 44.÷

Tendo ejusdem pollicis adductor 39. 4.

Extenſor magnus digitorum 35. 45.

Ligamentum carpi 41. 45.

In artubus verò infernis inter femoris flexores enumerantur iliaci interni, quorum tendines conſpicui ſunt ſub 42. 27. & 42. 34., & pectinæus uterque, dictus etiam lividus 44. 28. & 44. 33.

Femur adducunt tricipites muſculi, quorum primum principium 48. 27. & 48. 33., alia verò hujus muſculi initia ſub cæterorum muſculorum mole latent.

Procedentes ulteriùs; tibiam extendunt muſculi recti 52. 21. & 52. 36.; vaſti externi 54. 18. & 54. 38.; & vaſti interni 57. 20. & 57. 34.

Inter flectentes verò eandem tibiam apparent gracilis 52. 26. & 52. 32.; atque ſeminervoſus 57. 24.

Adducit tibiam ſartorius 55. 23. & 55. 33.

Abdu-

Abducit eandem tibiam muſculus membranoſus, faſcia lata nuncupatus, cujus principium 40. 23. & 40. 38.; pars verò ejusdem carnoſa 44. 22. & 44. 38.

Flectunt pedem inter alios muſculos tibiæi antici 72. 19. & 72. 34.

Extendunt autem eundem pedem antagoniſtæ duo muſculi, nempè bini ſurales, ſeu gemelli (Græcis Gaſterocnemii) quorum exterior gemellus appellatur 67. 23. & 67. 32.; interior verò ſolæus 72. 22. & 75. 32.

Adducitur pes à tibiæo poſtico, cujus extremus tantùm tendo viſitur ſub 80. 23.

Digitorum extenſor longus apparet 77. 23. & 74. 35.

Tendo autem muſculi extendentis pollicem deſinit ad 85. 18.÷, flectentis verò tendinis pars extrema cernitur 83.÷ 23.





TAB. XXIX.

TABULA XXIX.

Exhibet poſticos totius corporis muſculos, qui ablatis communibus integumentis potiſſimùm apparent.

IN primis verò animadvertendi ſunt duo muſculi in occipite figurâ quadratâ, de quibus Tabula XXXI. peculiariter tractabimus.

Deindè, detracto muſculo trapezio, ſeu cucullari dextero, ſupereſt ſolùm ſiniſter 23. 28. & 13. 27., de quo tametſi acturi ſimus Tabula XXXIV.; eſt tamen, ut obiter Lectorem hìc admoneamus, ne prætermittat ſedulò animadvertere, trapezium in quindecim ſectiones, ſeu peculiares lacertos diſpertiri, qui omnes cöeunt in communem tendinem 17. 24.÷ Hoc ſanè docere videtur, naturam maturè conſultum voluiſſe muſculi hujus tùm conſervationi, tùm uſui; ſcilicet ut is, non exigua alioqui ſua in longitudine, neceſſarium robur tueretur; &, juxtà varias vel ſupernas, vel medias, vel infernas, vel ſimul omnes movendarum ſectionum leges, ſeorsùm, vel conjunctim prædicti motus poſſent celebrari. Idem profectò obſervandum velim in muſculis glutæo majori, & dorſi latiſſimis, qui pariter in varias ſectiones diviſi conſpiciuntur.

Prodeunt verò inter muſculos caput extendentes ſplenius 10. 30., & complexi, quorum extremitates tantùm ſuperiores apparent 9. 26. & 9. 28. Inter illos verò, qui caput flectunt, cernitur maſtoidæus 13. 31.÷

Obſervatur inſuper muſculus patientiæ, ſeu levator ſcapulæ proprius 16. 32., rhomboides eandem ſcapulam retrorſum trahens 20. 31., & articulatio claviculæ dexteræ 16. 34., cum ſcapulæ ſummitate 16. 37.

In brachio dextero (dempto deltoide, quem in ſiniſtro cernimus 20. 20.) patet muſculus rotundus minor 19. 35.÷, qui unà cum rotundo majore, & dorſi latiſſimis 30. 25. & 30. 35., ad retrahendum caput humeri in partem poſteriorem inſervit; de rotundo majore in Tabula XXXVI. agemus; deindè extenſores cubiti, nimirum longus 24. 38., & brevis 24. 39. Cæteri verò, qui ad extremam manum tàm lævam, quàm dexteram feruntur uſque in digitos extendendos, per ſe patent; in quibus tamen deſpicienda minimè eſt connexio tendinum extenſorum in dorſo manus ſiniſtræ 43.÷ 4.÷ & 43.÷ 5.÷ & 43.÷ 6., de qua in præcedenti Tabula ſermo jàm habitus eſt.

Poſtremò ad infernos artus deſcendendo, ſe in conſpectum dant muſculi aliquot, femur retrorſum ducentes, nempè duo glutæi, major 45. 25., & medius 41. 35., ſubindè apparent, qui idem femur extrorsùm trahunt, ſcilicet ex quadrigeminis iliacus externus, ſeu pyriformis 43. 32., quadratus 46. 34., & reliqui duo, qui inter pyriformem, & quadratum conſpiciuntur.

Animadvertuntur quoque aliquot muſculi, qui tibiam flectunt, nimirum biceps 55. 32., & ſemimembranoſus 55. 31.; deindè muſculus membranoſus, qui

tibiam

tibiam abducit 55. 18. Tertiò inter extenſores tibiæ vaſti externi 55. 21. & 55. 35.

Inferiùs verò in ſitu delineantur muſculi ſurales, dicti etiam gemelli, quorum alter externus eſt 75. 22., alter verò internus, ſolæus quoque nuncupatus 75. 33. Tendo ſuralis externi reciſus 80. 31., & muſculus plantaris 66.⊹ 32.⊹, de quibus in præcedenti Tabula abundè egimus, & denuò tractabimus in Tabula XXXIV.

De reliquis muſculis tàm flectentibus crus, quàm extendentibus pedem, quos in hac Tabula inſpector obſervat, non arbitror operæ pretium fuſiùs diſſerere; cùm alio loco à nobis vel animadverſi, vel animadvertendi ſint, illosque facilè quisque, diſſectionis utcunque peritus, oculis ſuis poſſit uſurpare.



TAB. XXX.

TABULA XXX.

Oſtendit anteriorem, & paullò lateralem totius corporis proſpectum, detractis ſolummodò communibus integumentis, ut, qui in ſuperficie apparent muſculi facilè videri poſſint.

SI quid in hac Tabula peculiari dignum eſt animadverſione, primo loco cenſenda ſunt figura, & ſitus illius muſculi, Galeno platysmamyodis 20. 26., qui à plerisque Anatomicis negligitur. Eſt autem muſcularis membrana, à pectoris oſſe, & claviculâ ſurſum aſcendens ad inferiorem maxillam, ad quam deprimendam dirigitur: quem porrò & eſſe, & quo loco ſitus ſit operæ pretium eſt, ut ſciant præ cæteris Tonſores, qui, cum ad aperiendas venas jugulares adhibentur, ſæpè ob ignorationem hujus muſculi, vulnus non quidem per directionem fibrarum, quæ longitudinales ſunt, ſed transverſum infligunt, quo fit, ut convulſio ejusdem muſculi ſuboriatur.

Neque eſt omittendum in hac Figura, quod Tabulâ XXVIII. monuimus, exigua nempè tàm peronæis anticis, quàm poſticis, peculiaria ligamenta dediſſe naturam, atque eo quidem mirabiliori artificio, quòd ſub malleolo externo non unico, ſed duplici ligamento, veluti canaliculo 88. 31. & 89. 31.÷ uſa fuerit, ne ſcilicet tendines in violentis motibus corporis, talo innitentis, ab invicem diſtraherentur.

Verùm, ne cæterorum muſculorum demonſtrationem neglexiſſe videamur, brevì ſolummodò indicatis muſculis maſtoidæo 16. 27., frontali 10. 20., & aliis, in facie apparentibus, quippè qui ab Auctore majori cum diligentia in Tabula XLI. oſtenduntur

Obſervemus primò aliquot muſculos, qui ad humerum pertinent. Hi ſanè ſunt deltoides 19. 18. & 25. 36., & pectoralis major, aliàs pentagonæus 30. 25. & 30. 30., qui brachium flectunt, necnon rotundus major 24. 15., & latiſſimus dorſi 33. 19., qui idem deorſum ducunt. Apparet quoque ſerratus anticus major 32. 21., quem aliqui dilatare pectus, aliqui verò ſcapulam deorſum deducere credunt.

Deindè animadvertamus nonnullos muſculos, qui cubitum flectunt, cujusmodi eſt biceps 18. 13. & 32.40., & brachiæus internus 15.÷ 7. & 34.40.÷ Ji verò, qui extendunt, ſunt longus 22. 13., brevis 21. 13., ferè in conjunctione apparentes, necnon brachiæus externus 19. 11. & 33. 38.

Tertiò exhibentur muſculi ad radium ſpectantes; ſcilicet pronator longus, aliis rotundus 14. 6. & 36. 43., & ſupinator longus 14. 9. & 33. 44.

Quartò cubitæus internus 10. 7. & 40. 46., & radiæus internus 13. 7., qui carpum flectunt, & radiæus externus 37. 48., qui illum extendit, cum ligamento ejusdem carpi 7.÷ 15.

Denique occurrit muſculus palmaris 10. 10. & 37. 41., cum ipſius tendinis expanſionibus 6. 17. Item pollicis tùm flexor 38. 46., tùm adductor 42. 54., unà cum tendinibus extenſoribus 40. 52.

Deſcendentibus verò ad infernos artus, cernitur primo loco ex muſculis tibiam abducentibus, membranoſus, ſeu faſcia lata 58. 28., cujus principium apparet 45. 21. Hic ſanè muſculus partim eſt carnoſus, partim membranoſus, extenditurque per totam natium ſuperficiem.

Inſuper offendimus tibiam flectentes, nimirùm bicipitem 65. 29. & 65. 19., ſemimembranoſum 66. 21., ſeminervoſum 64. 21., & gracilem 66. 28. & 64. 20.

Tertiò Sartorius tibiam adducens diſtinguitur ſub 66. 22., cujus principium emicat 49. 26. & 49. 28.

Quartò muſculi ſe produnt eandem tibiam extendentes, nempè rectus 56. 30. & 65. 26., vaſtus internus 68. 23.

Apparent ulteriùs muſculi, qui movendo pedi ſunt deſtinati, & primò tibiæus anticus 73. 33., & peronæus anticus 84. 30.÷, ambo flexores.

Secundò duo ſurales, ſeu gemelli, nempè externus 75. 14. & 75. 29., & portio interni, qui etiam ſolæus dicitur 75. 31. & 79. 11.

Tertiò peronæus poſticus pedem abducens 80. 31.÷

Quartò tibiæus poſticus eundem pedem adducens 80. 11.

Tandem delineatur flexor magnus digitorum 84. 6., & eorundem extenſor longus 80. 32.÷; quinimò alter ejusdem extenſoris tendo 90.÷ 34.



TAB. XXXI.

TABULA XXXI.

Patefacit exteriores muſculos, qui poſteriori totius corporis facie, detracta cute, ſtatim, ſuis tamen veſtiti membranis, ſe ſe offerunt.

HÆc ſanè Tabula ponenda erat loco XXIX., exhibet ſiquidem ſuperficiem omnium nondùm denudatorum à propria tunica muſculorum, qui poſticâ corporis parte videri poſſunt unà cum peculiaribus ligamentis, & anſulis, quæ tùm in carpo 7.43. ÷ & 40.8., tùm in tarſo 81.51. & 83.26., ac ſub malleolo 81.53. & 85.28., animadvertenda monuimus Tabulâ præcedenti.

Eſt quidem ut nuſquam non extollamus Euſtachium ſuæ ætatis quovis Anatomico peritiorem; quippè qui hoc etiam loco depingit duos muſculos quadratâ figurâ, qui in occipite ad pericranii contactum poſiti ſunt, finitimi ſanè muſculis trapetiis 20. 34. & 20.40., ſpleniis 15. 33.÷ & 15. 37., complexis 13.÷ 33.÷ & 13.÷ 36., necnon poſterioribus aurium muſculis 11. 38.÷, quos è lateribus ferè contingunt. Cadunt autem quadratus ſiniſter ſub 12.33., dexter verò ſub 12.36. Et quoniam horum muſculorum nemo hactenus (quod ſciam) inter antiquos, vel recentiores iconem exhibuit, tametſi horum Thomas Bartholinus, eà tamen lege meminerit, ut non ſemper, ſed aliquandò inveniri conſtituat; idcircò operæ pretium ducimus de jisdem aliqua ſaltem obiter nunc diſſerere.

Oriuntur porrò ejuſmodi muſculi (ut autopſiâ nobis in cunctis, quos diſſecuimus, conſtitit) carnoſo principio utrinque ad os occipitis, & latis tendinibus rectà ſurſum feruntur versùs lambdoidalem ſuturam. De illorum itàque uſu, donec acutior quiſpiam meliora afferat, conjectare nobis licet, eosdem in poſtica calvariæ parte eodem planè officio fungi, ac quod anteriori muſculo frontali tribuitur. Poſtquam enim hic ſursùm contraxerit anticam capitis partem, quam frontem dicimus, & aurium muſculi ſimul etiam laterales, atque aliquo modo poſticas capillatas partes criſpaverint, ab hujusmodi occipitalibus muſculis veluti ab antagoniſtis ad inferiora eædem poſticæ cutis partes citò reducuntur: id quod in ſemetipſo unusquisque facilè tentare poteſt; cùm in nobis non ſemel periculum fecerimus. Fortè hi ſunt muſculi, qui in hyſtericis potiſſimùm mulieribus ſæpè plùs juſtò contracti, tenſique, dolorem in occipite, apud Hippocratem identidem memoratum, inducunt.

Prætereà in utriusque manus dorſo hæc eadem Figura luculenter demonſtrat extenſores tendines digitorum inter ſe mirè colligari 5. 41. & 43. 6.



TAB. XXXII.

TABULA XXXII.

Oſtendit muſculos anteriori, & lævo corporis proſpectu ſtatim ſub communibus velamentis viſendos.

HOrum autem muſculorum alii ſunt faciei, oſſis hyoidis, & colli, alii verò pectoris, & brachiorum, alii denique abdominis, & infernorum artuum. Et quidem in facie objicitur, præter frontalem, temporalem, & ciliarem, etiam auris elevator, de quibus tamen omnibus Tabulâ XXVIII. diligenter, accuratèque diſſeruimus.

Primùm itàque oculis ſubjicitur pyramidalis ſiniſter, ad naſi alas dilatandas pertinens 7. 27.÷

Deindè zygomaticus, qui gelaſtes etiam, ſeu riſor appellatur, adducitque angulum oris verſus aurem 8. 30.

Tertiò vides biventrem, unum nempè ex muſculis inferiorem maxillam deprimentibus, elegantiſſimè delineatum, cujus inferior venter cadit ſub 12. 29.; ſuperior autem 10. 32. Sed, quod miram Euſtachii diligentiam oſtendit, quâ & Priſcos, & Recentiores in delineandis Tabulis vicit; illud certè eſt, quod demonſtrat locum, ſeu foramen muſculi ſtylohyoidæi, per quod trajicitur medius tendo prædicti biventris 12. 30.

Quartò maſtoidæum ſiniſtrum ad caput flectendum cum duplici principio 18.30. ÷ & 18. 31.÷, dexterum verò 18. 28., de quibus vide infrà Tabula XXXV., ubi nonnullas fusè damus ex ipſomet Euſtachio Annotationes. Admonendum eſt autem hoc loco, ſtratum fibrarum, cadens ſub 12.31., non eſſe partem continuatam maſtoidæi ſiniſtri, qui aſcendit ad proceſſum mammillarem eâ præditus gracilitate, quam Auctor diligenter demonſtrat 13. 27., ſed eſſe ſuperius ſegmentum muſculi, qui dicitur longus colli.

Quintò utrunque ſternohyoidæum 16.29. & 16. 30., nimirum quintum par muſculorum oſſis hyoidis, quod ejuſdem baſim colligat, &, cùm opus fuerit, deorsùm movet.

Sextò cernuntur ambo muſculi coracohyoidæi, digaſtrici etiam dicti, qui, à lateribus baſis oſſis hyoidis nati, in omoplatæ apophyſim coracoidem inſeruntur, trahuntque deorsùm ad latera idem os hyoidis; dexter ſanè 17. 37., ſiniſter verò 17. 33.

Septimò ſub muſculis ſternohyoidæis apparent extremitates muſculorum ſternothyroidæorum, qui bronchiæi quoque nominantur, & laryngis depreſſionem promovent 18.÷ 29.÷ & 18.÷ 30., de quibus Tabula XLI. elegantiorem delineationem, & accuratiores notas dabimus.

Octavò muſculus ſcapulæ elevator proprius, dexter 16.÷ 26., & ſiniſter 16. 33. cernitur facie duntaxat anteriori.

Nonò indicandum ducimus muſculum deltoidem in duos laterales lacertos diviſum; nimirùm 21. 39. & 21. 41.

Mox

Mox verò ad pectus deſcendendo, apparet muſculus ſubclavius dexter 19. 26., qui primam thoracis coſtam ſursùm, & in latus ducit, ut alibi monuimus.

Prætereà ablato à dextera parte muſculo pectorali majore (qui in ſiniſtra cernitur in ſitu 21.35.) ſuperſtes obſervatur pectoralis minor 25. 25., unus ex coſtarum elevatoribus, qui pariter ſcapulam antrorſum adducit.

Inſuper demonſtrantur coſtæ legitimæ 21. 28. & 27. 27., quibus ſuccedunt coſtæ ſpuriæ per ſe ſatis obviæ, unà cum ſterno ſuas in ſectiones diviſo 26. 29., pariterque cartilagine mucronata 27.+ 29.+

Superſedemus autem hìc loci ſingulos indicare brachii muſculos, quorum demonſtrationem in præcedentibus Tabulis habuimus, unà cum carneis peritonæi productionibus ad ſcrotum obſervatis.

Illud animadvertat Lector, è manu ſiniſtra demptum fuiſſe ligamentum carpi, ut palmaris muſculi proceſſum quisquis intueri facillimè poſſit; ubi quidem notandum, portionem ejusdem tendinis palmaris transverſim ferri, & penetrare ſubſtantiam fibroſam muſculi flectentis pollicem 41. 53., id quod à nemine delineatum huc uſque comperimus; quanquam uſum præclarum habeat, jungendi nempè ad idem opus omnes ſimul eodem tempore digitos.

Similiter ſuperfluum putamus cæteros indagare muſculos infernorum artuum, quippè non omnibus modò Chirurgis, ſed plerisque etiam Tonſoribus notos, & à nobis aliàs explicatos.



TAB. XXXIII.

TABULA XXXIII.

Detractis aliquot ſupernis muſculis à thorace, abdomine, & artubus, penitiores alios oſtendit.

CUram in hac Tabula ſuſcepit Euſtachius demonſtrandi muſculos, qui in anteriori corporis regione oculis objiciuntur, detractis jis, quos in XXXII. jàm oſtenderat.

Primò autem notetur muſculus temporalis ſiniſter in plures ſectiones carneas, interjectis puſillis tendinibus, veluti in totidem muſculos diviſus, quæ ſingulæ ſectiones in magnum tendinem 5. 40. coagmentari videntur. Hic autem tendo ſub zygomate 5.÷ 39.÷ fertur, inſeriturque in apophyſim coronidem maxillæ inferioris. Ab hac autem muſculi temporalis ſtructura clarè intelligere poſſunt Medici, muſculum temporalem non ſolùm adductioni per lineam rectam mandibulæ inferioris ad ſuperiorem opitulari; verùm etiam obliquis hùc illùc circumductionibus, præduris alimentis veluti ſub mola conterendis, comminuendisque inſervire. Docentur quoque ipſi Chirurgi, ut ab hujus muſculi inciſione, non tantùm propter carneas fibras, ſed multò magis propter has tendineas interſectiones, ſedulò abſtineant.

Deindè animadvertatur muſculus maſſeter ſiniſter, qui pariter eſt cum temporali adductor mandibulæ inferioris. Nàm externâ ſui facie fibras non rectas, ſed obliquas 7.39. obtinuit, quas oppoſito ordine decuſſant internæ illius fibræ.

Tertio loco indicatur notiſſimus alioqui muſculus buccinator 7. 37.

Quartò deſcenditur ad muſculos linguæ, & pharyngis, ac potiſſimùm in hac Figura exhibentur ſtylogloſſus, linguæ erector 7.÷ 37., & genioglofſus extrà os linguam producens 9. 35.÷, ceratogloſſus 9.36.÷, qui linguam ad latus retrorſum ducit; ſtylopharyngæus ſiniſter 9. 38.÷, adducendæ pharyngi ad latera deſtinatus; coracohyoidæus ſiniſter 15. 40., dexter autem 13. 35., qui digaſtrici, ſeu biventres etiam dicuntur, & os hyoides deorſum ad latera trahunt. Sternohyoidæi autem 15. 37. & 15. 38. os hyoides deprimunt.

Neque autem in hac Tabula prætereundum ligamentum, quo dicti ſuperiùs laryngis, & oſſis hyoidis muſculi colligantur, de quo Scriptores vel nihil agere, vel non tàm perſpicuam iconem exhibere videntur. Cerne illud ſub 10.÷ 37.

Sequuntur prætereà muſculi flectentes collum in anteriorem partem, nempè ſcalenus 15. 35.÷, & longus in ſitu 11. 39.

Exhibet ulteriùs viſendos in thorace muſculos intercoſtales internos, dextero quidem in latere è regione ſterni; externos verò, quà ſpinam ſpectant, ut eorundem muſculorum tàm internorum, quàm externorum fibræ ad invicem ſe decuſſantes magis obviæ fierent. In latere ſiniſtro, præter aliqua intercoſtalium muſculorum veſtigia, proponit quoque anteriorem faciem muſculi ſerrati antici majoris 23. 44., qui unà cum intercoſtalibus muſculis thoracem dilatat, quique ex aliorum ſententia, ad deprimendam quoque ſcapulam adhibetur, cujus ille in-

ternæ

ternæ baſi adnexus eſt. Inſuper in coagmentatione humeri cum ſcapula, & claviculâ, delineat ligamenta bifida, quorùm icon evidentiùs apparet ſiniſtro in latere 15. 44.

In abdomine, præter lineam albam ex umbilico ad mucronatam cartilaginem uſque productam 27. 38., & peritonæum dexterâ parte ab aliquot muſculis denudatum 35. 38., obſervatur muſculus abdominis rectus à tribus tendineis interſectionibus diviſus, qui dentato principio 25. 40., ad latus ſterni inſeritur, deſinitque ad radicem oſſis pubis 41. 40., cui proximè incumbit appendix illa muſcularis 41. 39., quam pyramidalem muſculum vocant poſt Falloppium Anatomici; cui verò hujus muſculi inventio, ac delineatio debeatur, noſtro ne Auctori, an Falloppio, viderint alii. Apparent deindè muſculi transverſi 35. 33. & 35. 45.; omnes autem expoſiti muſculi ſimul conveniunt ad comprimenda æqualiter viſcera, & vaſa in abdomine contenta. Neque hìc Lectoris oculos fugere debet, quod utrinque in inguinibus vaſa 41.÷ 36. & 41.÷ 41., ad teſtes procedentia cum muſculo cremaſtere 44. 37. & 44. 40. diligenter demonſtrantur.

Cæterùm, omiſſis muſculis, quos hìc in ſupernis artubus Auctor delineat, quoniam horum deſcriptionem jàm pluries exhibuimus, ad illos gradum facimus, quos naturali ſitu in inferioribus oſtendit: hi enim illi ſunt, quorum aſpectus à ſuperincumbente reliquorum muſculorum mole in præcedentibus Figuris eripiebatur.

In femore itàque dextero perſpicuè patent tùm origines muſculi tricipitis femur extendentis 46. 37. & 47. 37., tùm inſertiones 51. 30.÷ & 55. 30. & 60. 30. Deindè idem femur flectentes pectinæi 45. 35. & 45. 41., muſculorum pſoas tendines 43. 34.÷ & 43. 42., atque extrema utriusque iliaci interni 42. 34. & 42. 43.

Sequuntur muſculi tibiam extendentes, nimirùm rectus, cujus tendo reciſus apparet ſub 63. 42., duo vaſti, externus ſcilicet 60. 44., & internus 60. 41., atque his ſuppoſitus intermedius cruræus 58. 42. & 58. 29., ulteriùs pars carnoſa membranoſi 42. 32. & 42. 45.

De reliquis autem muſculis extremi pedis parùm ſolliciti ſumus, ne actum agere fruſtrà videamur.

Supereſt ſolummodò, ut Lectoribus obſervanda proponamus duo ligamenta, ad decuſſim poſita, quibus natura inter ſe vincit oſſa tarſi 85. 29.÷ & 85. 30.



TAB. XXXIV.

TABULA XXXIV.

Poſteriorem faciem trunci, artuumque oſtendit cum penitioribus aliquot muſculis, à propria membrana denudatis.

NOn eſt hìc, ut dubitemus, quin noſter Auctor in hac Tabula Anatomicos erudire voluerit, ut facilè intelligant non ſolùm quomodo muſculi adhærent oſſibus, atque ab jisdem naſcuntur, aut in eadem inſeruntur; verùm etiam ordinem fibrarum, quo unusquisque muſculus, propriâ membranâ denudatus, compingitur: non enim lacerti, in hac Figura delineati, veſtiuntur tunica: id quod per ea tempora nullis planè diſſectoribus in uſu fuiſſe, quæ aliorum ad nos pervenerunt Tabulæ, apertiſſimè docent.

Itàque cernat Lector ſecundum muſculum erectorem ſiniſtræ auris 5. 27. ab Anatomicis, qui Euſtachium præceſſerunt, planè omiſſum; necnon ſiniſtrum muſculum quadratum in occipite 7. 30., de quo ſuperiùs verba fecimus.

Omnium verò maximè animadvertat trapezium, ſeu cucullarem 15. 28., qui ſcapulæ retrorſum movendæ addictus eſt, eâ tamen lege, ut quemadmodùm ejusdem fibræ trifariam ductæ ſunt versùs ſpinæ vertebras, ſcilicet in medio planè rectæ 16. 26., ſuperiùs obliquè ſursùm, 13. 28.; inferiùs verò obliquè deorſum 23. 29., ità profectò noſter Auctor triplicem illius uſum demonſtrare voluit. Nimirùm portio hujus muſculi, qui medium tenet, ſcapulam omninò retrorsùm ducit; quæ ſuperiùs locatur, obliquè ſursùm; quæ inferiùs obliquè deorsùm trahit.

Intueatur deindè rhomboidæum dexterum 20. 31., qui, cùm fibris, ut cernitur, inſtruatur, ductis à ſcapulæ margine ſursùm obliquè ad ſuperiores dorſi, & inferiores colli vertebras; facilè poteſt eandem ſcapulam retrorsùm, & aliquantò ſursùm adducere; ità ut ſuccenturiari quoquomodo videatur ſuperiori ſectioni ſuperinſtructi muſculi trapezii, quæ dùm ſcapulam à ſuperna parte trahit, rhomboidæus eandem ad inferna ſursùm ducit.

Notetur ulteriùs portio ſerrati poſtici ſuperioris 18. 31.+, quæ deorsùm ſub rhomboidæo, & ſcapula fertur 19. 32., cujus pleniorem iconem, verumque uſum Tabulâ XXXVI. indicabimus.

De ipſo deltoide 21. 19. ſuperſedemus ediſſerere, cùm in ſuperiori copioſè loquuti fuerimus.

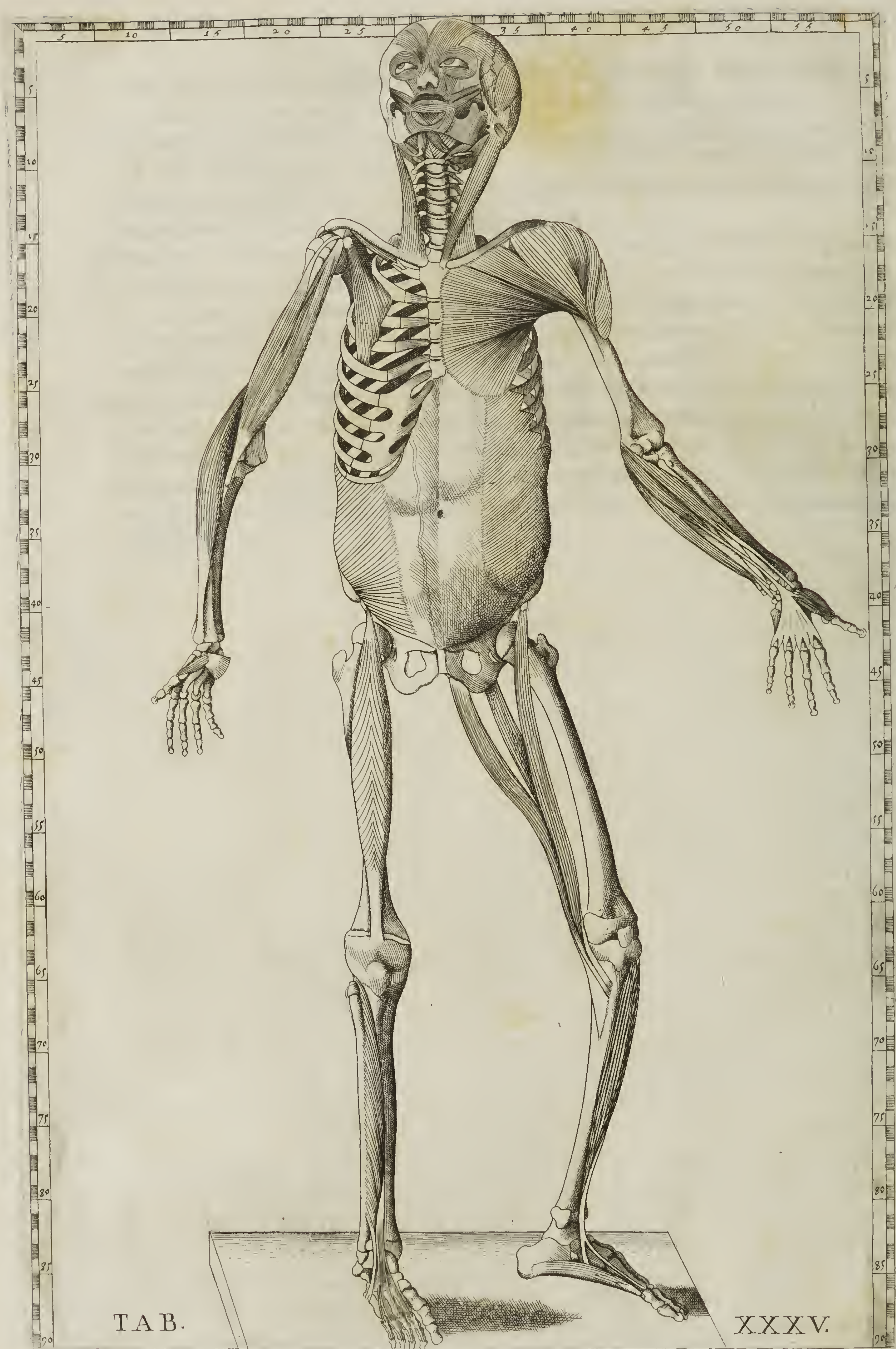
Latiſſimus verò dorſi 30. 35., cum tendine acuto alligatus ſit inferiori parti ſuperioris ſectionis humeri juxtà illius caput 20. 37., cumque fibras habeat obliquè deorsùm, ſed ad varios terminos deſinentes, varièque inclinatas; idcircò vario etiam uſu, juxtà variam harum, vel illarum, vel ſimul omnium fibrarum tenſionem, donatur. Nàm, ſi muſculus hic agat per ſeriem fibrarum 24. 32., quæ ſursùm aliquatenùs exporriguntur; brachium trahit ad poſteriora ſursùm: ſi verò tendatur infernâ ſui parte 34. 35. deducit ipſum brachium ad poſteriora deorsùm

ſum, & tunc verè aniſcalptor appellari meretur. Denique, cum omnibus ſuis fibris contrahatur, ad poſteriora, ſed tantummodò extrorſum deducit.

Obſervet etiam Lector muſculos carpi extenſores, nempè cubitæum externum 33. 13., & radiæum pariter externum 33. 11.; deindè extenſorem majorem, ſeu communem digitorum 38. 7., extenſorem proprium digiti auricularis 38. 8., extenſorem indicis 40. 45., extenſorem pollicis 37. 45.

Deſcendendo autem ad infernos artus exhibet hæc Tabula primò duos ex glutæis muſculis, retrorsùm movendo femori deſtinatis, ſcilicet alterum majorem 47. 25., alterum verò minorem, ſeu medium 43. 36., & quadratum 44. 33., cujus uſum Tabulâ pariter XXXVI. indicabimus; deindè bicipitem 53. 33., ſeminervoſum 53. 31.$\frac{1}{1}$, & gracilem 50. 28., qui ſimul tibiam flectunt.

Denique muſculos pedem extendentes; nimirùm ſuralem externum, internum, & gracilem poſticum. Suralis externus, qui etiam dicitur gemellus, apparet 71.22., cujus tendo 83. 22. paſſim vocatur chorda Achillis, & ab Hippocrate tendo magnus. Suralis internus, qui etiam ſolæus appellatur 75. 33., & gracilis poſticus, qui plantaris quoque nuncupatur 66. 33.$\frac{1}{1}$; tandem altera chorda magna abſciſſa 80. 32.



TAB. XXXV.

TABULA XXXV.

Rurſùs anteriorem totius corporis aſpectum cum aliquot tùm capitis, tùm artuum muſculis exhibet.

DE muſculis faciei, oſſis hyoidis, colli, & abdominis diſſerere ſupervacuum eſt, cùm in ſuperioribus fuerint indicati: illud porrò prætertire non poſſumus, Euſtachium hîc demonſtraſſe muſculorum caput flectentium, quos maſtoidæos vocant, originem 15.26. & 15.30. multò clariùs, atque ad Galeni mentem, quàm ullus ſui temporis Anatomicorum fecerit. Legantur itàque ea, quæ habet in epiſtola De Motu Capitis pag. 231. *De ſeptimo*, inquit, *muſculorum pari tantùm Auctorem*, nempè Galenum, *etiam injuriâ reprehendunt; nàm muſculi utrinque gemini ſunt, & facillimè in duos dividi, nonnunquàm etiam in tres poſſunt, quorum exterior carnoſo ſimul, ac nerveo principio à ſuperiori, anteriorive ſterni regione oritur, & obliquè ſurſùm aſcendens antè medium ipſius ductum alium tegit, ulteriùsque procedens eundem amplectitur, ac undique involvit, & in poſteriorem regionem radicis apophyſis papillæ mammillarum ſimilis, & in partem huic vicinam carneus, atque nerveus ſemicirculi inſtar inſeritur. Alter muſculus carnoſâ origine à tertia claviculæ parte ſterno proxima enatus, dùm ad caput fertur ſemper anguſtior evadit, & poſt medium quaſi teres effectus, à priorique involutus, partim carneo, partim nerveo fine in apicem memoratæ apophyſis acutus deſinit. Horum muſculorum diviſio in interna regione conſpicua eſt, longèque meliùs in homine, quàm in ſimia cernitur.* Principium duplex maſtoidæorum à ſterno, & clavicula habes ſub 16.÷ 29. & 17.29. In dextero autem vides, detracto ſuperpoſito fibrarum ſtrato, nudam ſuppoſitarum fibrarum ſeriem, earumque originem 16.26. à lata baſi in pyramidem aſſurgere.

Clarè inſuper obſervantur in ſiniſtro thoracis latere pectoralis minor, cujus extrema pars carnoſa ad quintam uſque coſtam exporrigitur 23.23.; ſuperiùs verò per tendinem inſeritur in apophyſim coracoidem omoplatæ 15.22., atque illam antrorsùm ducit.

Huic paullò ſuperiùs adnotatur etiam muſculus ſubclavius 16.÷ 24., ſub clavicula locatus, primæque coſtæ ſuperiorem partem vinciens, quam ſurſùm, & in latus adducit.

Pulchrum erit etiam in hac Figura obſervare lineam coagmentationis ſingularum coſtarum cum ſterno, quæ minùs peritis ſectoribus in dividendo, efferendoque ſterno cultrum dirigere poteſt.

Deindè in ſupernis artubus, præter deltoidem 22.39. & 16.34., de quo alibi innuimus, & pectoralem majorem 25.31. & 17.32., qui humerum introrsùm trahit, obſervantur quoque biceps, cubitum flectens 28.15., radii ſupinator longus 35.12., cubitæus internus, qui carpum flectit 37.46., palmaris longus 42.51. & 33.43., palmaris brevis 44.13., deducens pollicem 44.11., flectens verò 33.44.

 Neque

Neque hìc loci refugiendus eſt labor iterùm demonſtrandi portionem illam tendinis muſculi palmaris, quæ intrà carnoſam partem muſculi flectentis pollicem inſeritur, ut aliàs obſervavimus.

In infernis verò animadvertitur muſculus rectus omni involucro denudatus 50. 23., cujus fibræ carneæ, utrinque obliquè ſursùm excurrentes, angulos acutos in centro efformant. Perſpicuæ quoque ſunt in hac Figura dicti jàm muſculi inſertiones, ſuperior nempè cum interiori, & inferiori parte oſſis ilii 39.÷ 22.; inferior verò cum ſuperiore, & anteriore tibiæ latere 63. 23., undè meritò inter cruris, ſeu tibiæ extenſores ab Anatomicis primus dicitur.

Obſervantur quoque muſculus gracilis 47. 29., ſeminervoſus 47. 32., & ſartorius 47. 33., qui tibiæ flectendæ inſerviunt, & quorum tendines ſimul coëunt, 65. 38.

Ulteriùs occurrunt muſculi flectentes pedem, & ſunt peronæus anticus 75. 23., ac tibiæus pariter anticus 70. 39., tendo tùm extenſoris magni digitorum 83. 23. ÷ tùm extenſoris pollicis 84. 37. ÷, & deducens pollicem 85. 36.



TAB. XXXVI.

TABULA XXXVI.

Poſticam, & paullò lateralem corporis faciem delineat, ut nonnulli muſculi, in Tabula præſertim XXXIV. prætermiſſi, veniant in apertum.

IN primis verò admovere oportet oculum, animumque ei diligentiæ, quam Euſtachius adhibuit, ut in muſculis fibrarum ordo, ablatâ peculiari, propriâque uniuscujusque membranâ, evidenter appareat.

Incipit autem à muſculo temporali dextero 5. 24., & progreditur ad ſplenium pariter dexterum 10. 22.

Oſtendit deindè erectorem proprium ſcapulæ, muſculum ſcilicet vulgò patientiæ 15. 18., & alterum pariter inter elevatores recenſendum, qui ſerratus poſticus minor, ſive ſuperior 17. 19. appellatur.

Inſuper in trunco obſervantur

Primò portio lateralis muſculi ſerrati antici majoris 25. 14., cujus velim miram Lector ſtructuram animadvertat, nàm in ſex, aut ſeptem faſciculos lacertorum eleganter, quaſi in totidem minores muſculos, dividitur: nimirùm ut ſcapula nunc obliquè, nunc rectâ deorsùm deduci poſſet.

Secundò ſerratus poſticus inferior 30. 18., ex cujus profectò ſtructura, & ſitu, voluit fortaſſe Auctor, ut quiſque cognoſceret, quantum à veritate deerraverit, qui conſtrictionem thoracis in expiratione ſolo coſtarum pondere, non autem ope muſculorum fieri ſtatuit. Etenim, cum dictus jàm muſculus valido ſuo tendinoſo principio ab aliquot dorſi, & lumborum vertebris exurgat; altero verò extremo inferiori margini nonnullarum coſtarum inſeratur, neceſſe eſt, ut fateamur, illius uſum eſſe, ut conſtrictioni thoracis opituletur, quatenùs nempè coſtas obliquè deorsùm vertebras versùs adducit.

Tertiò ſacrolumbus dexter thoracem conſtringens 25. 22.

Quartò obliquus abdominis aſcendens 35. 15.

Quintò longiſſimus dorſi 25. 21., & muſculus ſacer 41. 21., qui ambo dorſum, & lumbos extendunt.

In ſupernis autem artubus delineantur nonnulli muſculi, nimirùm rotundus major, qui humerum retrorsùm movet 22. 27., deindè cubiti extenſores, qui ſunt, longus 25. 11., brevis 25. 8., & brachiæus externus 16. 34.

Tertiò radiæus externus, qui carpum extendit 13. 40.

Quartò adductor indicis 4. 53.

Quintò principium extenſoris pollicis 39. 5.

Sextò muſculus hypothenar dictus, qui digitum auricularem abducit 45. 4. $\frac{1}{1}$

In muſculis verò artuum inferiorum Euſtachii diligentia nos admonet, ut priùs intueamur carneas fibras, quæ ab extremo coccyge ortæ, podicem, externi inſtar ſphyćteris, circumplectuntur 47. 19.

In extrema ilium ſede obſervantur primò muſculi, qui femur extrorsùm ducunt, quos inter adnumerantur iliacus externus, ſive pyriformis 43. 15., & quadratus 44. 23.

Secundò glutæus minimus 43. 26., qui, ut glutæi majores, retrorsùm femur agit.

Tertiò triceps, qui femur introrsùm movet, & cujus principium apparet 46. 23., medium verò 56. 28., tendo demùm infimus 61. 27.

Quartò cruræus, dictus etiam femoræus 60. 31., & vaſtus externus 60. 13., qui tibiam extendunt.

Quintò flectentes eandem tibiam, nempè ſemimembranoſus 60. 17., poplitæus 66. 30., & alterum bicipitis principium 61. 14.

Sextò peronæus poſticus, qui pedem abducit 73. 30.

Septimò tibiæus poſticus adducens pedem 73. 18.

Octavò flexor pollicis 80. 16.

Tandem deducens minimum digitum 87. 27.



TAB. XXXVII.

TABULA XXXVII.

Videndos proponit poſtica corporis parte non colli ſolùm, ſed magis profundè oſſibus hìc illic adhærentes muſculos.

CErnis primo loco ſplenios 10. 31. & 10. 35.÷, complexos 10. 23. & 10. 34., ubi minimè prætereundum eſt per eorundem longitudinem nonnullas albas fimbrias interſecantes delineatas fuiſſe 12. 32.÷; cum aliis finitimis, quas fortè aliquis nervos, aut vaſa ſanguinea perperàm putaverit, cùm reverà ſint portiones abſciſſæ minimorum tendinum, qui ab exaratis muſculis complexis ad commune membranæ carnoſæ velamentum ea ratione exporriguntur, ut majus robur in colli ad poſteriora retractionibus adipiſcantur.

Deindè muſculos transverſales 15.31.÷ & 15.34.÷, ſcalenos 15.30.÷ & 15.36., quorum in ſiniſtro, non duplex, quemadmodum naturâ eſt, & in dextero apparet, ſed unicum tantùm à clavicula principium demonſtratur.

In humeris verò oſtenduntur muſculi brachium attollentes, nimirùm ſupraſpinati, dexter 17. 38., ſiniſter 16. 28., necnon retrorsùm reducentes ſupraſcapulares inferni 20. 28. & 20. 38.; item rotundi, major ſiniſtro in latere 22. 27., in dextero minor 22. 39.

Ad dexteram manum extrorsùm movendam radiæus externus 14. 50., cujus duplicem inſpicias precor tendinem in metacarpum deſinentem; ità ut meritò poſtmodùm Verheyenus ſe duos diſtinctos muſculos radiæos externos inveniſſe narret; ſed in ſiniſtro latere 30. 14. idem radiæus unico tendine in metacarpum deſinit. Adeò natura interdùm ſibi parùm conſtat in diſtributione tubulorum, tendinum, ac muſculorum, qui non ſunt maximi uſus. Ad cubitum ſiniſtrum flectendum cernitur brachiæus internus utrinque ad humeri os 24. 19. & 25. 21.

Anconæus in lævo brachio 28. 16.÷, in dextero autem 17. 54.÷, quem idem Verheyenus candidè fatetur, ſe nunquàm reperiſſe, ſed ex alijs delineari curaſſe: revera tamen inter extenſores cubiti quartum locum tenet, & ab Euſtachio diligenter obſervatus, atque abraſo paullulùm ſuperiori tendine hìc delineatus fuit. Cubitæus pariter internus ad carpi flexionem 32. 16.

Ad dorſum extendendum ſe ſe offerunt ſemiſpinatus 20. 33.÷ & 30. 33.÷, longiſſimus dorſi 25. 31., ſacrolumbus extrà ſitum propendens 40. 24., & ſacri dicti 42. 31. & 42. 33., quorum dexter, ablato longiſſimo, integer apparet.

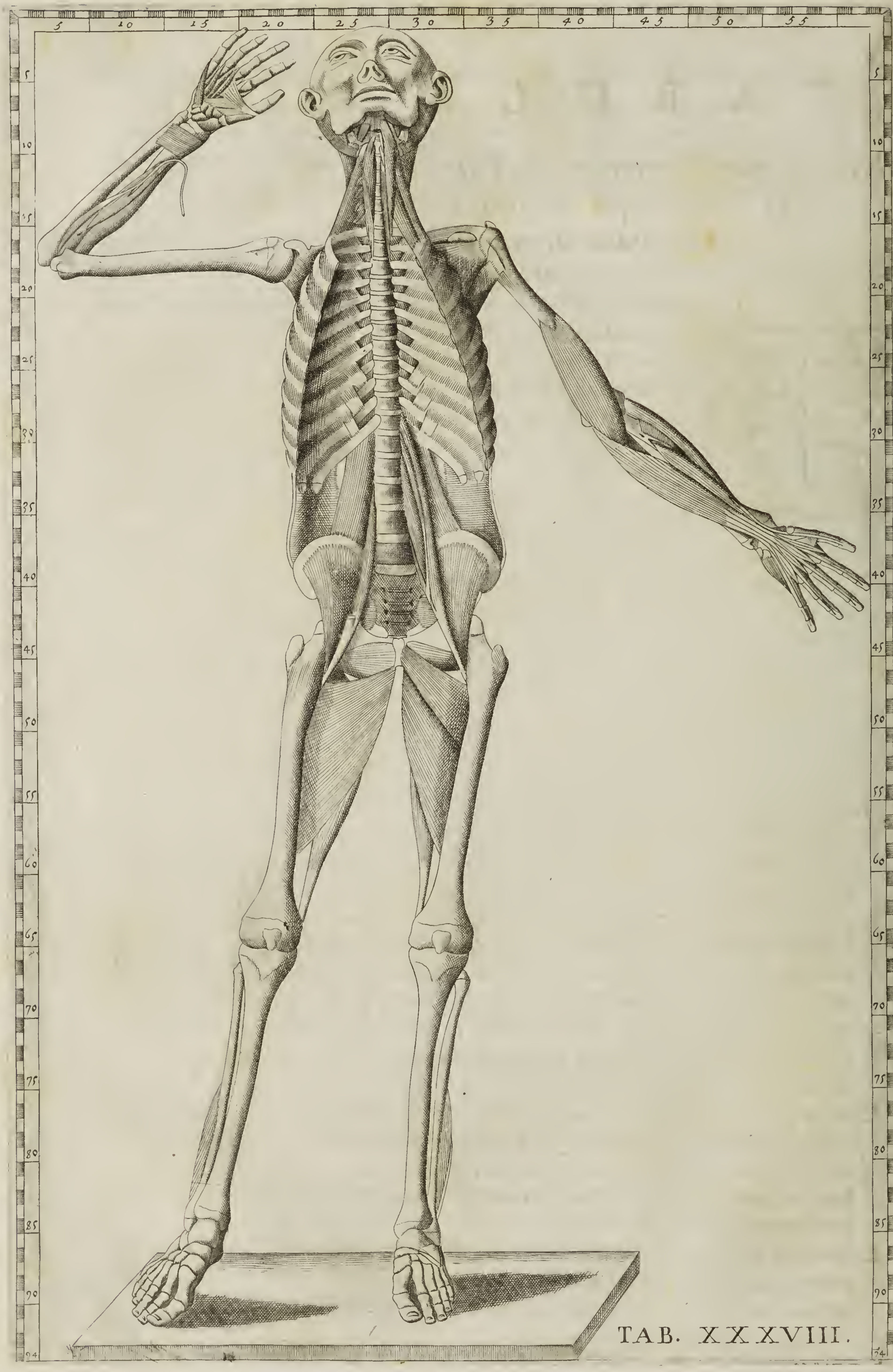
Elegantiſſimam Figuram vides duorum utrinque muſculorum à nemine, quemadmodùm in naturali ſitu cernuntur, delineatorum 44. 28. & 44. 36., necnon 45. 28. & 45. 36., qui fortè ſunt gemini quadrigeminorum ventres, quos ſolertia Euſtachii diviſit, quique inter obliquè abducentes femur adſcribi poſſunt.

Neque

Neque ſilentio prætereundi ſunt duo muſculi, qui apparent ad latera ſpincteris ani, & obliquè ſursùm exporrecti, dilatatoris forſitan munus exequuntur. Cadunt autem ſub 45. 31. & 45. 33. Obſervetur etiam tertius ejusdem triangularis figuræ muſculus, ſeu portio muſculi, qui 48. 31. $\frac{1}{1}$ à podice ipſo propendens, ille eſſe videtur, qui, versùs perinæum productus, per novam Auctoris diligentiam ſeparatus fuit.

Quadratus 46. 27., obturator internus à propria ſede avulſus 48. 41.

Poſtremò in crure dextero apparent peronæus anticus 80.44., flexor pollicis 75.29., cujus tendo inflectitur ſupra talum, ut ad oſſa pollicis perveniat 85. 31.



TAB. XXXVIII.

T A B U L A XXXVIII.

Exhibet parte anteriore muſculos præſertim capitis motores, exemptisque aliquot viſceribus, nonnulla obſervatu digna in thorace, & abdomine.

INter muſculos, qui movendo capiti ſunt deſtinati, obſervantur primò extenſores; ſcilicet ſplenius 11.22. & 11.26., ſecundò rectus major dexter 9. 23.÷ : inter eos verò, qui in gyrum ducunt, delineantur obliqui ſuperiores 9.÷ 22.÷ & 9.÷ 26., quos, ut præſens Tabula abſciſſos, ità ſequens integros, & in ſitu demonſtrabit.

Qui verò flectendo collo diriguntur, ſunt primò ſcaleni, quorum duplicem originem Auctor ad evidentiam oſtendit, alteram nempè à clavicula 16. 27., alteram à ſuperiori parte primæ coſtæ 16. 22.: deindè muſculi longi ejusdem colli 12. 24. & 12. 25., de quorum ſtructura, atque uſu juxtà Auctoris, & Galeni mentem in Tabula XLI. verba faciemus.

In thorace verò ſe ſe oculis objiciunt non ſolùm intercoſtales externi, ſed etiam interni utriusque lateris, qui nuſquam ad coſtarum radices, hoc eſt ad ſpinam, ac vertebras pertingunt; quod jàm innuit Euſtachius ſuis in Opuſculis De Vena ſine pari antigram. 18. pag. 309., & nos Tabula XIX. rationibus jàm confirmavimus.

Præterea muſculi quadrati flectentes dorſum 36. 33. & 36. 29.

In ſuperioribus artubus apparent primò muſculus ſubſcapularis, ſive immerſus 17. 30., & tendo latiſſimi dorſi 19. 32., qui retrorsùm humerum trahunt; ſecundò ſuperſcapularis, ſeu ſupraſpinatus 16. 29., qui eundem humerum extrorsùm propellit; tertiò brachiæus internus 25. 38., qui cubitum flectit; quartò radii pronator brevis, aliàs quadratus 9. 11.; quintò radiæus externus 31.45., qui carpum extendit. Denique nonnulli muſculi obſervantur, qui ad manum extremam, ſeu digitos pertinent, & ſunt, ſublimis 34. 45., principium palmaris 15. 4., atque ejus tendo reciſus 13. 11., flexor pollicis 33. 46., ejus principium carnoſum 14. 6.÷, triplicatum principium adducentis pollicem 7. 15., deducens digitum minimum 6. 12., & interoſſei interni 5. 14.

Ulteriùs in abdominis cavitate conſpiciuntur utrinque non tantùm muſculi pſoas, & iliacus internus, qui cum inter adducentes antrorsùm femur repoſiti ſint, demonſtrare voluit Euſtachius quâ lege ipſorum tendines 46.21. & 46.÷ 30. in interna femoris parte inſerantur; verùm etiam iliacorum externorum fines ad os ſacrum pertingentes 43. 24. & 43. 27.

Et quoniam in ſermonem de oſſe ſacro incidimus, è re putamus Lectores noſtros admonere, ut in hac Figura diligenter animadvertant, quod ſedulò ad Galeni, & veritatis tutelam inculcavit Euſtachius de oſſium examine pag. 290., inquiens:

Vide notas doctiſs. Morgagni ad Tabulam XLIII.

Os ſacrum quinque particulas, & quatuor utrinque abſoluta foramina, & earum ultima (à ſexta nimirum particula) *quæ vulgaris coccygis eſt, principium excipit: hujusmodi autem ſex oſſa quinque nimirum ſacri, & primum vulgaris coccygis, quantum ego penetrare ad ſenſum, opinionemque Galeni poſſum, rudi lineâ ipſe nobis adumbravit &c.*, hactenùs Euſtachius.

Exhibetur quoque tendo muſculi pſoas minoris reciſus 42.÷ 22.÷, pectinæus dexter, qui, abſciſsâ ſuperiori parte tricipitis, ferè totus conſpicitur ſub 45. 24., ſiniſter verò ſub 45. 28., quique femur antrorsùm trahit.

Triceps ſiniſter, idem femur introrsùm ducens, apparet in parte ſuperiori 47. 29., in inferiori 60. 28.; dexter verò ablato primo principio 47. 25. & 60. 20.

Peronæus anticus pedem flectens 80. 12. & 80. 29.

Denique ligamentum, quod incipit à conjunctione oſſis nauicularis, & cuboide, deſinitque in os metatarſi, quod ſuſtinet digitum minimum 87. 27.÷



TAB. XXXIX.

TABULA XXXIX.

Oſtendit parte poſtica nonnullos muſculos capitis, & colli, necnon oculorum.

OBſervantur in Figura I. ii præſertim muſculi, quos præcedens Tabula abſciſſos ſolùm exhibuit. Sunt autem primò capitis extenſores, nempè ſplenius 13. 27., complexus 13. 28., rectus major 13. 30.÷, & rectus minor 12. 30. Deindè muſculi, qui caput in gyrum ducunt, hoc eſt obliquus ſuperior, ſeu minor 12.÷ 31.÷ & obliquus inferior, ſeu major 13.÷ 31.

Horum verò poſtremorum muſculorum meminit, præſertim Galenus, pro cujus defenſione idem Euſtachius in Epiſtola De Motu Capitis hæc ſcripſit pag. 232. *Propè aſperam, & inæqualem ſciſſuram occipitis oſſi, & alteri petram referenti communem, qua parte nimirùm arteriæ ſoporalis gratiâ hoc perforatum eſt, eminens quædam linea obliquè ad interiora procedens occurrit, à qua muſculus digitalis latitudinis carneum principium ſumit, indèque obliquè deorsùm ad exteriora procedens nonnihil anguſtior, & tenujor redditur; ac deindè quibusdam in partibus producto tendine juxtà radicem anteriorem transverſi proceſſus primæ vertebræ non longè ab inſertione alterius, quem modò deſcribam, inſeritur. Hos muſculos innuiſſe Galenum ſuſpicari poſſumus, ubi alteram portionem eorum, qui ſtomacho ſubjecti ſunt, aliquandò peculiarem, evidentemque circumſcriptionem obliquarum fibrarum habere dicit, quæ exiguis muſculis in poſteriori cervicis ſede locatis proportione reſpondet. Alter muſculus prædictis brevior, & anguſtior, magis tamen in principio, quàm in fine, oritur parumper nerveus à poſteriori, & externâ ſede foraminis ſextum nervorum cerebri jugum emittentis, quà ſcilicet os aſperum eſt, & inæquale: deindè obſcurè latior effectus, ad interiora procedens, in anteriorem, elatioremque partem transverſi proceſſus primæ vertebræ deſinit. Hi profectò muſculi Galenum minimè latuerunt. Nàm præter eos, qui ſtomacho ſubjecti ſunt, in parte anteriore alios parvos primam vertebram capiti conjungentes à lateribus eſſe docuit, ut illorum beneficio ejusdem primæ vertebræ articuli ad latera annuendo moverentur.*

Mox verò apparent ſcaleni 19. 27. & 19. 32., qui collum flectunt, & ſpinatus dexter 19. 30., eundem collum extendens.

Item ſuperſcapularis inferior, ſive infraſpinatus 24. 35., cujus fibræ ab omoplatæ circumferentia in tendinem 22.÷ 35., tanquàm in centrum feruntur; tendinis autem extremitas inſeritur in ſuperiorem, & poſteriorem partem humeri, quem retrorsùm ducit.

Oſtenduntur ulteriùs radii ſupinator brevis 20. 51.

Ejusdem muſculi poſterior facies 30. 13.

Abducens minimum digitum 39. 20., & interoſſei interni, qui versùs pollicem digitos adducunt 40. 21. & 40. 23.

Tandem quadrati 40. 26. & 40. 32., qui dorſum flectunt, & ſemiſpinati 30. 29. & 30. 30., ac ſacri 45. 28. & 45. 30., qui idem dorſum, & lumbos extendunt.

Sequentes quatuor Figuræ oſtendunt humanum oculum, cum ſuis muſculis, & nervo optico ab orbita, & calvaria extractum; ſcilicet ut illorum numerus, figura, poſitio, atque ordo facilè conſpici poſſent.

Itàque præter crines, ſeu cilia palpebræ ſuperioris 45. 18., & cartilaginem tarſis 46. 18., cernantur muſculi potiſſimùm oculorum recti, quorum primus dicitur attollens, ſive ſuperbus 50. 18. & 55. 42. & 80. 41., & cujus tendo 48. 18. evidenter apparet. Secundus deprimens, ſive humilis 56. 17. Tertius adducens ſeu bibitorius 55. 13. & 55. 38. & 80. 13. & 80. 44. Quartus verò deducens, ſive indignatorius 55. 20. & 55. 45. & 80. 20. & 80. 36.

Deindè obſerventur muſculi oculorum obliqui, rotatores etiam, atque amatorii appellati, quorum alter ſuperior eſt, alter verò inferior. Primus apparet ſub 55. 14. & 55. 39. & 80. 14., alter verò ſub 78. 38.

Tandem notetur trochlea, per quam ducitur tendo obliqui ſuperioris 48. 14. & 49. 39. & 74. 14.; nervus opticus 63. 12. & 63. 38. & 87. 13. & 88. 44.; ejusdem inſertio in oculum 80. 17., conjunctio nervorum opticorum 67. 9., & pars diaphana corneæ 47. 43. & 72. 18. & 73. 39. Verùm de jis muſculis longiùs diſſerere non eſt animus, quia ſunt per ſe admodùm perſpicui, atque apud omnes Anatomicos recenſiti; nec volo hìc notarum terminos excedere.



TAB. XXXX.

TABULA XL.

Varias oculorum membranas, vaſorumque per illas diſtributiones oſtendit.

Figura I. membranam corneam cum limbo circumſecto tunicæ adnatæ depingit. A Figura verò II. uſque ad IV. proponit Auctor obſervandas oculi membranas parte poſticâ cum nervo optico. Siquidem

Figura II. exhibet in quatuor ſegmenta diviſam ſcleroticam parte oculi poſteriore, ut videndam præbeat membranam uveam cum vaſculis ſanguineis intercurrentibus.

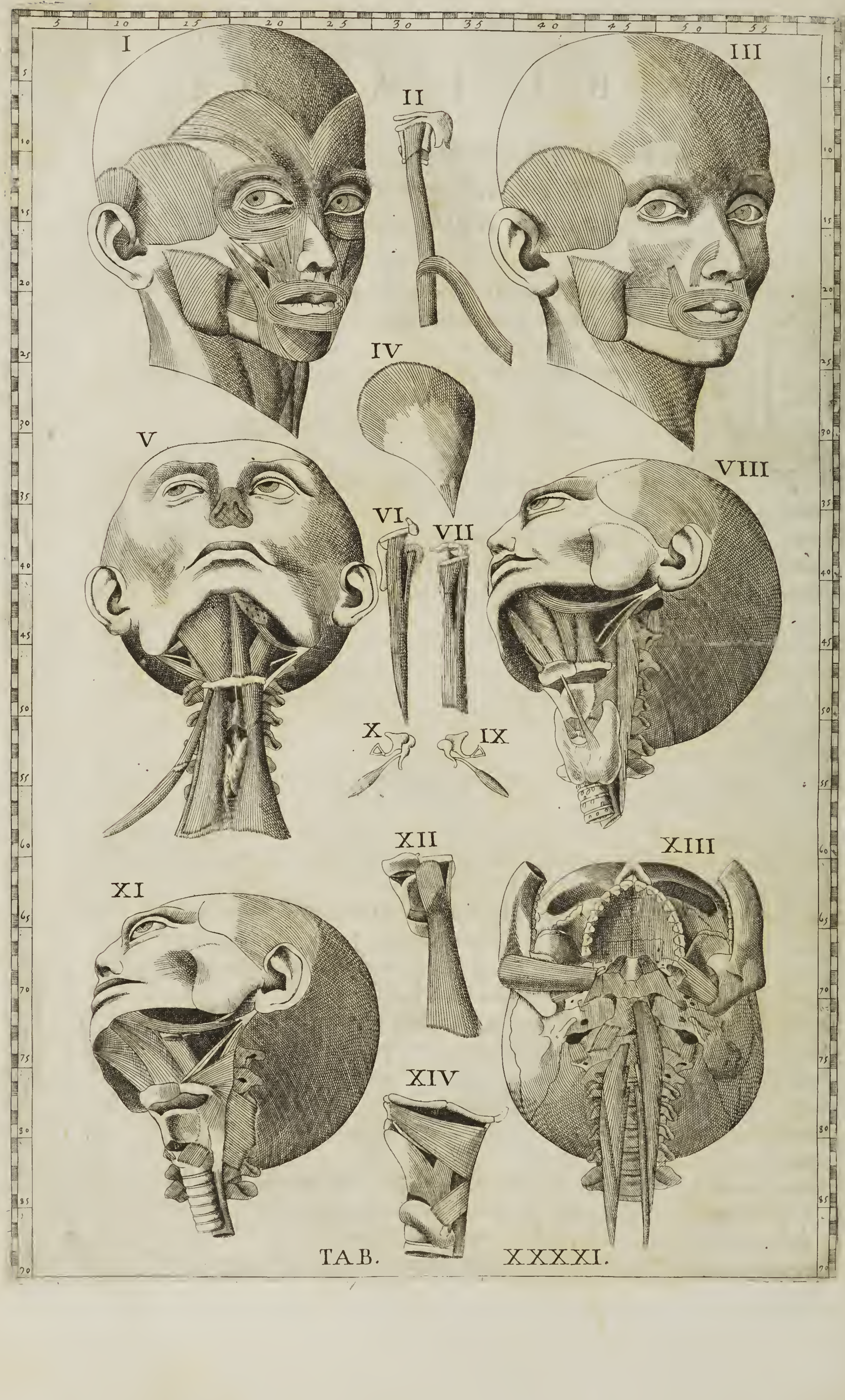
Figura III. demonſtrat non ſolùm membranam retinam, detractâ corneâ, & uveâ; ſed videtur quoque ſponſionis ſuæ meminiſſe, demonſtrando ſcilicet *foramen*, ut ipſemet ſcripſit in oſſium examine, *nervi viſorii*, *quod*, *vel multis reclamantibus*, *ſexcenties antè amicorum oculos expoſui*, quod in præſenti Tabula potiſſimùm Figura III. ſub 12. 46. ÷ clarè videri poteſt. Pag. 227.

Figura IV. diviſis, reclinatisque tribus membranis cum nervo optico 39. ÷ 15., vitreum humorem unà cum tenuiſſima propria membrana, prout ſitus eſt, oculis ſubjicit. Deinceps uſque ad Figuram XII. anteriores oculorum, ejusdemque partium aſpectus repræſentat. Nàm

Hùc confer ea, quæ ad præſentem Tabulam notavit ſolertiſſ. Morgagnus.

Figura V. humorem vitreum anteriori facie, ſuo in ſinu cryſtallinum 34. 29. excipientem, patefacit.

Figura VI. pupillam cum cryſtallino humore, & ligamento, ſeu muſculo ciliari. Cæteræ verò Figuræ varias oculorum membranas, & vaſcula demonſtrant, quas ſingillatim oſtendere, quippè per ſe apertiſſimas, ſuperſedemus.



TAB. XXXXI.

T A B U L A X L I.

Videndos exhibet denudatos muſculos potiſſimùm faciei, oſſis hyoidis, & linguæ cum glandulis thyroidæa, & trachealibus.

IN Figura I. & III. evidentiùs quàm aliàs apparent muſculi faciei, tametſi Tabulis potiſſimùm XXVIII. XXXII. XXXIII. & XXXV. ſingillatim Auctor de jisdem egerit; quarè operæ pretium arbitramur, hìc Euſtachii ſingulare ſtudium oſtendere. Nàm

Figurà I. ſtatim demonſtrat bipartitum frontis muſculum 10. 18. & 10. 23., qui fibras utrinque in arcum protenſas habens, ad elevanda ſupercilia, corrugandamque frontis cutim opportunè poteſt adhiberi.

Secundò muſculos utramque palpebram claudentes, qui, cum à fibris ab uno oculi cantho ad alterum ductis eleganter compingantur, figuram ferè circularem conſtituere videntur; ſegmenta quidem ſuperiora vides 12. 17. & 12. 24.; inferiora verò 15. 17. & 15. 24.

Tertiò muſculum auris attollentem 13. 7.

Quartò habes etiam in hac eadem Figura, quod animadvertas muſculum temporalem 15. 12., ab Auctore fortè propiùs ad cranium diſſectum, ex unico duntaxat fibrarum carnearum plano ſine ullo tendine, & ſine illis tendineis diviſionibus, quas in Tabula XXXIII. evidentiſſimè patefecit.

Quintò conſpicitur muſculus maſſeter 21. 13., cujus uſum eſſe communem cum temporali, adducendi ſcilicet maxillam inferiorem alio loco monuimus; nimirùm in notis ad prædictam Tabulam XXXIII. Cerne illius fibras obliquo ordine ductas ab oſſe ipſius malæ, & inferiori limbo oſſis zygomatis 17.13., uſque ad infernam mandibulæ partem 23. 15.

Sextò oſtendit principium, ſeu inſertionem ad dexteram narium pinnam illius muſculi, qui dicitur conſtrictor, & depreſſor pinnæ 17. 20.÷, cujus integram iconem, detractis incumbentibus naſi, & ſuperioris labri muſculis, cum utraque extremitate evidentiùs proponit Figura III. 17. 48.

Septimò accedunt duo pyramidales alarum naſi dilatatores 17. 19.÷.

Octavò muſculi zygomatici 20.17.& 19.23.÷, qui, labrorum angulos comprehendentes, ſi quandò uterque ſimul agat, os ad riſum componunt; ſin alter duntaxat contrahatur, modò cynicum voluntarium, modò morboſum ſpaſmum inducit.

Nonò apparet muſculus gracilis 18. 17., qui zygomaticorum actionem, uſumque æmulatur, & adjuvat.

Decimò muſculi primi, & proprii ſuperiùs labrum attollentes 17. 18. & 17. 23., ipſorumque antagoniſta inferiùs labrum deprimens, qui etiam muſculus mentalis dicitur 24. 21.; alter verò depreſſor ejusdem mandibulæ 24. 18.

Undecimò obſervantur muſculi labrorum communes, quorum prior à fibris circularibus

ribus 22. 21., orbicularis, ſeu labrorum conſtrictor nuncupatur, cujus iconem habes etiam in Figura III.

Duodecimò buccinator 21. 16. & 21. 44., qui partim labris, partim buccis communis ab aliquibus cenſetur; confert autem hic muſculus ad cibum præſertim hùc illùc intrà os volutandum, & in quibusdam ridendi motibus, ubi labrorum rimam nonnihil ad exteriora trahere opus eſt.

Figura II. depingit os hyoides cum muſculis ſternohyoidibus: altero in ſitu 15. 28., altero propendente 20. 31., qui etiam ſternobicornei nuncupantur, atque os hyoides, ſive bicorne rectà deorsùm ducunt.

Figura IV. muſculum veroſimiliter temporalem delineat extrà ſitum, ut tendineus illius proceſſus in acutum deſinens 35. 30., quo maxillæ adhæret, evidenter conſpiciatur.

In Figura V. obſervantur primò muſculi ſternohyoidæi, ſive ſternobicornei 57. 13. & 57. 17., qui primum par conſtituunt, & os hyoides rectà deorsùm trahunt.

Secundò coracohyoidæus, ſive anchorahyoidæus dexter 57. 9.; muſculus nempè ſecundi paris, in quo maximè notandus eſt tendo intermedius 54. 11., in quem primò abit hic muſculus, qui propterea vocari poteſt digaſtricus, ſeu biventer oſſis hyoidis, quippè qui, ſi ſolus agat, præfatum os trahit obliquè deorsùm, ac lateraliter versùs poſteriora; ſi verò uterque tendatur, tunc idem os versùs poſteriora ducit.

Tertiò muſculi Græcis geniohyoidæi, Latinis verò mentobicornei appellati, quorum alter cum ſit tertii paris, alter verò quarti; idcircò perſpicuitatis gratiâ primus à ſitu, & ſtructurâ externus, ſive obliquus 47. 14. dici poterit, qui os hyoides lateraliter versùs anteriora ſursùm ducit; ſecundus verò internus, ſive rectus 47. 16., trahitque idem os versùs anteriora ſursùm.

Quartò ſtylohyoidæus, ſive ſtylobicorneus dexter 47. 12., muſculus nimirùm quinti, & ultimi paris, qui præfato oſſi hyoidi addicti ſunt.

Quintò occurrit tertium par muſculorum, qui movendæ linguæ inſerviunt; ſunt autem ceratogloſſi, ſeu cornulinguales 46. 17. & 46.-: 12.-: Horum muſculorum ſi unus tantùm contrahatur, lingua in illud latus flectitur, ſi uterque ſimul, eadem in motu tonico detinetur.

Sextò muſculi ſtylogloſſi, ſeu ſtylolinguales 45.-: 11. & 45.-: 19., qui quartum par conſtituunt, & linguam introrsùm trahunt.

Septimò os hyoides in ſitu 48. 15.

Octavò obſervatione dignum cenſemus, quod Auctor glandulam ad menti latera demonſtravit 43. 17. Similiter glandulam thyroidæam in ſitu 55. 15. cum nervo, qui è linguæ radice productus, in glandulæ corpus, varios in ſurculos diviſus diſtribuitur 52. 15.-: Confer ea, quæ doctiſſimus Morgagnus in ſuis Adverſariis pag. 28. De unitate, & appendicibus glandulæ thyroideæ notavit.

Figuræ VI. & VII. perſimiles ſunt Figuræ II., niſi quod in illis iidem muſculi alio in ſitu obſervandi proponantur.

Figura VIII. exhibet potiſſimùm trachæam 56. 40., cum exiguis, ſed numeroſiſſimis glandulis trachealibus, quarum mirabilis profectò detectio temporibus, quibus Euſtachius vixit, habenda eſt.

Secundò œſophagum 58. 41., ponè tracheam abſciſſum, ut ad illum muſculus colli

colli longus 48. 43. & 56. 42. pertingens obſervetur.

Tertiò repetit demonſtrationem glandulæ thyroidææ omninò detectæ 54. 40., ut clariùs appareat inſignis nervus 52. 40., qui à linguæ radice procedens, in eandem inſeritur, & cui ſubſtrati obſervantur muſculi cricothyroidæi 50.÷ 40. & 51. 38÷, hi ſanè primum par muſculorum internorum laryngi famulantium conſtituunt, & cartilaginis ſcutiformis latera explicant.

Quartò cartilaginem thyroidem affabrè depictam oſtendit 49. 38., è cuius ſiniſtra regione apparet muſculi œſophagæi pars ſuperior 48. 41.

Quintò muſculum ſtylopharyngæum ſiniſtrum 44. 41.÷, qui communem inſertionem, ac tendinem habet 41. 44.

Sextò ſecundum par muſculorum linguæ, qui baſiogloſſi, ſeu baſiolinguales nuncupantur 46.÷ 36. & 45.38.÷, quique linguam versùs baſim oſſis hyoidis contrahunt.

Denique obſervantur in eadem Figura os hyoides 47. 38., muſculi geniohyoidæus obliquus 45. 37., geniohyoidæus rectus 45. 35.÷, ceratogloſſus 44.40., & ſtylogloſſus 42. 41., de quibus jàm in Figura V. ſatis diſſeruimus.

Figuræ IX. & X. oſſicula interiùs ad utriusque auris tympanum poſita, atque invicem articulata demonſtrant, atque illud potiſſimùm, quod ſtapedem dicunt; cujus primus detector Romæ fuit Euſtachius; pariterque muſculum perigraphiam internum ad movendum maleum deſtinatum 55. 24. & 55. 33. idem Auctor invenit: quemadmodùm ipſemet fatetur in Opuſculis Anatomicis De Auditus organis pag. 154. *Ego quidem ſcio me neque edoctum, neque monitum ab aliquo, multò antè quàm ipſi ſcribant, id oſſiculum noviſſe, Romæque non paucis oſtendiſſe, atque in æs incidendum curaſſe: fietque nunc ex his, quæ explicaturus ſum, ni fallor, manifeſtum, nùm propriâ ego induſtriâ auditus organa inveſtigarim, & invenerim, an potiùs aliorum operâ uſus, quæ ab illis rectè inventa ſunt, pro meis uſurparim, & aliis recenſere aggrediar.* Et pag. 157. *Quum inſtituiſſet natura auditus organa arbitrio voluntatis moveri, articulationem quoque, ac muſculum, ſine quibus fieri is motus nequit, tribuere illis voluit. Forma oſſiculorum, quæ auditui ſerviunt, numerus, & compoſitio omnibus fere jàm innotuit: muſculum, quod ſciam, nemo adhùc invenit.*

Figura XI. fuſiori expoſitione non indiget, cùm in ea pauca ſint, quæ in VII. jàm demonſtrata non fuerint. Illud tamen prætermittere non licet, quod, detractis in hac Figura muſculis longis colli, & glandula thyroidæâ, ſuperiùs jàm exarati linguæ, & oſſis hyoidis muſculi perbellè in ſitu delineati apparent, & primò baſiogloſſi 75. 8. & 75. 10.

Secundò ceratogloſſus ſiniſter 74. 12.

Tertiò ſtylogloſſus ſiniſter 72. 11.

Quartò ſtylopharyngæus ſiniſter 73. 15.÷

Quintò muſculus œſophagæus 80. 16.

Sextò ſtylohyoidæus ſiniſter 74. 14.

Septimò cricothyroidæus ſiniſter 81. 13.

Octavò aſpera arteria 85. 13.

Poſtremò œſophagi pars abſciſſa 87. 15.

Figura XII. oſtendit præter baſim oſſis hyoidis 61. 27., lævum latus cartilaginis thy-

thyroidis 63. 27.÷, cum ſiniſtris muſculis hyothyroidæo 62. 30., & ſternothyroidæo 70. 30.

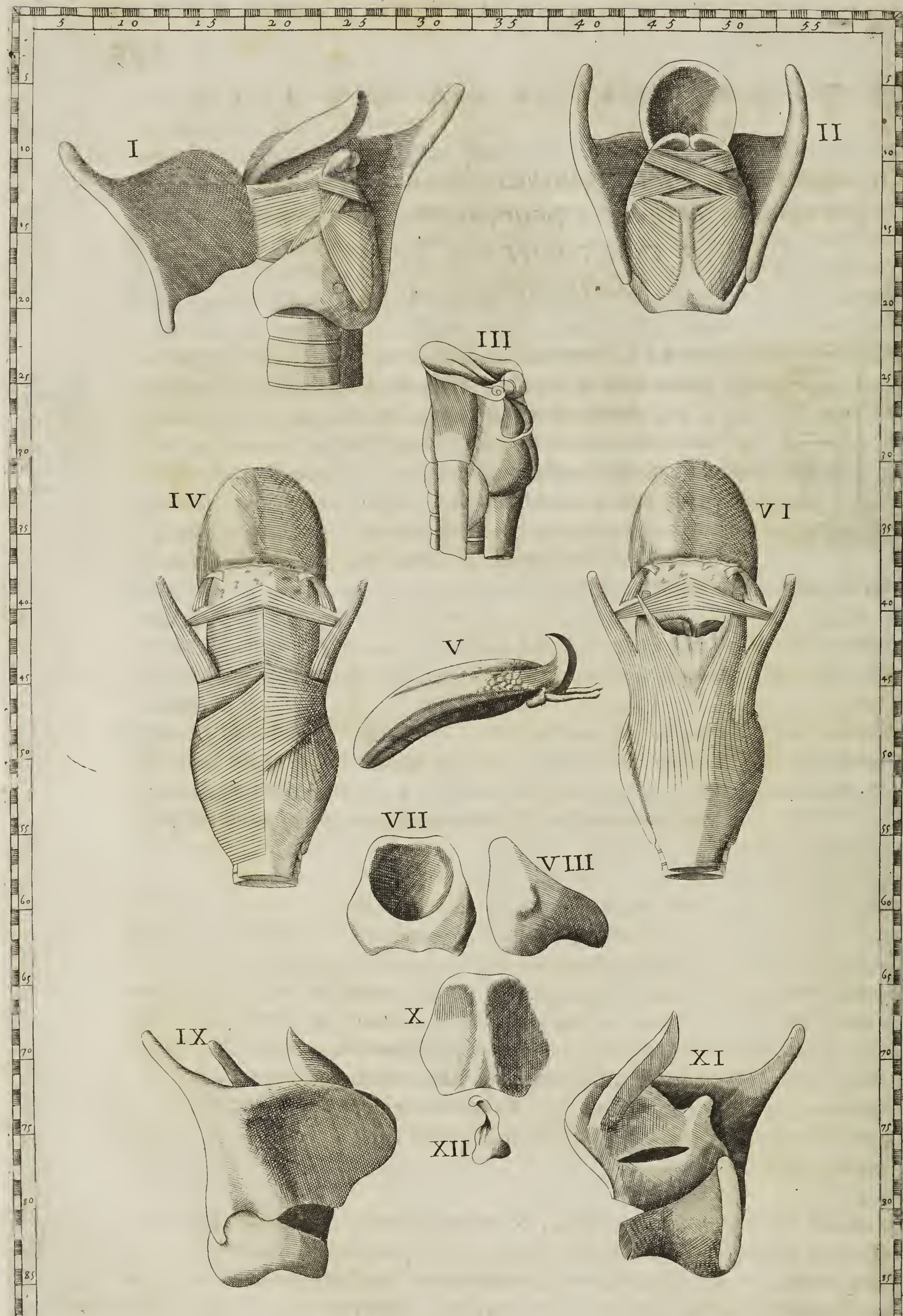
Figura XIII. patefacit ſuperiorem mandibulam cum palato, ut, detractis linguâ, pharynge, ac larynge, unà cum tracheâ, & œſophago, oſtendat nonnullos muſculos, & primò quidem pterigoidæum internum 69. 37., externum verò 69.49., qui adducendæ mandibulæ inferiori ad ſuperiorem inſerviunt, ſimulque cùm temporali, & maſſetere ad mandendum cibum, comminuendumque inſerviunt.

Cùm autem inter muſculos caput flectentes numerentur longi colli, horum quidem non unicum par, ut communiter, ſed duplex facit Euſtachius, & de jis agit in ſuis Opuſculis De Motu capitis pag. 232., inquiens: *Vellem etiam mihi indicarent, quam ob cauſam muſculi ſtomacho ſubjecti, duorum loco in utroque latere haberi non debeant, neque inter capitis motores reponendi ſint; quum & ſine ulla difficultate ſeparari poſſint, & illorum nec brevis, nec anguſta portio in occipitis os adeò altè inſeratur, ut penè ad lineam transverſam, quæ id ab alio cuneo ſimile dividit pertingere videatur*; cùm verò jidem non ſemper eandem habeant utrinque inſertionem; idcircò Auctor hoc loco demonſtrat in dextero occipitis latere inferiorem 74. 42., in ſiniſtro verò ſuperiorem 71. 43.÷

Vide quæ de muſculis capitis in ſuis Notis eleganter deſcripſit clariſſimus Morgagnus.

Porrò non eſt, ut hanc Figuram dimittamus, quin inſuper Lectoribus oſtendantur foramina propè ſtyliformes proceſſus utrinque poſita 72. 39.÷ & 72. 46.÷ Hæc ſiquidem ſunt illa, quæ tubis à noſtro Auctore primùm detectis, atque idcircò Euſtachianis appellatis, aditum præbent ab internis auribus uſque ad palati radicem.

Figura XIV. præter os hyoides, & cartilaginem thyroidæam exhibet cricoidem à proprio muſculo denudatam 86. 28. Inſuper occurrunt muſculi œſophagæi expanſiones, ſuperior 81. 32., inferior 85. 31., quibus docemur rationem, cur qui deglutiunt, cartilaginem thyroidem ad interiora deducant.



TAB. XXXXII.

TABULA XLII.

Laryngem cum cartilaginibus, muſculis, & uno ex ventriculorum orificiis, pharyngem, os hyoides, & linguam cum variis muſculis, & glandulis repræſentat.

FIGURA I. complectitur lateralem faciem totius laryngis, & primo loco demonſtrat epiglottidem paullulùm elevatam 8. 21., deindè duas prominentias cartilaginis thyroidis 10. 21.÷ & 10.22.÷, mòx latus ſiniſtrum cartilaginis thyroidis, quam ſcutiformem dicunt, à proprio ſitu deductum 12. 12., cujus proceſſus ſuperior 10. 3.÷, inferior 21. 10. Latus verò ejusdem cartilaginis dexterum in proprio ſitu cum ſuperiori proceſſu 6. 28.÷ Ità enim muſculus ſuppoſitus thyroidæus in apertum venit 15. 18.

Advertat hìc Lector, quòd in Tabula XLI., ſcilicet præcedenti, Figura XIV. oſtenſa fuit ſuperior expanſio muſculi œſophagæi, qui thyroidæo ſimillimus videtur. Sed reverà œſophagæus ſuperponitur proceſſui cartilaginis thyroidis; cùm in præſenti Figura muſculus thyroidæus demonſtrari nequaquam poſſit, niſi pariter thyroidis cartilaginis portio diducatur. Muſculus deindè cricoarytænoidæus lateralis 15.19.÷ & cricoarytænoidæus poſticus 18. 23., arytænoidæi 12. 22.; item aſpera arteria cum ſuis annulis 22. 19. Cernitur etiam portio œſophagi per longitudinem 23. 22.

Figura II. poſticam ejusdem laryngis faciem delineat, in qua præter corniculatos ſuperiores proceſſus thyroidis, in conſpectum venit interna ſuperficies cartilaginis epiglottidis 6.44. Item pars poſterior muſculorum arytænoidæorum ad decuſſim poſitorum 12. 43. & 12. 46., quorum profectò imaginem nullus Anatomicorum, præter Euſtachium, elegantiorem nobis exhibuit, ut propterea noſter Auctor eorum ſententiam antevertiſſe videatur, qui duos eſſe arytænoidæos muſculos conſtanter, & pro veritate aſſeverant. Ulteriùs muſculos proponit cricoarytænoidæos poſticos 16. 42. & 16. 47. Exhibetur denique poſterior, & inferior facies cricoidis 20. 42. & 20. 46., quam Figurâ X. inferiùs ab aliis partibus vindicatam videbimus.

Figura III. oſtendit lateralem ſitum, & connexionem laryngis cum pharynge: in larynge quidem bellè cernitur rima 24. 29.÷, per quam aër in pulmones ducitur, reduciturque. Muſculi item demonſtrantur hyothyroidæus ſiniſter 27. 29., & ſternothyroidæus pariter ſiniſter 32. 29., pharynx 30. 32., œſophagus 35. 32.

De his muſculis vide, quæ habet Morgagnus in notis ad Tab. XLI. & XLII.

Figu-

Figuræ IV. & VI. exhibent linguam parte poſticâ cum ſuis muſculis, pharynge, œſophago, & aſperæ arteriæ ſuppoſito ſegmento. Linguæ apex oſtenditur 32. 17. & 32. 45., baſis verò 36. 17. & 36. 45., muſculi ſtylogloſſi utrinque abſciſſi 40. 12. & 40. 21., necnon 39. 40. & 39. 49., muſculi ſtylopharyngæi 39. 10. & 39. 23., necnon 39. 38. & 39. 50.-ǂ, muſculi cephalopharyngæi in lineam albam deſinentes 36. 16. & 38. 44., muſculus œſophagæus 46. 14. & 46. 19., hyatus pharyngis 41. 45., œſophagus 57. 17. & 57. 44., aſpera arteria ſub œſophago locata 58.-ǂ 17. & 58. 44.

Figura V. obſervandam proponit linguam 47. 26., cum epiglottide 43. 36. Advertatur verò ſeries fibrarum, quæ rectà à linguæ baſi in epiglottidis dorſum feruntur, quæque à clariſſimo Morgagno ligamentum medium appellatæ ſunt in ſuis Adverſariis Anatomicis. Hujuſmodi autem ligamentum cadit ſub 44.-ǂ 34., & conferre plurimùm videtur ad epiglottidis elevationem. Siniſtrum verò ex lateribus oſſis hyoidis ligamentum apparet ſub 46. 34.

Pag. 16. §. 17.

Os hyoides 46. 37., potiſſimùm verò glandulæ 45. 32., quæ ſterili Euſtachii ætate ab aliis Anatomicis nondùm detectæ fuerant.

Figura VII. cartilaginem exhibet cricoidem, ſeu annularem anteriori facie.

Figura VIII. eandem cartilaginem lateraliter.

Figura IX. latus patefacit dexterum thyroidis 75. 19., cricoidis pariter dexteram faciem 83. 16., epiglottidem 71. 20.

Figura X. cartilaginem cricoidem poſteriori facie viſendam proponit.

Figura XI. exhibet dimidium, hoc eſt dexteram, internamque partem capitis laryngis, ut ſcilicet unum ex orificiis ventriculorum ejusdem laryngis veniret in apertum. Nàm, cùm Euſtachius Galeni, ubi vera propoſuit, gravem, aſſiduumque vindicem ſe præbeat; cùmque ab Anatomicis ætatis ſuæ prætermiſſa tùm orificia, tùm ventriculos, quorum Galenus meminit, animadvertiſſet; jure merito iconem hanc primus nobis expoſuit. Agit autem Galenus de orificiis, & ventriculis laryngis 7. de uſu part. cap. 13., easque particulas elegantiſſimè ad naturæ modulum ſtylo ſuo depingit. Inquit enim *Ne id quidem eſt à natura improvidè factum, quæ foramen in utràque lingulæ parte unum fecit, & foramini ipſi parte internà ventriculum appoſuit non parvum.* Perſequiturque deindè inferiùs diligentiſſimam harum cavitatum deſcriptionem, dùm ait: *Circa principium foramen utrinque occurrit, prælongum ſupernè, deorsùm inſtar lineæ cujusdam anguſtæ: tametſi ipſum non eſt anguſtum, ſed membranoſa labiorum ſubſtantia velut procidit in ſubjectam cavitatem: quo fit, ut rima, ac fiſſura quædam potiùs, quàm foramen appareat, antequàm orificia ſint patefacta; quibus adapertis planè & ipſum jàm apertum, & ſubjecta ipſi cavitas aperta cernitur.*

Horum

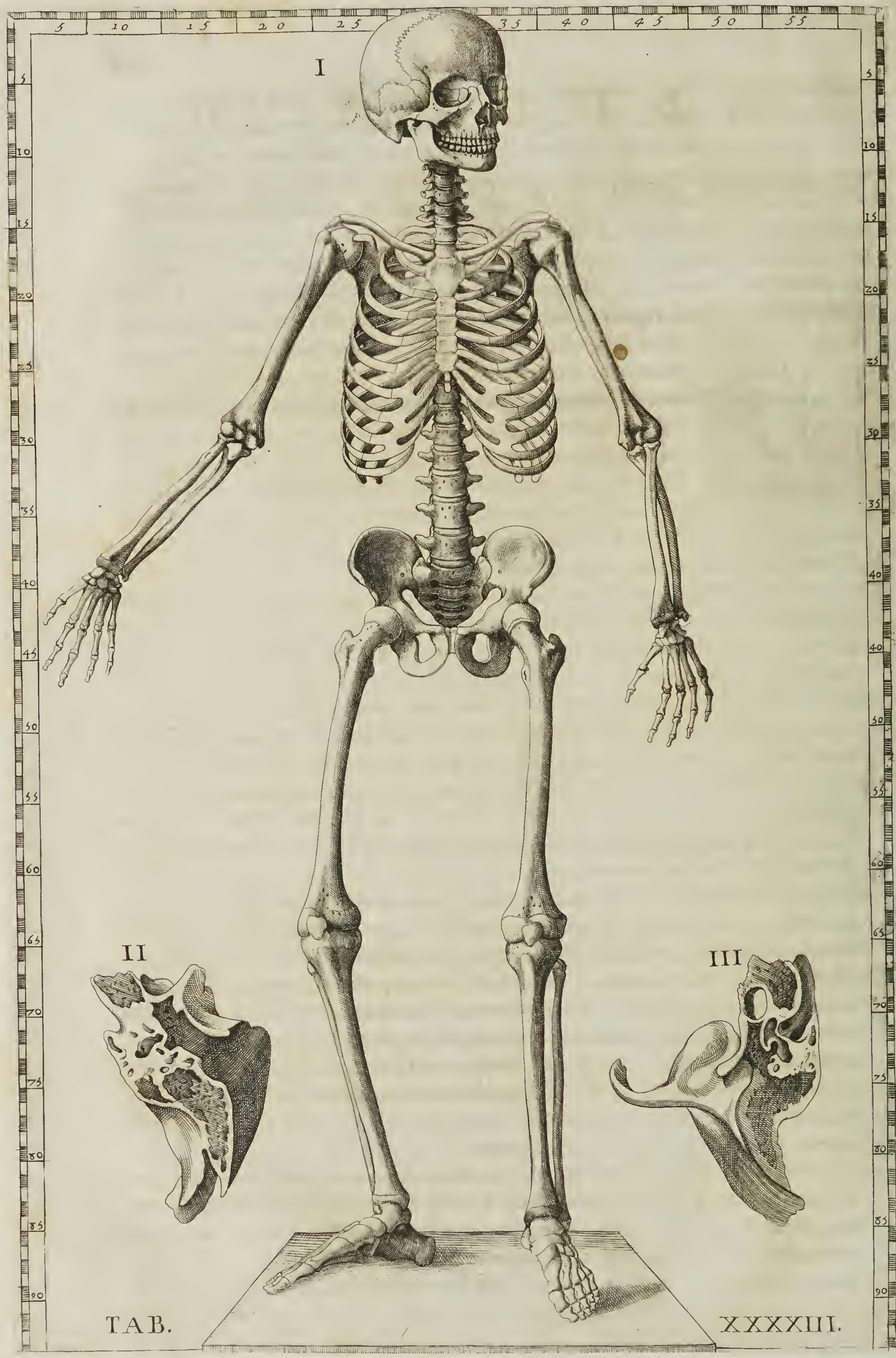
Horum quoque orificiorum figuram elegantem planè ſuis in Adverſariis edidit clariſſimus Morgagnus Tabulâ II. Figurâ II. & III.; in IV. verò ſiniſtrum ventriculum à complectentibus illam particulis diligenter vindicatum exhibet.

Sed ad noſtrum revertentes inſtitutum, obſervamus Figurâ hâc XI. diſſectam per medium laryngem, cujus epiglottis cadit ſub 70. 42., thyroidis cornu dexterum 70. 50., arytænoidis dexteræ pariter ſuperior pars 73. 45., orificium verò ventriculi dexteri 77. 41.; item cricoidis pars dextera 83. 44.

Quod verò ſpectat ad uſum ventriculorum laryngis, de eo quidem primùm egit Galenus, deindè etiam noſtro ævo laudatus Morgagnus, ad tonorum ſcilicet vocis diverſitatem modulandam illos factos aſſeverantes, quorum ſanè opinioni noſtram quoque libenter adſcribimus, præſertim cùm animadvertamus, muſculos thyroidæos non ad thyroidis cartilaginis motum, ſed ad ſuppoſitos proximè ventriculos arbitrio, blandèque pulſandos fuiſſe conſtitutos. Si quis enim ſumat laryngem, atque in ea cartilaginem thyroidem diligenter, quod facile eſt, à ſubjecto muſculo diducat (hoc enim ſtudium adhibuit Euſtachius in Figura I. hujus Tabulæ) perſpicuè videbit muſculum thyroidæum tenaciùs adhærere ſubſtratæ membranæ, quæ ventriculi dorſum ambit, atque efformat, quàm ſuperpoſitæ cartilagini, quæ certè nullum ad interiora motum per ſubjectum hunc muſculum experitur: quamobrem thyroidæorum muſculorum actio penè tota verſari mihi videtur in validè introrsùm pellendis ventriculorum parietibus; ità ut indè contentus aër pro impulſionis, qua truditur, varietate, majori, vel minori celeritate versùs laryngis rimam, & epiglottidem urgeatur, varièque circulari etiam motu ducatur in gyrum, ſi per vim muſculorum arytænoidæorum ipſa laryngis rima plùs ſolito coarctetur. Exemplum in artefactis ſonorum inſtrumentis tametſi vulgare, non proindè tamen minùs aptum ad explicandam laryngis ventriculorum, & circumambientium muſculorum actionem illud præbet tibiæ genus, quod Ruſtici parare ſolent ex hædina pelle, aut ovillo ſtomacho: ii enim ad varios excitandos, temperandosque ſonos, utrem illam viciſſim inflant, & variè admotis ad tibiæ foramina digitis, eandem plùs minùs ſub alis premunt. Sed natura, quæ, ut Hippocrates ait, omnium artium magiſtra eſt ſine Doctore, multas, diverſasque voces fundit ex larynge, cùm aër ex tumentibus pulmonibus, prædictisque ventriculis non tantùm inferiùs à diaphragmate, quantùm ſuperiùs propè laryngis dixerim tibiam à muſculis thyroidæis, & arytænoidæis diverſis modis comprimitur, atque exprimitur. Neque autem thyroidæi muſculi urgendo duntaxat ventriculorum dorſum modulandæ voci inſerviunt, ſed etiam multis modis immutando figuram totius internæ cavitatis laryngis. Nàm ſi iidem thyroidæi unà cum muſculis arytænoidæis deſcendant ad officium, difficile eſt, quin figura comprehenſæ cavitatis quoquomodo permutetur. Arytænoidæi enim poſticâ parte ad decuſſim poſiti, dùm contrahuntur introrsùm premunt, ac proindè ſi vel uno, eodemque tempore tendantur, vel non tendantur muſculi thyroidæi, qui latera ventriculorum complectuntur, tunc quidem neceſſariò cavitas vel undequàque, vel per partes ſolùm contracta, tùm in minorem diametrum redigi, tùm figuram mutare debebit; contrà verò laxatis muſculis in naturam redire: quamobrem aër non tantùm celeriùs, verùm etiam pro varia repercuſſione formatus egredi, ac vocem effingere cogetur. Porrò ex horum ventriculorum, atque orificiorum majori, vel minori amplitudine magnam

gnam partem oriri ſuſpicamur naturalem diverſitatem tonorum vocis in hominibus. Etenim qui prominentiori, majorique thyroide ſunt prædití; quoniam amplioribus ventriculis donantur, plùs minùs gravi, immò etiam graviſſimâ voce loquuntur. Qui è contrario thyroidem, ſeu ſcutiformem cartilaginem nihil omninò prominulam habent, ut fœminæ, & ſpadones, acutiſſimam vocem emittunt; nimirùm quia in iis contenta cavitas minima eſt. Qui denique medium locum tenent, medias etiam voces intendunt; potiſſimùm quia majori, vel minori ventriculorum cavitati reſpondent quoque majora, vel minora eorundem orificia, ac laryngis rimæ: undè univerſum organum ad voces edendas majus, vel minus compingitur, atque conſurgit.

Figura XII. cartilaginem aritænoidem muſculis omninò denudatam oſtendit.



TAB. XXXXIII.

TABULA XLIII.

Oſtendit anteriorem totius ſceleti faciem cum bifariam ſecto petroſo oſſe.

IN Figura I. habent plurimum inter alios Chirurgi, quod debeant Euſtachio. Nàm, cum anticum ſceleti proſpectum delineaverit, naturales ſupernorum, atque infernorum oſſium inter ſe articulationis modos oſtendit, ex quorum cognitione tota mechanica tàm luxationum, quàm fracturarum, illarumque reſtituendarum ratio erui & poteſt, & debet. Nemo ſiquidem obliquum ſtatum ipſarum luxationum, vel mente concipere, vel re ipsâ emendare poterit, niſi rectum (ubi quis, deficiente ſibi ſceleto, atque archetypo, inſpicere, ac tractare prohibetur) concinnâ ſaltem figurarum delineatione cognoverit.

Cernat itàque Lector (omiſſis calvariâ, & maxillis, quippè quas Tabula XLVI. luculenter, ac ſingillatim exhibebit) mirabiles connexiones claviculæ cum superiore, ac laterali ſinu ipſius ſterni 18. 28. & 18. 30., & cum ſuperiore ſcapulæ proceſſu, utrobique media cartilagine 15. 22. & 15. 36.

Similiter notetur articulatio cervicis ſcapulæ cum ejuſdem humeri capite 16. ÷ 23. ÷ & 16. ÷ 35., quæ fit per diarthroſim. Hæc autem magnam lucem tùm cognoſcendis, tùm reſtituendis harum partium luxationibus afferunt.

Demonſtrat ulteriùs coſtas, quæ dicuntur ſpuriæ, per cartilagines transverſas 27. ÷ 27. & 27. ÷ 32. & 31. 25. & 31. 33., eo loco, ubi longiùs diſtant, plurimùm firmari, ità ut continuum ſolidum ad earum firmitudinem inter cartilaginem inferiorem, ac ſuperiorem intercedat.

Obſerventur autem in extremis apicibus vertebrarum colli quidam ſinus, eleganter delineati, quos quidem illud præſtare nemo Anatomicorum dubitabit, ut ligamenta, ac tendines validiùs excipi, alligarique poſſint.

De ſupernorum artuum oſſibus, vix aliquid notare poſſumus, quod inſpectoris in oculos non ſtatim incurrat. Illud ſolummodò arbitramur attentè animadvertendum, quod os cubiti, licèt cum radio articuletur, nullâ tamen verâ articulatione connectitur cum carpo, cui per arthrodiam inferius radii caput jungitur. Undè Chirurgi ſedulò monendi ſunt, nè ſimplicem cubiti eo loco hiatum, ideò putent luxationem eſſe, quòd exteriùs cubiti tuberculum 43. 45., ſuâptè naturâ liberum ſub comprimentibus digitis facilè ſentiant.

Ad infernos verò artus deſcendentibus, mirabilis apparebit delineatio ſingulorum oſſium, eorumque articulationum facto initio ab oſſibus, quæ oblongis tuberibus, & ſinubus, cartilaginum interjectu, lateribus oſſis ſacri 41. 29. ſunt invicem commiſſa; hæc ſiquidem ſuperioribus in partibus dicuntur ilia 38. 25. & 38. 34., anteriore verò facie os pubis 44. 29.; inferioribus tandem coxendicis oſſa nuncupantur

pantur 45. 27. & 45. 32., in quorum centra cavitates (acceptabula dicta) excipiendis femorum capitibus 42. ÷ 25. & 42. ÷ 34. inſculpta ſunt. Ubi obſervatione dignum putamus, quòd eadem femorum capita poſteriùs magis, quàm anteriùs à parietibus oſſium ilium, ſunt munita; quia periculum luxationis magis in poſticam, quàm in anticam partem impendebat. Nàm antrorsùm à frequenti caſu nos tuentur non ſolùm pedum plantæ ad anteriora porrectæ; verùm etiam exteriùs gibbæ, interiùs autem curvata femorum oſſa, quæ idcircò veluti tibicines, ſeu fulcra, quibus parietes à ruina prohibentur, truncum, & viſcera, ne in faciem facilè collabantur, impedimento ſunt. In cervicibus, ſeu capitibus femorum oſſa, quæ omnium maxima ſunt 50. 22. & 50. 35. duplici utrinque appendice trochanteris, ſeu rotatoris nomine donantur, quarum majores ſuperiùs, & exteriùs 44. 22. & 44. 36., minores verò inferiùs, ac interiùs 46. 24. & 46. 34. Notetur os femoris, quàm bellè levigatum anteriori parte, & lateribus appareat; contrà verò aſperum poſteriori, ſcabrumque unà cum acutâ lineâ per longum ductâ, ad facilem muſculorum inſertionem, adhæſionemque ſequentibus duabus in Tabulis deprehenditur. Os femoris inferiori ſua parte craſſiſſimum eſt 63. 21. & 63. 35., & in duo capita, ſinu interveniente, dirimitur; quo ſanè in ſinu excipitur patella 64. 20. & 64. 34. ÷, ut corpus humanum ſine caſus diſcrimine ad perpendiculum faciliùs ſtare poſſit.

Tibiarum oſſa latis baſibus 65. 21. & 65. ÷ 35. intrà proprios ſinus, femora ſuperiùs excipiunt; ad latera verò exteriora fibulis 67. 20. & 67. 36. committuntur. Figurâ ferè triangulari ad anteriora inſigniri ſolent, cujus linea dicitur ſpina. Inferior tibiæ appendix internum maleolum efformat 83. 26. & 84. 34. Quemadmodùm fibulæ ipſius protuberantiæ externos conſtituunt maleolos 83. 23 ÷ & 85. 36. ÷ Tibia verò parte inferiori, unà cum fibulæ appendice efformato ſinu, talum admittit 84. 25. & 85. 35.

Succedunt deindè pedis oſſa diligentiſſimè delineata, quorum primum tali ſuperiorem partem conſtituens, aſtragalus appellatur 83. ÷ 25.; ſecundum majus calcaneum, ſive os calcaris dictum, inferiùs locatur ſub 86. 27.; tertium ſcaphoides, ſeu naviculare 85. 23. ÷; quartum verò cuboides 85. ÷ 23. audit. Cætera denique oſſa tùm tarſi cuneiformia, tùm metatarſi, & digitorum adeò per ſe manifeſta ſunt, atque in hac Tabula clarè exponuntur, ut in horum explicatione, & nomenclaturis diutiùs immorari ſupervacaneum arbitremur.

Figuræ II. & III. exhibent ſegmenta oſſis petroſi dexteri bifariam ſerrâ diviſi, cujus Figura II. externam, & inferiorem partem; III. verò internam, & ſuperiorem repræſentant.

Figura itàque II. demonſtrat primò 75. 8. uſque ad 75. 11. oſſis petroſi foramina (medullaris ſubſtantiæ ſedes) quæ ad uſque internam ſubſtantiam proceſſus maſtoidæi porriguntur.

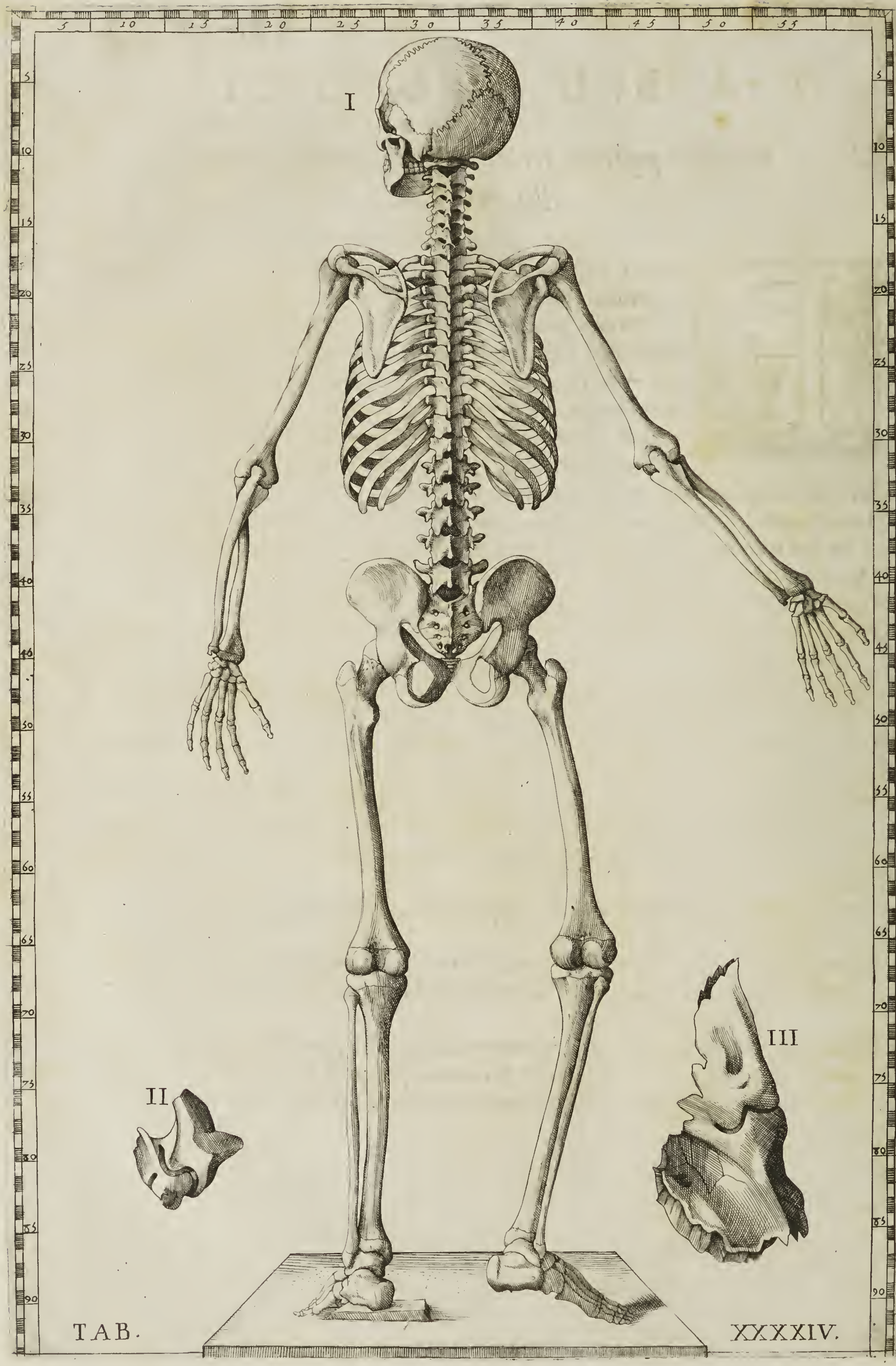
Principium proceſſus ſtyloidis 69. 13.

Pro-

Proceſſus maſtoidæus 72. 13.
Portio dextera meatus auditorii diſſecti 72. 16.

Figura III. alterum ſegmentum oſſis petroſi dexteri oſtendit, in qua demonſtrantur

Os zygoma 75. 40. uſque ad 75. 44.
Sinus oſſis ad excipiendum poſterius caput mandibulæ inferioris 74. 45.
Altera portio meatus auditorii externi diſſecti 75. 48.
Tympani cavitas, ſeu concha interna 73. 49.
Foramen, per quod tranſit arteria carotis 70. 49.÷
Poroſitates oſſis petroſi, reſpondentes ſororibus ſuis, ſuperiùs demonſtratis, 72. 50.



TAB. XXXXIV.

TABULA XLIV.

Exhibet poſticas ſceleti partes cum ſegmentis oſſis petroſi.

FIgura I. exponit poſteriorem totius ſceleti faciem accuratiſſimè expreſſam, ut obſerventur

Primò quinque vertebrarum ſuperiorum colli proceſſus bifurcati, angulum internum efformantes 13. 30. & 12. ½ 29. ½ & 16. ½ 29., nimirùm, ut tàm ligamenta, quàm tendines muſculorum validiùs iis locis firmari poſſent. Notetur deindè eosdem proceſſus ab ultima colli vertebra uſque ad os ſacrum accuratâ quidem, ſed ſimplici ſpinâ donari.

Secundò coſtarum cum vertebris articulationes.

Tertiò earundem coſtarum ſuperficies externa versùs dorſum aliquantulùm aſpera, ex qua tendines, ac ligamenta prodeunt, quibus eædem vertebris alligantur.

Quartò claviculæ cum ſuperiore ſcapulæ proceſſu articulatio 17. 22. & 17. 37.

Quintò ſitus radii, & cubiti in rotationis motu ſiniſtri brachii 33. 16.

Sextò *oſſis innominati* fulcimenta, atque commiſſio 45. 24. & 45. 35., cum oſſium femoris capitibus.

Septimò ſuperiores ſinus in utraque tibia, à quibus inferiora femorum tubera excipiuntur 67. ½ 23. ½ & 67. 37.

Octavò fibularum inarticulationes ſuperiùs quidem cum utraque tibia, inferiùs verò cum oſſibus tarſi 87. 23. & 87. 36.

Hoc etiam notandum venit in præſenti figura, quòd fibula inferiùs non cum tibia (quemadmodùm cubitus cum radio ſolùm, non verò cum carpo) ſed cum tarſo articulatur, ut ſcilicet majorem ſtanti ad lineam ſceleto firmitatem poſſit afferre.

Denique oſſa ipſa tarſum præcipuè componentia, quæ per ſe patent.

Figura II. exhibet portionem oſſis petroſi dexteri parte ſua interna, à qua detractâ laminâ, ſerpentinus, ac ſpiralis labyrinthi ductus apparet 81. 10. & 82. 12.

Figura III. exhibet ſuperiorem portionem ejusdem oſſis petroſi internâ parte, quâ cerebellum reſpicit, ubi delineatur foramen, per quod nervus auditorius inſeritur 74.48. Animadvertatur continuatio ductus ſerpentini 77.49. & 78. ½ 48.





TAB. XXXXV.

TABULA XLV.

Poſticam, ſed in latus parùm deflexam totius ſceleti faciem unà cum diſſecto oſſe petroſo videndam præbet.

IN prima ſanè Figura plurima circa oſſium tùm ſtructuram, tùm connexionem animadverſione digna ſe præbent, & quidem in cervice notentur transverſi proceſſus vertebrarum, qui ferè omnes non modò perforati ſunt, ſed à tertia uſque ad primam thoracis ſinguli ſunt bifidi, licèt hoc obſcurè cernatur in ſeptima; in aliis ſimplices ſunt, nec perforati. Sed in prioribus novem thoracis vertebris ſuperiore parte gibbi ſunt, inferiore autem cavi; immò verò retrorsùm, ac ſursùm magis, quàm deorsùm feruntur. Laterales inſuper vertebrarum thoracis apices in dextera potiſſimum parte ſinuoſi apparent; quemadmodùm verè ſunt à natura conſtructi; ut coſtarum capitula facilè poſſint admittere. In decima hi ſinus obſcuri ſunt. In ſequentibus verò lumborum vertebris nulli penitùs ſpectantur.

Oſtendit quoque, ut in Figura præcedenti, alteram claviculæ extremitatem cum ſuperiore ſcapulæ proceſſu per cartilaginem 17. 17. adnecti

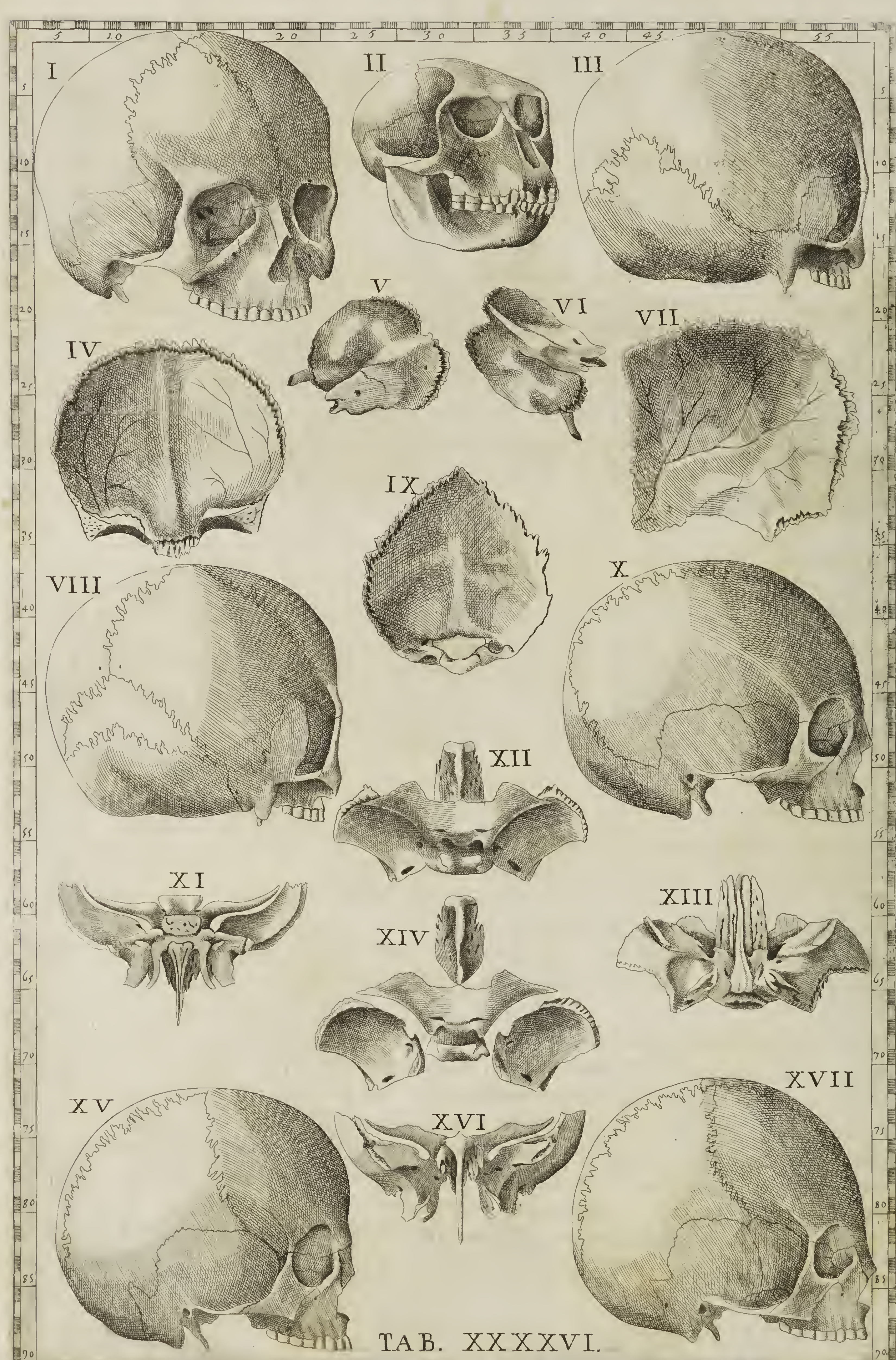
Similiter ſingularum coſtarum, præſertim verò ſiniſtri lateris cum ſpina articulationem, quam etiam per cartilaginem fieri luculenter apparet.

Figura II. exhibet os petroſum dexterum diſſectum, ut & concha interna cum cochlea, ſuisque foraminibus cerni poſſint. Cochlea apparet ſub concurſu 70. 44.

Concha 73. 43.

Principium proceſſus ſtyliformis 71. 49.

Proceſſus maſtoidæus 75. 52.



TAB. XXXXVI.

TABULA XLVI.

Varias calvariæ, omniumque cranii oſſium figuras exhibet.

Meritò univerſa hæc Tabula verſatur in oſtendendis potiſſimùm diverſis calvariæ figuris, quippè quas tùm Medicos, tùm Chirurgos edoctos voluit magnus Hippocrates in libro De Vulneribus capitis. Nàm, cum naturalis capitis figura inſtar oblongæ ſphæræ, utrinque leviter depreſſæ, juxtà conſuetas naturæ leges formata ſit; idcircò priorem, poſterioremque partem obtinuit prominentiorem. Fit tamen non raró, ut capita inter ſe varient, non ſolùm ſuturarum numero, ſed etiam diverſitate figurarum.

Quamobrem Euſtachius Figura I. oſtendit quidem cranii formam naturalem, ſed ſuturam ſagittalem productam uſque ad naſi radicem, ad quam etiam pertingit in Figura X.; verùm in hac deeſt ſutura coronalis, quæ tametſi in Figura XVII. animadvertatur, perit tamen anterior eminentia, quæ à ſyncipite, frontisque elatiori ſede produci ſolet; ſed poſterior, quæ occipitis eſt, reſervatur. Figura verò VIII. quanquam poſteriore ſolùm ſua parte occurrat; tamen videtur aliquid illius eminentiæ deperire in occipitio, quam ſervant aliæ.

Figura II. indicare videtur calvariam vel hominis monſtruoſam, vel ſimiæ, & fortè ſimiæ potiùs, quàm hominis; cùm in oſſe jugali loco ſuturæ cernatur ſimplex linea, quam Euſtachius in ſimiis eodem in oſſe reperiri autumat in libro De Oſſium Examine pag. mihi 174., ubi pariter idem os jugale craſſius, ac robuſtius eſſe in ſimiis, quàm in hominibus ſcriptum reliquit. Illud inſuper addens ibidem pag. 173., nempè quòd in ſimiarum cranio nullum propemodùm apophyſis mammillaris veſtigium cernitur; ſtyliformis verò adeò obſcura nota videtur, ut altero potiùs, quàm eo nomine digna eſſe, cenſeri jure poſſit.

Figuram III. exhibuiſſe videtur Auctor, ut refelleret eorum præcipuè opiniones, qui, verbis potiùs, quàm experimentis, innixi, eam ſuturam, quæ ſagittam imitatur, ut in humanis craniis nunquàm deeſſe, ſed perpetuò obſervari cum Galeno aſſeruerunt. Inquit enim Euſtachius loc. cit. pag. 170. *Ego eam*, nimirum ſuturam, (*quamvis hactenùs nemo animadverterit*) *frequenter deeſſe invenio, & paucis antè diebus in publico Theatro quindecim ejus formæ calvarias antè oculos omnium cernendas, & examinandas expoſui, in quibus obelæa ſutura penitùs deeſt, nullumque veſtigium ſui oſtendit, quamvis aliæ ſuturæ ſint concinnè, & eleganter exculptæ.*

Figu-

Figuræ V. & VI. utrumque os petroſum repræſentant cum foramine 25. 22. & 22. 36.÷ , per quod nervus auditorius ingreditur.

Figuræ XII. & XIV. oſtendunt ſellas turcicas cum oſſibus cribriformibus, & proceſſibus criſtatis. In cribriformibus verò oſſibus notentur foramina, per quæ proceſſus papillares, ſeu nervi olfactorii aliquid àb externis naribus accipiunt, pariterque ab internis partibus effundunt. In Figura XII. os criſtatum apparet ſub coagmentatione 50. 29.; foramina verò oſſis cribroſi utrinque oculis apparent in Figura XIV.

Os criſtatum incidit etiam ſub concurſu 60. 29., utrinque autem apparent prædicta foramina.

In eadem XIV. Figura obſervantur foramina, per quæ nervi optici ad oculos tranſeunt 67.÷ 27.÷ & 67.÷ 30.

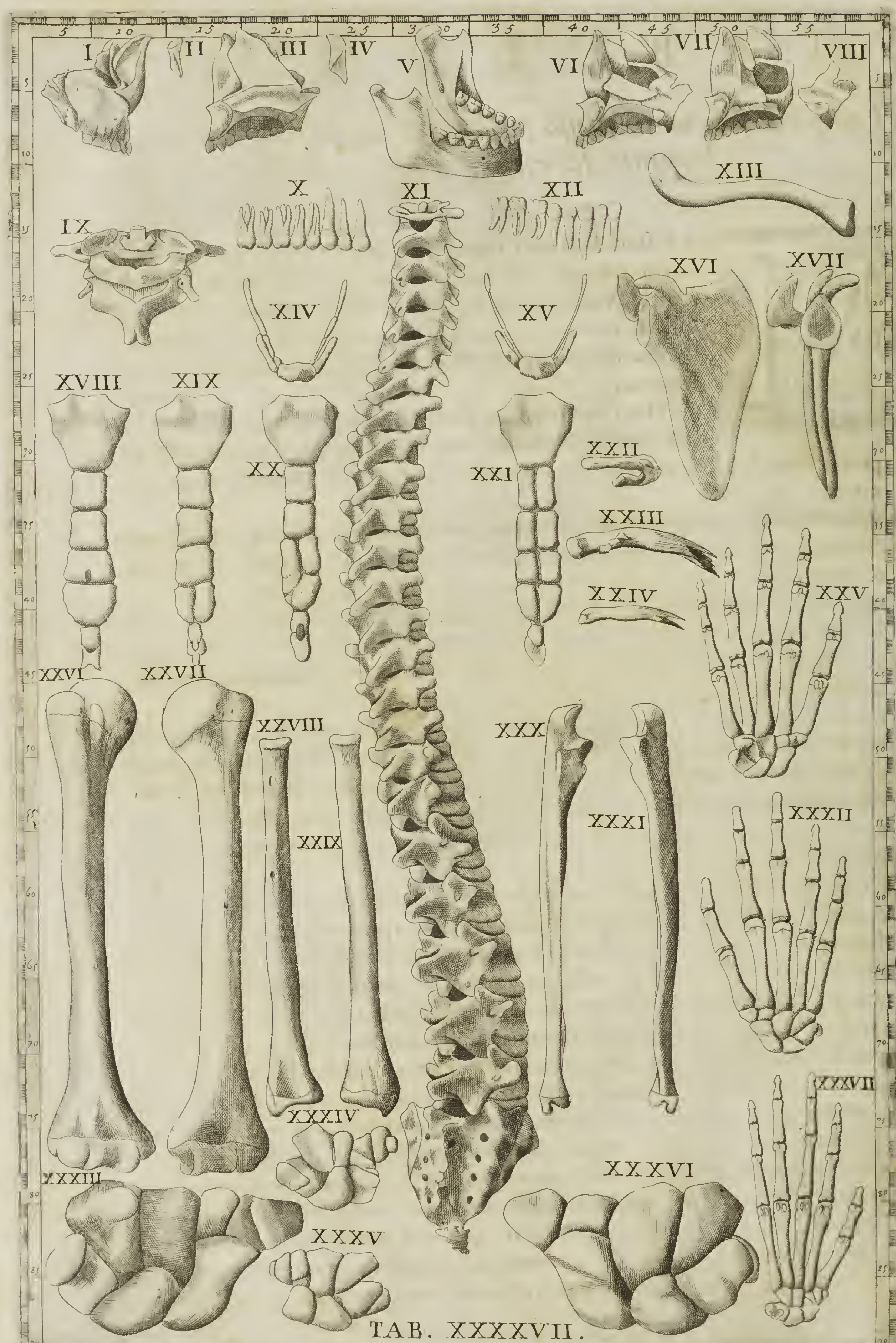
Item foramina, per quæ admittuntur ſanguinea vaſa 71.÷ 24. & 71.÷ 23.÷

Sella quoque turcica apparet 69. 29., quæ diximus foramina omnia bellè cernuntur etiam in Figura XII.

Figura XIII. demonſtrat os cuneiforme, quà reſpicit fauces cum ſuis foraminulis, per quæ nonnulli aërem illabi uſque ad cerebrum aſſeverant.

Figura XIV. repræſentat inferiorem partem cranii ſub oſſe ſphænoide cum ſepto medio ipſius naſi, quod ſtyliformem figuram, ab aliis oſſibus, & cartilaginibus liberatum, æmulatur.

Figura XVII. peculiarem morboſæ ſuturæ figuram delineat, in qua caput ferè adamuſſim rotundum obſervatur, quæ figura à nonnullis φοξὸς, ſive ὀξυκέφαλος dicitur, in qua una ſutura transverſim ducta à dextera in ſiniſtram aurem per medium caput ducitur; altera autem, per quod ſpinalis medulla egreditur, per longitudinem capitis ad naſi radicem pertingit.



I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV
XVI
XVII
XVIII
XIX
XX
XXI
XXII
XXIII
XXIV
XXV
XXVI
XXVII
XXVIII
XXIX
XXX
XXXI
XXXII
XXXIII
XXXIV
XXXV
XXXVI
XXXVII

TAB. XXXXVII.

TABULA XLVII.

Complectitur omnia oſſa, quæ ſub cranio totam penè hominis fabricam compingunt.

MIram ſanè Euſtachii ſedulitatem in hac Tabula animadvertere poterit quisquis vel modicè in tractanda Anatome verſatus fuerit. Primæ autem Figuræ maxillas ſuperiorem, & inferiorem, earumque partes, ac dentes omnis generis delineant; à prima nempè Figura uſque ad octavam, decimam, & duodecimam.

Hoc tamen minimè prætereundum cenſemus, quòd Auctor in Figura V. oſtenderit bina foramina mandibulæ inferioris, primum videlicet, & ſuperius interiore parte 5.÷ 28., alterum verò inferius, & exterius 10. 31.

Superius foramen, quod inæquale eſt, viam præbet portioni quinti paris nervorum cerebri per dentium radices diſperſæ unà cum venula, & arteriola, quæ dentes, & maxillam alluunt: aliud verò foramen, ſcilicet inferiùs, prædicto minùs, ejusdem nervi ſobolem in humilius labrum procidere ſinit.

Figuris IX. & XI. ſpondilia omnia cum ſuis cartilaginibus demonſtrat à collo uſque ad coccygem: Figura enim IX. primam, & ſecundam ex colli vertebris inarticulatas, & poſticâ parte delineatas exhibet, in quarum prima 15.÷ 6. & 15.÷ 11. oſtenduntur leves cavitates à Galeno glenoides appellatæ, quibus excipiuntur cranii tubercula, ſeu eminentiæ nequaquàm acutæ, dictisque cavitatibus adamuſſim reſpondentes. Ligamentum transverſim ductum, quod complectitur, & vincit versùs anteriora oſſeum proceſſum ſecundæ vertebræ, quem vulgus Anatomicorum dentem appellat 15. 8.

Hìc verò illud diligenter animadvertendum venit, quòd veritatis imagine ductus Auctor, non unicum, illudque ab aliis recenſitum perpendiculare ligamentum delineat, ſed duo alia è regionibus poſita, quæ validè dentem ipſum parti anteriori oſſis occipitis vinciunt, atque colligant. Apparent autem ejusmodi lateralia ligamenta, veluti duo proceſſus nervoſi, dexterum ſcilicet 15.÷ 7.; ſiniſtrum verò 15.÷ 9. Ac ob majorem rei perſpicuitatem ejusdem Auctoris verba hùc transferre liceat; appoſitè ſiquidem ejusmodi ligamenta deſcribit de Motu Capitis pag. 229. *Aliud ligamentum proceritatem ſecundæ vertebræ, quam dentem nominant, capiti alligans, ut novi quoque Anatomici arbitrantur, ſimplex non eſt, ſed ex tribus craſſiſſimis, atque validiſſimis compoſitum. Ex quibus duo ferè teretia, utrinque nimirùm unum, ab externa ſede ſummitatis ejusdem apophyſis oriuntur, & internæ, anteriorive parti utriusque coronæ occipitis inſeruntur. Tertium, quod in medio horum conſiſtit, quamvis robuſtiſſimum ſit, & inſtar nervi mediocriter rotundum, nihilominùs magnitudine, & rotunditate ab utroque horum ſuperatur. Oritur autem ab interiori regione apicis proceſſus dentem*

referentis, priorique, ac mediæ ſedi foraminis medullæ ſpinali parati, valdè adhæreſcit. Hæc tria ligamenta, quorum duo extrema negligenter ab aliis prætermiſſa ſunt, ut motum capitis rectè quis percipiat, magnum habent momentum; illudque peculiare obtinent, ut ſecundùm quasdam ipſorum portiones, tùm invicem connaſcantur, tùm verò cum illo, quod huic parti occipitis primam vertebram connectere dixi. Poſtremum ligamentum, inſtar nervi, ſeu tendinis digitorum, mediocriter rotundum, nonnihil depreſſum, durum, ac robuſtum eſt adeò, ut à cartilaginis natura parum recedat. Hoc primæ vertebræ cavitatem, quæ dentem ſuſcipit, extrinſecùs circumdat; oriturque à ſinu utrinque ipſius gratiâ excavato, & à dextera parte ad lævam procedens, velut angulum rectum efficit, ſecundæque vertebræ extremum turbinatum adamuſſim conſtringens, ſimul ipſum firmat, ut in neutram partem inclinet; & medullam ſpinalem, quaſi vallum ab eo ſeparans tegit, ac protegit, ne oſſi nudo, & errabundo aſſiduè occurrens lædatur. Ab hoc transverſo ligamento duo gemina, ab aliis Anatomicis prætermiſſa, oriuntur, quorum alterum tenue, ac membranoſum ab interna ligamenti ſede principium ſumens, undique circa dentis radicem inſertum, primam vertebram ſecundæ connectit. Hoc nobis, opinor, innuit Galenus, ubi transverſi ligamenti beneficio dentem cavitati primæ vertebræ alligari dicit.

Ligamentum transverſale prioris vertebræ, quo pariter ſuo in ſitu detinetur proceſſus dentatus cadit ſub 16.÷ 8., apophyſes laterales primæ vertebræ 16. 13. & 16.13., indicatur ſubindè proceſſus poſterior primæ vertebræ 18.8.; proceſſus verò laterales ſecundæ vertebræ 19. 4. & 19.12. apparent; cujus etiam poſterior prominentia, ſeu ſpina delineatur 22. 8.; hiatus autem inter primam, & ſecundam vertebram, per quam artificio proſectoris conſultum fuit, ut tranſitus ſpinalis medullæ cerneretur, cadit ſub 19. 8.

Neque autem ſilentio prætereundum in Figura XI., quòd prima cervicis vertebra deſtituatur eâ, quæ medium tenet, ſpinâ, ſed ejus loco præter aliarum morem tuberculum 14. 27. ad faciliùs edendos ſuperincumbentis capitis motus obtinuerit.

Figura XIII. claviculam, & Figura XVI. ſcapulæ ſiniſtræ internam partem deſignant.

Figuræ XIV. & XV. hyoidis oſſa anteriori facie obſervata depinguntur, in quibus maximum oſſiculum 24. 19. & 24. 34. apparet latiuſculum, & foris gibbum, privatoque tubere prominens; ad cujus latera duo primi ejus muſculi inſeruntur, ac etiam ſuperiùs quaſi in oblongum ſinum depreſſum, cui tertius, & quartus, peculiares ſui muſculi, innectuntur.

Humiliora verò oſſis hyoidis oſſicula utrinque deſiguntur ſub 23. 17. & 23.20. & 23. 33. & 23.36., quæ nonnihil breviora, latioraque ſuperiori lateri majoris oſſiculi ligamento, cartilagineque validè alligantur. Quorum finis ſuperiori proceſſui ſcutiformis cartilaginis colligatur.

Superiora oſſis hyoidis oſſicula 21. 16. & 21. 21. & 20. 32. & 20. 36.÷ humilioribus magis teretia; quibus alia rurſùs oblonga, teretiaque oſſicula, tantiſper

conti-

continuâ ſerie coagmentantur, quouſque ipſorum fines propè radicem ſtyloidis proceſſus inſerantur. Hæc oſſicula non pari ſemper obſervantur numero, ut plurimùm tamen terna, quaternaque utrinque cernuntur. Quanquam quandòque, maximèque in mulieribus hæc oſſicula ſimul cum ſuperiori latere deſint; vices tamen ipſorum teres quoddam, validum, & oblongum ligamentum gerit.

Sternum ſimiliter Figura XXI. cum duplici oſſium ordine compoſitum; Figuris nanque XVIII. & XIX. uno oſſium ordine integratum cernitur. Figura autem XX. ſternum partim ex ſimplici, partim ex duplici oſſium ordine compactum, in qua ſanè Figura obſervanda potiſſimùm venit cartilago enſiformis perforata 42. 18.$\frac{1}{1}$

Figura XVII. exhibet fortaſſe alicujus bruti ſcapulam.

Figuræ XXIII. & XXIV. effractas coſtas repræſentant, quarum unam ex legitimis Figura XXII. pariter confractam fortè oſtendit.

Oſſa humeri, radii, & cubiti cum oſſibus manuum Figuris à XXVI. uſque ad XXXI. exprimuntur.

In Figura XXXVII. apparent oſſa ſeſamoidea in extremitatibus oſſium metacarpi.

Figura verò XXV. eadem ſeſamoidea oſſa in ſingulis articulationibus.

Figuris tandem à XXXIII. uſque ad XXXVI. delineantur oſſa carpi, mole quidem ſua paullulùm adaucta, ſed tamen naturaliter articulata, quemadmodùm in tribus Figuris XXXII. XXXIII. & XXXVII. obſervantur.

Habes, amice Lector, quæ induſtriâ, ac ſtudio noſtro tùm ex omnium Euſtachii operum attentâ lectione, tùm ex accuratâ, quantùm in nobis fuit, cadaverum inſpectione, & cum in ſingulis Tabulis comparatione, conſequi potuimus, ut rei Anatomicæ ſtudioſis notarum vices expleremus. Utinam in lucem, quas Auctor ipſe perſcripſit, Annotationes aliquandò prodirent: nàm non ægrè ferremus exigui noſtri laboris jacturam. Vale.

FINIS.

INDEX RERUM, ET VERBORUM.

A

ABdomen apertum *pag.* 28
Abdominis muſculi, *vide* Muſculi.
Amatorii muſculi, *vide* Muſculi.
Amatus Luſitanus in quo Euſtachium laudaverit vij. & xxxij
Amnion membrana fœtus 37
Anaſtomoſes variæ canalium ſanguineorum circa uterum 35
Anatomes cadaverum morbidorum valdè utilis xiij
ab Euſtachio primùm omnium in Urbis Noſocomiis inſtituta xiv
Anatomicæ Tabulæ Bartholomæi Euſtachii quomodò inventæ fuerint ix
quo loco, & apud quem ſervarentur *ibid.*
earundem ordo quare ſit perturbatus xxxv
Anatomicæ oſtenſiones quâ methodo incipiendæ 27
Anatomici plures, qui poſt Euſtachium ſcripſerunt, quales, *vide* Euſtachius.
ab eodem in quo omnes præventi fuerint *ibid.*
tametſi recentiſſimi ab Euſtachio ſuperati quales *ibid.*
Anchoracohyoidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Anconæus muſculus, *vide* Muſculi.
Ani ſphincter 29
Annularis protuberantia 44
Aquapendens ab Euſtachio in quo præventus 38
Arabica lingua Euſtachio valdè familiaris vij.
Ariſtotelis de Renibus obſervatio 12
Aritænoidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Aritænoides cartilago 102
Arteria aſpera 39. 97. & 99
Arteria magna 39. 41. 61. 63. & 65
Cœliaca 65
Coronaria 39. & 41
Pulmonica 39
Arteriæ Axillares 21. & 61
Carotides 39. & 41
Crurales 61
Emulgentes variæ 1. 15. & 35
Hepaticæ 29
Iliacæ 61
Meſentericæ 4
Seminariæ, ſive
Spermaticæ 2. & 33
Succlaviæ 39. & 41
Umbilicales 28
Arteriarum diſtributio per omnia viſcera, & artus 61
per poſticas corporis partes 59
Articulatio claviculæ dexteræ cum ſcapulæ ſummitate 71
Articulationes coſtarum cum vertebris 107
Artuum diviſio 27
Aſtragalus quid 104
ejus ſitus, & connexio *ibid.*
Atrabilares capſulæ, *vide* Renes ſuccenturiati.
Auditorius meatus diſſectus 105
Auditus oſſicula 19. & 97
ab Euſtachio primùm omnium delineata x
Auricula cordis dextera 25
ſiniſtra 39. & 42
Aurium partes, ab Euſtachio antè alios Anatomicos inventæ quales x. 81. & 97
concha quæ 109
muſculi, *vide* Muſculi.
Azyga vena quæ 11
ejus diviſio *ibid.* & 41. 63. 66

B

BAlnea quare proficua 55
Bartholinus Thomas in laudem Euſtachii quid ſcripſerit x
ab eodem in quo præventus fuerit 63
Bartholomæus Euſtachius, *vide* Euſtachius.
Baſilica vena, *vide* Vena.
Baſioglosſi, ſeu
Baſiolinguales muſculi, *vide* Muſculi.
Bellinus laudatus x
ab Euſtachio in quo fuerit præventus 21. & 24
eundem puduit Euſtachii opera non

non legiſſe x
Bibitorius muſculus, *vide* Muſculi.
Bicipites muſculi, *vide* Muſculi.
Bicorne os, *vide* Hyoides.
Bifurcatio glandulæ thyroidææ *63*. & *97*
processuum in vertebris colli 107
Biliarius ductus 21. & 31
Bilis veſica 29. & 31
Biventres muſculi, *vide* Muſculi.
Blancardus ab Euſtachio in quo fuerit ſuperatus xi
Brachiæi muſculi, *vide* Muſculi.
Brachiorum nomine quid veniat 27
ſanguinea vaſa humana, & canina 21
Brevia vaſa, *vide* Vaſa.
Brevis muſculus, *vide* Muſculi.
Bronchia *66*
illorum ramificatio *ibid.*
Bronchiæi muſculi, *vide* Muſculi.
Bubulini renes urſinis ſimiles 12
Buccinator muſculus, *vide* Muſculi.

C

Cadavera diſſecandi methodus 27
Cadaverum morbidorum Anatomes ab Euſtachio ſummopere laudata xiij
Calcaneum quale 104
Calculo in rene laborantibus teſtis retractio quare 47
Calculorum multitudo in uretere ſiniſtro dilatato inventa 10
Canales quidam ſanguinei ab Euſtachio tantùm delineati *33*
Canalis biliarius 21. & 31
pancreaticus ab Euſtachio antè Wirſungium detectus 30
thoracicus antè Pecquetum in equo ab eodem obſervatus xi
Canalium ſanguineorum diſtributio 55. 59. *61*. *63*. & *65*.
Canini renes variè diſſecti 17. & 19
Capitis muſculi, *vide* Muſculi.
naturalis figura qualis 111
oſſa *ibid.* & *ſeq.*
vulnera, etiamſi leviſſima, quare non ſint ſpernenda 57
Capitati trunci nomine quid ſit intelligendum 27
Capſulæ Atrabilares, *vide* Renes ſuccenturiati.
Caput adapertum 27
Cardiaca vaſa, *vide* Vaſa.
Carmen hendecaſyllabum Pini in Euſtachii laudem xxxix
Carotides arteriæ *39*. & 41
Carpi ligamentum *68*
alterum ab aliis Anatomicis prætermiſſum *67*
Cartilago Aritænoides 102
Cartilago cricoides *98*. & *ſeqq.*
mucronata 105
ſcutiformis 97
tarſis 92
thyroides *97*. *99*. & *ſeq.*
Carunculæ Renum Euſtachianæ quomodò conſtructæ 15
Cava, *vide* Vena.
Cavitas tympani 105
Cavitas renis canini veluti à ſepto medio dividitur 17
ejus magnam partem membrana efformans *ibid.* & 19
Cephalica vena, *vide* Vena.
Cephalopharyngæi muſculi, *vide* Muſculi.
Ceratogloſſi muſculi, *vide* Muſculi.
Cerebellum continuum eſſe cum cerebro, & ſpinali medulla 43
ejus protuberantia annularis 44
ejus proceſſus vermiformis *ibid.*
Cerebrum in ſitu naturali 28
extrà cranium 43
ejus partes internæ 43. & *ſeq.*
in eo quid invenerit Bartholomæus Euſtachius *ibid.*
Cervix qualis 28
Chirurgis documentum 79. & 103
Choledochus ductus 29
Chorda magna 82
Chorion membrana fœtus 37
ejus ſanguinea 38
Choroides plexus 44
Ciliares muſculi, *vide* Muſculi.
Claviculæ cum ſterno connexio 103
cum ſuperiore ſcapulæ proceſſu articulatio 107
Clitoris 35
ejus crura *ibid.*
Cochlea qualis 109
Cœliaca arteria 65
Colli pars anterior quomodò dicatur 28
poſterior 16
muſculi, *vide* Muſculi.
Complexus muſculus, *vide* Muſculi.
Concha auris qualis 109
Cor intrà pericardium 39
ejus proſpectus varii 41
mucro qualis *ibid.*

Cora-

Coracohyoidæus muſculus, *vide* Muſculi.
Cornea tunica 93
Cornulinguales muſculi, *vide* Muſculi.
Coronalis ſutura, *vide* Sutura.
Coronaria arteria 39. & 41
Corporis humani diviſio generalis 27
Corpus calloſum cerebri 43
Coſtæ legitimæ 78
ſpuriæ *ibid.*
Coſtarum depreſſio non ſolo earundem pondere celebratur 85
Cotyledones in pecudum ſecundinis Euſtachius omnium primùm delineavit 38
Coxendicum oſſa 103
Craniorum formæ variæ 111
ſuturæ variæ naturales, & præternaturales *ibid.* & *ſeq.*
Cremaſter muſculus, *vide* Muſculi.
Cribriformia oſſa 112
Cricoaritænoidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Cricothyroidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Criſtati proceſſus 112
Crurales arteriæ 61
venæ *ibid.*
Cruræus muſculus, *vide* Muſculi.
Cryſtallinus humor 93
Cubitæi muſculi, *vide* Muſculi.
Cubitus cum radio, an vera articulatione connectatur 103
Cuboides os 104
Cucullaris muſculus, *vide* Muſculi.
Cuneiformia oſſa 104. & 112
Cyſtis fellea 29

D

DEltoides muſculus, *vide* Muſculi.
Demonſtrationes Anatomicæ undè incipiendæ 27
Dens, proceſſus ſecundæ vertebræ 113
ejuſdem ligamenta à Priſcis, & Coævis Euſtachii Anatomicis prætermiſſa qualia *ibid.*
Diamembröechius in quo ab Euſtachio fuerit præventus 63
Diaphragma in ſitu naturali 28
ejus nervi *ibid.* & 49
Didymi, *vide* Teſtes.
Digitorum muſculi, *vide* Muſculi.
Diſtributio arteriarum, *vide* Arteriæ.
nervorum, *vide* Nervi.
venarum, *vide* Venæ.
Diviſio corporis humani 27
Documentum ad Phlebotomos 59. & 73
Dolor ad poſteriora capitis in hyſtericis mulieribus qua parte accidat 53. & 75
Dorſi muſculi, *vide* Muſculi.
Ductus biliarius 29. & 31
pancreaticus ab Euſtachio antè Wirſungium detectus 30
thoracicus, *vide* Pecqueti ductus.
ſerpentinus labyrinthi 107
Duplicatio renis ſiniſtri 33

E

EMulgentes venæ 1. 15. 33. & 35
Emulgentium plures ſurculi 2
interſecatio *ibid.*
varia connexio 19
multiplicitas 7. & *ſeq.*
diſtributio per minima intrà renum ſubſtantiam quomodò dignoſcatur 15
Epididymi 33. & 34
illorum ſtructura vaſcularis 34
Epiſtola Clariſſimi Fantoni xv
Clariſſimi Morgagni xvi
Epiglottis 99. & 100
Euſtachii ad Anatomicos conſilium xiij
Euſtachio à quo tempore, & quorum inventorum gloria debeatur xx
Euſtachius variarum linguarum doctiſſimus vij
Euſtachius ab Amato Luſitano mirabiliter laudatus *ibid.*
ab Hermanno Boerhaave xiij
à Petro Matheo Pino ejus diſcipulo xxxi
à Munnikio *ibid.*
à M. A. Severino xiij. & *ſeq.*
à Riolano xij
Idem apud quos Proceres Medicinam fecerit vij
Protomedicatum in Urbe exercuit *ibid.*
In Romano Lyceo Anatomen docuit *ibid.*
Idem quid primùm omnium Anatomicorum invenerit in cerebro *à pag.* 43. *uſque ad* 47.
quid in occipite 75
in oculis xi
in auribus x. 81. & 97
in lingua 100
in glandula thyroidea 96
in thorace xi
in trachea 96

in

in vena cava xi. & 25
in renibus x. & 33.
in utero 35. 37. & *ſeq.*
in carpo 67
in tarſo 68. 73. & 80
in colli vertebris 113. & *ſeq.*
in muſculis 83. & 85
Euſtachius Aquapendentem in quo præverterit 38
Bartholinum in quo 63
Bellinum xxi. & xxiv
Diamembroëchium 63
Falloppium 80
Graaffium 37.
Lowerum 41
Malpighium x.& *ſeq.* xxi.& xxiv
Morgagnum xxvij. xxviij. & 63
Pecquetum xi
Ridleyum xxiij. & 45
Stenonem 67
Swamerdamium xxij. & 35
Varolium xxiij. & 43
Veſalium 63
Vidium Vidium 45
Wieuſſenium *ibid.*
Williſium xxi. xxiv. & 45
Wirſungium 30
Multos alios tametſi recentiſſimos Anatomicos 33. 35. 65. 67. 77. & 99
Blancardum in quo ſuperaverit xi
Verheyenum *ibid.*
Veslingium *ibid.*

F

Fabritius Aquapendens in quo ab Euſtachio præventus 38
Falciformes ventriculi 44
Falloppius in quo præventus fuerit ab Euſtachio 80
Fantonus Joannes Anatomicus Taurinenſis laudatus vij
ejus epiſtola xv
Faſcia muſcularis inteſtini colon 29
Faſcia lata muſculus, *vide* Muſculi.
Fellis veſica *ibid.* & 31
illius ductus *ibid.*
Femora quæ 28
Femoræus muſculus, *vide* Muſculi.
Femorum oſſa 104
in iisdem nonnulla notatu digna exponuntur *ibid.*
Fibulæ quales *ibid.*
illarum articulationes 105
Flexura cubiti 28
Fœtus humanus quem ſitum ſervet in utero 37
Fœtus varii pecudum 38
Foramen nervorum opticorum 93
vaſis urinarii 17
Foramina oſſis ſacri 90
Foramina, per quæ ſperma in urethram egreditur 33
Fornix cerebri 44
ejus crura *ibid.*
Fotuum utilitas undè 55
Frictiones quarè proficuæ *ibid.*
Frontalis muſculus, *vide* Muſculi.
Funiculi umbilicalis nodus 28
idem quibus vaſis conſtet *ibid.*
ejus expanſio in chorion 37

G

Galenus laryngis orificia, & ventriculos mirè deſcripſit 100
Gallinaceum caput quid 33
Gaſterocnemii muſculi, *vide* Muſculi.
Gelaſtes muſculus, *vide* Muſculi.
Gemelli muſculi, *vide* Muſculi.
Genioglosſi muſculi, *vide* Muſculi.
Geniohyoidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Genua quæ 28
Glandulæ Epididymi 33. & *ſeq.*
linguæ, ab Euſtachio antè alios detectæ 100
Glandulæ meſenterii 31
omenti 29
parotis 53
pinealis 43. & *ſeq.*
ejus nervoſus funiculus utrinque adjacens *ibid.*
proſtatæ 33
renibus incumbentes ab Euſtachio primùm omnium repertæ 1. & *ſeqq.* x. & 33.
thymus 39
thyroidæa 63. & 97
in hac quid potiſſimùm debeatur Euſtachio 96
tracheales ab Euſtachio primùm inventæ *ibid.*
Glenoides quid 113
Glutæi muſculi, *vide* Muſculi.
Graaffius in quo ab Euſtachio fuerit præventus 37
Graciles muſculi, *vide* Muſculi.
Guglielminus laudatus viij

Hemor-

H

HÆmorrhoidalia vaſa 65
Hendecaſyllabum carmen Pini in laudem Euſtachii xxxix
Hepar in ſitu naturali 28
illius partes omnes 29. & 31
Hepaticæ arteriæ 29
Hermannus Boerhaave mirabiliter Euſtachium laudat xiij
Humeraria vena 21. & *ſeqq.*
Humerus 28
Humilis muſculus, *vide* Muſculi.
Humores oculorum 93
Hyoides os 96. 97. & 114
Hyothyroidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Hypogaſtrici canales quò pergant 33
Hypothenar muſculus, *vide* Muſculi.
Hyſtericarum mulierum dolor ad poſteriora capitis undè 53. & 75

I

JEcur, *vide* Hepar.
Jejunum inteſtinum 29
Ileon inteſtinum 28. & *ſeq.*
Ilia oſſa 103
Iliacæ arteriæ 61
Iliaci muſculi, *vide* Muſculi.
Immerſus muſculus, *vide* Muſculi.
Incudi os ſimile 19. & 97
ab Euſtachio primùm omnium delineatum x
Indignatorius muſculus, *vide* Muſculus.
Infundibuli meatus 44. & 47
Intercoſtales muſculi ad vertebras naturaliter non pertingunt, & quare 49
Interoſſei muſculi, *vide* Muſculi.
Inteſtina omnia in ſitu naturali 28
eadem extrà corpus poſita 29. & *ſeq.*
Inventa Euſtachii, *vide* Euſtachio.
Jugulares venæ, *vide* Venæ.
Jugulum quale 28

L

LAbrorum muſculi, *vide* Muſculi.
Labyrinthi ductus 107
ab Euſtachio antè omnes Anatomicos delineatus x
Lacerti carneo-tendinoſi veſicam urinariam conſtruentes 34
Laryngis ventriculi 100
eorundem uſus 101
Larynx 39. & 99
Latiſſimus dorſi, *vide* Muſculi.
Levator ſcapulæ, *vide* Muſculi.
Lienes varii 29. & 31
Ligamenta hepatis *ibid.*
uteri rotunda 35. & 37
horum genuina ſtructura ab Euſtachio primùm omnium detecta 35
Ligamenta duo proceſſus dentati, à Priſcis, & Coëvis Euſtachii Anatomicis prætermiſſa 113. & *ſeq.*
alia duo in tarſo à nemine delineata 80
Ligamentum carpi 68
alterum in eodem carpo nulli Anatomicorum cognitum 67
alterum in tarſo 68. & 73
alterum quo laryngis, & hyoidis muſculi colligantur 79
Lingua, ejuſque partes 100
in ea quid antè alios invenerit Euſtachius *ibid.*
Lividi muſculi, *vide* Muſculi.
Longi muſculi, *vide* Muſculi.
Longiſſimus dorſi, *vide* Muſculi.
Lowerus in quo ab Euſtachio præventus fuerit 41
Lymphatica vaſa Euſtachio fortè innotuerunt 31

M

MAleus os 19. & *ſeq.* 97
Malpighius laudatus x
in quo ab Euſtachio præventus x. xi. xxi. xxiv
quid, cùm viveret, dixerit in Euſtachii laudem x
Mangetus laudatus viij
Manus dorſum 28
vola *ibid.*
Maſtoidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Maxillæ 113
earum foramina quædam, per quæ vaſa tranſeunt *ibid.*
Meatus urinarius 37
Medius venter qualis 27
Medulla cerebri 43
Membrana oſtiam cavæ ab Euſtachio primùm omnium obſervata 25

Membranæ cerebri, *vide* Meninges.
Membrum virile 31. & 33
Meninges 29. & 43
Mentalis muſculus, *vide* Muſculi.
Mentobicornei muſculi, *vide* Muſculi.
Meſenterium 31
ejus glandulæ *ibid.*
vaſa 4. 5. & 65
Meſocolon quid 31. & 61
Metacarpus 28
Metatarſus *ibid.*
Methodus Tabularum Euſtachii perturbata, & quare id contigerit xxxv
Methodus, quâ demonſtrationes Anatomicæ ſint incipiendæ 27
Mitrales valvulæ 41. & *ſeq.*
Monita pro uſu Tabularum xxxv
Morgagnus Jo. Bapt. Anatomicus in Patavino Lyceo laudatus xiv
ejus epiſtola, & notæ ad Euſtachianas Tabulas xvi
in quo ab Euſtachio præventus fuerit xxvij. & *ſeq.* 63
Mucro cordis 41
Mucronata cartilago, *vide* Cartilago enſiformis.
Munnikius Joannes quid ſcripſerit in laudem Euſtachii xiij
Muſculi propriâ membranâ denudati, ut eorundem fibrarum ordo evidenter innoteſcat 67. 71. 75. 85. & 95
hanc methodum inter Priſcos Anatomicos Euſtachius tantùm adhibuit 81
Muſculi quomodò oſſibus adhæreant *ibid.*
Muſculi abdominis 85
amatorii 92
anconæus 87
anchoracohyoidæus 77. 79. & 96
aritænoidæi 99
auris 81. 95. & 97
baſioglosſi, ſeu
baſiolinguales 97
bibitorius 92
bicipites variarum partium 68. 71. 73. & ſeq.
biventer 77
brachiæi 68. 73. 87. & 89
brevis 68. 71. 73. & 89
bronchiæi 77
buccinatores 76. & 96
cephalopharyngæi 100
ceratogloſſi 79. & 96
ciliaris 93
clitoridis 35
Muſculi complexi 71. 75. 87. & 91
coracohyoidæi 77. 79. & 96
cornulingualis 97
cremaſter 80
cricoaritænoidæi 99
cricothyroidæi 97
cruræus 80
cubitæi 68. & 82
deltoides 68. 71. & 73
in hoc quid debeatur Bartholomæo Euſtachio 67
digitorum quales 68. 69. 82. 83. 86. & 88.
faſcialata, ſeu membranoſus 69. 71. & 74.
femoræus 86
frontalis 73. & 95
gaſterocnemii 69. 72. 74. 81
gelaſtes 77
gemelli, *vide* Gaſterocnemii.
genioglosſi 79
geniohyoidæi 96. & *ſeq.*
glutæi 71. 82. & 86
graciles 68. 74. 82. & 95
humilis 92
hyothyroidæus 98. & *ſeq.*
hypothenar 85
iliaci 68. 71. & 86
immerſus 89
indignatorius 92
intercoſtales 49. 79. & 89
ad vertebras naturaliter non pertingunt, & quare 49
interoſſei 91
labrorum 95. & *ſeq.*
latiſſimus dorſi 71. 73. & 81
lividi, ſeu pectinæi 68. 80. & 90.
longi variarum partium 68. 71. 73. 79. & 97.
longiſſimus dorſi 85. & 87
maſſeter 79. & 95
maſtoidæi 71. 73. 77. & 83
membranoſus, ſeu faſcia lata 69. 71. & 74.
mentalis 95
mentobicornei 96
naſi 95
obliqui abdominis 85
capitis 89. & 91
oculorum 92
obturatores 88
occipitales 53. & 71
Euſtachio debentur 75
oculorum 92

Mu-

Muſculi œſophagæus 97
orbicularis 96
palmaris 68. 74. & 83
ejus tendo quomodò ad volam manus pertingat 67
palpebrarum 95
patientiæ, ſeu levator ſcapulæ proprius 71. 77. & 85
pectinæi 68. 80. & 90
pectorales 68. 73. 78. & 83
penis 33
pentagonæi, *vide* Pectorales.
perigraphias ab Euſtachio antè omnes Anatomicos delineatus 20. & 97
peronæi 74. 84. 86. 88. & 90
plantaris 72. & 82
platysmamyodis 73
podicis 88
pollicis 74. 83. 86. & 88
pronatores 68. & 73
pſoas 89
pterigoidæi 98
pyramidales 77. 80. & 95
pyriformis 71. & 86
quadrati variarum partium 53. 71. 86. 88. 89. & 92.
occipitales Bartholomæo Euſtachio debentur 75
quadrigemini 71
radiæi 68. 73. 82. 87. & 89
recti diverſarum partium 68. 74. 80. 84. 89. 91. & *ſeq.*
rhomboides 71. & 81
rotatores 92
rotundi variarum partium 71. 85. & 87.
ſacri 85. 87. & 92
ſacrolumbi 85. & 87
ſartorius 68. 74. & 84
ſcaleni 79. 87. 89. & 91
ſemimembranoſus 71. 74. & 86
ſeminervoſus 68. 74. & 82
ſemiſpinatus 87. & 92
ſerrati diverſarum partium 73. 79. 81. & 85.
ſolæi 69. 72. & 74
ſphincter 29
ſpinatus 91
ſplenii 71. 75. 85. 87. 89. & 91
ſternobicornei, ſive
ſternohyoidæi 77. 79. & 96
ſternothyroidæi 77. 98. & *ſeq.*
ſtylobicornei, ſeu
ſtylohyoidæi 77. 79. 96. & *ſeq.*
ſtylogloſſi, ſeu
ſtylolinguales 79. 96. 97. & 100
Muſculi ſtylopharyngæus 79. 97. & 100
ſubclavius 78. & 83
ſublimis 89
ſubſcapularis *ibid.*
ſuperbus 92
ſuperſcapularis, ſeu
ſupraſpinatus 87. 89. & 91
ſupinatores 68. & 73
ſurales 69. 72. 74. & 82
temporalis 79. 85. 95. & *ſeq.*
thyroidæus 99
tibiæi 69. 74. 84. & 86
transverſales 87
trapetius 71. 75. & 81
tricipites 68. 80. & 86
vaſti 68. 72. 74. 80. & 86
zygomaticus 77. & 95
Myologia *à pag.* 67. *uſque ad* 102.

N

NAſi muſculi, *vide* Muſculi.
Naviculare os 104
Nervi olfactorii 44. & *ſeq.*
optici *ibid.*
horum origo Euſtachii temporibus nulli Anatomicorum cognita fuit 44
pathetici nuncupati 45
Nervologia *à pag.* 45. *uſque ad* 57.
Nervorum par à nemine in cerebro delineatum, quod fortè xi. dicendum erit 46. & 49.
Nervorum progreſſus in poſticos totius corporis muſculos 51. & *ſeq.*
in ſuccutaneas glandulas 53
Nervorum origo tam intrà, quàm extrà cranium 45. & *ſeqq.*
progreſſus in frontem 49
genas *ibid.*
diaphragma 16. & 28
femora 50
labrum 49
maxillas 16
muſculos intercoſtales *pag.* 16
parotidem 53
Nodus funiculi umbilicalis 28

O

OBelæa ſutura qualis 111
interdùm deficit *ibid.*
Obliqui muſculi, *vide* Muſculi.
Obturatores muſculi, *vide* Muſculi.
Occipitales muſculi, *vide* Muſculi.
Occiput 28
Oculi 92
in iis quid Euſtachio debeatur xi
Oculorum humores 93
muſculi 92
nervi *ibid.* & 45
vaſcula 93
OEſophagæus muſculus, *vide* Muſculi.
OEſophagus 29. 96. 99. & 100
Olfactorii nervi 45
Omentum 28
ejus glandulæ 29
Optici nervi 45
illorum foramina 93
Orbicularis muſculus, *vide* Muſculi.
Organa muliebria generationi famulantia 35. & *ſeq.*
virilia 33. & *ſeq.*
Orificia ventriculorum laryngis 100
Orificium ſuperiùs ventriculi 29
inferiùs *ibid.*
Os calcaris 104
criſtatum 112
cuboides 104
hyoides 96
incudi ſimile 19
ab Euſtachio primùm omnium delineatum x
maleo ſimile 19. 20. & 97
naviculare 104
petroſum *ibid.* 109. & 112
pubis 103
ſacrum 90
ejus foramina quot *ibid.*
ſcaphoides 104
ſphænoides. 112
ſtapedi ſimile 20
ab Euſtachio antè cæteros Anatomicos delineatum x. & 19
Os tympani à Veſalio prætermiſſum 19
zygoma 95. & 105
Oſtenſiones Anatomicæ quâ methodo incipiendæ 27
Oſteologia *à pag.* 103. *uſque ad finem.*
Ovaria uteri 35

P

PAcchionus Antonius Medicus Romanus laudatus xiv
Palmaris muſculus, *vide* Muſculi.
Palpebræ oculorum 92
Pancreas 30
ejus ductus ab Euſtachio antè Wirſungium detectus *ibid.*
Parotis glandula 53
Patientiæ muſculus, *vide* Muſculi.
Pecqueti ductus ab Euſtachio primùm omnium in equo obſervatus xi
Pectinæi muſculi, *vide* Muſculi.
Pectorales muſculi, *vide* Muſculi.
Pedis diviſio 28
Penis 33. & *ſeq.*
vaſorum contextus mirabilis 61
Pentagonæus muſculus, *vide* Muſculi.
Pericardium 39
ejus origo undè *ibid.*
Perigraphias muſculus, *vide* Muſculi.
Peritonæus 80
ejus venæ 5
productiones uſque ad ſcrotum 67
Peronæi muſculi, *vide* Muſculi.
Pes extremus qualis 28
ejus diviſio *ibid.*
Petroſum os, *vide* Os.
Pharynx 99
Phlebotomis documentum 59. & 73
Pia mater 29
Pinealis glandula 43. & *ſeq.*
ejus nervoſus funiculus utrinque adjacens *ibid.*
Pinus nobili gente Urbini natus ix
Euſtachii diſcipulus *ibid.*
ejusdem carmen hendecaſyllabum in laudem Præceptoris ſui xxxix
Placenta humana 37
Plantaris muſculus, *vide* Muſculi.
Platysmamyodis muſculus, *vide* Muſculi.
Plexus choroides duplex 44
Pollicis muſculi, *vide* Muſculi.
Proceſſus ſecundæ vertebræ, vulgò dens appellatus 113
ejusdem ligamenta 113. & *ſeq.*
maſtoidæus 105
ſtyloidæus 104
vermiformis 44
Proceſſus quidam cerebri, à Williſio, & Varolio demonſtrati, Euſtachio non latue-

tuerunt 43
Proceſſus mammillares 45
Proceſſus vertebrarum colli quare ſint bifurcati 107
Pronatores muſculi, *vide* Muſculi.
Proſtatæ 33
Protuberantia cerebri annularis 44
Protuberantiæ cerebri orbiculares *ibid.*
Pſoas muſculus, *vide* Muſculi.
Pterigoidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Pubis os 103
Pulmones in ſitu naturali 28
Pulmonum proſpectus varii 39
trium magnorum vaſorum mirabilis complexus, & ramificatio 66
Pylorus 29
Pyramidales muſculi, *vide* Muſculi.
Pyriformis muſculus, *vide* Muſculi.

Q

Quadrati muſculi, *vide* Muſculi.
Quadrigemini muſculi, *vide* Muſculi.
Quadrupedum fœtus varii 38
renes 12. 17. 19. & 34

R

Radiæi muſculi, *vide* Muſculi.
Recti muſculi, *vide* Muſculi.
Rectum inteſtinum 29
ejus fibræ muſculares *ibid.*
Ren humanus per medium diviſus 15. & 31.
Renes humani integri 1. & *ſeqq.* 33
interdum tres 12
bubulini urſinis ſimiles *ibid.*
canini variè diſſecti 17. & 19
quandoque in homine obſervati ſunt 12
ſuccenturiati ab Euſtachio primùm detecti x. & 33
Renis urſini ſuperficies externa 34
ejus accurata deſcriptio 12
Renum ſtructura genuina ab Euſtachio primùm explicata x
diverſæ figuræ, magnitudines, & ſitus 1. & *ſeqq.* & 33
carunculæ Euſtachianæ quomodò conſtructæ 15
cavitas veluti à ſepto medio dividitur 17
vaſa triplicis generis intrà ſubſtantiam diſperſa 35. & 15
Retina membrana 93
Rhomboides muſculus, *vide* Muſculi.
Riolanus quid ſcripſerit in laudem Euſtachii xij
Rotatores muſculi, *vide* Muſculi.
Rotundi muſculi, *vide* Muſculi.
Rubeorum Familia nobilis Urbinas ix

S

Sacri muſculi, *vide* Muſculi.
Sacrolumbus muſculus, *vide* Muſculi.
Sacrum os 90
Sagittalis ſutura 111
ejus defectus in aliquibus craniis *ibid.*
Sartorius muſculus, *vide* Muſculi.
Scaleni muſculi, *vide* Muſculi.
Scaphoides os 104
Sclerotica tunica 93
Scutiformis cartilago 97
Sella turcica 112
Seminulares cordis valvulæ 41
Semimembranoſus muſculus, *vide* Muſculi.
Seminales arteriæ 2. & *ſeq.* 33
venæ 1. & *ſeqq.*
veſiculæ 33. & *ſeq.*
Seminervoſus muſculus, *vide* Muſculi.
Semiſpinatus muſculus, *vide* Muſculi.
Serrati muſculi, *vide* Muſculi.
Seſamoidæa oſſa 115
Severinus quid ſcripſerit in laudem Euſtachii xiij
Solæi muſculi, *vide* Muſculi.
Spermatica vaſa, *vide* Vaſa ſpermatica.
Sphænoides os 112
Sphincter muſculus, *vide* Muſculi.
Spinalis medulla è vertebris detracta 43
eandem non eſſe, ut à Veſalio depingitur *ibid.* & 63
Spinatus muſculus, *vide* Muſculi.
Spondilia omnia 113
Stapedi os ſimile 20. & 97
ab Euſtachio primùm delineatum x. & 97.
Steno Nicolaus in quo præventus fuerit ab Euſtachio 67
Sternohyoidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Sternothyroidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Sternum 78. & 115
diverſo oſſium ordine coagmentatum 115

Ster-

Sternohyoidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Stomachus 29
ejus membranæ *ibid.*
Styloglosſi muſculi, *vide* Muſculi.
Stylohyoidæi muſculi, *vide* Muſculi.
Styloides proceſſus 104. & 109
Stylopharyngæi muſculi, *vide* Muſculi.
Subclavius muſculus, *vide* Muſculi.
Sublimis muſculus, *vide* Muſculi.
Subſcapularis muſculus, *vide* Muſculi.
Succlaviæ arteriæ 39. & 41
Succenturiati renes, *vide* Renes ſuccenturiati.
Superbus muſculus, *vide* Muſculi.
Superſcapularis, ſeu
Superſpinatus muſculus, *vide* Muſculi.
Supremus venter qualis 27
Sura quæ 28
Surculi quidam ſanguineorum ab Euſtachio tantùm delineati 33
Sutura quædam morboſa 112
Suturæ variæ ordinariæ, & extraordinariæ 111.
Swammerdamius in quo ab Euſtachio præventus fuerit xxij. & 35
Sygmoidææ valvulæ 41

T

Tabulæ Anatomicæ Bartholomæi Euſtachii quibus indiciis inventæ fuerint ix
quo loco, & apud quem ſervarentur *ibid.*
earundem ordo quare ſit perturbatus xxxv
Tarſis cartilago 92
Tempora 28
Temporalis muſculus, *vide* Muſculi.
Tendo muſculi palmaris 74
muſculorum extendentium pollicem 68
Teſtes integri, & diſſecti 33. & *ſeq.*
Teſtis retractio in calculo laborantibus quare 47
Thorax adapertus 27
in eo quid primùm omnium obſervaverit Euſtachius xi
ejus conſtrictio non ſolo coſtarum pondere celebratur 85
Throchlea 92
Thymus glandula 39
Thynnus quid xi
Thyroidæa glandula 63. & 97
in hac quid debeatur Bartholomæo Euſtachio 96
Thyroides cartilago 97. 99. & *ſeq.*
Thyroidæus muſculus, *vide* Muſculi.
Tibia qualis 28
in poſtica parte quomodò nuncupetur *ibid.*
Tibiæ 104
Tibiæi muſculi, *vide* Muſculi.
Trachea 96
Tracheales glandulæ *ibid.*
ab Euſtachio antè alios inventæ fuerunt *ibid.*
Transverſales muſculi, *vide* Muſculi.
Trapetius muſculus, *vide* Muſculi.
Tricipites muſculi, *vide* Muſculi.
Tricuſpides valvulæ 42
Trunci capitati nomine quid ſit intelligendum 27
Tubæ Falloppianæ Bartholomæo Euſtachio fortè debentur 37
Euſtachianæ quales 98
Tympani cavitas 105

V

Vagina uteri 35. & 37
Valvulæ duæ in orificio venæ cavæ ab Euſtachio antè Lowerum inventæ 41
earum uſus *ibid.*
Valvulæ mitrales 41. & *ſeq.*
ſemilunares 42
ſygmoidææ *ibid.*
tricuſpides *ibid.*
Varolius in quo ab Euſtachio fuerit ſuperatus xxiij. & 43
Vaſa brevia dicta 65
cardiaca 40
lymphatica Euſtachio fortè innotuerunt 31
meſenterico-inteſtinalia 65
pulmonica 66
ſpermatica non Priſcorum Anatomicorum more ab Euſtachio delineata 33
umbilicalia 37
urinaria 1. & *ſeqq.*
eorumdem expanſio intrà renum ſubſtantiam 16
uteri 35
Vaſti muſculi, *vide* Muſculi.
Venæ axillares 21. 24. & 61
azyga, ſeu ſine pari 11. 41. 63. & 66.
baſilica 61

Index Rerum, & Verborum.

Vena cava 1. 39. 41. 61. & 65
ejus in orificio quid Bartholomæus Euſtachius invenerit xi
in echino, & mure duplex 66
cephalica 61
coronaria 39. & 41
crurales 61
emulgentes variæ 1. & *ſeqq.* 35
gaſtro-epiploica 65
hæmorrhoidales *ibid.*
humeraria 21. & *ſeqq.*
iliacæ 61
jugulares 21. 61. & 66
mammariæ 41
mediana 61
peritonæi 5
portæ 29. 31. & 65
pulmonica 39. & 41
ſeminariæ diverſæ 1. & *ſeqq.*
undè oriantur *ibid.*
ſplenica 65
ſucclaviæ 41. 61. & 66
umbilicalis 28. 29. & 65
Venter infimus qualis 27
medius *ibid.*
ſupremus *ibid.*
Ventriculi cerebri 44
cordis 41
laryngis 100. & *ſeq.*
Ventriculus, ſeu ſtomachus 29
Venulæ in pinguem renum ſubſtantiam diſtributæ undè oriantur 1. 3. & *ſeq.*
Verheyenus in quo ab Euſtachio ſuperetur xi
Vermiformis proceſſus 44
Veſalii error ab Euſtachio abſterſus 43. 47. & 63.
injuſta in Galenum reprehenſio 24
Veſica fellea 29. & 31
urinaria 28. & 33
ejuſdem ſtructura mirabiliter ab Euſtachio delineata 34
Veſiculæ ſeminales 33. & *ſeq.*
Veslingius in quo à Bartholomæo Euſtachio ſuperatus xi
Vidius Vidius in quo ab eodem præventus 45
Virorum organa generationis 31. & 33
Viſcera omnia in ſitu naturali primùm omnium ab Euſtachio demonſtrata 27
Vitreus humor 93
Vitulini renis ſtructura 12
Umbilicales arteriæ 28
Umbilicalis funiculi nodus *ibid.*
quibus vaſis conſtet *ibid.*
ejuſdem ramificatio in chorion 37
Urachus 28
Ureteres 1. & *ſeqq.*
inſtar oblongæ veſicæ dilatati 8. & 34.
eorum diſtributio intrà renum ſubſtantiam 15. 16. & 35
inſertio intrà veſicam 34
Urethra 31
Urinarius meatus 37
Urſini renis accurata deſcriptio 12. & 34
Uterus 35
ejus cornua, ſeu tubæ forſitan Euſtachio debentur 37
ovaria 35
ſtygmata quid 37
Uvea membrana 93
Wieuſſenius in quo ab Euſtachio fuerit præventus 45
Williſius in quo xxi. xxiv. 43. 45. & 47
Wirſungius in quo 30
Vulnera capitis, etiamſi leviſſima, quare non ſint ſpernenda 57
Vulva 37
ejus muſculi à Graaffio detecti Euſtachio fortè innotuerunt *ibid.*

X

XYphia quid xi

Z

ZYgoma os 95. & 105
Zygomaticus muſculus, *vide* Muſculi.

F I N I S.

EMENDANDA, ET ADDENDA.

QUoniam dedicationis Bibliothecæ noſtræ dies urgebat, tumultuario opere editio Notarum ad Anatomicas Euſtachii Tabulas accelerata eſt; ac propterea nonnulla irrepſerunt, quæ deinde ſedatiùs conſiderantes, partìm emendanda, partìm clariùs explicanda, paucisque additis illuſtranda reputavimus; quibus te, Benevole Lector, fraudare noluimus.

Pag.xx. lin.28. Paulum V. *lege* Paulum IV.
Pag.xxij. lin.9. ex his -- & his
Ibid. lin.24. ſequenti -- ſequentis
Pag.xxiij. lin.15. debeant -- debebant
Pag.xxvi. lin.8. duodus -- duobus
Pag.xxvij. lin.33. poteſt -- poſſet
Pag.xxxij. lin.3. immortalitati -- immortali
Pag.30. lin.1. evidenter patefacit -- ſuſpicionem præbet,
Pag.31. lin.24. licet rudiorem -- & quidem meliorem.
Ibid. lin.27. ut præcipuè &c. -- ut præcipuè ſpongioſi corporis ſubſtantia, necnon ingreſſus ureterum in veſicam poſſint animadverti.
Pag.34. lin.1. Figura V. apertam &c. -- Figura V. oſtendit epididymum, & ex eo productum vas deferens 35. 22.
Ibid. lin.3. teſtem cultro &c. -- teſtem patefacit retractâ ad latus albugineâ tunicâ, ut vaſorum ſanguineorum ex hac in illum tranſitus appareat.
Pag.35. lin.4. licèt multo rudioris -- multo quidem perfectioris.
Pag.41. lin.27. mitrales -- tricuſpides
Pag.42. lin.1. tricuſpides -- ſigmoideas
Pag.43. lin.15. cerebellum à quo &c. -- cerebellum, quod bifariàm diſſectum, & ad latera diductum eſt, ut commodè cerni poſſit, non ſolùm cerebri ventriculus quartus 70.30. & medullaris ipſius cerebelli &c.
Pag.47. lin.26. Figuris tùm &c. -- Figuris aliquot nervorum paria, ſuperiùs jam annotata, partìm integra, partìm in itinere abſciſſa Euſtachius oſtendit.
Pag.61. lin.12. deſcendentem amputatam &c. -- deſcendentem naturaliter diaphragmate obtectam à 35. 30. uſque ad 29. 29. diaphragmatis autem abſciſſus videtur fuiſſe limbus, & portio anterior, uſque ad cavam, quò meliùs tùm hæc, tùm redeuntes in ipſam phrenicæ venæ per inferiorem ſepti partem obſerventur. Conſpicitur autem hìc diaphragma, ut Pictores loquuntur *di ſotto in sù*. Iliacas &c.
Pag.63. lin.6. viſcerum -- partium
Ibid. lin.23. ſiniſtro -- dextero
Pag.65. lin.1. ſuperioris -- inferioris
Pag.66. lin.22. ab axillaribus ſub claviculis ortas -- à ſubclaviis ortas.
Pag.77. lin.5. Tab.XXVIII. -- Tab.XLI.
Ibid. lin.6. differuimus -- differemus
Pag.87. lin.11. quorum in ſiniſtro &c. -- quorum tùm in ſiniſtro, tùm in dextero principium duplex, quemadmodum natura eſt, nimirùm alterum à prima, alterum à ſecunda coſta demonſtratur.
Pag.89. lin.8. oſtendit, alteram &c. -- oſtendit, & utramque à prima coſta 16. 27. & 16. 22. deinde &c.
Pag.92. lin. 7. & 8. tarſis &c. -- tarſi 45. 18. & muſculum attollentem palpebram ſuperiorem 50. 18. cernantur &c.
Ibid. lin.9. ſuperbus 50. &c. -- ſuperbus 53. 18. & 55. 42. & cujus tendo 50. 43. evidenter apparet &c.
Ibid. lin.10. 56. 17. -- 80. 41.
Pag.93. lin.15. anteriores &c. -- anteriores, poſterioresque oculorum aſpectus &c.
Ibid. lin.17. anteriori -- poſteriori
Pag.96. lin.7. Os hyoides cum &c. -- Os hyoides cum cartilaginibus thyroide, & cricoide, & muſculis dexteris ſternohyoide propendente 20. 31. necnon ſternothyroide 15.28. & hyothyroide 9$\frac{1}{2}$ 28. in ſitu. Fig.IV. &c.
Ibid. lin.36. cum nervo -- cum ejus appendice ſursùm producta 52. 15$\frac{1}{2}$
Pag.97. lin.3. inſignis neruus &c. -- ejus appendix 52. 40. cui ſubſtrati &c.
Pag.98. lin.18. *dele integrum* §. Porrò &c.
Pag.99. lin.3. cartilaginis thyroidis -- cartilaginum arytænoidum
Ibid. lin.8. & 13. thyroidæus -- thyroarytænoidæus
lin.11. thyroidæo -- thyroarytænoidæo
Pag.107. lin.25. portionem oſſis petroſi &c. -- portionem oſſis petroſi, quæ ſcalpello ita eſt præparata, ut aquæductum demonſtret.
Ibid. lin.27. exhibet ſuperiorem &c. -- exhibet in oſſe petroſo duos canales ſemicirculares majorem 74. 49. & minorem 75$\frac{1}{2}$ 49.
Pag.111. lin.27. *dele* ut
Pag.112. lin.18. Fig.XIV. -- Fig.XVI.
Ibid. lin.24. autem *adde* ab eo foramine,
Pag.114. lin.30. ſiniſtræ -- dexteræ